

311-1014

ก 6920

๕, 3

การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนหรือยกรองของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์
กับการใช้แบบฝึกแบบปกติ

ปริญญานิพนธ์

ของ

กิฟลี วรรณจิตย์

๗ ๘ ก.ย. 2535

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา

กุมภาพันธ์ 2535

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

181282

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
การประถมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน

(รศ.กรรณิการ์ พวงเกษม)

.....กรรมการ

(อ.ทัศนา ทองภักดี)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน

(รศ.กรรณิการ์ พวงเกษม)

.....กรรมการ

(อ.ทัศนา ทองภักดี)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อ.นัยนา คณานุรักษ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ ๒๗ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๕

ประกาศขอบคุณ

ปริญญานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้เพราะการให้คำแนะนำช่วยเหลือจาก รองศาสตราจารย์
กรรณิการ์ พวงเกษม อาจารย์ทัศนาศนา ทองภักดี และอาจารย์นิยนา คณานุรักษ์ ซึ่งต้อง
ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์หทัย ตันหยง รองศาสตราจารย์วราภรณ์ รักวิจัย
อาจารย์จุฑากาญจน์ คำนพิพร อาจารย์วารี อินทรานวงษ์ อาจารย์สนั่น มีขันหมาก
และอาจารย์อุตมศักดิ์ นาคี ที่ช่วยตรวจสอบแก้ไข และช่วยเหลือในการทำแผนการสอน แบบฝึก
และแบบทดสอบต่าง ๆ ขอขอบคุณผู้อำนวยการวิศัลย์ โกมารทัต โรงเรียนนาหลวง ผู้อำนวยการ
ปรียาพร ปานพุ่มขึ้น โรงเรียนวัดบางปะกอก เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร ที่ให้ความ
ร่วมมือและสนับสนุนการทดลองวิจัย ขอขอบคุณอาจารย์ธำพรย์ อภิชาติ ที่ช่วยดูแลการจัดพิมพ์
ขอขอบคุณความเชื่อมั่นของตัวเองที่ถือคติว่า "มนุษย์ไม่ได้ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อความพ่ายแพ้" จึงทำให้
ปริญญานิพนธ์สำเร็จเรียบร้อยไปได้ด้วยดี

การทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้ ได้รับความเมตตา ช่วยเหลือจาก พ่อ แม่ พี่ น้อง และเพื่อน
นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการประถมศึกษาเป็นอย่างมาก นับเป็นบุญคุณอันหาที่เปรียบมิได้

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากปริญญานิพนธ์เล่มนี้ ขอมอบให้กับมนุษยชาติ อันเป็นที่รักยิ่ง
ทั้งมวล

กิฟลี วรรณเจีย

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	7
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	7
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทร้อยกรองงานหลักสูตรระดับประถมศึกษา	
ปีพุทธศักราช 2521	11
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์	12
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทร้อยกรอง	28
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึก	46
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียนแบบสร้างสรรค์	53
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์	68
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทร้อยกรอง	71
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึก	74
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนแบบสร้างสรรค์	76
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	79
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	80
ประชากร	80
กลุ่มตัวอย่าง	81

บทที่	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	81
การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	82
วิธีดำเนินการวิจัย	89
การวิเคราะห์ข้อมูล	92
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	93
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	97
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	97
การวิเคราะห์ข้อมูล	97
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	98
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	100
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	100
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	100
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	100
การวิเคราะห์ข้อมูล	102
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	102
อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า	102
ข้อเสนอแนะ	106
บรรณานุกรม	107
ภาคผนวก	122
ประวัติย่อของผู้วิจัย	348

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	การกำหนดคะแนนตามคุณภาพของแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ ทางการเขียนพหุร้อยกรอง	86
2	การให้คะแนนแบบจัดอันดับคุณภาพของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน พหุร้อยกรองแบบเติมคำ	88
3	แบบแผนการทดลอง	90
4	ตารางการเรียนรู้ในแต่ละสัปดาห์	91
5	ลำดับเวลาและเนื้อหาที่ใช้ในการสอนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	92
6	ผลการวิเคราะห์ความคิดสร้างสรรค์ทางการเขียนพหุร้อยกรองของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	98
7	ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนพหุร้อยกรองของกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม.....	99
8	คะแนนที่ได้จากการทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางการเขียนพหุร้อยกรอง เพื่อหาความเชื่อมั่น	124
9	ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบแบบเลือกตอบ..	127
10	คะแนนที่ได้จากการจัดอันดับของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนแบบเติมคำ เพื่อหาความเชื่อมั่น	129

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แผนภูมิแสดงองค์ประกอบที่จะก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในแต่ละบุคคล	16
2 แผนภูมิแสดงปริบทแห่งความคิดสร้างสรรค์	22
3 แผนภูมิแสดงกระบวนการคิดสร้างสรรค์ในการเขียนพหุร้อยกรอง	23
4 แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิด ภาษา และรูปแบบของร้อยกรอง	31
5 แผนภูมิแสดงลำดับขั้นตอนการสอนเขียนพหุร้อยกรอง	40

บทที่ 1

บทนำ

บทนำ

ในชีวิตประจำวันของเรานั้น ภาษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก เพราะภาษาเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกราชของชาติ ภาษาใช้ในการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2533 : 346) ทรงกล่าวว่าภาษาเป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่ถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก ให้ต่อเนื่องขึ้นมาได้ ภาษาคือคำพูดที่นำมาเรียบเรียงให้เป็นที่ถูกใจของผู้แต่ง สะท้อนอารมณ์ของผู้แต่งออกมา และถ่ายทอดไปถึงคนฟังให้เกิดอารมณ์ขึ้น

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีภาษาเป็นของตัวเองและมีตัวอักษรใช้กันมากกว่า 700 ปี นักภาษาศาสตร์และนักการศึกษาไทยหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของภาษาไทยไว้ เช่น ผนอบ โปะกะกฤษณะ (2526 : บทนำ) กล่าวว่า ภาษาเป็นวัฒนธรรมที่สำคัญที่สุดของชาติ ใช้เป็นสื่อในการติดต่อและทำให้วัฒนธรรมอื่น ๆ เจริญขึ้น อัจฉรา ชิวพันธ์ (2531 : 1) เสนอว่า ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ ซึ่งแสดงถึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาติ และเป็นเครื่องมือใช้ในการสื่อสาร เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจระหว่างคนไทยด้วยกัน นอกจากนี้ ประดิษฐ์ อูปรนัย (2529 : 12) กล่าวว่า ภาษาช่วยพัฒนาความคิดของบุคคลให้กว้างไกลทั้งในแง่ความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่พบเห็น ความคิดในลักษณะของจินตนาการ และความคิดในลักษณะริเริ่มสร้างสรรค์

ภาษาไทยเป็นภาษาดนตรี มีลักษณะเสียงพยางค์และคล้องจองกันด้วยถ้อยคำไพเราะ มีสำเนียงอ่อนโยน หทัย ต้นหยง (2529 : 122) กล่าวว่า ภาษาไทยมีลักษณะใกล้ชิดกับเสียงธรรมชาติ ทำให้เข้าใจง่าย มองเห็นภาพพจน์ชัดเจน ประกอบกับคนไทยเป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอน สุจิตรา จงสกิจวัฒนา ศิราพร ฐิตะฐาน และสุวรรณา สภาอนันท์ (2533 : 3) จึงเสนอว่า ชาติไทยเป็นชาตินักกลอนหรือเป็นกวีโดยกำเนิด เพราะคนไทย

รักล้นน้ำจิ้งหะอันไพเราะของภาษาของตน อันเป็นภาษาดนตรี การไฝ่รักในความงามของภาษานี้ ทำให้คนไทยนิยมแต่งโคลงกลอนและบทประพันธ์ ทั้งในรูปลายลักษณ์คือตัวหนังสือและในรูปมุขปาฐะ คือคำหรือแต่งขึ้นโดยปฏิกฎาในทันทีทันใด

ความเป็นชาตินักกลอนของไทย เกิดจากการได้เรียนรู้มาตั้งแต่วัยเด็ก จากบทเพลง กล่อมเด็กบ้าง เพลงพื้นเมืองบ้าง เพลงลูกทุ่งบ้าง เพลงไทยสากลบ้าง กิจกรรมบันเทิงเหล่านี้ ซึมซาบเข้าไปอยู่ในสมองของเด็ก ทำให้ง่ายต่อการปลูกฝังความรู้ทางด้านบทร้อยกรองให้แก่เด็ก ตามไปด้วย พจนาน พงษ์ไพบูลย์ (2534 : 2) เสนอว่า เด็กจะเริ่มเขียนร้อยกรองได้ตั้งแต่อายุ 7 ขวบ หากได้รับการเสริมแรงอย่างเหมาะสม เด็กจะสามารถผูกเรื่องราวด้วยบทร้อยกรองได้ตั้งแต่อายุประมาณ 10 ขวบเป็นต้นไป ซึ่งในช่วงนี้เด็กจะเรียนอยู่ในระดับประถมศึกษา สามารถส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่าย หากฝึกฝนบ่อย ๆ ก็จะช่วยให้เกิดการพัฒนาทักษะตามที่ต้องการได้

ในหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533 ของ กรมวิชาการ (2532 : 7) เน้นการสอนภาษาไทยให้เกิดทักษะทางด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน ตามควรแก่วัย ให้เห็นคุณค่าของภาษา สามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อความคิด ความเข้าใจ รักการอ่าน มีเจตคติที่ถูกต้องต่อการเรียนภาษาไทยและวรรณคดี ตลอดจนสามารถใช้ภาษาในเชิงสร้างสรรค์ได้ นั่นคือสามารถนำเอาความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งตรงกับที่ เสน่ห์ จามริก (2531 : 117) เสนอไว้ว่า การศึกษาควรจะเป็นเครื่องมือของการพัฒนาคน และ ระพี สาคริก (2533 : 17) เสริมว่า การพัฒนาจะเกิดขึ้นได้ต้องมีพื้นฐานการศึกษา ที่เริ่มจากรากฐานชีวิตตนเองของแต่ละคนที่เกิดขึ้นมา ดังนั้นการอบรมปลูกฝังให้เด็กมีความรู้ อย่างถูกต้อง จึงควรเริ่มตั้งแต่เด็กยังเรียนอยู่ในระดับประถมศึกษา

การเรียนในระดับประถมศึกษาจะเป็นแบบบูรณาการ แต่สภาพการบูรณาการของหลักสูตร ประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 มีปัญหามากมายเพราะบูรณาการ ไม่ได้ตามอุดมการณ์ สมชัย วุฒิปรีชา (2530 : 25) จึงเสนอว่าควรแยกเป็นรายวิชาให้คล้าย หรือเหมือนกับระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้เกิดความสะดวกในการเชื่อมโยงความรู้ความเข้าใจ ในการศึกษาค้นคว้าหรือศึกษาต่อ วิชาภาษาไทยต้องฝึกทักษะฟัง พูด อ่าน เขียน ทั้ง 4 ด้าน

มีเนื้อหาสาระมาก ตามทวดี สมบูรณ์วิชัย (2531 : 3) มีความคิดเห็นว่า เด็กไทยในปัจจุบันมีความสามารถอยู่ในระดับปานกลาง ไม่เน้นทางใดทางหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นด้านการฟัง การพูด การอ่าน หรือการเขียน

ในกระบวนการเรียนทักษะทางภาษาไทยทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง พูด อ่าน และเขียนนั้น ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่นักเรียนเรียนรู้ได้ยากที่สุด เพราะต้องอาศัยความสามารถหลายด้าน ประกอบกัน คือ สมรรถภาพ สายตา กล้ามเนื้อ ชะนะ เวชกุล (2524 : 4) กล่าวว่าคนมักจะเขียนน้อยกว่าพูด อ่าน และฟัง ดังนั้นความชำนาญ ความคล่องแคล่วย่อมมีน้อยกว่าเป็นธรรมดา สอดคล้องกับที่ เพ็ญศิริ ชุตติกุล (2525 - 2526 : 70) กล่าวว่า การเขียนเป็นทักษะที่มีความซับซ้อนยิ่งกว่าทักษะอื่นใดในกระบวนการเรียนรู้ ทางภาษา และราตรี นกุลกิจ (2531 : 1 - 2) มีความคิดเห็นว่า การเขียนให้ได้ดีนั้นจำเป็นต้องมีการฝึกฝนให้นักเรียนมีทักษะอื่น ๆ คือ ฟัง พูด และอ่านเป็นพื้นฐานมาก่อน และธรรมชาติของวิชาภาษาไทยนั้นเป็นวิชาทักษะ ต้องฝึกฝนอยู่เสมอ ซึ่งวราภา โพธิ์สัธธา (2532 : 3) เสนอให้ฝึกจากง่ายไปหายากและฝึกบ่อย ๆ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2533 : 349) ได้ทรงกล่าวว่า การที่จะเข้าใจภาษาไทยให้ซาบซึ้งนั้นต้องอาศัยการฝึกหัดเพื่อให้เกิดความชำนาญ

ปัญหาและอุปสรรคในการเขียนนี้มีหลายด้าน ซึ่ง กรรณิการ์ พวงเกษม (2527 : 46) รักษ์ดี วิเศษอนุพงษ์ (2529 : 3) รัชณี ศรีไพรวรรณ (2529 : 1020) และสุชาดา วัชรวิทย์ (2529 : 67) เสนอว่ามีสาเหตุมาจากนักเรียนไม่รู้จักการเลือกสรรถ้อยคำใช้ในการเขียน มีการนำภาษาพูดมาใช้ในภาษาเขียน ไม่สามารถลำดับความคิดในการเขียน ไม่มีความคิดในการเขียน เวลาเรียนนักเรียนไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนจึงทำให้ขาดความคิดสร้างสรรค์ในการเรียน

เกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ในการเขียนนี้ กรรณิการ์ พวงเกษม (2533 : 28 - 29) กล่าวว่า หลักสูตรประถมศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ได้กำหนดให้มีการจัดลำดับความคิดในการเขียน เชื่อมโยงความคิดกับการเขียน สามารถเขียนตามแบบที่กำหนดให้ และเขียนอย่างเสรีจากความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้โดยใช้ความรู้สึกลึกซึ้งและมีวิจารณญาณในการเขียนได้ ซึ่ง จันทรศรี นิตยถกซ์ (2525 : 1) วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์ (2526 : 2) และ เอมอร จิตตะโสภณ (2529 : 2) เสนอว่า จะต้องมีการฝึกฝนการเขียนอย่างมีศิลปะ ให้รู้จัก

เขียนคำ เขียนประโยค เรียบเรียงข้อความให้สละสลวยได้ใจความ ยิ่งการเขียนแบบสร้างสรรค์ด้วยแล้วต้องมีการฝึกฝนมากขึ้น กรรณิการ์ พวงเกษม (2533 : คำนำ) กล่าวว่า การเขียนแบบสร้างสรรค์นั้นผู้เขียนจะต้องใช้จินตนาการทางภาษาของตัวเองเขียนในลักษณะต่าง ๆ การเขียนแบบนี้ต้องได้รับการฝึกฝนมาตั้งแต่วัยเริ่มต้น และวัยที่เริ่มฝึกฝนคือวัยประถมศึกษา สอดคล้องกับฉวีวรรณ จินดาพล (2528 : 60) ซึ่งกล่าวว่า การเขียนแบบสร้างสรรค์นั้นเป็นทักษะที่จะต้องมีการฝึกฝน ถ้าเด็กได้รับการฝึกฝนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาแล้ว จะช่วยส่งเสริมการเขียนแบบต่าง ๆ ในระดับสูงต่อไปด้วย

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2526 : 78 - 79) ได้เสนอวิธีสอนเขียนแบบสร้างสรรค์ว่าควรใช้วิธีประสาทสัมผัส หัดร้อยกรอง ลองเขียนแบบ คิดแยกคาย ขยายทักษะ และประสบการณ์ตรง แต่การเขียนแบบสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่ทำให้ยากเพราะต้องอาศัยจินตนาการ นอกจากนี้ บทความในวารสารพี.เอส.พี. รีวิว (P.S.P. Reviews. 2534 : 12 - 13) รายงานว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นเรื่อง เฉพาะตัวของคนแต่ละคน ดังนั้นจึงเป็นภาระที่ยากยิ่งสำหรับครูผู้สอนที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ขึ้นมาได้ และถึงแม้จะเป็นการยากแต่ผู้ที่เป็นครูก็ไม่ควรละ เลยที่จะหาหนทางในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นแก่นักเรียน อรทัย วิมลโนช (2531 : 156) เสนอความคิดเห็นให้ส่งเสริมและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทางตรงคือการสอน การอบรม การฝึกฝน ในทางอ้อมคือ การสร้างบรรยากาศ และจัดสิ่งแวดล้อมส่งเสริมความเป็นอิสระในการเรียนรู้

การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการเขียนนั้น สามารถกระทำได้จากการให้นักเรียนเขียนบทร้อยกรอง สรุจิตร เพียรชอบ (2531 : 1) กล่าวว่าเด็ก ๆ นั้นตามปกติชอบข้อความที่คล้องจองมีจังหวะอยู่แล้ว เมื่อได้เห็นคำประพันธ์สั้น ๆ จะสนใจอ่านและจดจำไว้ ประกอบกับภาษาไทยมีลักษณะเด่นคือคำทุกคำมีเสียงวรรณยุกต์อยู่ด้วย ทำให้สามารถนำมาเรียบเรียงเป็นถ้อยคำภาษาไทยได้อย่างไพเราะ โมรี ชื่นสำราญ (2530 : 8) กล่าวว่าภาษาไทยมีความไพเราะในตัวเองเมื่อนำมาเรียบเรียงเป็นบทร้อยกรองก็จะยิ่ง เป็นที่น่าสนใจและง่ายต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

การประพันธ์เป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่แสดงถึงความประณีตงดงามในจิตใจของมนุษย์ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2532 : 1) และวันเนา ยูเด็น (2532 : 1) กล่าวว่า ภาษาที่ใช้

ในการประพันธ์เพื่อถ่ายทอดความคิดให้ผู้อื่นเข้าใจนั้น สามารถสื่อสารทางจินตนาการและอารมณ์ สะท้อนใจได้เป็นอย่างดี อัศนี พลจันทร (2518 : 26) กล่าวว่า บุคคลมิได้เป็นกวีหรือนักกลอน โดยชาติกำเนิด แต่เป็นโดยการกระทำของเขาเอง นั่นคือเป็นจากการได้ฝึกหัดเขียน ดังนั้นน่าจะกล่าวได้ว่าการฝึกนักเรียนให้หัดประพันธ์ร้อยกรองสามารถทำได้ ในเมื่อหลักของการประพันธ์นี้ใช้ภาษาและอารมณ์เป็นสื่อ เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ (2527 : 36) กล่าวว่า อารมณ์ความรู้สึกของเด็กที่ถ่ายทอดออกมาบริสุทธิ์มาก แม้ว่าจะไม่สามารถที่จะฝึกให้เด็กเป็นนักประพันธ์ที่ดีได้ทุกคน แต่พอจะฝึกฝนให้เขียนได้ตามความสามารถทางสติปัญญาและประสบการณ์ของเด็กแต่ละคน

เนื่องจากนักเรียนระดับประถมศึกษาชั้น โดยทั่วไปมีความต้องการพักผ่อน ต้องการความปลอดภัย ต้องการรวมหมู่คณะ และต้องการให้ตนเองเป็นที่รักของคนอื่นแล้ว กรรณิการ์ พวงเกษม (2533 : 6) เสนอความคิดเห็นว่า นักเรียนยังต้องการระบายอารมณ์ ระบายความอัดอั้นตันใจ ต้องการความสวยงามและความซาบซึ้งอีกด้วย ซึ่งการเขียนร้อยกรองสามารถช่วยสนองความต้องการทางด้านนี้ของเด็กได้ โดยพจมาน พงษ์ไพบูลย์ (2534 : 2) กล่าวว่า ร้อยกรองของเด็กจะมีลักษณะบอกเล่าง่าย ๆ ตรงไปตรงมา ภาษาที่ใช้ค่อนข้างธรรมดาไม่ซับซ้อน มีทั้งกลอนแปด กลอนสี่ คำคล้องจอง ไม่เคร่งครัดหลักเกณฑ์ แต่ยังคงสัมผัสไว้เสมอ นอกจากนี้ เปลื้อง ณ นคร (2530 : 34) กล่าวว่า ร้อยกรองยังช่วยยกระดับจิตใจคนให้สูงขึ้นอีกด้วย ยิ่งบทร้อยกรองที่สร้างสรรค์แล้ว ศิวากานท์ ปทุมสูติ (2533 : 91) กล่าวว่า จะช่วยสร้างจิตวิญญาณของผู้อ่านให้องอาจด้วย ทศนะ บัณฑิตาน อุดมการณ์ และอุดมคติทีเดียว ดังนั้นการสอนเขียนบทร้อยกรองตั้งแต่ในระดับประถมศึกษาจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจและจะช่วยให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนได้ รัชณี ศรีไพรพรรณ (2529 : 674) กล่าวว่า ข้อสำคัญผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถในการสอน มีเจตคติที่ดีต่อการสอนจึงจะช่วยทำให้การเรียนการสอนเป็นไปด้วยดี ไม่มีปัญหาในการเรียนเขียนบทร้อยกรอง

ปัญหาหนึ่งที่ทำให้นักเรียนไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนเขียนบทร้อยกรองคือ การขาดความคิดในเรื่องที่จะเขียนและต้องคำนึงถึงกฎเกณฑ์ในการประพันธ์มากมาย จึงทำให้ไม่สามารถเขียนได้หรือเขียนได้ไม่ดีเท่าที่ควร สุกัญญา จันทรเพ็ญ (2524 : 6 - 8) ได้กล่าวว่า ความคิดเป็นสิ่งสำคัญในการประพันธ์ จึงควรฝึกให้นักเรียนรู้จักคิด รู้จักเขียนร้อยกรองที่แปลกใหม่ในเชิง

สร้างสรรค์และถ่ายทอดออกมาเป็นบทร้อยกรองได้ ซึ่งวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดในการเขียนคือ ให้นักเรียนทำแบบฝึกส่งเสริมการเขียน ซึ่งเป็นแนวทางในการที่นักเรียนจะใช้ในการฝึกฝน การเขียน ฝึกคิด จินตนาการ และบรรยายหรือพรรณนาออกมาเป็นภาษา ร้อยกรองที่สละสลวย โดยมีครคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือในขณะ ที่นักเรียนฝึกเขียนด้วย ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนสามารถเขียนได้ดีขึ้น

การสอนเขียนบทร้อยกรองเท่าที่ทำกันอยู่ในปัจจุบัน มักจะสอนและส่งเสริมกันมากในระดับมัธยมศึกษา ส่วนในระดับประถมศึกษาชั้นไม่ได้มีการส่งเสริมกันอย่างจริงจัง ด้วยเหตุผลว่าเพื่อเป็นการปูพื้นฐานทางด้านร้อยกรองให้แก่เด็กเท่านั้น จึงทำให้การเขียนบทร้อยกรองของนักเรียนในระดับประถมศึกษาไม่ได้รับการเอาใจใส่เท่าที่ควร ประกอบกับครูผู้สอนบางคนไม่มีทักษะทางด้านนี้ ดังนั้นจึงจะเลยการสอน ผู้สอนบางคนไม่รู้จักกลวิธีในการสอนให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในการเขียนบทร้อยกรองจึงทำให้นักเรียนไม่เข้าใจตามไปด้วย ส่งผลให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ไม่อยากเรียนภาษาไทยในเนื้อหาที่เป็นบทร้อยกรอง เพราะ เห็นว่าเป็นสิ่งที่ยากเกินไปจนเกินความสามารถที่จะศึกษาเล่าเรียนหรือฝึกเขียนได้

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความคิดเห็นว่า ควรจะมีการส่งเสริมการเขียนบทร้อยกรองในระดับประถมศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ ด้วยการปูพื้นฐานการเขียนบทร้อยกรองที่ถูกต้องให้กับนักเรียน ซึ่งน่าจะเป็นการปลูกฝังความรู้ ความเข้าใจในเรื่องวิธีการเขียน และกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความซาบซึ้งในอรรถรสของบทร้อยกรอง จึงได้คิดทำแบบฝึกการเขียนบทร้อยกรองแบบสร้างสรรค์ขึ้น เพื่อช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกฝนทักษะการเขียนบทร้อยกรองจนเกิดความชำนาญ สามารถเขียนบทร้อยกรองได้เป็นอย่างดี ประกอบกับยังไม่เคยมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกการเขียนบทร้อยกรองแบบสร้างสรรค์ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มาก่อน ผู้วิจัยจึงได้มีแรงจูงใจที่จะทำวิจัยในครั้งนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียนที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์กับการใช้แบบฝึกแบบปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียนที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์กับการใช้แบบฝึกแบบปกติ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเป็นแนวทางแก่ครูผู้สอนภาษาไทยระดับประถมศึกษาในการสอนเขียนบทร้อยกรองให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบฝึกการเขียนบทร้อยกรอง ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนสามารถเขียนบทร้อยกรองได้ดีขึ้น
3. ผลจากการศึกษาค้นคว้านี้จะช่วยให้ผู้บริหาร ผู้แทนทางการสอน ใช้เป็นแนวทางในการนิเทศ และการติดตามผลการสอนภาษาไทยในเรื่องบทร้อยกรองได้อย่างมีคุณภาพ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 ของโรงเรียนนาหลวง เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร จำนวน 7 ห้องเรียน แบ่งเป็นนักเรียนชาย 128 คน นักเรียนหญิง 130 คน รวม 258 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 โรงเรียนนาหลวง เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย แบ่งเป็นนักเรียนกลุ่มทดลองจำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 30 คน
3. ตัวแปร ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

- 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีสอนซึ่งแบ่งออกเป็น 2 วิธีคือ
 - 3.1.1 วิธีสอนโดยการใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์
 - 3.1.2 วิธีสอนโดยการใช้แบบฝึกแบบปกติ
- 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 3.2.1 ความคิดสร้างสรรค์ทางการเขียนบรรยาย
 - 3.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนบรรยาย

4. ระยะเวลาในการทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมใช้เวลาในการทดลองกลุ่มละ 42 คาบ คาบละ 20 นาที สอนสัปดาห์ละ 15 คาบ เป็นเวลา 3 สัปดาห์

5. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง เป็นเนื้อหาในกลุ่มทักษะภาษาไทย เรื่องร้อยกรองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามที่หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 กำหนดไว้ ทั้งนี้ได้อาศัยคู่มือการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และแบบเรียนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแนวทางในการเรียนการสอนโดยแบ่งเนื้อหาออกได้ดังนี้

- 5.1 คำสัมผัส
- 5.2 คำคล้องจอง
- 5.3 กาพย์ยานี 11
- 5.4 กลอนสุภาพ
- 5.5 กลอนดอกสร้อย
- 5.6 โคลงสี่สุภาพ

คานิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ความคิดสร้างสรรค์** หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการแสดงออกทางด้านความคิดริเริ่ม ด้านการใช้ภาษาได้ไพเราะและเหมาะสม ซึ่งจะวัดได้จากความสามารถของนักเรียนในการเขียนบรรยายร้อยกรองได้แปลกใหม่ ไม่ซ้ำแบบนักเรียนคนอื่นในชั้นเรียน มีการเลือกพ้องคำมาใช้ในการเขียนบรรยายหรือพรรณนาเป็นร้อยกรองได้อย่างเหมาะสม

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนบทร้อยกรอง หมายถึง ความสามารถในการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียนซึ่งวัดผลสัมฤทธิ์ได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนบทร้อยกรองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งประกอบด้วยแบบทดสอบ 2 ชุด คือแบบทดสอบแบบเลือกตอบ และแบบเติมคำ

3. บทร้อยกรอง หมายถึง คำประพันธ์ที่มีลักษณะข้อบังคับในการประพันธ์ มีการกำหนดคำ พยางค์ เสียงสูงต่ำและวรรณยุกต์ อันประกอบไปด้วย คำสัมผัส คำคล้องจอง ภาพยานี 11 กลอนสุภาพ กลอนดอกสร้อย และโคลงสี่สุภาพ

4. แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ หมายถึง แบบฝึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อส่งเสริมและให้นักเรียนในการฝึกหัดเขียนร้อยกรองให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและ เกิดประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนสามารถเขียนร้อยกรองได้ แบบฝึกนี้ประกอบไปด้วย

- 4.1 แบบฝึกการเขียนคำสัมผัส
- 4.2 แบบฝึกการเขียนคำคล้องจอง
- 4.3 แบบฝึกการเขียนภาพยานี 11
- 4.4 แบบฝึกการเขียนกลอนสุภาพ
- 4.5 แบบฝึกการเขียนกลอนดอกสร้อย
- 4.6 แบบฝึกการเขียนโคลงสี่สุภาพ

5. แบบฝึกแบบปกติ หมายถึง แบบฝึกที่ผู้วิจัยนำมาจากแบบฝึกหัดภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ เฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับการเขียนบทร้อยกรอง ได้แก่

- 5.1 แบบฝึกหัดการเขียนคำสัมผัส นำมาจากบทที่ 1 2 3 และ 5
- 5.2 แบบฝึกหัดการเขียนคำคล้องจอง นำมาจากบทที่ 3 4 5 และ 10
- 5.3 แบบฝึกหัดการเขียนภาพยานี 11 นำมาจากบทที่ 9 12 13 14 15 16 17 18 19 และ 20
- 5.4 แบบฝึกหัดการเขียนกลอนสุภาพ นำมาจากบทที่ 9 10 12 15 19 และ 20
- 5.5 แบบฝึกหัดการเขียนกลอนดอกสร้อย นำมาจากบทที่ 6-8 และ 19
- 5.6 แบบฝึกหัดการเขียนโคลงสี่สุภาพ นำมาจากบทที่ 4 7 11 17 และ 19

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนบรรยายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์กับการใช้แบบฝึกแบบปกติ

ผู้วิจัยได้แบ่งรายละเอียดเกี่ยวกับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบรรยายในหลักสูตรระดับประถมศึกษา ปีพุทธศักราช 2521
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบรรยาย
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึก
5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียนแบบสร้างสรรค์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยาย
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึก
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนแบบสร้างสรรค์

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทร้อยกรองในหลักสูตรระดับประถมศึกษา ปีพุทธศักราช 2521

บทร้อยกรองในหลักสูตรระดับประถมศึกษาปีพุทธศักราช 2521 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2

- ร้อยกรองสี่คำ หรือกลอนสี่
- กลอนหก

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4

- ร้อยกรองสี่คำหรือกลอนสี่
- กลอนหก
- กลอนแปดหรือกลอนสุภาพ
- กลอนบทละคร
- กลอนเสภา
- กาพย์ยานี 11

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6

- ร้อยกรองสี่คำหรือกลอนสี่
- กลอนแปดหรือกลอนสุภาพ
- กลอนบทละคร
- กลอนสี่กั๊ก
- กลอนดอกสร้อย
- กาพย์ยานี 11
- กาพย์ฉันท์ขยางค์
- โคลงสี่สุภาพ

การเขียนบทร้อยกรองตามที่ได้ประมวลมาจากหลักสูตรประถมศึกษาปีที่พุทธศักราช 2521 นั้น เมื่อได้มีการปรับปรุงหลักสูตรประถมศึกษาเป็นหลักสูตรฉบับปรับปรุงปีพุทธศักราช 2533 กรมวิชาการ (2532 : 7) ยังคงกำหนดไว้เช่นเดิมว่าให้มีการฝึกเขียนบทร้อยกรอง มีการเขียนคำสัมผัสคล้องจอง และมีการฝึกเขียนเรื่องจากจินตนาการ ในการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา ปีพุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุงปีพุทธศักราช 2533 ของกรมวิชาการ (2533 : 99) ได้ระบุ ให้มีการประเมินผลในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ข้อ 19 ว่า ให้เขียนแสดงความคิดอย่างเสรี และ เชิงสร้างสรรค์ ซึ่งการเขียนลักษณะนี้สามารถแสดงออกได้ทั้งที่เขียนเป็นบทร้อยแก้ว และ บทร้อยกรอง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์

ความหมายของความคิดสร้างสรรค์

ได้มีผู้ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ไว้หลายท่าน ดังนี้

กิลฟอร์ด (Guilford. 1959 : 389) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถทั่วไปในการทำงานของสมอง เป็นความคิดได้หลายทาง ซึ่งประกอบด้วย ความยืดหยุ่นในการคิด ความคล่องแคล่วในการคิด และการคิดที่เป็นของตนเองโดยเฉพาะ

ทอร์เรนซ์ (Torrance. 1963 : 47) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์คือความสามารถของบุคคลในการคิดแก้ปัญหาด้วยการคิดอย่างลึกซึ้งซึ่งที่นอกเหนือไปจากลำดับขั้นของการคิดอย่างปกติธรรมดา เป็นลักษณะเฉพาะภายในตัวบุคคลที่จะสามารถคิดได้หลายแง่หลายมุมผสมผสานจนได้ผลใหม่ซึ่งถูกต้องสมบูรณ์กว่า

แอนเดอร์สัน (Anderson. 1970 : 90 - 93) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการทางความคิดใหม่ ความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการคิดที่หลอมรวมความรู้จากประสบการณ์เพื่อเสนอแนวทางใหม่ในการแก้ปัญหาหรือวิธีการใหม่ในการทำงาน

ยูล บุตุชิน (2525 : 14) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการคิดที่กว้างขวาง อาจอยู่ในรูปแบบการผลิตสิ่งใหม่ ๆ ที่ไม่ซ้ำกับผู้อื่น หรือความสามารถในการประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วให้เป็นสิ่งใหม่ด้วยการใช้ความคิดอย่างอิสระ

พรพรรณ อินทสงค์ (2532 : 31) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถของบุคคลในการคิดค้นแปลงสิ่งเดิมให้ดีขึ้นและแปลกใหม่ หรือผลิตสิ่งแปลกใหม่ขึ้น และเมื่อมีปัญหาก็สามารถคิดแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว ด้วยวิธีแปลกใหม่และเป็นวิธีเฉพาะของตนเอง ความคิดสร้างสรรค์ประกอบด้วยความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม และความคล่องในการคิด

สุนทรีย์ สราวุธชาติ (2533 : 8) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถของสมองในการคิด ผสมผสาน และคิดแปลงจากความรู้และประสบการณ์ แล้วแปรความคิดออกมาใช้ในการแก้ปัญหา ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของการกระทำหรือผลผลิตที่แปลกใหม่ออกไปจากเดิม

จากความหมายของความคิดสร้างสรรค์ที่ได้กล่าวมาจึงพอสรุปได้ว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถในการคิดสิ่งแปลกใหม่ออกไปจากเดิมโดยอาศัยประสบการณ์ที่มีอยู่มาดัดแปลงแก้ไข และนำไปใช้แก้ปัญหาได้ สามารถนึกคิดประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ ตลอดจนโยงความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างรอบคอบและมีความถูกต้อง

องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์

กิลฟอร์ด (Guilford. 1969 : 145 - 151) ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) หมายถึง ปริมาณความคิดที่ไม่ซ้ำกันในเรื่องเดียวกัน แบ่งเป็น

1.1 ความคิดคล่องแคล่วทางด้านถ้อยคำ (Word Fluency) เป็นความสามารถในการใช้ถ้อยคำ

1.2 ความคิดคล่องแคล่วทางการโยงความสัมพันธ์ (Associational Fluency) เป็นความสามารถที่จะคิดหาถ้อยคำที่เหมือนหรือคล้ายกันได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ภายในเวลาที่กำหนด

1.3 ความคิดคล่องแคล่วทางการแสดงออก (Expressional Fluency) เป็นความสามารถในการใช้สีหรือประโยค และนำคำมาเรียงกันอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ได้ประโยคที่ต้องการ

1.4 ความคล่องแคล่วในการคิด (Ideational Fluency) เป็นความสามารถที่จะคิดในสิ่งที่ต้องการภายในเวลาที่กำหนด เช่น ให้คิดประโยชน์ของหนังสือพิมพ์ให้ได้มากที่สุดภายในเวลาที่กำหนดให้

2. ความคิดริเริ่ม (Originality) หมายถึง ความคิดที่แปลกใหม่ไปจากความคิดธรรมดา หรือความคิดที่แตกต่างไปจากบุคคลอื่น

3. ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึง ประเภทหรือแบบของการคิด โดยแบ่งออกเป็น

3.1 ความคิดยืดหยุ่นที่เกิดขึ้นทันที (Spontaneous Flexibility) ความสามารถที่จะพยายามคิดได้หลายทางอย่างอิสระ คนที่มีความคิดยืดหยุ่นในด้านนี้ จะคิดประโยชน์ของหนังสือพิมพ์ว่ามีอะไรบ้าง ได้หลายทิศทาง ในขณะที่คนซึ่งไม่มีความคิดยืดหยุ่นจะคิดได้เพียงทิศทางเดียว

3.2 ความคิดยืดหยุ่นทางการดัดแปลง (Adapture Flexibility) หมายถึง ความสามารถในการดัดแปลงความรู้หรือประสบการณ์ให้เกิดประโยชน์หลาย ๆ ด้าน ซึ่งมีประโยชน์ต่อการแก้ปัญหา คนที่มีความยืดหยุ่นจะคิดได้ไม่ซ้ำกัน

4. ความคิดละเอียดลออ (Elaboration) หมายถึง ความคิดเกี่ยวกับรายละเอียด ทำซ้ำในการตกแต่ง เพื่อทำให้ความคิดริเริ่มนั้นสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เจเลน และเออร์บัน (Jellen and Urban. 1986 : 141) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ไว้ในข้อสอบทีซีที-พีที (TCT - PT) ดังนี้

1. ความคิดคล่องแคล่ว
2. ความคิดยืดหยุ่น
3. ความคิดริเริ่มตามที่ตนเองมีอยู่
4. ความคิดละเอียดลออ
5. การกระทำที่แสดงถึงการเสี่ยงอันตราย เช่น การแยกขอบเขต
6. การผสมให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เช่น การจัดรวมสิ่งต่าง ๆ ให้มีความต่อเนื่อง
7. อารมณ์ขัน

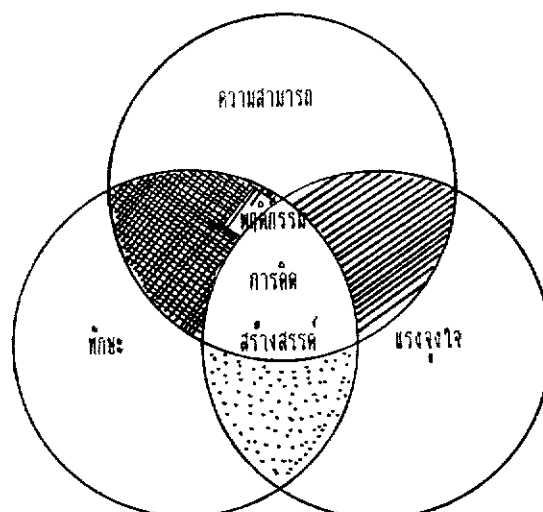
กิลฟอร์ด และฮอฟฟ์เนอร์ (Guilford and Hopefner. 1971 : 125 - 143) ได้ศึกษาถึงองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์เพิ่มเติม และพบว่าความคิดสร้างสรรค์ต้องมีองค์ประกอบอย่างน้อย 8 องค์ประกอบคือ

1. ความคิดริเริ่ม (Originality)
2. ความคิดคล่องตัว (Fluency)
3. ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility)
4. ความคิดละเอียดลออ (Elaboration)
5. ความไวต่อปัญหา (Sensitivity of Problem)
6. ความสามารถในการให้นิยามใหม่ (Redefinition)
7. ความซึมซาบ (Penetration)
8. ความสามารถในการทำนาย (Prediction)

ปราโมทย์ ชันติลาภพันธ์ (2530 : 24) กล่าวว่า องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ คือ การคิดอย่างแคล่วคล่องทั้งทิศทางเดียวและหลายทิศทาง ตลอดจนรู้จักดัดแปลงนำไปใช้ในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการใหม่ ๆ และความคิดสร้างสรรค์ยังเกี่ยวโยงไปถึงโครงสร้างของเชาวน์ปัญญาอีกด้วย

วรรณา เครื่องเนียม (2531 : 25) กล่าวว่า องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ คือ ต้องมีความคิดกว้าง คิดได้ไกล หลายทิศทาง หลายแง่หลายมุม หลายรูปแบบ ซึ่งลักษณะความคิดเช่นนี้ จะนำไปสู่กระบวนการคิดประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่ รวมทั้งการคิดค้นพบวิธีการแก้ปัญหาได้สำเร็จอีกด้วย

ประสาธ อิศรปริดา (2532 : 9) กล่าวว่า องค์ประกอบที่จะก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์นั้น จะประกอบไปด้วยความสามารถ (Ability) ทักษะ (Skills) และแรงจูงใจ (Motivation) ที่จะคิดสร้างสรรค์ ทั้งสามองค์ประกอบนี้จะอยู่ในลักษณะที่เอื้อซึ่งกันและกัน จะไม่เกิดขึ้นโดดเดี่ยวหรืออย่างอิสระ ดังที่แสดงไว้ในภาพประกอบ

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิแสดงองค์ประกอบที่จะก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในแต่ละบุคคล

จากที่ได้กล่าวมาพอสรุปได้ว่า ความคิดสร้างสรรค์ประกอบด้วยความคิดคล่องแคล่ว ความคิดริเริ่ม ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะช่วยให้คนสามารถคิดได้หลายทิศทาง และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการแก้ปัญหาอันสลับซับซ้อนภายในสังคมที่กำลังเป็นอยู่ในทุกวันนี้

ความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์

เจอร์ซิล (Jersild. 1972 : 153 - 158) ได้กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์มีส่วนช่วยในการพัฒนาเด็กดังนี้คือ

1. ความเป็นอิสระ กิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์จะเป็นการส่งเสริมอิสรภาพในการทำงาน เช่น กิจกรรมทางดนตรี วาดภาพ การแสดง เป็นต้น
2. สนุกสนาน เด็กจะรู้สึกชื่นชมและมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งผู้ใหญ่ควรทำเป็นตัวอย่างโดยการยอมรับและชื่นชมในผลงานของเด็ก การพัฒนาสุนทรียภาพทำได้โดยให้เด็กเห็นว่าทุก ๆ อย่างมีความหมายสำหรับตัวเขา

3. ความพอใจและความสนุกสนานในขณะที่เด็กทำกิจกรรมสร้างสรรค์ต่าง ๆ การเปิดโอกาสให้เด็กแสดงความสามารถทางสร้างสรรค์จะช่วยให้เด็กตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ช่วยส่งเสริมให้เขามีกำลังใจเข้าใจตนเองว่ามีความคิดที่ดีและมีความสามารถ

4. การผ่อนคลายอารมณ์ การทำงานสร้างสรรค์เป็นการผ่อนคลายอารมณ์ ลดความกดดัน ความคับข้องใจและความก้าวร้าวลง

5. สร้างนิสัยการทำงานที่ดี มีระเบียบ

6. การพัฒนากล้ามเนื้อมือ เด็กทำกิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เด็กจะพัฒนากล้ามเนื้อมือ กล้ามเนื้อเล็กและใหญ่ได้

7. การค้นคว้าทดลองและสำรวจ เด็กชอบทำกิจกรรมที่ใช้วัสดุต่าง ๆ ซ้ำ ๆ กัน เพื่อสร้างสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเป็นโอกาสที่เด็กจะใช้ความคิดริเริ่มและจินตนาการของเขาค้นคว้าสำรวจ ผิค้นสิ่งที่สร้างใหม่ขึ้นมา

ปราโมทย์ ชันติลาภพันธ์ (2530 : 23) กล่าวถึง ความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ว่า ช่วยให้บุคคลสามารถกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้ประสบผลสำเร็จ รู้จักวิธีแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ดังนั้น ความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นคุณสมบัติที่ทุกหน่วยงานและสังคมต้องการ เพราะบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์จะพยายามหาโอกาสปรับปรุงและแก้ไขสภาพการทำงานในรูปแบบเดิมด้วยวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากกว่าเดิม นอกจากนี้ ยังสามารถดำรงตนในสังคมได้อย่างมีความสุขอีกด้วย

อนงค์ แสงเงิน (2533 : 8) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่ควรได้รับการส่งเสริมและปลูกฝัง เพื่อช่วยผ่อนคลายอารมณ์และสร้างนิสัยที่ดีให้กับเด็ก สามารถนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตได้ ดังนั้น ความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้คนสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาชีวิตของตนเองได้ อีกทั้งยังสามารถใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและชุมชนได้อีกด้วย จึงควรจัดให้มีการส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ อันจะช่วยให้สังคมเกิดความเจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคต

ความคิดสร้างสรรค์มีความสำคัญมาก ดังที่ได้กล่าวมาจะเห็นว่า ความคิดสร้างสรรค์มีประโยชน์ต่อบุคคลและสังคม ช่วยให้เกิดการพัฒนาไปในทางที่ดีและถูกต้อง หากคนรู้จักนำความคิดสร้างสรรค์ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อมนุษยชาติ

ทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์

ทฤษฎีแบบโครงสร้างทางสติปัญญา (Structure of Intellect Model) กิลฟอร์ด (Guilford, 1967 : 60 - 64) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันและคณะ ได้ทำการศึกษาวิจัย การวิเคราะห์ตัวประกอบ (Factor Analysis) ของสติปัญญา การศึกษาครั้งนี้เน้นเรื่อง ความคิดสร้างสรรค์ ความมีเหตุผล และการแก้ปัญหา กิลฟอร์ดได้อธิบายความสามารถทางสมอง ของมนุษย์เป็น 3 มิติ ได้แก่ มิติที่ 1 วิธีการคิด (Operation) มิติที่ 2 เนื้อหา (Content) มิติที่ 3 ผลของการคิด (Product) ในมิติที่ 1 ซึ่งเป็นมิติที่แสดงลักษณะการทำงานของสมอง มี 5 ลักษณะ ลักษณะหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ คือ การคิดแบบอเนกนัย (Divergent Thinking) เป็นกระบวนการของสมองที่จะคิดหลายแง่ หลายมุม หลายทิศทาง คิดหาคำตอบ โดยไม่จำกัดจำนวน ทำให้ได้ความคิดที่แปลกใหม่จากสิ่งเร้าที่กำหนดให้ เช่น ให้บอกสิ่งที่ขึ้นต้นด้วย คำว่า "น้ำ" มากที่สุด เด็กก็จะตอบว่า น้ำปลา น้ำตาล น้ำกรด เป็นต้น

ทฤษฎีแบบโครงสร้างทางสติปัญญานี้ถือว่าเป็นพื้นฐานในการศึกษาด้านความคิดสร้างสรรค์ กิลฟอร์ด (Guilford, 1967 : 138) ได้อธิบายความคิดสร้างสรรค์ว่าเป็นลักษณะความคิด อเนกนัย (Divergent Thinking) คือความคิดหลายทิศทาง หลายแง่ คิดได้กว้างไกล ซึ่งลักษณะความคิดนี้จะนำไปสู่การประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่เพิ่มขึ้น จากการค้นพบของกิลฟอร์ดนี้ทำให้มีการศึกษาเรื่องความคิดสร้างสรรค์อย่างกว้างขวางและลึกซึ้งในเวลาต่อมา

กระบวนการคิดสร้างสรรค์

กระบวนการคิดสร้างสรรค์นั้นเกิดขึ้นเมื่อคนเรามุ่งคิดเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายที่แปลกและใหม่ มีผู้พบกระบวนการคิดสร้างสรรค์ไว้หลายคน เช่น ทอร์เรนซ์ (Torrance, 1962 : 47) ได้กำหนดขั้นตอนได้เป็น 4 ขั้นตอน

1. ขั้นเริ่มต้น เกิดจากความรู้สึกต้องการหรือความไม่เพียงพอในสิ่งต่าง ๆ ที่จะทำให้บุคคลเริ่มคิด เขาจะพยายามรวบรวมข้อเท็จจริง เรื่องราวและแนวคิดต่าง ๆ ที่มีอยู่เข้าด้วยกัน เพื่อหาความกระจ่างในปัญหา ขั้นนี้ผู้คิดต้องไม่ทราบว่าผลที่จะเกิดขึ้นนั้นจะเป็นไปในรูปใด และอาจใช้เวลานานจนบางครั้งจะเกิดขึ้นโดยผู้คิดไม่รู้ตัว

2. ขั้นครุ่นคิด ต่อจากขั้นเริ่มต้น มีระยะหนึ่งที่ความรู้ ความคิด และเรื่องราวต่าง ๆ ที่รวบรวมไว้มาระสมกลมกลืนกันเข้าเป็นรูปร่าง ระยะนี้ผู้คิดต้องใช้ความคิดอย่างหนัก แต่บางครั้งความคิดอันนี้อาจหยุดชะงักไปเฉย ๆ เป็นเวลานาน บางครั้งก็กลับเกิดขึ้นใหม่อีก

3. ขั้นเกิดความคิด ในระยะที่กล่าวยุ้ยครุ่นคิดนั้น บางครั้งอาจเกิดความคิดผุดขึ้นมาทันทีทันใด ผู้คิดจะมองเห็นความสัมพันธ์ของความคิดใหม่ที่ยึดกับความคิดเก่า ๆ ซึ่งมีผู้คิดมาแล้ว การมองเห็นความสัมพันธ์ในแนวความคิดใหม่นี้จะ เกิดขึ้นในทันทีทันใด ผู้คิดไม่ได้นึกได้ฝันว่าจะเกิดขึ้นเลย

4. ขั้นปรับปรุง เมื่อเกิดความคิดใหม่แล้ว ผู้คิดจะขัดเกลาความคิดนั้นให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจได้ง่าย หรือต่อเติมเสริมแต่งความคิดที่เกิดขึ้นใหม่นั้น ให้รัดกุมและวิวัฒนาการก้าวหน้าต่อไป ในบางกรณีขั้นนี้อาจมีการทดลองเพื่อประเมินการแก้ปัญหาสำหรับเลือกความคิดที่สมบูรณ์ที่สุด ความคิดเหล่านี้ก่อให้เกิดการประดิษฐ์ผลงานใหม่ ๆ ทางวิทยาศาสตร์ นวนิยาย บทเพลง จิตรกรรม และการออกแบบอื่น ๆ เป็นต้น

ทอแรนซ์ (Torrance. 1963 : 5) ได้อ้างแนวคิดของ ไทเลอร์ (Tiler) ว่า ผลของความคิดสร้างสรรค์ไม่จำเป็นต้องอยู่ในระดับสูงสุดเสมอไป แต่อาจจะเป็นขั้นใดขั้นหนึ่งใน 5 ขั้นต่อไปนี้

- ขั้นที่ 1 แสดงออกอย่างอิสระในด้านความคิดริเริ่มโดยไม่ต้องคำนึงถึงคุณภาพของงาน
- ขั้นที่ 2 งานที่เป็นผลผลิตที่ต้องอาศัยทักษะบางอย่าง
- ขั้นที่ 3 งานขั้นประดิษฐ์คิดค้นสิ่งประดิษฐ์ใหม่ โดยไม่ซ้ำแบบใคร
- ขั้นที่ 4 ปรับปรุงงานขั้นที่ 3
- ขั้นที่ 5 คิดสิ่งที่เป็นนามธรรมขั้นสูงสุด คิดหลักการใหม่ ๆ

นิพนธ์ จิตต์ภักดี (2522 : 17 - 18) ได้กล่าวถึงลำดับขั้นของความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่ามี 4 ขั้นคือ

1. ขั้นเตรียม คือ ขั้นรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ โดยอาศัยพื้นฐานของกระบวนการต่อไปนี้
 - 1.1 การสังเกตผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์จำเป็นต้องเป็นผู้สังเกตที่ดีและสนใจต่อสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ที่ได้พบเห็นเสมอ

1.2 การจำแนก หมายถึง การจำแนกข้อมูลที่ได้จากการสังเกตเป็นหมวดหมู่ เพื่อใช้เป็นแนวทางลำดับแนวความคิดต่อไป

1.3 การทดลอง เป็นหัวใจของการสร้างสรรค์งาน เพราะผลงานของการทดลอง จะเป็นข้อมูลสำหรับคิดสร้างสรรค์ต่อไป

2. ขั้นพักตัว เป็นขั้นที่ใช้เวลาสำหรับการครุ่นคิด โดยอาศัยข้อมูลที่ได้รวบรวมไว้ เป็นแนวความคิด ปกติขั้นนี้จะใช้เวลาพอสมควร

3. ขั้นคิดออก ขั้นนี้เป็นขั้นของการแสดงภาวะสร้างสรรค์อย่างแท้จริง คือสามารถมองเห็นผลงานการริเริ่มหรือสร้างสรรค์งานอย่างแจ่มชัดโดยตลอด

4. ขั้นพิสูจน์ คือ ขั้นของการทดลองซ้ำเพื่อให้ได้คำตอบที่ถูกต้องแน่นอนเป็นกฎเกณฑ์ต่อไป วิชัย วงษ์ใหญ่ (2523 : 5) กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์คือ

1. การเปิดใจกว้าง (Receptivity Openness)
2. การใช้เวลาพักความคิด (Incubation)
3. การมีอิสระเสรีในการแสดงออก (Freedom to Made of Expression)
4. บรรยากาศที่จะเอื้ออำนวยต่อความคิดสร้างสรรค์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2533 : 27 - 28) ได้กล่าวถึงขั้นแห่งการพัฒนาการของความคิดสร้างสรรค์ (Stages of Creative Development) ไว้ดังนี้

1. ขั้นลองผิดลองถูก (Manipulative Stage) อายุ 2 - 5 ปี เด็กจะพยายามควบคุมฝึกทักษะในการใช้วัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการจับ การถือ และควบคุมตัวเอง
2. ขั้นก่อนสัญลักษณ์ (Presymbolic Stage) อายุ 5 - 7 ปี เด็กสามารถที่จะจับหรือเขียนเป็นรูปร่างตามความคิดของตนเองได้ และรู้จักตั้งชื่อในสิ่งที่เด็กสร้างสรรค์ขึ้น
3. ขั้นสัญลักษณ์ (Symbolic Stage) อายุ 7 - 9 ปี เด็กสามารถแสดงออกทางความคิดเป็นสัญลักษณ์แทนบางสิ่งบางอย่าง
4. ขั้นเริ่มต้นเหมือนจริง (Inceptive Realism Stage) อายุ 9 - 11 ปี เด็กรู้จักสังเกตและรับรู้ได้ดีขึ้น จึงแสดงออกในลักษณะที่พยายามเลียนแบบของจริงมากขึ้น

5. ขั้นเหมือนจริงเชิงวิเคราะห์ (Analytical Realism Stage)

อายุ 11 - 13 ปี เด็กสามารถสังเกตและแยกแยะส่วนละเอียดของสิ่งแวดลอมต่าง ๆ จึงมีพัฒนาการเข้าใจความจริงมากขึ้น

6. ขั้นเหมือนจริง (Projective Realism Stage) อายุ 13 - 15 ปี

ถือเป็นขั้นวิกฤติของการพัฒนาการในชีวิต สภาวะที่ไม่ปกติทางสรีระและอารมณ์ที่กำลังพัฒนาเข้าสู่วัยรุ่น ส่งผลกระทบทางความคิดสร้างสรรค์เป็นอย่างมาก ขั้นนี้เด็กจะรู้จักการวิจารณ์วิเคราะห์ตัวเองและเข้าใจธรรมชาติมากขึ้น

7. ขั้นค้นพบตัวเอง (Renascrense Stage) อายุ 15 - 20 ปี ขั้นนี้จะรู้จัก

รวบรวมปัญหา อุปสรรค ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ผ่านมา อันเป็นพื้นฐานนำไปสู่การค้นพบตัวเอง และเริ่มต้นเข้าสู่การเป็นผู้ใหญ่

หทัย ตันหยง (2534 : 35) ได้เสนอการสร้างบริบทความคิดสร้างสรรค์

(Creative Context) ไว้ดังนี้

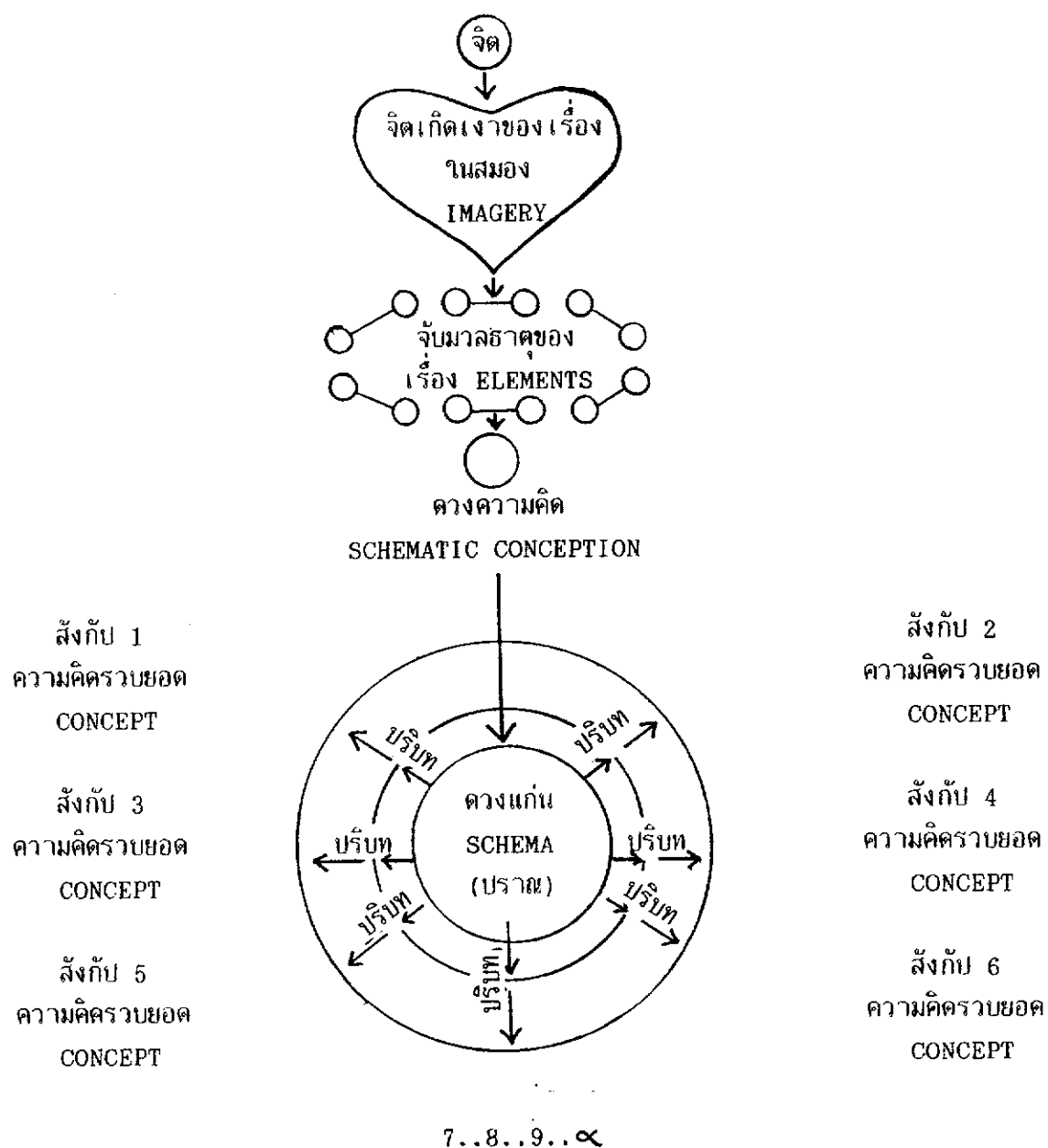
ขั้นที่ 1 การจับเงาเรื่องในสมอง (Imagery)

ขั้นที่ 2 การจับมวลธาตุของเรื่อง (Story Element)

ขั้นที่ 3 ตั้งดวงความคิด (Schematic Conception)

ขั้นที่ 4 การสร้างบริบทแตกแขนงจากดวงแก่นความคิด (Schema)

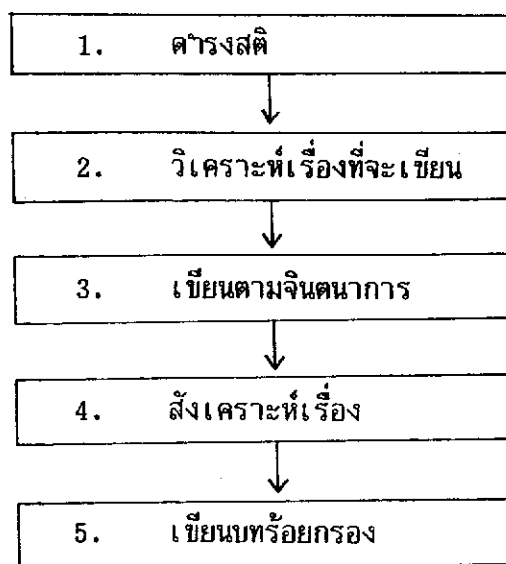
การสร้างบริบทแห่งความคิดสร้างสรรค์นี้ หทัย ตันหยง (2534 : 36) ได้เสนอเป็นภาพประกอบดังนี้

ภาพประกอบ 2 แผนภูมิแสดงบริบทแห่งความคิดสร้างสรรค์ (Context of Creation)

จากกระบวนการคิดสร้างสรรค์ที่ได้กล่าวมาจึงพอสรุปได้ว่า กระบวนการคิดสร้างสรรค์จะต้องเริ่มต้นจากความคิดภายในสมองก่อน แล้วขยายออกมาเป็นความคิดต่าง ๆ แยกแขนงออกไปเป็นความคิดรวบยอดต่าง ๆ ตามความสามารถของบุคคล

สำหรับกระบวนการคิดสร้างสรรค์ในการเขียนพหุร้อยกรอง ผู้วิจัยมีลำดับขั้นของกระบวนการในการคิด ซึ่งเขียนเป็นภาพประกอบได้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ภาพประกอบ 3 แผนภูมิแสดงกระบวนการคิดสร้างสรรค์ในการเขียนพหุร้อยกรอง

ลักษณะของเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์

อารี รังสินธ์ (2532 : 61) ได้สรุปลักษณะพฤติกรรมของเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. อยากรู้ อยากเห็น มีความใคร่รู้อยู่เป็นนิจ
2. ชอบเสาะแสวงหา สืบรวจ ศึกษา ค้นคว้า และทดลอง
3. ชอบซักถามและถามคำถามแปลก ๆ

4. ช่างสงสัย เป็นเด็กที่มีความรู้สึกแปลกประหลาดใจในสิ่งที่พบเห็นเสมอ
5. ช่างสังเกต มองเห็นลักษณะที่แปลกผิดหรือช่องว่างที่ขาดหายไปได้ง่ายและรวดเร็ว
6. ชอบแสดงออกมากกว่าเก็บกด ถ้าสงสัยสิ่งใดก็จะถามหรือพยายามหาคำตอบโดยไม่รีรอ

7. มีอารมณ์ขัน มองสิ่งต่าง ๆ ในแง่มุมที่แปลกและสร้างอารมณ์ขันอยู่เสมอ
8. มีสมาธิในสิ่งที่ตนสนใจ
9. สนุกสนานในการใช้ความคิด
10. สนใจสิ่งต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง
11. มีความเป็นตัวของตัวเอง

นั่นคือเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์จะต้อง เป็นคนที่มีลักษณะคิดได้อย่างรวดเร็ว มีความรอบคอบละเอียดลออและลึกซึ้ง สามารถวิเคราะห์และหาหนทางแก้ปัญหา รวมทั้งมีความอิสระและมีปฏิภาณไหวพริบดี

การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

ทอร์เรนซ์ (Torrance. 1963 : 56) กำหนดหลักการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. ยอมรับและเอาใจใส่ต่อคำถามแปลก ๆ ของเด็ก พ่อแม่หรือครูไม่ต้องกลัวว่าการเดาของเด็กเกี่ยวกับปัญหา หรือวิธีแก้ปัญหานั้นจะถูกหรือผิด แต่ต้องช่วยกระตุ้นให้เด็กได้วิเคราะห์และค้นหาเพื่อพิสูจน์การเดา โดยใช้พื้นฐานจากการสังเกตและประสบการณ์ของเด็กเอง
2. ยอมรับและเอาใจใส่ต่อความคิดแปลก ๆ ของเด็ก
3. แสดงให้เด็กเห็นว่าความคิดนั้นมีคุณค่า ทำให้การเสริมแรงภายในเกิดขึ้น
4. จัดเตรียมโอกาสเพื่อฝึกหัดหรือการเรียนรู้ โดยไม่ต้องประเมินผล เด็กอาจจะต้องการเวลา ซึ่งสามารถเรียนได้โดยไม่ต้องคอยพะวงต่อการประเมินผล

ระบุเนย์ นาครทรรพ (2527 : 165) ได้เสนอวิธีการที่จะส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทางภาษาของเด็กไว้ดังนี้

1. การแนะนำให้เด็กรู้จักงานสร้างสรรค์ทางภาษาที่ดีสมควรเป็นตัวอย่าง เช่น บทกลอนที่ไพเราะ เรื่องสั้นที่เขียนผูกหลักวิชา นิทานที่อ่านสนุก สุนทรพจน์ที่จับใจ นวนิยายที่ไม่เป็นพิษเป็นภัย ฯลฯ โดยอ่านให้ฟัง หรือแนะนำให้อ่านเอง
 2. การแนะนำให้เด็กสังเกตเสียงของคำที่มีสัมผัสคล้องจองกัน ทำให้เกิดความไพเราะ และให้เริ่มหาคำมาผูก หรือร้อยกรองขึ้นตามใจความที่กำหนดคำให้ หรือที่เด็กสมัครใจจะคิดเอง
 3. การแนะนำให้สังเกตธรรมชาติและ เลือกพื้นคำที่จะพรรณนาธรรมชาติได้ใกล้เคียง กับความจริง โดยพิจารณาจากตัวอย่างที่มีผู้เขียนไว้แล้ว และ เปรียบเทียบแต่งดีด้อยของตัวอย่าง นั้น ๆ
 4. การช่วยย่นให้เด็กสนใจที่จะแต่งคำประพันธ์ หรือแต่งเรื่องราวต่าง ๆ ขึ้น โดยเริ่ม จากของง่ายไปหายาก เช่น อาจแปลงนิทานอีสปเรื่องง่าย ๆ เป็นภาพกลอน หรืออาจแทรก บทสนทนาขึ้นในนิทานเรื่อง เดิมเพื่อให้มีรสชาติเพิ่มขึ้น
 5. การประกวดงานประพันธ์ต่าง ๆ ตามโอกาส เช่น ประกวดบทร้อยกรอง ว่าด้วยดอกไม้ สัตว์ วันสำคัญ บุคคลสำคัญ ฯลฯ ประกวดเรียงความ สุนทรพจน์ ตามแนวเรื่อง ที่กำหนดให้
 6. การฝึกให้เขียนอย่างสม่ำเสมอ และตรวจแก้ขัดม ส่งเสริมให้เกิดกำลังใจ ที่จะสร้างงานนั้น ๆ ให้ดียิ่ง ๆ ขึ้น
- ส่วนกิจกรรมและอุปกรณ์ที่จะช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ระบุปะนีย นาคกรทรรพ (2527 : 165 - 166) เสนอไว้ดังนี้
1. เชิญวิทยากรที่ถนัดในการแต่งคำประพันธ์มาพูด แนะนำวิธีแต่ง
 2. ใช้เครื่องบันทึกเสียงอัดเสียงทำนอง เสนาะจากคำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ และ นำมาเปิดให้นักเรียนฟัง
 3. หากภาพมาให้ให้นักเรียนเขียนพรรณนาเป็นบทร้อยกรองสั้น ๆ
 4. ให้นักเรียนแบ่งหน้าที่กันหาตัวอย่างบทร้อยกรอง - ร้อยแก้ว ตัวอย่างบทสวดดี บทอวยพร บทความสารคดีต่าง ๆ มาติดป้ายประกาศ หรืออ่านให้เพื่อนในชั้นฟัง และวิจารณ์ว่าดี หรือบกพร่องอย่างไร

5. หาสำนวนแต่งบทร้อยกรองหลาย ๆ สำนวนเปรียบเทียบให้ดูว่าแต่ละสำนวนดีหรือด้อยในเชิงเลือกเฟ้นคำ ข้อคิดที่แยบคาย และการเล่นสัมผัสนอก สัมผัสในอย่างไร

6. เมื่อได้ฟังคำประพันธ์หรือการพรรณนาความใด ๆ แล้วอาจให้นักเรียนวาดภาพประกอบตามจินตนาการ หรือสร้างสรรค์งานศิลปะชนิดอื่นขึ้นอีกก็ได้ เพื่อเป็นการส่งเสริมความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ เช่น แต่งเป็นบทเพลง บทละคร วาดภาพ ปั้นรูป แกะสลัก ฯลฯ เป็นการสอนให้สัมพันธ์กับวิชาศิลปศึกษา

7. นำไปศึกษานอกสถานที่ โดยเฉพาะสถานที่ที่มีความสำคัญต่อการเรียนวิชาภาษาไทย เช่น วัด หรือโบราณสถานอื่น ๆ

8. ให้จัดหาหนังสือพิมพ์ประจำชั้นเพื่อให้นักเรียนจะได้มีโอกาสแต่งบทร้อยแก้ว ร้อยกรองมาลงในหนังสือพิมพ์นั้น จัดให้นักเรียนได้มีประสบการณ์การกล่าวคำอวยพร คำสวดดี คำไว้อาลัย ในโอกาสที่เหมาะสม

9. แนะนำให้รู้จักวิธีเล่นลับแลกลอนสด ต่อสัทวา หรือประกวดบทดอกสร้อยตามโอกาส

10. ให้มีการร้องเพลงจากบทร้อยกรองที่นักเรียนแต่ง โดยใช้ทำนอง เพลงไทยที่เหมาะสม

11. รวบรวมบทร้อยกรองของนักเรียนที่แต่งได้ดีถึงขนาด คัดหรือพิมพ์ติดไว้ในสมุดรวมร้อยกรองของชั้น

นราวัลย์ พูลพิพัฒน์ (2530 : 12) เสนอความคิดว่า สิ่งที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ได้แก่ วิธีการปลูกฝัง อบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมตั้งแต่เยาว์วัย และกระทำติดต่อกันเรื่อยมา รวมถึงการจัดสิ่งแวดล้อมที่ช่วยให้เด็กได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์

วิรุณ ตั้งเจริญ (2532 : 297) เสนองานเขียนของ อานาจ เย็นสบาย ที่กล่าวว่า ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ย่อมมีอาจเกิดขึ้นได้ถ้าหากไม่มีเสรีภาพในการแสดงออก เมื่อต้องการให้เด็กเติบโตและเป็นคนกล้าคิดในสิ่งใหม่ก็ต้องกล้าให้เสรีภาพแก่เด็กควบคู่ไปด้วย

นั่นคือการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์จะต้องปล่อยให้นักเรียนมีอิสระในการคิด ครอบงำกระตุ้นและแนะนำเป็นบางครั้ง เพื่อให้เด็กรู้จักนึกคิดและแก้ปัญหาได้เอง กิจกรรมที่จัดให้นักเรียนควรเป็นกิจกรรมที่ท้าทายท้าทายความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน โดยเฉพาะกิจกรรมด้านการเขียนบทร้อยกรองสามารถส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

การประเมินผลความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์นั้นเป็นสิ่งที่ประเมินผลได้ยาก หากเครื่องมือที่นำมาใช้วัดผลประเมินผลนั้นขาดประสิทธิภาพ ใช้ได้ไม่แน่นอน ขาดความเชื่อมั่นหรือความเที่ยงตรง ก็จะทำให้ผลจากการประเมินที่ได้ผิดพลาดไปด้วย

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู (2522 : 49 - 57) ได้เสนอเกณฑ์ในการตรวจให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์ไว้เป็น 3 ด้านคือ

1. ด้านความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) จากการนับจำนวนภาพที่ให้นักเรียนทำกิจกรรมวาดภาพ โดยให้คะแนนเฉพาะภาพที่ได้วาดแล้วมีความชัดเจนและแตกต่างจากภาพอื่น
2. ความคิดริเริ่ม (Originality) ยึดถือความถี่ทางสถิติของภาพที่แตกต่างไปจากธรรมดา ในการตอบของกลุ่มตัวอย่างและในการให้คะแนน ให้ดูที่ภาพเป็นหลักไม่ใช่ดูชื่อที่กำกับทั้งนี้ภาพที่ซ้ำกันมากจะให้คะแนน 0
3. ความคิดละเอียดลออ (Elaboration) ในการให้คะแนนจะให้แต่ละภาพได้คะแนนต่ำสุด 1 คะแนน ส่วนละเอียดที่ต่อเติมภาพเพื่อขยายหรืออธิบายภาพได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ถือเป็นความคิดละเอียดลออ ดังนั้นส่วนละเอียดทุกส่วนที่ไม่ซ้ำกันจะได้ 1 คะแนน

สำนักทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2529 : 105) ได้เสนอแนะให้ถือเกณฑ์พิจารณาคำตอบที่อยู่ในลักษณะ เป็นการคิดหลายทาง (Divergent Thinking) ตามแบบของกิลฟอร์ด (Guilford) คือ

1. ความคล่องแคล่วในการคิด (Fluency) หมายถึง คะแนนที่ได้จากการนับจำนวนคำตอบทั้งหมดที่แตกต่างกันให้คะแนนคำตอบละหนึ่งคะแนน และไม่คำนึงว่าคำตอบเหล่านั้นจะไปซ้ำกับคำตอบของคนอื่นหรือไม่
2. ความยืดหยุ่นในการคิด (Flexibility) หมายถึง คะแนนที่ได้จากการนับจำนวนคำตอบที่ไม่อยู่ในทิศทางเดียวกัน หรือคำตอบที่อยู่ในประเภทที่แตกต่างกัน โดยให้คะแนนคำตอบละหนึ่งคะแนน และไม่คำนึงว่าคำตอบเหล่านั้นจะไปซ้ำกับคนอื่นหรือไม่
3. คะแนนความคิดริเริ่ม ให้คะแนนตามสัดส่วนของความถี่ของคำตอบ ตามวิธีการของครอปเพลย์ (Cropley, 1966) คำตอบใด ที่กลุ่มตัวอย่างตอบซ้ำกันมาก ๆ ก็ให้คะแนนน้อย

หรือไม่ได้เลย ถ้าคำตอบยังซ้ำกับคนอื่นน้อยหรือไม่ซ้ำคนอื่นเลยก็จะได้คะแนนมากขึ้น เกณฑ์การให้คะแนนยึดหลักดังนี้

คำตอบซ้ำ 12% ขึ้นไป	ให้ 0 คะแนน
คำตอบซ้ำ 6 - 11%	ให้ 1 คะแนน
คำตอบซ้ำ 3 - 5%	ให้ 2 คะแนน
คำตอบซ้ำ 2%	ให้ 3 คะแนน
คำตอบซ้ำกันไม่เกิน 1%	ให้ 4 คะแนน

ฉะนั้นถ้าจะให้คะแนนความคิดริเริ่มก็ต้องใช้วิธีนับความถี่ของคำตอบของกลุ่ม โดยนับเป็นร้อยละจนครบทุก ๆ คน จึงตรวจสอบความถี่นี้เทียบกับเกณฑ์ข้างต้น แล้วให้คะแนน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทร้อยกรอง

คำว่า "ร้อยกรอง" นี้ เดิมเรียกกันได้หลายอย่าง ขวน เพชรแก้ว (2523 : 1) กล่าวว่า แต่เดิมเรียกว่า กลอนบ้าง กาพย์บ้าง ฉันท์บ้าง กานท์บ้าง ต่อมาในระยะหลังก็เรียกชื่อต่างกันไปอีกหลายอย่าง เช่น กาพย์กลอน กวีนิพนธ์ กวีวัจน์ และคำประพันธ์ เป็นต้น

คำว่าร้อยกรองเพิ่งจะเริ่มใช้เมื่อมีการตั้งวรรณคดีสมาคมขึ้นในพ.ศ. 2485 โดยใช้คำว่า ร้อยกรอง แทนคำว่า กวีนิพนธ์ ซึ่งแต่เดิมหมายถึง โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร้อยกรองนี้ อาชีพวรรณ พิศนาคะ (2530 : 12) กล่าวว่า มีที่มาจากการที่กวีผู้มีความสามารถในการใช้ถ้อยคำภาษา ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก อารมณ์ และชีวิตจิตใจของตนออกมาอย่างมีความหมาย และมีความไพเราะงดงามในขอบข่ายบังคับของฉันทลักษณ์ ส่วนเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ (2525 : บทนำ) ได้เสนอความคิดเห็นว่า

อารยบุคคลได้สืบทอดทอดมาถึงปัจจุบัน โดยทางแห่งกาพย์กลอนนี้เอง...

มนุษย์กับสัตว์แห่งกาพย์กลอนจึงเป็นสิ่งคู่กันมาจนไม่อาจจำแนกได้ว่าเกิดมาแต่เมื่อใด

ถ้าจะถือผู้คนคือเนื้อหาของแผ่นดินแล้ว

กาพย์กลอนก็เป็นลมหายใจของแผ่นดินนั้นเพียว...

ภาพย์กลอนจึงนอกจากจะเป็นลมหายใจของแผ่นดินแล้ว ก็ยังเป็นเสมือนความรู้สึกที่ผู้คนได้ระบายออกมาโดยไม่จำกัดแม้ด้วยอักษรภาษาเท่านั้น

ร้อยกรองเกิดขึ้นมานานพร้อมกับการรู้จักใช้ภาษาพูดเพื่อสื่อความเข้าใจของมนุษย์ โดยรู้จักตกแต่งคำพูดให้ไพเราะงดงาม มีสัมผัสคล้องจองกันและมีความหมายที่ลึกซึ้งกินใจ ประเทือง คล้ายสุบรรณ (2528 : 2) กล่าวว่า คำพูดนั้นยังมีใช้อยู่จนทุกวันนี้ที่เรียกว่า วรรณคดีปาก เช่น สุภาษิต สำนวนไทย ปริศนาคำทาย บทกลอนสำหรับเด็ก เพลงกล่อมเด็ก และเพลงชาวบ้าน เป็นต้น

ความหมายของร้อยกรอง

ชลธิรา กลัคอยู่ และคนอื่น ๆ (2521 : 161 - 163) กล่าวว่า ร้อยกรอง หมายถึง ถ้อยคำสำนวน ภาษาที่เรียบเรียงขึ้นอย่างมีบัญญัติ กฎเกณฑ์ หรือที่เรียกกันทั่วไปว่ามีฉันทลักษณ์ แบบโบราณ รวมทั้งฉันทลักษณ์ที่ผู้แต่งคิดตั้งขึ้นเองก็ได้

ทรงศักดิ์ ปรากฏวัฒนากุล (2525 : 52) กล่าวว่า ร้อยกรอง คือ ศิลปะแห่งการประพันธ์ ภาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ ร่าย ซึ่งมีข้อกำหนดบังคับทางฉันทลักษณ์อันประกอบด้วยคณะหรือการกำหนดจำนวนคำ จำนวนพยางค์ เสียงสูงต่ำ เสียงหนักเบา เสียงสั้นยาว จังหวะสัมผัสต่าง ๆ ซึ่งเป็นแบบแผนตามลักษณะของร้อยกรองของประเภทนั้น ๆ

กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ (2527 : 830) กล่าวว่า ร้อยกรอง ได้แก่ งานสร้างสรรค์หรือบทกวีนิพนธ์ที่กวีผู้สร้างสรรค์จัดสร้างขึ้นเพื่อแสดงออกซึ่งความคิด ความเห็น ความต้องการหรือจินตนาการของตนให้เป็นที่ปรากฏ โดยใช้ระเบียบของภาษา มีรูปแบบ มีข้อบังคับกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เฉพาะแบบ เช่น การกำหนดจำนวนคำหรืออักษร กำหนดลงรับสัมผัสตามตำแหน่ง กำหนดจำนวนวรรค กำหนดคำที่มีเสียงหรือรูปวรรณยุกต์ กำหนดคำที่มีเสียงหนัก เบา สั้น ยาว ที่เรียกว่า ครุ ลหุ เป็นต้น

ประภาศรี สีหอำไพ (2527 : 59) กล่าวว่า ร้อยกรอง คือ คำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ ได้แก่ โคลง ฉันท์ ภาพย์ กลอน ร่าย ลิลิต ใช้เรียกรวมกรรมประเภทที่มีลักษณะบังคับในการแต่ง หรือมีการกำหนดคณะ โบราณเรียกว่า คำกานท์ หรือ กวีนิพนธ์ ที่กวีใช้จินตนาการสร้างสรรค์ขึ้นตามลักษณะคำประพันธ์ที่บัญญัติไว้ในคำประพันธ์แต่ละชนิด

รัชนี้ ศรีไพรวรรณ (2529 : 599) กล่าวถึงร้อยกรองว่า หมายถึง ข้อความที่เกิดจากศิลปะแห่งการเลือกใช้ถ้อยคำอันไพเราะและถูกต้องตามฉันทลักษณ์ ร้อยกรองใช้ถ้อยคำถ่ายทอดให้เกิดอารมณ์ เกิดความสุข ความเบิกบาน หรือความสะเทือนใจ ตลอดจนทำให้เกิดความคิดและจินตนาการ

วันเนา ยูเด็น (2532 : 2) กล่าวว่า ร้อยกรอง หมายถึง คำประพันธ์หรือถ้อยคำที่ได้เรียบเรียงขึ้น โดยมีข้อบังคับจำกัดคำ วรรคตอน และมีสัมผัสตามกฎหมายที่กำหนดคำให้แต่ละประเภท

จากที่ได้กล่าวมาจึงพอสรุปได้ว่า ร้อยกรอง หมายถึง งานเขียนที่มีการกำหนดลักษณะบังคับจำนวนคำ จำนวนพยางค์ มีการกำหนดลักษณะสัมผัส รูป เสียง และวรรณยุกต์ เพื่อให้เกิดความไพเราะตามลักษณะของคำประพันธ์แต่ละชนิด อันได้แก่ กาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ ร่าย ตลอดจนคำประพันธ์ประเภทอื่นที่อาศัยจังหวะลีลาในการประพันธ์ มีการเล่นคำ เล่นอักษรก่อให้เกิดความไพเราะในการอ่านออกเสียงและมีความหมายที่ลึกซึ้งประทับใจแก่ผู้อ่าน

ประเภทของร้อยกรอง

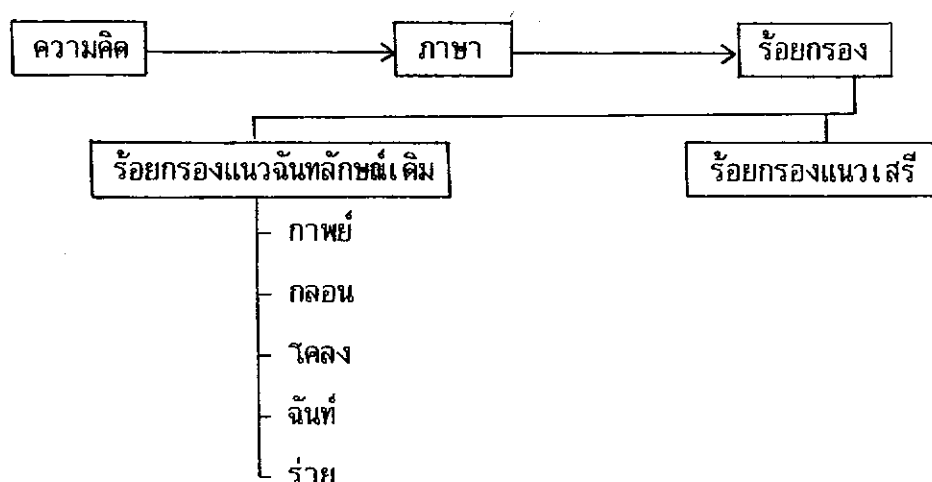
การนับประเภทของร้อยกรองไทยนั้น เปลื้อง ณ นคร (2530 : 29) กล่าวว่า มี 5 ประเภท คือ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย อันเป็นรูปแบบที่สืบทอดมาจากกวีไทยโบราณ เช่นเดียวกับ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2532 : 146 - 147) กล่าวถึงร้อยกรอง หรือคำประพันธ์ไทยว่ามี 5 ประเภทคือ

1. กาพย์ แบ่งออกเป็น กาพย์ยานี กาพย์ฉบัง กาพย์สุรางคนางค์ กาพย์ขับไม้
2. กลอน แบ่งออกเป็น กลอนแปด กลอนหก ซึ่งจัดเป็นกลอนสุภาพ นอกจากนั้นกลอนยังมีรูปแบบที่นำไปแต่งเป็นคอกสร้อย สักวา เพลงยาว เสภา นิราศ กลอนบทละคร กลอนเพลงปฏิพากย์ ได้อีกหลายแบบและมีกลอนกลบทแบบต่าง ๆ อีกมาก
3. โคลง แบ่งเป็น โคลงสอง โคลงสาม โคลงสี่ ซึ่งจัดเป็นโคลงสุภาพแล้วยังมีโคลงต้นอีกหลายชนิดมีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน เช่น โคลงต้นวิวิธมาลี จัตุรทัตต์ บาทกฤษร ฯลฯ นอกจากนั้นยังมีโคลงพิเศษอีกหลายชนิด ได้แก่ โคลงกระทู้ โคลงกลอักษร และโคลงห้า หรือมณฑกคิ ที่ใช้ในประกาศแข่งน้ำพระพิพัฒน์สดยา

4. จันท์ แบ่งเป็นหลายชนิด เช่น อินทวิเชียรจันท์ ภูงคพายาศจันท์ วิชชุมมาลาจันท์ มาฆวจันท์ วสันตติลจันท์ อธิสังจันท์ ฯลฯ เป็นต้น

5. ร่าย แบ่งเป็น ร่ายโบราณ ร่ายสุภาพ ร่ายตื่นและร่ายยาว

ประเภทของร้อยกรองนี้ หากจะเขียนก็ต้องมีการเลือกรูปแบบของร้อยกรองว่าจะเป็นชนิดใด เช่น อาจเป็นกาพย์, กลอน, โคลง หรือจันท์ ก็ได้ ระบุปะนีย นาคทรพ (2532 : 143) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างความคิด ภาษา และรูปแบบของร้อยกรอง โดยเขียนเป็นภาพประกอบได้ดังนี้

ภาพประกอบ 4 แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิด ภาษา และรูปแบบของร้อยกรอง

ลักษณะบังคับของร้อยกรอง

การแต่งร้อยกรองตามปกติจะต้องทำตามแบบแผนที่บัญญัติไว้ ซึ่งเรียกว่า จันท์ลักษณะ หรือ ลักษณะบังคับของร้อยกรอง ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 9 อย่าง ดังที่ สิทธา พินิจภูวดล และ ประทีป วาทิกทินกร (2522 : 43 - 47) กล่าวไว้ ดังนี้

1. คณะ คือ ข้อกำหนดว่าร้อยกรองชนิดนั้นจะต้องมีจำนวนเท่าใดใน 1 วรรค 1 บาท หรือ 1 บท เช่น กาพย์ยานี 11 กำหนดคณะไว้ว่า 1 บท จะมี 2 บาท แต่ละบาท

จะประกอบด้วย 2 วรรค วรรคแรกจะต้องมี 5 คำ วรรคหลัง 6 คำ ดังนั้นเป็นต้น ลักษณะบังคับข้อนี้เป็นลักษณะสำคัญที่ร้อยกรองทุกประเภทจะต้องมี มิฉะนั้นก็ไม่สามารถบอกได้ว่าเป็นร้อยกรองประเภทใด

2. สัมผัส คือ ลักษณะที่บังคับให้ใช้คำคล้องจองกัน ซึ่งเป็นลักษณะบังคับที่สำคัญที่สุดในร้อยกรองทุกประเภท

3. คำครุ คำลหุ เป็นคำที่บังคับใช้ในการแต่งฉันทลักษณ์ ส่วนร้อยกรองประเภทอื่น ๆ ไม่บังคับ

4. คำเอก คำโท เป็นคำที่บังคับใช้ในการแต่งโคลงและร่าย คำเอก ได้แก่ คำหรือพยางค์ที่มีรูปวรรณยุกต์เอก และคำตายทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นเสียงวรรณยุกต์ใดก็ตามนับว่าเป็นคำเอกทั้งสิ้น ส่วนคำโท ได้แก่ คำหรือพยางค์ที่มีรูปวรรณยุกต์โท

5. คำเป็น คำตาย เป็นคำที่ใช้ในการแต่งโคลง ร่าย และร้อยกรองที่เป็นกลบท

6. เสียงวรรณยุกต์ เป็นข้อกำหนดที่บังคับใช้ในการแต่งกลอน โดยถือเรื่องเสียงวรรณยุกต์เป็นสำคัญ

7. พยางค์ คือ เสียงที่เปล่งออกมาครั้งหนึ่ง ๆ จะมีความหมายหรือไม่ก็ได้ ในการแต่งร้อยกรองจะถือว่าพยางค์ก็คือคำนั่นเอง

8. คำนำ เป็นคำที่ใช้ขึ้นต้นสำหรับร้อยกรองบางประเภท เช่น กลอนสี่ก้า ใช้คำ "สี่ก้า" ขึ้นต้น เช่น "สี่ก้าหวานอ่อนมีหมื่นแสน" กลอนดอกสร้อยใช้คำซ้ำโดยมีคำว่า "เอ๋ย" สลับ เช่น "รามเอ๋ยรามคำแหง" "คนเอ๋ยคนดี" ฯลฯ กลอนบทละครใช้วลี "เมื่อนั้น" "บัดนั้น" "ครานั้น" ฯลฯ เป็นต้น

9. คำสร้อย เป็นคำที่ใช้ลงท้ายวรรค ท้ายบาท หรือท้ายบท เพื่อความไพเราะ หรือเพื่อให้ครบจำนวนคำตามลักษณะบังคับ บางแห่งก็ใช้เป็นคำถามหรือใช้ย้าความ คำสร้อยนี้มักจะใช้เฉพาะโคลงกับร่าย

จะเห็นว่าลักษณะบังคับที่สำคัญของร้อยกรอง มีอยู่ 2 ลักษณะคือ คณะ และสัมผัส เพราะเป็นลักษณะบังคับของร้อยกรองทุกประเภท ส่วนลักษณะอื่น ๆ นั้นใช้บังคับเฉพาะบางประเภทเท่านั้น

องค์ประกอบแห่งความงามของร้อยกรอง

บทร้อยกรองที่ได้รับการยกย่องว่างาม คือมีความไพเราะและความซาบซึ้งประทับใจนั้น ย่อมประกอบด้วยคุณสมบัติหลายประการ ซึ่ง สิทธา พินิจภาวคล และ ประทีป วาทิกทินกร (2522 : 82 - 91) เสนอไว้ ดังนี้

1. คำที่เลือกสรรใช้ ต้องเป็นคำที่มีความหมายลึกซึ้ง สะเทือนอารมณ์หรือสูงส่งมีสง่า ด้วยรูปและเสียงเป็นพิเศษ
2. เสียงเสนาะ เป็นสิ่งที่จะทำให้ร้อยกรองงดงามในความรู้สึกของผู้อ่าน ทั้งนี้ เสียงเสนาะจะเกิดจากสัมผัส ลีลาจังหวะ การเลียนเสียงธรรมชาติ การเล่นคำ เป็นต้น
3. ความหมายอันลึกซึ้งกินใจ อันอาจเกิดจากการใช้โวหาร การอุปมาอุปไมย การใช้สัญลักษณ์ การกล่าวเกินจริง มีการสร้างภาพพจน์ด้วยการพรรณนาอย่างตรงไปตรงมา หรือให้มีการตีความ การบรรยายให้เห็นภาพการเคลื่อนไหวไปตามบทบาท นอกจากนี้ ควรมีการเสนอความคิดที่แยบคาย แปลกใหม่ แสดงภูมิปัญญา มีการสะท้อนความรู้สึกและสร้างบรรยากาศ ให้เกิดขึ้นได้

กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ (2527 : 1177) กล่าวถึง องค์ประกอบของวรรณศิลป์ ในวรรณกรรมร้อยกรองว่า ควรประกอบด้วย การแต่งดี มีสุนทรีย์ภาพ มีอารมณ์สะเทือนใจ มีประโยชน์ต่อผู้อ่าน และให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน

ชูศักดิ์ ศุภรนนท์ (2533 : 198 - 241) กล่าวถึง ความงามของร้อยกรอง ว่าควรประกอบด้วย ลีลาจังหวะ การเล่นคำ เล่นอักษร และการเสนอความคิดที่ชนะ

ส่วนศิวภานท์ ปทุมสูติ (2533 : 51) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของบทกวีที่ดี ว่าควรประกอบด้วย ฉันทลักษณ์, เนื้อหา, ความคิด และถ้อยคำ

จากที่ได้กล่าวมาจึงสรุปได้ว่า องค์ประกอบแห่งความงามของร้อยกรองควรประกอบไปด้วยความงามทางด้านรูปแบบฉันทลักษณ์ อันได้แก่ การเขียนได้ถูกต้องตามลักษณะบังคับของคำประพันธ์ มีการเล่นคำ เล่นอักษร นอกจากนี้ ยังควรมีความงามทางด้านความคิด สามารถแสดงออกได้อย่างสะเทือนอารมณ์ และให้แง่คิดแก่ผู้อ่านด้วย

ภาษาที่ใช้ในร้อยกรอง

ภาษาที่ใช้ในการเขียนร้อยกรองนั้น มีลักษณะที่แตกต่างจากภาษาที่ใช้ในการเขียนร้อยแก้ว
 ระบุณีย์ นาคทรพรพ (2532 : 143 - 144) กล่าวว่า ภาษากวีมีลักษณะเด่นคือ

1. ทำให้เกิดความรู้สึกและเห็นภาพได้ ตามจินตนาการของกวี
2. มีเสียงและจังหวะคงดนตรี ทำให้เกิดความไพเราะชวนให้เพลิดเพลิน
3. ให้ความคิดนึกที่ลึกซึ้ง
4. ก่อให้เกิดความสะเทือนอารมณ์

ส่วนภาษาร้อยกรองที่เหมาะสมสำหรับเด็กนั้น หทัย ดันหยง (2529 : 116) เสนอว่า

1. ใช้คำง่าย ๆ แต่คล้องจองเป็นหลัก
2. ใช้แบบแผนกวีนิพนธ์อย่างง่าย เช่น กลอนสั้น ๆ กลอนบทดอกสร้อย กลอน 6

ภาพลักษณ์ 11 ภาพสร้างคณาค แต่ไม่ควรใช้โคลงฉันท์ กลกลอน กลโคลง สำหรับกลอนแปดนั้น
 ใช้กับเด็กเล็ก ๆ อาจมีห้วงยาวเกินไป แต่เด็กโตใช้ได้ดี

3. คำคล้องจองนั้นไม่เคร่งครัดข้อบังคับ แต่เอาพลังความหมายที่ชัดเจน ถ้อยคำ
 เพราะพริ้ง พึง เข้าใจง่ายเป็นหลัก
4. ร้อยกรองมักใช้ภาษาลากเข้าสัมผัส ทำให้ความหมายพ่นเฟื่อน เบี่ยงเบนหรือสับสน
 เมื่อเป็นเช่นนั้นก็ไม่ควรใช้ภาษาร้อยกรอง หันไปใช้ร้อยแก้วจะดีกว่า

5. ภาษาร้อยกรองไม่ควรยาวเกินไป สามารถอ่านจบภายใน 15 - 20 นาที ก็นับว่า
 ใช้เวลามากแล้ว

การเขียนบทร้อยกรอง

อัมพร สุขเกษม (2520 : 32 - 33) ได้กล่าวถึงข้อควรปฏิบัติในการเขียน
 บทร้อยกรอง ไว้ดังนี้

1. เขียนให้ตรงตามที่ตั้งใจไว้ หรือถ้าเป็นหัวข้อที่ผู้อื่นตั้งให้เขียน ก็ต้องตีความและ
 เขียนให้ตรงตามที่เขากำหนดให้
2. เขียนให้ถูกต้องตามลักษณะบังคับร้อยกรองแต่ละประเภท แต่ละชนิด

3. คำเน้นเรื่องให้สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน หรือที่เรียกว่า คำเน้นเรื่องให้มีเอกภาพ
 4. ระมัดระวังการใช้ถ้อยคำ เช่น อย่าใช้คำซึ่งเดิมสระอื่นเข้าไปโดยไม่มี ความหมายหรือตัดศัพท์ผิด
 5. เขียนข้อความให้กระชับรัดกุมและได้เนื้อหาสาระ คือไม่ใช้ข้อความที่มีคำซ้ำอย่างฟุ่มเฟือย
 6. ใช้คำให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องและลักษณะของร้อยกรอง
 7. ใช้สำนวนภาษาให้ถูกต้องตรงตามความหมาย พยายามหลีกเลี่ยงสำนวนภาษาที่ไม่ทราบความหมายแน่ชัด
 8. สอดแทรกความคิดดี ๆ และแปลกใหม่ที่เป็นของตนเองลงในบทร้อยกรอง พยายามหลีกเลี่ยงความคิดหรือเนื้อเรื่องที่ใคร ๆ ก็พูดกันจนเป็นธรรมดาสามัญไปแล้ว คือต้องมี ความคิดริเริ่มเป็นตัวของตัวเองตามสมควร
 9. ขัดเกลาถ้อยคำสำนวนและเนื้อหาให้ไพเราะราบรื่น ก่อให้เกิดความประทับใจแก่ผู้อ่าน พยายามทำให้อรรถรสที่แต่ง มีลักษณะต่าง ๆ ดีพร้อม ทั้งด้านการใช้ถ้อยคำ สัมผัส ส่วนเนื้อหาควรจะน่าสนใจหรือมีลักษณะ ไร้ความคิด อารมณ์ และจินตนาการ
- เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ (2527 : 37) กล่าวถึง การเขียนบทร้อยกรองหรือคำประพันธ์ว่าจะขึ้นอยู่กับ
1. ความรู้สึกของผู้เขียนที่เป็นอิสระ
 2. การมีจิตสำนึกที่ถูกต้อง
 3. การมีเสรีภาพจากภายนอกและสิ่งที่แวดล้อม
- จำง แซ่ตั้ง (2533 : 61) เสนอความเห็นว่าการเขียนบทกวีนั้น เนื้อหาที่เขียนเป็นสิ่งสำคัญ ถ้าเขียนแต่เรื่องราวเนื้อหาที่ฟุ่มเฟือย ไร้สาระ ไม่สร้างเสริมปัญญาของคนและของผู้อื่น ก็จะไม่มียประโยชน์อันใดแก่บทกวีที่สร้างสรรค์ขึ้น
- ศิวากานท์ ปทุมสูติ (2533 : 92 - 93) กล่าวถึงบทกวีที่สร้างสรรค์ว่าควรมีลักษณะในการเขียนดังนี้

1. ลักษณะทางเนื้อหา
 - 1.1 สารเนื้อหาเป็นสากล
 - 1.2 มีโลกทัศน์กว้างไกล
 - 1.3 สร้างความงอกงามในจิตวิญญาณแก่ผู้อ่าน
 - 1.4 เสนอมุมมองที่แปลกใหม่หรือลึกซึ้งกว่าธรรมดา
 - 1.5 สื่อสะท้อนความจริงอย่างเที่ยงธรรม
 - 1.6 ไม่ลอกเลียนผู้อื่น
2. ลักษณะทางวรรณศิลป์
 - 2.1 สำนวนภาษาเป็นธรรมชาติ
 - 2.2 ใช้คำและความหมายเหมาะสมกับเนื้อหา
 - 2.3 โวหารลุ่มลึก แหลมคม กระชับสัมผัส
 - 2.4 จังหวะกระบวนการณ์พินิจงดงาม
 - 2.5 ถูกต้องฉันทลักษณ์

จากที่ได้กล่าวมาจะเห็นว่า การเขียนบทร้อยกรอง ควรเขียนให้ตรงตามวัตถุประสงค์ ถูกต้องฉันทลักษณ์ มีเอกภาพ รู้จักเลือกเฟ้นถ้อยคำที่เหมาะสม สามารถสื่อความคิดได้ลึกซึ้งตรงใจ และส่งเสริมให้เกิดความเจริญงอกงามแก่ผู้อ่าน

การสอนเขียนบทร้อยกรอง

การสอนให้เด็กเขียนบทร้อยกรองนั้นครูจะต้องคำนึงถึงหลักการด้านต่าง ๆ หลายด้าน ทั้งด้านเจตคติ ความสนใจ และความเหมาะสมกับวัยของเด็ก บาวเวอร์ส (Bowers. 1957 : 102) ได้กล่าวถึงลักษณะของบทร้อยกรองที่เด็กสนใจและแนวทางของครูในการสอนไว้ดังนี้

1. เด็กจะชอบและสนใจบทร้อยกรองที่ให้จังหวะหนักแน่น ใช้คำง่าย ๆ ธรรมดา ๆ เป็นคำที่คุ้นเคย แต่ให้ความรู้สึก เสียง และภาพพจน์ที่ชัดเจน
2. เด็กจะชื่นชอบบทร้อยกรองที่สอดแทรกอารมณ์ขัน และจดจำได้ดี ดังนั้นในการสอนเขียนคำประพันธ์ชนิดร้อยกรองที่จะให้เด็กมีความสุขและความมั่นใจ ครูจึงควรให้เด็กเขียนเรื่องที่เขายกก่อนเพื่อเป็นการจูงใจ

3. เด็กจะชื่นชอบหรือกรองที่ทำให้เรื่องราวที่ประสมประสานระหว่าง เรื่องจริงและ เรื่องนิทานที่แปลกไปจากความจริง

4. เด็กจะชอบเขียนหรือกรองที่เกี่ยวข้องกับตัวเขา และมักจะแสดงความรู้สึกนึกคิด ตามประสาเด็ก เรื่องที่จะนำมาให้เด็กเขียนจึงควรเป็นเหตุการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนเรื่องราวที่ เกิดขึ้นรอบ ๆ ตัวเขาเอง

เคนเนดี (Kenedy. 1975 : 212 - 217) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการสอนหรือกรอง ในระดับประถมศึกษาไว้ดังนี้

1. จัดประสบการณ์ทางด้านหรือกรองแก่เด็ก โดยการให้เขาได้อ่าน ได้ฟังหรือกรอง ตลอดจนเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งที่ใกล้และไกลตัว เพื่อช่วยส่งเสริมจินตนาการในการเขียน
2. ครูควรจัดกิจกรรมหลาย ๆ อย่าง ที่มีส่วนช่วยส่งเสริมบรรยากาศในการ สร้างสรรค์งานหรือกรอง เช่น การเล่นเกม การจัดนิทรรศการ เป็นต้น
3. ให้เด็กเริ่มเขียนหรือกรอง โดยการช่วยกันเขียนเป็นกลุ่ม ก่อนที่จะให้เขียนเป็น รายบุคคล เพราะจะช่วยให้เด็กมีความสุขในการทำงาน และเป็นแนวทางที่จะช่วยให้เด็กมีความ มั่นใจในการเขียนครั้งต่อ ๆ ไป แต่ครูจะต้องคอยให้ความช่วยเหลือแนะนำอย่างใกล้ชิด
4. ควรเลือกหัวข้อที่จะเขียน ให้เหมาะกับวัยและเพศของเด็ก
5. จัดกิจกรรมให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมอย่างอิสระ
6. ยอมรับยกย่อง สนับสนุน และส่งเสริม ในความพยายามที่จะสร้างสรรค์งาน ของเด็กอยู่เสมอ แม้ว่าลักษณะของหรือกรองนั้นจะแปลก ผิดแผกไปจากฉันทลักษณ์ก็ตาม
7. ให้กำลังใจ และติดตามผลงานของเด็กอย่างสม่ำเสมอ นำผลงานของเด็กมาอ่าน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น แต่ครูต้องระวังการพูด วิพากษ์ผลงานนั้น ๆ อย่าให้เป็นการสกัดกั้น ความคิดของเด็ก หรือทำให้เด็กเสียกำลังใจ

รัชนี ศรีไพรวรรณ (2529 : 661 - 674) กล่าวถึงการสอนเขียนหรือกรอง สำหรับเด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาว่าควรมีขั้นตอนดังนี้

1. สืบหาความสนใจ หรือความถนัดของนักเรียนที่มีต่อหรือกรอง
2. ให้นักเรียนรู้จักฉันทลักษณ์ของหรือกรองที่นักเรียนชอบ

3. ให้นักเรียนกำหนดเรื่อง และจุดมุ่งหมายในการเขียน
4. ให้นักเรียนรู้จักเรียบเรียงและขยายความคิด
5. ให้นักเรียนลงมือเขียนบทร้อยกรอง โดยยึดหลักดังนี้
 - 5.1 เขียนให้ตรงจุดมุ่งหมายที่คิดว่าจะเขียน
 - 5.2 เขียนให้ถูกฉันทลักษณ์ที่ตั้งใจจะเขียน
 - 5.3 ดำเนินเรื่องให้สอดคล้องกัน เกี่ยวเนื่องกันไปเป็นเรื่องเดียวกัน
 - 5.4 ระบุงการใช้ถ้อยคำ เลือกใช้คำที่มีความหมายสอดคล้องกับเนื้อหาและ

อารมณ์ บทร้อยกรองจึงจะไพเราะ

- 5.5 เขียนร้อยกรองให้กระชับรัดกุม
- 5.6 ใช้คำให้เหมาะแก่เนื้อเรื่อง
- 5.7 ใช้สำนวนภาษาให้ถูกต้อง
- 5.8 พยายามสอดแทรกความคิดที่ดีในบทร้อยกรอง
- 5.9 จัดกลอนสำนวนให้ไพเราะราบรื่น

ศิวากานท์ ปทุมสูติ (2533 : 15 - 25) กล่าวถึง กลวิธีสอนเด็กให้เรียนเขียนกวี โดยแนะนำว่า อย่าเริ่มสอนเด็กให้เขียนร้อยกรองด้วยการสอนฉันทลักษณ์ เพราะจะทำให้เด็กเบื่อ และมีเจตคติที่ไม่ดีต่อฉันทลักษณ์ การสอนเริ่มแรกควรฝึกให้เด็กรู้จักคิด และแสดงความคิดเห็น ออกมาเป็นการเขียนแบบสั้น ๆ พอได้ใจความตามอิสระก่อน

ขั้นตอนปัจจุบันฝึกสำนึกความคิด คือ ฝึกความคิดอย่างต่อเนื่องเป็นลูกโซ่ภาษา ด้วยการเขียนคำที่แสดงความคิดอย่างมีลีลา มีชั้นเชิงวรรณศิลป์ในรูปแบบที่ไม่เน้นคำสัมผัสคล้องจอง แต่อาจจะสัมผัสเสียงอักษร ซ้อนสัมผัสในตามแต่จะทำได้หรือเป็นไปได้ การเขียนสำนึกความคิด เป็นการฝึกการใช้ประโยคและกลุ่มคำ วลี ที่กระชับกินความคล้ายท่วงทำนองของบทร้อยกรอง มีฉันทลักษณ์ต่างกัน แต่เพียงไม่เน้นบังคับคำสัมผัสเท่านั้นเอง การเขียนขั้นนี้เด็กยังมีอิสระที่จะเลือกใช้จำนวนคำ วลี ที่จะใช้ตลอดจนเสียงอักษรตามที่เด็กปรารถนา

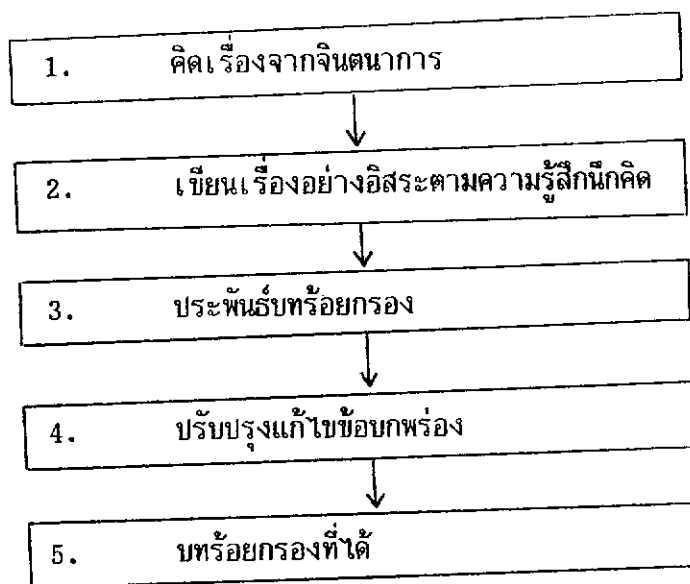
เมื่อนักเรียนได้ฝึกความคิดและสำนึกความคิดอย่างอิสระด้วยความรู้สึกอยากคิดอยากเขียนจนคล่องไประยะหนึ่งแล้ว ย่อมเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการเขียนบทร้อยกรองมีฉันทลักษณ์สืบต่อไป

พจมาน พงษ์ไพบูลย์ (2534 : 1 - 2) กล่าวว่า เด็กชอบอ่านเรื่องราวที่มีคำคล้องจองกัน ทั้งที่เป็นเนื้อเรื่องสุภาษิต คำพังเพย ทางด้านการเขียนนั้นหากเด็กเขียนเรื่องราวเป็นร้อยกรอง เด็กจะรู้สึกว่าเป็นเรื่องที่ท้าทาย เขาต้องคิดหาคำมาร้อยเรียงให้เป็นเรื่องราวอย่างสนุกสนานน่าติดตาม เรื่องที่เด็กเขียนมักจะ เป็นเรื่องใกล้ตัว ตามวัย และตามจินตนาการของเขา หากจะแยกให้เห็นเรื่องราวที่เด็กชอบเขียนก็จะพบว่าเด็กชอบเขียนเกี่ยวกับเรื่องภายในครอบครัว เรื่องเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวัน เรื่องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว วิชาชีพต่าง ๆ และเรื่องจากจินตนาการ

นอกจากนี้ พจมาน พงษ์ไพบูลย์ (2534 : 4) ยังกล่าวเสริมอีกว่า การสอนให้เด็กรู้จักร้อยกรองในวัยนี้ได้หากเราต้องการ ตั้งใจ และเลือกสรรความงามทางภาษามานำเสนอเด็ก ส่งเสริม ให้กำลังใจ ไม่บังคับจินตนาการของเขา ระยะเวลาที่อยู่ในโรงเรียนนับว่าเป็นเวลาที่ดี และมีค่าของเด็กที่ควรส่งเสริมการเขียนบทร้อยกรอง

จากที่กล่าวมาจึงสรุปได้ว่า การสอนให้เด็กระดับประถมศึกษาเขียนบทร้อยกรองนั้น ควรเริ่มจากให้เด็กเรียนรู้คิด รู้จักระบายอารมณ์จากความรู้สึกนึกคิดภายในจิตใจอย่างอิสระก่อน แม้ว่าร้อยกรองจะ เน้นบังคับฉันทลักษณ์แต่ผู้สอนไม่ควรเน้นในระยะแรก เพื่อฝึกให้เด็กเรียนรู้ได้เขียนตามความต้องการจากโลกทัศน์และชีวิตทัศน์ของนักเรียน เมื่อฝึกจนนักเรียนเกิดทักษะในการคิด เรื่องและวิธีเขียนแล้ว จึงสอนให้เด็กเรียนรู้จักเลือกใช้คำให้ถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์ที่มีการบังคับสัมผัสสระระหว่างบท ระหว่างบาท สามารถเลือกหาคำมาใช้ให้เหมาะสมกับเรื่องราวของคาบประพันธ์ อันจะทำให้ได้บทร้อยกรองที่งดงามด้วยรูปแบบและเนื้อหาสาระด้วยต่อไป

สำหรับรูปแบบของการสอนเขียนบทร้อยกรองตามที่ผู้วิจัยเสนอ สามารถเขียนเป็นลำดับขั้นได้ดังนี้

ภาพประกอบ 5 แผนภูมิแสดงลำดับขั้นตอนการเขียนบทร้อยกรอง

ลักษณะกิจกรรมที่ส่งเสริมการเขียนบทร้อยกรอง

รัชนี ศรีไพรวรรณ (2529 : 633 - 634) กล่าวถึง กิจกรรมที่ปูพื้นฐานการเขียนบทร้อยกรองว่า

1. ควรเริ่มจากกิจกรรมที่ง่าย ๆ ไปหากิจกรรมที่ยาก
2. กิจกรรมนั้นจะต้องสนุกสนาน น่าสนใจ
3. เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็ก
4. เป็นกิจกรรมที่ท้าทายความคิด ความสามารถของเด็ก และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

ทางภาษาให้มากที่สุด

ส่วน บันลือ พฤกษ์วัน (2533 : 83 - 84) กล่าวถึงแนวการส่งเสริมการเขียนบทร้อยกรองว่า ควรให้เป็นไปตามความสนใจของเด็ก เพราะเด็กบางคนอาจจะไม่มีความสามารถในด้านนี้ จึงไม่ควรบังคับแต่ควรส่งเสริมให้เป็นไปตามความสนใจของผู้เรียนคือ

1. กิจกรรมที่ควรส่งเสริม ได้แก่ การเล่นต่อคำสัมผัส ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เด็กชอบอยู่มาก จึงควรจัดให้เล่นสลับกับการเรียนวรรณคดีประเภทร้อยกรอง

2. สอนให้รู้จักถอดคำประพันธ์
3. ชี้แนะให้เห็นความสำคัญและสรีไพเราะของบทประพันธ์ที่กวีสามารถเลือกถ้อยคำมาใช้ได้อย่างเหมาะสม
4. ส่งเสริมการท่องคำประพันธ์หรือบทร้อยกรองที่มีความไพเราะ

การประเมินผลด้านการเขียนบทร้อยกรอง

การพิจารณาประเมินผลการเขียนด้านร้อยกรองของนักเรียนนั้นผู้เสนอความคิดเห็นไว้ดังนี้
 บรุค และวอเรน (Brook and Warren. 1955 : 591 - 595) เสนอให้
 เพื่อนักเรียนช่วยกันตัดสินโดยสร้างเกณฑ์ดังนี้

1. ความคิดริเริ่มที่ไม่ซ้ำแบบใคร เป็นตัวของตัวเอง
2. การเลือกคำใช้ในเรื่อง และการใช้จินตนาการในการเขียน
3. แบบแผนตามลักษณะบังคับของร้อยกรอง

เบอร์น (Burns. 1971 : 99) เสนอว่า ไม่ควรนำเอาบทร้อยกรองของเด็กทุกคนมาเปรียบเทียบกันเพื่อพิจารณาว่าใครมีความสามารถมากกว่ากัน ในการตัดสินครูควรคำนึงถึงความสามารถที่เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ภูมิหลัง ตลอดจนประสบการณ์ของเด็กเป็นองค์ประกอบ ผลงานของเด็กนั้นจะได้รับการเปรียบเทียบกับงานชิ้นก่อน ๆ ของตัวเด็กเองเท่านั้น

ชวน เพชรแก้ว (2519 : 285) ได้เสนอว่า การวัดผลการเขียนบทร้อยกรองของเด็กนักเรียนว่า ครูควรจะวัดผลการเขียนควบคู่ไปกับการเรียนการสอน ไม่ควรสอบเพียงครั้งเดียวเมื่อจบเนื้อหา เพราะจะเป็นการวัดที่ไม่เห็นความเปลี่ยนแปลงของผู้เรียน ส่วนการตรวจงานเขียนครูควรชี้ข้อบกพร่องเล็ก ๆ น้อย ๆ และให้กำลังใจแก่ผู้เขียน ไม่ควรทำให้ผู้เขียนท้อใจ การแบ่งคะแนนในการวัดผลควรจะเป็นคะแนนเก็บ 60% และสอบปลายภาคเพียง 40% และเกณฑ์ในการให้คะแนนงานแต่ละชิ้น ถ้าคะแนนเต็ม 10 คะแนน ควรแบ่งคะแนนดังนี้

ความคิดและการลำดับความคิด	4 คะแนน
รูปแบบจันท์ลักษณะถูกต้อง	3 คะแนน
สำนวนภาษาไพเราะ	3 คะแนน

ในการวัดและประเมินผลวิชาภาษาไทยระดับประถมศึกษา โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับการเขียนบทร้อยกรองนี้ จันทิมา พรหมโชติกุล (2529 : 1000 - 1001) เสนอว่า ควรให้นักเรียนแต่งคำประพันธ์หรือร้อยกรองจากหัวข้อเรื่องหรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ แล้วให้คะแนนโดยวิธีจัดอันดับคุณภาพ ซึ่งเป็นวิธีการสอบโดยใช้ข้อสอบแบบอัตนัย

การวัดความสามารถในการแต่งร้อยกรองในเด็กระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายสามารถกำหนดให้แต่งเป็นบทได้ ส่วนการวัดความสามารถด้านนี้ในเด็กชั้นประถมศึกษาตอนต้นอาจจะกำหนดเพียงให้แต่งเป็นข้อความสั้น ๆ สามารถใช้ข้อสอบปรนัยแบบเลือกตอบวัดแทนได้ สำหรับเนื้อหาสาระของบทร้อยกรองที่ผู้วิจัยนำเสนอในงานวิจัยครั้งนี้มี 6 เรื่อง ได้แก่

1. คำสัมผัส
2. คำคล้องจอง
3. ภาพย่น 11
4. กลอนสุภาพ
5. กลอนดอกสร้อย
6. โคลงสี่สุภาพ

รายละเอียดของบทร้อยกรองมีดังนี้

คำสัมผัส

คำสัมผัสมี 2 ลักษณะ คือ สัมผัสสระกับสัมผัสอักษร

1. สัมผัสสระ มีอยู่ด้วยกัน 2 ลักษณะดังนี้

1.1 สัมผัสสระที่มีเสียงสระคล้องจองกัน เพราะใช้สระเสียงเดียวกัน เช่น
ใบ-ไส ป่า-กา นะ-คะ จะเห็นว่าเป็นคำที่มีเสียงสระคล้องจองกัน เพราะใช้สระเสียงเดียวกัน
ในมาตรา ก.กา

1.2 สัมผัสสระที่มีเสียงสระคล้องจองกัน เพราะให้เสียงสระและตัวสะกด
มาตราเดียวกัน เช่น กาล-บ้าน จริง-นึ่ง กฏ-บท

2. สัมผัสอักษร มีลักษณะดังนี้

คล้องจองกันด้วยพยัญชนะต้นเป็นพยัญชนะตัวเดียวกัน เช่น ห่าง-เหิน จันทร-เจ้า
ความ-ควาน อยาก-อยู่ หมอ-เหมือน หรือคล้องจองด้วยพยัญชนะต้นมีเสียงเดียวกัน เช่น ชึ่ง-สุข
เพราะ ช เป็นอักษรคู่ของ ส หรือ ทับ-ถึง เพราะ ท เป็นอักษรคู่ ของ ถ หรือ เย็น-หยาด
เป็นสัมผัสอักษรระหว่าง ย กับ หย

ส่วนประเภทของคำสัมผัสมี 2 ประเภท คือ

1. สัมผัสนอกหรือสัมผัสบังคับ ไม่มีไม่ได้ เพราะถูกฉันทลักษณ์บังคับให้มีตามกำหนดว่า
ที่เรียกว่าสัมผัสนอกก็เพราะเป็นสัมผัสนอกวรรค หรือสัมผัสระหว่างวรรค สัมผัสนอกจะเป็น
สัมผัสสระ

2. สัมผัสใน หมายถึง สัมผัสที่คล้องจองกันภายในวรรคเดียวกัน เป็นสัมผัสที่ไม่บังคับ
ดังนั้นจึงไม่มีก็ได้ไม่ถือว่าผิด แต่สัมผัสในนี้เองที่ทำให้กลอนมีความงาม ความไพเราะรื่นหูเพิ่มขึ้น
ถือว่าเป็นความสามารถพิเศษในการเขียน เพราะเป็นสัมผัสไม่บังคับ ถ้าสัมผัสนอกสร้างรูปร่าง
ลักษณะให้แก่คำประพันธ์แล้ว สัมผัสในก็สร้างความมีชีวิตให้ สัมผัสในมีทั้งสัมผัสสระและสัมผัสอักษร

คำคล้องจอง

คำคล้องจอง เป็นคำที่มีเสียงสัมผัสสระ ทำให้ง่ายต่อการออกเสียง ง่ายต่อการจดจำ
และหากนำมาเรียงเป็นเรื่องเป็นราวต่าง ๆ ก็จะเป็นเรื่องที่น่าสนใจ ติดตามอ่าน เด็ก ๆ ในระดับ
ประถมศึกษาจะชอบอ่านข้อความที่มีเสียงคล้องจองกันมาก นอกจากนี้ การฝึกเขียนคำคล้องจอง
ยังเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการเขียนหรือแต่งคำประพันธ์ประเภทร้อยกรองต่าง ๆ ต่อไปในอนาคตด้วย
สำหรับคำคล้องจองมีหลายชนิด มีทั้งคำคล้องจองที่มี 2 คำ 3 คำ และ 4 คำ

คำคล้องจองที่มี 2 คำ คือ กลุ่มคำที่มีคำกลุ่มละ 2 คำ และมีเสียงคล้องจองกันระหว่าง
กลุ่ม โดยคำท้ายของกลุ่มคำหน้าสัมผัสกับคำแรกของกลุ่มคำหลังเรื่อยไป

คำคล้องจองที่มี 3 คำ คือ กลุ่มคำที่มีคำกลุ่มละ 3 คำ และมีเสียงคล้องจองกันระหว่าง
กลุ่ม โดยคำท้ายของกลุ่มคำหน้าสัมผัสกับคำที่ 1 หรือ 2 ของกลุ่มคำหลังเรื่อยไป

คำคล้องจองที่มี 4 คำ คือ กลุ่มคำที่มีคำกลุ่มละ 4 คำ และมีเสียงคล้องจองกันระหว่าง
กลุ่ม โดยคำท้ายของกลุ่มคำหน้าสัมผัสกับคำที่ 1 หรือ 2 ของกลุ่มคำหลังเรื่อยไป

ตัวอย่าง คำคล้องจองที่มี 4 คำ เช่น

เจ้าแม่น่ารัก	มันหักทลายฉัน	ทุกวันกินข้าว
นอนหาวปากอ้า	คำมาจับหนู	ชอบขี้เสียงดัง

ภาพย่น 11

ภาพย่น 11 เป็นคำประพันธ์ที่กำหนดคำและลักษณะสัมผัสบังคับไม่มากนัก คือ บทหนึ่ง มี 2 บาท บาทหนึ่งมี 2 วรรค วรรคหน้า 5 คำ วรรคหลัง 6 คำ รวมเป็น 11 คำ จึงเรียกว่า ภาพย่น 11 จากการที่ภาพย่น 11 มีฉันทลักษณ์ไม่ซับซ้อน จึงเป็นที่นิยมให้ผู้ที่เริ่มฝึกหัดเขียน บทประพันธ์ได้ฝึกหัดเขียนภาพย่น 11 เป็นเบื้องต้น

ตัวอย่าง ภาพย่น 11

ยางลบเดินระบ่ำ	ปากกาทำท่าหงิกงอ
เดินเล่นเป็นดินสอ	กระดาษท้อของแก้ขัด
สมุดหยุดหายใจ	ฝันจากไข่มุกบรรทัด
หนังสือถูกวางจัด	เพราะมันจะไปโรงเรียน

กลอนสุภาพ

กลอนสุภาพ หมายถึง คำประพันธ์ประเภทหนึ่งที่กำหนดคำในแต่ละบาทประมาณ 7 - 9 คำ ที่นิยมคือ 8 คำ จึงเรียกกันว่ากลอนแปด เนื่องจากกลอนชนิดนี้เป็นที่นิยมนำมาเขียนกันมาก บางครั้ง จึงเรียกว่ากลอนตลาด กลอนสุภาพมีการบังคับคณะ สัมผัส และเสียงวรรณยุกต์ตามลักษณะของ คำประพันธ์ คำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพมีลักษณะบังคับเฉพาะ 4 ประการ คือ

1. คณะ
2. พยางค์
3. สัมผัส
4. เสียงวรรณยุกต์

การสอนเด็กให้รู้จักแต่งกลอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา จะเป็นการช่วยปลูกฝังให้เด็กเกิดความรัก ความสนใจ และเห็นคุณค่าของกวีนิพนธ์ของไทย ในระยะเริ่มแรก ควรมีการสรรหาบทกลอนที่ประทับใจ มาให้เด็กได้อ่านเป็นการปลูกฝังทัศนียภาพให้กระหายรสบทกวีเสียก่อน จากนั้นจึงฝึกเด็กให้รู้จักประพันธ์บทกลอนต่อไป

ตัวอย่าง กลอนสุภาพ

มีดอกไม้เจ็ดสีที่บ้านสวน	นับจำนวนแล้วก็นำมาให้
ดอกไม้เหลืองเรียงรองมอบน้องใจ	แดงสดใสส่งมอบอวยพร
ฟ้าดงามนามดีมอบศรีสิทธิ์	ส้มแนวชัยมพุดมอบนุสรณ์
ขาวให้ครูผู้ใจดีมีอาหาร	น้ำตาลอ่อนให้ยวเจาเล่าให้ใคร

กลอนดอกสร้อย

กลอนดอกสร้อยมีลักษณะคล้ายกับกลอนสุภาพมากทั้งลักษณะบังคับ เสียงวรรณยุกต์ และจำนวนคำ ข้อแตกต่างมีเพียงกลอนดอกสร้อยนั้น วรรคแรกจะขึ้นด้วยคำว่า เอ๋ย เช่น เด็กเอ๋ยเด็กน้อย ดอกเอ๋ยดอกไม้ และวรรคสุดท้ายจะลงท้ายด้วยคำว่า เอย นอกจากนี้กลอนสุภาพบทหนึ่งจะมี 2 บาท ส่วนกลอนดอกสร้อยบทหนึ่งจะมี 4 บาท

ตัวอย่าง กลอนดอกสร้อย

ดอกเอ๋ยดอกแก้ว	เจ้าบานแล้วบานในหัวใจฉัน
ทั้งหอมหวานอวลตลบทุกวัน	สีขาวนั้นสะอาดปราศราศี
ยามค่ำชมดมกลิ่นหอมอ่อนน้าจิต	ชื่นชีวิตชื่นชีวาพาสุขศรี
กลิ่นใดเล่าจะเทียบเปรียบได้ดี	กลิ่นแก้วนี้หอมสดชื่นยังยืนเอย

โคลงสี่สุภาพ

โคลงสี่สุภาพเป็นคำประพันธ์ที่แตกต่างจากคำประพันธ์ประเภทอื่น เพราะมีบังคับวรรคอยู่ ๔ แยก โท ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของโคลง การสัมผัสของโคลงสี่สุภาพนิยมสัมผัสอักษรมากกว่าสัมผัสสระ นอกจากนี้ยังมีการใช้คำสร้อยเพื่อเสริมให้เกิดความไพเราะมากขึ้น

ลักษณะบังคับของโคลงสี่สุภาพมีดังนี้

1. คอลง
2. คำโท คำเอก
3. คำสัมผัส
4. คำสร้อย

ตัวอย่าง โคลงสี่สุภาพ

เมตตาหมดแผ่นดิน	พสุธา
คือแผ่ความกรุณา	ทั่วถ้วน
สรรพสัตว์ต่าง โยเยหา	ความสุข
ทุกข์พื่อนบรรเทาแล้ว	เมื่อเกษมกัน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึก

หลักการทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึก

ในการสร้างแบบฝึกนั้น จำเป็นที่จะต้องใช้หลักจิตวิทยาการเรียนรู้เป็นแนวในการสร้างแบบฝึก สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรย์ (2522 : 52 - 62) กล่าวว่า ต้องยึดหลักทฤษฎีการเรียนรู้ ดังนี้

1. กฎการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ เกี่ยวกับกฎแห่งการฝึก (Law of Exercise) ซึ่งกล่าวว่า สิ่งใดก็ตามที่มีการฝึกหัดหรือกระทำบ่อย ๆ ย่อมจะทำให้ผู้ฝึกมีความคล่องและสามารถทำได้ (Law of Use) ในทางตรงกันข้ามสิ่งใดก็ตามที่ไม่ได้รับการฝึกหัดหรือทอดทิ้งไปนานแล้ว

ย่อมจะทำได้ไม่ดี (Law of disuse) ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ ผู้เรียนจะมีทักษะทางภาษาดี ต่อเมื่อมีการฝึกฝนหรือกระทำซ้ำบ่อย ๆ จากกฎแห่งการฝึกหัดนี้ จะช่วยทำให้การฝึกความคิด สร้างสรรค์สัมฤทธิ์ผล

2. ความแตกต่างระหว่างบุคคล ควรคํานึงว่านักเรียนแต่ละคนมีความรู้ ความถนัด ความสามารถ และความสนใจแตกต่างกัน ฉะนั้นในการสร้างแบบฝึกจึงควรพิจารณาถึงความเหมาะสมคือไม่ยากและง่ายจนเกินไป และควรมีหลาย ๆ แบบ

3. การจูงใจผู้เรียน โดยการจัดแบบฝึก จากง่ายไปยาก เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจ ของนักเรียนที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จในการฝึก และช่วยยั่วยุให้ติดตามต่อไป

4. ใช้แบบฝึกสั้น ๆ เพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย

ส่วน พรณี ช. เจนจิต (2528 : 168 - 186) ได้สรุปแนวคิดทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและการใช้แบบฝึก ว่าควรประกอบไปด้วย

1. กฎแห่งผล แบบฝึกที่สร้างขึ้นนักเรียนจะต้องสามารถทำได้ และมีค่าเฉลยให้นักเรียนสามารถตรวจคำตอบได้ทันทีหลังจากทำแบบฝึกเสร็จแล้ว

2. การฝึกหัด การเรียนรู้เกิดจากการฝึกหัด และความใกล้ชิดทำให้จำได้คงทน ดังนั้นจึงควรเน้นให้มีการกระทำซ้ำ ๆ จนเกิดทักษะ

3. การเสริมแรง ควรให้กำลังใจแก่นักเรียนเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และรู้สึกประสบความสำเร็จในงานที่ทำ นักเรียนก็จะมีแนวโน้มในการที่จะกระทำงานนั้น ๆ อีก

4. แรงจูงใจ ครูต้องรู้จักกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการตื่นตัว อยากรู้อยากเรียน แบบฝึกที่น่าสนใจจะเป็นแรงจูงใจที่ทำให้นักเรียนอยากทำ อยากฝึก และ เกิดการเรียนรู้

วรณา เครืองเนียม (2531 : 42) เสนอว่า นักจิตวิทยาและนักการศึกษาต่างก็มีความคิดเห็นตรงกันว่า ทฤษฎีสิ่งเร้า ทฤษฎีการตอบสนอง และทฤษฎีแรงจูงใจ มีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล และสามารถช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้สึกนึกคิด เกิดจินตนาการแล้วถ่ายทอดความคิดนั้นออกมาเป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้

จากหลักการทางจิตวิทยาดังกล่าวข้างต้น จะช่วยเป็นแนวทางในการสร้างแบบฝึกที่ดี น่าสนใจ เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน ทั้งการเรียนการสอนก็เป็นไปอย่าง

สนุกสนาน นักเรียนเกิดความพึงพอใจที่จะเรียน มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนและช่วยให้ประสบความสำเร็จในการเรียน

หลักการสร้างแบบฝึก

สำหรับหลักการสร้างแบบฝึกนั้น เพียงจิต อังโพธิ์ (2529 : 29) ได้กำหนดแนวทางไว้ดังนี้

1. ควรสร้างแบบฝึกให้มีหลาย ๆ รูปแบบ เช่น การให้เติมคำ ให้จับคู่ ต่อเติม ตารางอักษร มีการใช้เกมและ เพลงประกอบการเรียนการสอน
 2. คำนึงถึงความยากง่ายของคำที่นำมาฝึก และมีการเปลี่ยนรูปแบบของกิจกรรม ให้นำมาให้เกิดความเบื่อหน่าย
 3. การฝึกแม้ว่าจะมีจุดประสงค์สำคัญเน้นที่การเขียน แต่ก็มิละเลยการฝึกทักษะ การอ่าน การฟัง และการพูด ทักษะพื้นฐานทางภาษาทั้งสี่ด้านนี้จำเป็นต้องได้รับการฝึกไปพร้อม ๆ กัน การใช้ภาษาจึงจะมีประสิทธิภาพ
 4. เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างแบบฝึก
- โรจนา แสงรุ่งริ (2531 : 20) กล่าวถึงการสร้างแบบฝึกให้มีประสิทธิภาพว่า ครูต้องคำนึงถึงตัวนักเรียนเป็นสำคัญ โดยดูความพร้อม ระดับสติปัญญา ความสามารถ ความเหมาะสม ในการใช้สำนวนภาษา ตลอดจนเนื้อหาและระยะเวลาในการทำแบบฝึก ซึ่งจะ ทำให้นักเรียนสนใจที่จะนำเอาแบบฝึกที่ครูสร้างขึ้นมานี้มาใช้ช้อยบกร่อง หรือส่งเสริมทักษะทาง ภาษาให้ดียิ่งขึ้น

จากหลักการสร้างแบบฝึกดังกล่าว จึงพอสรุปเป็นหลักการในการสร้างแบบฝึกได้ดังนี้

1. คำนึงถึงหลักจิตวิทยาการศึกษา คือ สร้างแบบฝึกให้เหมาะสมกับวัย และระดับ สติปัญญาของผู้เรียน
2. แบบฝึกควรมีหลาย ๆ รูปแบบ หลาย ๆ กิจกรรม
3. เนื้อหาที่นำมาใช้ในแบบฝึกต้องไม่ยากจนเกินความสามารถของเด็ก
4. แบบฝึกควรเปิดโอกาสให้เด็กใช้สติปัญญา ความคิดเห็นในการตอบคำถาม มากกว่าเน้นเรื่องความรู้ความจำเท่านั้น

5. แบบฝึกควรสร้างให้ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์แก่ผู้เรียน
6. แบบฝึกต้องมีความเชื่อมั่น มีความเที่ยงตรง สามารถใช้ฝึกและวัดผลได้ตรงตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้
7. แบบฝึกต้องมีประสิทธิภาพ ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

ลักษณะของแบบฝึกที่ดี

แบบฝึกที่ดีจะมีองค์ประกอบที่สำคัญหลายอย่าง ซึ่งมีผู้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับลักษณะของแบบฝึกที่ดีไว้ดังนี้

ริเวอร์ (Rivers. 1970 : 103 - 104) กล่าวว่า ลักษณะของแบบฝึกควรประกอบไปด้วย

1. ต้องมีการฝึกนักเรียนมากพอควรในเรื่องหนึ่ง ๆ ก่อนจะมีการฝึกเรื่องอื่น ๆ ต่อไป ทั้งนี้ขึ้นเพื่อการสอนไม่ซ้ำเพื่อทดสอบ
2. แต่ละบทควรฝึกโดยใช้เพียงหนึ่งแบบเท่านั้น
3. ฝึกโครงสร้างใหม่กับสิ่งที่เรียนรู้แล้ว
4. ประโยคที่ฝึกควรเป็นประโยคสั้น ๆ
5. ประโยคและคำศัพท์ ควรเป็นแบบที่ใช้พูดกันในชีวิตประจำวันที่นักเรียนรู้จักดีแล้ว
6. เป็นแบบฝึกที่นักเรียนใช้ความคิดด้วย
7. แบบฝึกควรมีหลาย ๆ แบบ เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย
8. ควรฝึกให้นักเรียนสามารถใช้สิ่งที่เรียนไปแล้วไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

บาร์เน็ต (Barnett. 1969 : 11) กล่าวว่า แบบฝึกที่ดีควรมีข้อเสนอแนะในการใช้ควรมีคำหรือข้อความให้ฝึกจำกัด และแบบฝึกให้อ่านอย่างเสรี คำสั่งหรือตัวอย่างที่ยกมาเป็นข้อความหรือเป็นแบบฝึกไม่ควรยากเกินไป และยากแก่การเข้าใจ ถ้าต้องการให้ศึกษาด้วยตนเองแบบฝึกนั้นควรมีหลายรูปแบบและให้ความหมายแก่ผู้ฝึก

นิตยา ฤทธิโยธี (2520 : 1) กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกที่ดีไว้ดังนี้

1. เกี่ยวข้องกับบทเรียนที่เรียนมาแล้ว
2. เหมาะสมกับระดับ วัย หรือความสามารถของเด็ก

3. มีคำชี้แจงสั้น ๆ ที่ทำให้เด็กเข้าใจวิธีทำได้ง่าย
4. ใช้เวลาเหมาะสมคือไม่ใช้เวลามากหรือน้อยจนเกินไป
5. เป็นสิ่งที่น่าสนใจ และท้าทายให้แสดงความสามารถ

สมชัย ไชยกุล (2526 : 14 - 15) ได้ศึกษาเรื่องการสร้างแบบฝึกและ เสนอลักษณะที่ดีของแบบฝึกทางภาษาไว้ดังนี้

1. แบบฝึกควรสร้างขึ้นเพื่อฝึกสิ่งที่จะสอน มิใช่ทดสอบว่านักเรียนเรียนรู้อะไรบ้าง
2. แบบฝึกหนึ่ง ๆ ควรเกี่ยวกับโครงสร้างเฉพาะของสิ่งที่จะสอนเรื่องเดียว
3. สิ่งสำคัญที่จะฝึกควร เป็นสิ่งที่นักเรียนพบเห็นอยู่แล้ว เช่น จากบทสนทนา การอ่าน

หรือการพูดคุยกัน

4. ข้อความที่นำมาฝึกในแต่ละแบบฝึกควรสั้น เพื่อไม่ให้เด็กเกิดความยุ่งยากใจ
5. แต่ละแบบฝึกควรออกเสียงให้มากที่สุด จะเป็นการสร้างนิสัยการออกเสียงใน

ภาษาไทยได้ดี

6. แบบฝึกควร เป็นแบบที่กระตุ้นให้เกิดการตอบสนองที่พึงปรารถนาเท่านั้น
7. งานแบบฝึกที่เกี่ยวกับโครงสร้างของภาษาไม่ควรใช้คำศัพท์มากนัก
8. แบบฝึกควร เป็นแบบออกเสียงจนกว่านักเรียนจะออกเสียงได้ถูกต้องแล้ว จึงให้ทำ

แบบฝึกหัดอ่าน หรือ เขียน

9. สิ่งที่ไม่ควรมองข้ามไปก็คือการฝึกออกเสียงโดยใช้คำสัมผัส และ ร้อยกรอง

วิชัย เพ็ชรเรือง (2531 : 77) ได้สรุปหลักการจัดทำแบบฝึกว่าควรมีลักษณะดังนี้

1. แบบฝึกต้องมีเอกภาพและความสมบูรณ์ในตัวเอง
2. เกิดจากความต้องการของผู้เรียนและสังคม
3. ครอบคลุมหลายลักษณะวิชาโดยบูรณาการให้เข้ากับการอ่าน
4. ใช้แนวคิดใหม่ในการจัดกิจกรรม
5. สนองความสนใจใคร่รู้และความสามารถของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม

ในการเรียนเต็มที่

6. คำนึงถึงพัฒนาการและวุฒิภาวะของผู้เรียน
7. เน้นการแก้ปัญหา

8. ครูและนักเรียนได้มีโอกาสดูงานร่วมกัน

9. แบบฝึกหัดเป็นสิ่งที่น่าสนใจ คือเป็นสิ่งที่มีความแปลกใหม่พอสมควร เป็นสิ่งซึ่งสมองสามารถปรับเข้าสู่โครงสร้างทางความคิดของเด็กได้

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าแบบฝึกหัดสร้างให้ตรงกับจุดประสงค์ที่ต้องการฝึก มีหลายแบบหลายชนิด ให้นักเรียนได้ทำเพื่อไม่ให้เด็กเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน การใช้ถ้อยคำควรเลือกให้เหมาะกับวัยของเด็ก นอกจากนั้นควรสร้างให้มีลักษณะย่อยๆ ทำความรู้อย่างมีความสามารถของเด็ก เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักในการแก้ปัญหาและก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์อีกด้วย

ประโยชน์ของแบบฝึก

แบบฝึกมีประโยชน์ต่อการเรียนวิชาทักษะมาก กรีน และเพ็ตตี้ (Greene and Petty, 1967 : 469 - 472) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. เป็นส่วนเพิ่มหรือเสริมหนังสือเรียนในการเรียนทักษะ เป็นอุปกรณ์การสอนที่ช่วยลดภาระของครูได้มาก เพราะแบบฝึกเป็นสิ่งที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระเบียบ
2. ช่วยเสริมทักษะทางการใช้ภาษาให้ดีขึ้น แต่จะต้องอาศัยการส่งเสริม และการดูแลเอาใจใส่จากครูด้วย
3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากเด็กมีความสามารถทางภาษาแตกต่างกัน การให้เด็กทำแบบฝึกที่เหมาะสมกับความสามารถของเขา จะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จทางด้านจิตใจมากขึ้น
4. ช่วยเสริมทักษะทางภาษาให้คงทน โดยกระทำดังนี้
 - 4.1 ฝึกทันทีหลังจากเด็กได้เรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ
 - 4.2 ฝึกซ้ำหลาย ๆ ครั้ง
 - 4.3 เน้นเฉพาะเรื่องที่ต้องการฝึก
5. แบบฝึกที่ใช้เป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนหลังจากจบบทเรียนในแต่ละครั้ง
6. แบบฝึกที่จัดทำขึ้นเป็นรูปเล่ม เด็กสามารถเก็บรักษาไว้ใช้เป็นแนวทางเพื่อทบทวนด้วยตนเองได้ต่อไป

7. การให้เด็กทำแบบฝึกช่วยยาคูมองเห็นจุดเด่น หรือปัญหาต่าง ๆ ของเด็กได้ชัดเจน ซึ่งจะช่วยยาคูดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้ทันที่

8. แบบฝึกที่จัดขึ้นนอกเหนือจากที่อยู่ในหนังสือแบบเรียน จะช่วยยาคูได้ฝึกอย่างเต็มที่

9. แบบฝึกที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อย จะช่วยยาคูประหยัดทั้งแรงงานและเวลาในการที่จะต้องเตรียมแบบฝึกอยู่เสมอ ในด้านผู้เรียนก็ไม่ต้องเสียเวลาลอกแบบฝึกจากตำราเรียน ทำให้มีเวลาได้ฝึกฝนทักษะต่าง ๆ มากขึ้น

10. แบบฝึกช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย เพราะการจัดพิมพ์ขึ้นเป็นรูปเล่มที่แน่นอนย่อมลงทุนต่ำกว่าที่จะพิมพ์ลงในกระดาษทุกครั้ง และผู้เรียนสามารถบันทึกและมองเห็นความก้าวหน้าของตนเองได้อย่างเป็นระบบ

ยุพา ยัมพงษ์ (2522 : 18) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกว่า เป็นส่วนช่วยเพิ่มเติมในการเรียนทักษะ เป็นอุปกรณ์การสอนที่ช่วยลดภาระของครูได้มาก เพราะแบบฝึกเป็นสิ่งที่ถูกจัดขึ้นอย่างมีระบบ ช่วยเสริมทักษะการใช้ภาษาให้ดียิ่งขึ้น แต่ต้องอาศัยความเอาใจใส่จากครูด้วย แบบฝึกช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล หมายความว่าความสามารถของเด็กจะทำให้เกิดผลดีทางจิตใจ ช่วยเสริมทักษะทางภาษาให้คงทน เพราะเด็กฝึกทำซ้ำ ๆ หลายครั้งในเรื่องที่ตนบกพร่อง แบบฝึกยังใช้เป็นเครื่องมือวัดผลทางการเรียนหลังจากจบบทเรียนแล้ว ช่วยยาคูเห็นปัญหาของเด็กได้อย่างชัดเจน ทำให้ครูได้แก้ปัญหาคูได้ทันที่ ตัวเด็กก็สามารถเก็บแบบฝึกไว้ใช้เป็นเครื่องมือในการทบทวนความรู้ได้ นอกจากนี้ แบบฝึกยังช่วยยาคูและนักเรียนประหยัดเวลา แรงงาน และค่าใช้จ่ายในการฝึกฝนแต่ละครั้ง

เชาวนี เกิดเพทางค์ (2524 : 23) สรุปคุณประโยชน์ของแบบฝึกไว้ว่า เป็นเครื่องมือที่ช่วยยาคูทราบผลการเรียนของนักเรียนอย่างใกล้ชิด

วรณมา เครื่องเนียม (2531 : 43) กล่าวว่า แบบฝึกเป็นเครื่องมือที่จำเป็นต่อการฝึกทักษะทางภาษาของนักเรียน เป็นประโยชน์สำหรับครูในการสอน ทำให้ทราบพัฒนาการทางทักษะทั้งสี่คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยเฉพาะทักษะการเขียน ครูสามารถเห็นข้อบกพร่องในการใช้ภาษาของนักเรียน ซึ่งจะได้หาทางแก้ไขปรับปรุงได้ทันที่ ทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน

จากที่ได้กล่าวมาจะเห็นว่า แบบฝึกเป็นสิ่งที่มีประโยชน์ในการช่วยส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก ช่วยแก้ปัญหาการเรียนของเด็กนักเรียนที่มีระดับสติปัญญา และความสามารถแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังช่วยครูในการสอนเด็กให้เกิดความเข้าใจในบทเรียนได้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียนแบบสร้างสรรค์

การเขียนแบบสร้างสรรค์ จัดเป็นการเขียนลักษณะหนึ่งที่ได้รับการส่งเสริมเป็นอย่างมากในการเรียนปัจจุบัน เพราะถือว่าเป็นสิ่งที่ดี มีคุณค่าต่อการเรียนรู้และพัฒนาสติปัญญาของมนุษย์ ระบุเนย์ นาครทรรพ (2532 : 1) กล่าวว่า การเขียนแบบสร้างสรรค์มีคุณค่าคือ ทำให้เกิดความเพลิดเพลินเจริญใจเป็นประการแรก ส่งเสริมสติปัญญาเป็นประการที่สอง และช่วยดำรงรักษาวัฒนธรรมไว้เป็นประการที่สาม คุณค่าทั้งสามประการนี้จะมองในแง่เฉพาะบุคคล มองในแง่สังคม และมองในแง่วัฒนธรรมก็ได้

การเขียนแบบสร้างสรรค์ไม่ได้จำกัดว่าจะต้องสอนในระดับมัธยมศึกษาหรือระดับสูงขึ้นไปเท่านั้น ดังที่ จีวีรธร จินดาพล (2528 : 60) เสนอไว้ว่าแม้แต่ในระดับประถมศึกษา ก็สามารถทำได้เช่นกัน เพราะการเรียนการสอนในระดับอนุบาลปัจจุบัน นอกจากจะมุ่งส่งเสริมเตรียมความพร้อมด้านการเรียนรู้เพื่อการเรียนระดับสูงต่อไปและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นแล้ว ยังเน้นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กด้วย ส่วนการจัดการเรียนการสอนนั้น ผู้สอนสามารถปรับการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับวัยและสติปัญญาของเด็กได้ ประกอบด้วยเด็กในช่วงอายุระดับประถมศึกษาเป็นช่วงที่มีความคิดจินตนาการมาก จึงควรมีการส่งเสริมหลาย ๆ ด้าน ให้มีความคิดริเริ่มกล้าแสดงออก และสามารถเรียนรู้ที่จะแยกความฝันออกจากความจริงได้ นอกจากนี้ถ้าเด็กได้รับการฝึกฝนการเขียนแบบสร้างสรรค์ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาแล้ว จะช่วยส่งเสริมการเขียนแบบต่าง ๆ ในระดับสูงต่อไปด้วย

ความหมายของการเขียนแบบสร้างสรรค์

มีผู้ให้ความหมายของการเขียนแบบสร้างสรรค์ไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

พงษ์จันทร์ คล้ายสุบรรณ (2522 : 1 - 2) กล่าวว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์

มีความหมายตรงข้ามกับการเขียนที่มุ่งประโยชน์ทางธุรกิจหรือวิชาการต่าง ๆ ในความเรียงเชิงสร้างสรรค์ ผู้เขียนจะต้องสามารถใช้จินตนาการหรือความคิดคำนึงของตนเขียนสารออกมาด้วยถ้อยคำที่สละสลวย ประทับใจผู้อ่าน ผู้ฟัง และให้ความรู้สึกในทางเพลิดเพลินใจ และประทับใจไปด้วยในตัว ลักษณะที่สำคัญของการเขียนสร้างสรรค์มี 3 ประการคือ

1. มีจินตนาการ ผู้เขียนต้องใช้จินตนาการ หรือความคิดคำนึง เขียนให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการคล้ายตามผู้เขียน
2. สำนวนภาษาดี ผู้เขียนต้องเลือกพจน์ถ้อยคำ นำมาเรียบเรียงให้ไพเราะสละสลวย และมีความหมายตามที่ผู้เขียนต้องการ
3. มีคุณค่าทางด้านจิตใจ และสติปัญญา ผู้อ่าน อ่านแล้วมีความคิด ความรู้สึกที่จะจรรโลงความดีงามและมองโลกในแง่ดี

นอกจากนี้การเขียนสร้างสรรค์ ควรเป็นความคิดริเริ่มของผู้เขียนคือไม่เลียนแบบใครด้วย ชนะ เวชกุล (2524 : 1) กล่าวว่า การเขียนแบบสร้างสรรค์ หมายถึง การถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดออกมาอย่างชัดเจนจนผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ถูกต้องและ เกิดความรู้สึกยกย่อง

ระปะนีย์ นาคทรัพย์ (2532 : 1) กล่าวว่า การเขียนแบบสร้างสรรค์ หมายถึง การแสดงออกซึ่งความคิดเชิงสร้างสรรค์ด้วยภาษาเขียนที่ขัดเกล่าอย่างเหมาะสมถูกต้องตามประเภทหรือเนื้อหาที่แสดงออกนั้น

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2532 : 2) กล่าวว่า การเขียนแบบสร้างสรรค์ หมายถึง การเขียนที่มีลักษณะของการคิดริเริ่ม โดยที่ผู้เขียนจะต้องใช้จินตนาการและประสบการณ์ของตนเองเชื่อมโยงความคิดในการเขียน

กรรณิการ์ พวงเกษม (2533 : 33) กล่าวว่า งานที่เรียกว่า งานสร้างสรรค์นั้น ผู้ทำได้ใช้จินตนาการหรือประสบการณ์ของตนเองจริง ๆ มิได้ลอกเลียนแบบของผู้อื่นมา ในการเขียนแบบสร้างสรรค์ผู้เขียนจะต้องสามารถใช้จินตนาการหรือความคิดคำนึงของตนเขียนออกมาด้วยถ้อยคำที่สละสลวย ประทับใจผู้อ่าน ผู้ฟังและให้ความรู้สึกในทางเพลิดเพลินใจ และประทับใจไปในตัว

จากที่ได้กล่าวมาจึงพอสรุปได้ว่า การเขียนแบบสร้างสรรค์ หมายถึง การเขียนที่แปลกใหม่ ไม่ซ้ำกับของใคร ทั้งนี้โดยอาศัยประสบการณ์และจินตนาการของผู้เขียนที่เกิดจาก

การนึกคิด กลั่นกรองอย่างลึกซึ้ง จนสามารถแสดงออกได้อย่างงดงามทั้งการใช้คำและความคิดอันเป็นสาระสำคัญของงานเขียนนั้น

ความมุ่งหมายของการเขียนแบบสร้างสรรค์

กรณีการ พวงเกษม (2533 : 34) กล่าวถึงความมุ่งหมายหลักของการเขียนแบบสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้รู้จักระบายความรู้สึกนึกคิดของตนออกมาในทางสร้างสรรค์และเข้าใจแนวคิดของผู้อื่น
2. เพื่อให้เข้าใจเห็นคุณค่า และชื่นชมศิลปะ วรรณคดี ดนตรี ตลอดจนกิจกรรมทางวัฒนธรรม สามารถเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ ได้
3. เพื่อให้มีความสามารถในการปรับตัวทางอารมณ์และสังคม
4. ครูจะต้องช่วยส่งเสริมการสังเกต การสร้างเรื่อง และการเขียนที่ชัดเจน เป็นรายบุคคลด้วยการออกความเห็นและชมเชยส่วนที่ดี
5. เด็กจะได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ จากสิ่งที่ครูให้บนกระดานดำ
6. ประสบการณ์ที่ได้จากการอภิปรายร่วมกันจะช่วยพัฒนาทักษะในการเขียนได้มากกว่าการให้เขียนแต่เพียงอย่างเดียว

ลักษณะของการเขียนแบบสร้างสรรค์

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2523 : 7) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการเขียนแบบสร้างสรรค์ว่าควรประกอบไปด้วย

1. ให้ความแปลกใหม่
2. ใช้ภาษาคมคาย กะทัดรัด
3. สามารถเร้าความรู้สึกของผู้อ่านหรือผู้ฟังได้
4. เป็นประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม คือให้ข้อคิดที่เป็นคติในการดำรงชีวิต และก่อให้เกิดจินตนาการในทางที่ดีงาม หรือให้ความเพลิดเพลินแก่จิตใจ เป็นต้น

ประกาศรี สี่ห้าไฟ (2527 : 2 - 3) กล่าวถึงลักษณะทั่วไปของการเขียนแบบสร้างสรรค์ว่า

1. มีแนวเขียนเป็นจิตวิสัย ผู้เขียนมีข้อสังเกต ประสบการณ์ความนึกคิด ความเห็น มีจินตนาการของตนเอง แล้วจึงเขียนงานประพันธ์ขึ้น
2. มีความแปลกใหม่ และมีความสามารถในการแสดงออก
3. โดยทั่วไปไม่ได้เป็นความเรียงเชิงศิลป์ที่เรียกว่ากวีนิพนธ์ ร้อยแก้วเสมอไป
4. ผู้เขียนนอกจากจะเสนอแนวคิด เค้าวโครงเรื่องที่แปลกใหม่แล้ว อาจไม่ยึดเอาฉันทลักษณ์ตามแบบแผนที่กำหนด ถือเป็นการแหวกเกณฑ์ลักษณะคำประพันธ์

ฉวีวรรณ จินดาพล (2528 : 60 - 61) กล่าวถึงลักษณะของการเขียนแบบสร้างสรรค์ว่า

1. การเขียนแบบสร้างสรรค์มีอิสระในการเขียน เด็กจะเขียนโดยไม่อยู่ภายใต้การบังคับ ชักนำหรืออิทธิพลของใคร แต่เด็กจะเขียนในสิ่งที่เขารู้สึกว่าต้องการเขียน ครูอาจจะให้ความช่วยเหลือ เมื่อเด็กถามการสะกดคำบางคำ เป็นต้น
2. การเขียนจากความรู้สึกที่แท้จริงของเด็ก เด็กจะถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อสิ่งที่เขาพบเห็น ประสบกิจ จินตนาการออกมา โดยครูอาจจะให้หัวข้อกระตุ้นให้เด็กคิดหรือจัดสถานการณ์เพื่อให้เด็กรู้สึกจินตนาการมากพอที่จะเขียนได้
3. การเขียนที่มีลักษณะเฉพาะตน เด็กแต่ละคนจะมีรูปแบบในการเขียนแตกต่างกัน ครูอาจจะช่วยแนะนำให้ได้บ้างในการเขียนครั้งต่อ ๆ ไป
4. การเขียนร้อยกรองจะเป็นงานที่ได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ได้มาก เพราะจะต้องเลือกใช้ถ้อยคำที่สื่อความหมาย มีเสียงคล้องจอง มีสัมผัส วรรค และเกิดภาพพจน์ตรงตามความคิด เด็กบางคนอาจคิดรูปแบบร้อยกรองอย่างง่าย ๆ ขึ้นเองก็ได้ แต่ไม่ได้หมายความว่า การเขียนแบบสร้างสรรค์จะต้องสร้างรูปแบบของการประพันธ์ขึ้นใหม่เสมอไป

สรุปได้ว่าลักษณะการเขียนแบบสร้างสรรค์นั้น ควรมีความแปลกใหม่ มีศิลปะในการแสดงออก ก่อให้เกิดปัญหาหรือช่วยให้ผู้อ่านเกิดจิตสำนึกที่ดีงาม รวมทั้งสามารถเขียนโน้มน้าวให้ผู้อ่านเกิดความคิดเห็นคล้อยตาม มีอารมณ์สะเทือนใจตามงานเขียนที่มีลักษณะสร้างสรรค์ตามไปด้วย

การสอนเขียนแบบสร้างสรรค์

ในการสอนเขียนแบบสร้างสรรค์นั้น มีผู้ให้หลักในการสอนเขียนไว้ดังนี้

แอปเพลเกท (Applegate. 1954 : 393 - 995) กล่าวว่า การสอนเขียนแบบสร้างสรรค์ ควรปลูกฝังความรู้สึกที่ดี ความซาบซึ้งในวรรณคดี โดยการอ่านให้ฟังหรืออภิปรายถึงเรื่องราวที่น่าสนใจเพื่อก่อให้เกิดความคิดในการเขียน ควรมีตัวอย่างของแบบแผนโคลงกลอนแปลก ๆ มาให้ได้ศึกษา การให้เด็กหัดสังเกตสิ่งต่าง ๆ ก็นับเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยในการเขียนได้ดี

สมิท (Smith. 1973 : 9) เสนอหลักการสอนเขียนแบบสร้างสรรค์ดังนี้

1. จะต้องมียุคใหม่ ๆ แตกต่างกันไป หรือมีลักษณะเฉพาะตัว สิ่งแรกที่ต้องคำนึงถึงคือ ผลผลิตและกระบวนการที่ใช้มันต้องใหม่ เช่น การสอนแบบสร้างสรรค์เรื่องโคลงกลอนนักเรียนต้องผลิตโคลงกลอนใหม่ ๆ
2. เน้นความคิดแบบเอนกนัย (Divergent Thinking) การคิดแบบเอนกนัยนี้มิได้หมายถึงคำตอบที่ถูกต้องสมบูรณ์เพียงคำตอบเดียว การคิดแบบนี้ผู้เรียนจะต้องนำความรู้ความเข้าใจ ความคิดรวบยอดต่าง ๆ มาใช้ในลักษณะใหม่ซึ่งก่อให้เกิดคำตอบใหม่ ๆ หลายคำตอบ
3. การสอนเขียนอย่างสร้างสรรค์ ต้องการแรงจูงใจเป็นอย่างมากที่จะก่อให้เกิดกระบวนการคิด เช่น บรรยายภาพที่ไม่เคร่งเครียด การชมเชย การกระตุ้นให้นักเรียนคิดให้นักเรียนได้ทำงานตามสบาย
4. ไม่ควรกำหนดคำตอบตายตัวไว้ว่าใจของครู เพราะอาจจะทำนายไม่ได้ว่าผลงานของนักเรียนจะออกมาในรูปใด ครูผู้สอนไม่ควรตัดสินว่าผลงานของนักเรียนผิดหรือถูก เพียงแต่เป็นผู้ช่วยตรวจสอบแก้ไขการใช้ภาษาของนักเรียนเท่านั้น
5. กระบวนการในการทำงานมีความสำคัญเท่ากับผลงานของนักเรียน
6. ควรใช้คำถามหรือสร้างสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดคำตอบหลาย ๆ ประการ เพื่อเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เด็กคิดไปได้หลาย ๆ แนว ข้อปัญหาหรือเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดความคิดนั้นควรจะเป็นสิ่งที่เด็กคิดได้จากการทบทวน การสังเกตจากที่เคยพบ เคยเห็น หรือเคยได้ยินมาก่อน ครูควรยอมรับความคิดเห็นของทุกคน โดยไม่มีการตำหนิความคิดของใครว่าใช้ไม่ได้

7. การสอนแบบนี้ควรจัดห้องเรียนให้สบาย และควรมีอุปกรณ์บางอย่างที่จำเป็นในการทำแบบฝึกหัด

8. การให้อ่านเรื่องและเขียนอย่างสร้างสรรค์หลาย ๆ แบบ จะช่วยให้นักเรียนรู้จักแนวทางในการเขียนอย่างสร้างสรรค์ยิ่งขึ้น

9. กระบวนการสอนควรเป็นประชาธิปไตย สร้างกฎในการเรียนร่วมกัน

10. การสอนแบบสร้างสรรค์คือการกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดของตนเองออกมา ครูควรเน้นและชมเชยความแตกต่าง ลักษณะเฉพาะ ความเป็นตัวของตัวเอง ความคิดริเริ่ม

ประชุมพร ศุภรเจริญ (2520 : 65) ได้กล่าวถึงแนวทางที่จะช่วยให้การสอนเขียนแบบสร้างสรรค์เป็นผลสำเร็จได้ ดังนี้

1. ครูควรมีเจตคติที่ดีต่อการเขียนแบบสร้างสรรค์และเห็นว่าเป็นสิ่งมีคุณค่า เข้าใจว่าการเขียนอย่างสร้างสรรค์มีทางช่วยพัฒนาให้เพิ่มพูนขึ้นในตัวเด็กได้ ครูควรยึดหลักว่าการเขียนแบบสร้างสรรค์นั้น นอกจากเป็นผลงานใหม่ ๆ ที่แสดงออกทางการใช้ภาษามากกว่าหลักภาษาแล้ว ครูควรเน้นถึงการเขียนที่ดีมีคุณค่าและไม่ขัดต่อวัฒนธรรมด้วย

2. ในการสอนเขียนแบบสร้างสรรค์ ควรมีการปูพื้นฐานการคิดแบบอเนกมัย คือ คิดในหลายแนวทาง โดยการให้ตัวอย่างที่มีลักษณะสร้างสรรค์หลายแบบ อาจจะเริ่มด้วยการฟังครูอ่านเรื่อง บทกลอน หรือข้อความที่น่าสนใจในรูปแบบต่าง ๆ ให้ฟัง การให้เด็กมีโอกาสพูดหน้าชั้น โดยใช้หุ่นมือเล่าเรื่องหน้าชั้น การให้ทำแบบฝึกหัดที่มีการวางโครงการอย่างดีแล้ว มีลักษณะคำถามที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ตอบหลาย ๆ แนวทาง มีตัวอย่างให้อ่านมากพอควร และมีโอกาสทำงานในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย มีการอ่านและการแสดงผลงานของนักเรียนทุกคน

3. ครูควรให้กำลังใจและช่วยให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นและรักการเขียนด้วยการชมเชย ยอมรับ ไม่ตัดสินว่าใครถูก ผิด หรือว่าดีกว่ากัน มีการวิจารณ์ร่วมกันเพื่อปรับปรุงผลงาน และควรมีชั่วโมงที่สอนเกี่ยวกับหลักภาษาและไวยากรณ์ด้วย เพื่อเป็นการวางรากฐานทางภาษาให้กับเด็ก และนำไปใช้อย่างสร้างสรรค์ต่อไป

ในหนังสือคู่มือการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกรมวิชาการ (2526 : 76 - 78) กล่าวว่า การสอนเขียนสร้างสรรค์แก่นักเรียนนั้น จะต้องคำนึงถึงเรื่องสำคัญ 3 ประการคือ

1. ครูผู้สอน ควรเป็นผู้มีลักษณะ รักการเขียน-เพียรฝึกฝน-ค้นความรู้-เชิดชูศิษย์-จิตแจ่มใส-ไม่ท้อถอย-คอยปรับปรุง
2. นักเรียน ครูควรรู้จักวิธีที่จะช่วยให้นักเรียนรักการเขียนโดยดำเนินการเป็นขั้น ๆ คือ จุดสนใจ-ให้เริ่มต้น-ค้นถ้อยคำ-นำให้คิด-ผลิตผลงาน-อ่านแล้วแก้-แพร่ให้เพื่อน ฯลฯ
3. วิธีสอน วิธีสอนการเขียนแบบสร้างสรรค์พอประมวลได้คือ ประสาทสัมผัส-หัตถ์อวัยวะ-ลองเลียนแบบ-คิดแบบฉาย-ขยายทักษะ-ประสบการณ์ตรง

สำหรับข้อควรคำนึงในการสอนเขียนแบบสร้างสรรค์นั้น จีววรรณ จินดาพล

(2528 : 62) เสนอว่าควรคำนึงถึงความพร้อมและความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก เด็กอาจจะเริ่มต้นในการเขียนได้เร็วช้าต่างกัน ครูจะต้องไม่ใช้วิธีบังคับเด็ก เพราะจะเป็นการสร้างความรู้สึกฝังใจเกี่ยวกับการเขียนให้แก่เด็ก ซึ่งอาจจะได้ทั้งทางที่ดีและไม่ดี ขึ้นอยู่กับวิธีการของครู จึงควรให้เด็กเขียนขึ้นมาจากใจจริงของเด็กเอง

ดังนั้นการเขียนแบบสร้างสรรค์จึงควรคำนึงถึงความพร้อมของเด็กทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และวุฒิภาวะของเด็ก เพราะเด็กแต่ละวัยย่อมมีพัฒนาการที่แตกต่างกัน จึงควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถในการคิดได้อย่างอิสระ ตามระดับสติปัญญา ความสามารถของเด็กเอง

ลำดับขั้นในการฝึกเขียนแบบสร้างสรรค์

การฝึกเขียนแบบสร้างสรรค์นั้น วิไล ชิมวงศ์ (2526 : 18) ได้นำแนวคิดของ Furner (1973) เสนอไว้เป็นลำดับดังนี้

1. ขั้นจุดใจ เป็นขั้นทำให้ความรู้ในเรื่องที่นักเรียนสนใจ ครูต้องพยายามสร้างความรู้สึกให้นักเรียนอยากเขียน
2. ขั้นแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องที่น่าสนใจ ขั้นนี้ครูต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
3. ขั้นเขียน ขั้นนี้นักเรียนเขียนเรื่องของตนเองสนใจอย่างอิสระ
4. ขั้นแลกเปลี่ยนความคิดจากเรื่องที่เขียน หลังจากเขียนเรื่องเสร็จแล้วให้นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรื่องกันอ่าน เพื่อให้นักเรียนเกิดแนวคิดเพิ่มขึ้น

5. ขึ้นติดตามผลกิจกรรมบางอย่างที่เหมาะสม เช่น เขียนเรื่องที่ต่อเนื่องกันหรือ
ต้องแก้ไขข้อบกพร่องบางอย่าง

หลักการจัดกิจกรรมการสอนเขียนสร้างสรรค์

ในการจัดกิจกรรมการสอนเขียนสร้างสรรค์นั้น ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการ
จัดกิจกรรมแต่ละครั้ง อัจฉรา ชีวพันธ์ (2532 : 6) เสนอว่า ครูควรคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ
ดังต่อไปนี้

1. กำหนดกิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์ให้มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน โดยจะต้องคำนึงถึง
หลักสูตรในระดับชั้นต่าง ๆ ว่ามีจุดมุ่งหมายทำอะไร กิจกรรมต่าง ๆ นั้นสนองวัตถุประสงค์ใด
ในหลักสูตร

2. การจัดกิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์ ควรได้มีการสัมพันธ์กับกลุ่มประสบการณ์
ต่าง ๆ ด้วย

3. จัดลำดับความยากง่ายของกิจกรรมให้เหมาะกับผู้เรียน

4. ใช้สื่อที่จูงใจเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานใหม่และรักในการเขียน

5. ให้ผู้เรียนสามารถใช้จินตนาการในการแสดงความรู้สึกนึกคิดอย่างอิสระ

เนื่องจากเด็กในระดับชั้นประถมศึกษามีลักษณะของความอยากรู้อยากเห็น ชอบบ้าใช้
จินตนาการในการคิดฝันสร้างสรรค์เรื่องราวต่าง ๆ การจัดกิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์ก็จะเป็น
เครื่องช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดนึกให้กับเด็กได้เป็นอย่างดี

แนวการส่งเสริมการเขียนแบบสร้างสรรค์

บันลือ พงกษะวัน (2533 : 7 - 8) ได้กล่าวถึงแนวการส่งเสริมการเขียนอย่าง
สร้างสรรค์ตามหลักของ Strickland Ruth G. (1957) ไว้ดังนี้

1. ครูต้องสร้างบรรยากาศ โดยเป็นผู้ที่รักเมตตา มีความสัมพันธ์กับเด็กผู้เรียน
อย่างใกล้ชิด เข้าใจและให้ความเห็นอกเห็นใจเด็กของตนโดยให้กำลังใจ ยกย่องชมเชยให้มาก
และงดเว้นการตำหนิ

2. ให้อิสระในการทำงานแก่เด็กที่จะทำ จะคิด และรู้จักใช้การยืดหยุ่น ทั้งการใช้เวลา และระเบียบ หรือรูปแบบที่มักเคยกำหนดงานให้น้อยลง ควรให้อิสระแก่ผู้เรียน
3. ส่งเสริมให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการศึกษาสภาพแวดล้อม และให้ได้มีวัสดุ การอ่าน หนังสือเด็กหลายประเภทให้เลือกอ่านอย่างอิสระ เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ของเด็ก
4. จากการส่งเสริมการอ่าน ประดิษฐ์เศษวัสดุ และประสบการณ์ทั้งหลาย ควรให้ โอกาสมีการแลกเปลี่ยนโดยการเล่า รายงาน อภิปราย และสรุปผลโดยนักเรียนเองเสมอ ๆ
5. กระตุ้น ชี้แนะให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น สร้างความแปลกใหม่ ทั้งเครื่องเล่น หนังสือเด็ก โดยการชี้แนะและส่งเสริมให้มีกิจกรรมต่าง ๆ ที่สนุกสนานเพลิดเพลินอยู่เสมอ โดยครูเองต้องเป็นคนที่ให้ความสนใจในการแสดงออกของเด็ก และส่งเสริมการแสดงออกอย่าง กว้างขวาง

แนวการส่งเสริมการแสดงออกทางการเขียนแบบสร้างสรรค์

บันลือ พงษ์พาน (2533 : 49 – 55) ได้เสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการเขียน ให้เกิดประสิทธิภาพที่ดีไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมการเขียนบอกชื่อภาพ เขียนอธิบายภาพ
 - 1.1 ให้โอกาสเด็กวาดภาพตามที่ต้องการโดยอิสระ แต่มีเงื่อนไขว่า จะต้องบอก ชื่อภาพได้
 - 1.2 กิจกรรมการส่งเสริมการแสดงออกทางภาษาไม่ควรจำกัดเฉพาะการเขียน ควรจัดกิจกรรมการฝึกและพัฒนาภาษาพูดควบคู่กันหลายลักษณะสลับกันไป
 - 1.3 ส่งเสริมการเขียนบอกรายละเอียด และเขียนบรรยายภาพ
 - 1.4 การส่งเสริมการเขียนโดยเติมคำบรรยายภาพหรือบอกภาพ
2. ส่งเสริมการเขียนเล่าประสบการณ์และนิทานที่ฟัง
 - 2.1 ส่งเสริมให้เขียนเล่ากิจวัตรประจำวัน
 - 2.2 ส่งเสริมการเขียนเล่าประสบการณ์หรือเหตุการณ์
 - 2.3 การส่งเสริมการเขียนนิทานที่เคยฟังมา

3. ส่งเสริมการเขียนเพื่อแสดงความต้องการของตน เช่น หนังสืออ่านที่เธอรัก เธอชอบมากที่สุดนั้นเรื่องอะไร เหตุใดจึงชอบ เขียนเล่าเรื่องประกอบด้วย ฯลฯ เป็นต้น

4. ส่งเสริมการเขียนหรือแสดงความรู้สึกนึกคิดในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยอาศัยครู ช่วยกำหนดสถานการณ์ แล้วให้เด็กเขียนบอกถึงความรู้สึก ชอบ เกลียด กลัว ในเวลา สถานที่ ที่ทำให้เกิดความรู้สึกเช่นนั้น และเป็นเพราะสาเหตุใด อาจมีเหตุผลหรือไม่มีเหตุผลก็ได้

การส่งเสริมให้เด็กแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิด ย่อมช่วยพัฒนาความคิดในการเขียน บ่งบอกมาจากพื้นฐานแห่งจิตใจได้ดี เด็กเองก็จะรู้สึกว่าเป็นกิจกรรมที่ไม่ยากนัก การส่งเสริม โดยให้กำลังใจจากครูและการช่วยเหลือแนะนำอย่างสำคัญยิ่ง นอกจากลักษณะงานที่ควรส่งเสริม การเขียนที่ให้ออกาสได้แสดงออกโดยคิดอย่างอิสระที่มีลักษณะใกล้เคียง ระหว่างการแสดงออก ตามความต้องการและความรู้สึกนึกคิดก็คือ ความปรารถนาที่อยากจะ เป็นหรือความไม่พอใจของเด็ก นั้นเอง

ข้อเสนอแนะสำหรับครูในการสอนเขียนแบบสร้างสรรค์

บุคลิกภาพของครูเป็นสิ่งสำคัญมากในการสร้างบรรยากาศ สร้างแรงจูงใจให้เด็ก อยากรู้อยากเห็นของเด็ก จินตภาพ (2528 : 62) กล่าวว่า ครูสอนการเขียนสร้างสรรค์ ควร มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ให้ความอบอุ่น สนใจพฤติกรรม คำพูด กิริยาท่าทางของเด็ก สนองตอบต่อความ อยากรู้อยากเห็นของเด็ก ใจเย็น มีความรักเด็ก

2. เป็นผู้ที่รู้จักให้กำลังใจ ชมเชย และให้คำแนะนำแก่เด็กได้อย่างเหมาะสม

3. ไม่ลงโทษ ขู่เข็ญ ไม่หงุดหงิด ทำให้เด็กกลัว ไม่บังคับให้เด็กทำสิ่งที่เด็ก

ไม่อยากทำ

4. ใช้กิจกรรมหลายแบบ เพื่อพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และกล้าแสดงออกของเด็ก

5. สร้างและใช้อุปกรณ์ที่น่าสนใจในการสอนให้เด็ก

6. มีความเข้าใจ และรู้จักทำงานที่เหมาะสมกับเด็ก ไม่ยากเกินไป และมีคุณค่า

สำหรับเด็ก

7. ไม่คาดหวังผลงานของเด็กให้ถูกต้องสมบูรณ์แบบมากเกินไป
 8. ควรมีความรู้ความสนใจ ผลงานวรรณคดีที่ดี รู้จักเลือกตัวอย่างที่เหมาะสมกับเด็ก
- กรรณิการ์ พวงเกษม (2533 : 34) เสนอแนะแนวทางสำหรับครูในการสอนแบบสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. ต้องเร้าให้นักเรียนเกิดความต้องการที่จะเขียน การเร้านี้อาจใช้อุปกรณ์หรือเรื่องราวต่าง ๆ
 2. ให้ร่างอย่างหยาบ ๆ ให้เสร็จก่อนครึ่งหนึ่งขึ้น
 3. ให้นักเรียนแก้ไขข้อบกพร่อง แล้วเขียนเพิ่มเติมใหม่ ซึ่งเป็นการวัดผลด้วยตนเอง
 4. ให้นักเรียนทั้งชั้นช่วยกันประเมินผลการเขียนนั้น
 5. ครูเป็นผู้ประเมินผลเอง และให้นักเรียนแก้ไขเสียใหม่
 6. อ่านนิทาน โคลง ให้เด็กฟังมาก ๆ เพื่อความสนุกสนาน หากเด็กได้มีส่วนร่วมบ้าง เช่น ช่วยกันตอบปัญหา ช่วยกันตั้งชื่อเรื่อง ช่วยกันเล่าบ้าง จะทำให้สนุกสนานยิ่งขึ้น
 7. ส่งเสริมให้เด็กเขียนมาก ๆ ให้ลองเขียนสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ อยู่เสมอ
 8. ช่วยให้การกำลังใจโดยยกย่องชมเชยผลงานเมื่อเห็นสมควร แต่ไม่แสดงให้มากเกินไปจนทำให้เด็กไม่พยายามทำให้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม
 9. ไม่บังคับให้เด็กเขียน ถ้าหากไม่นึกอยากเขียน อาจให้เล่าเรื่องประกอบภาพก็ได้
- ที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ครูเป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยให้การเขียนแบบสร้างสรรค์บรรลุผล ครูจึงต้องเป็นผู้ที่มีใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของเด็ก จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ คอยช่วยเหลือให้การกำลังใจ รู้จักให้การเสริมแรง ไม่บังคับเด็กจนเกินไป ฯลฯ เป็นต้น ก็จะช่วยให้การสอนเขียนแบบสร้างสรรค์เป็นไปได้อย่างดี

ประโยชน์ของการเขียนแบบสร้างสรรค์

เจือ สตะเวทิน (2522 : 3) กล่าวถึงประโยชน์ของการเขียนแบบสร้างสรรค์ว่า ช่วยส่งเสริมความมั่งคั่งทางสติปัญญาของนักเรียน ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะนิสัย เจตคติ ความรู้ ความคิด ประสบการณ์ อารมณ์ ตลอดจนความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่แวดล้อมตัวนักเรียนอีกด้วย

ฉวีวรรณ จินดาพล (2528 : 61 - 62) กล่าวถึงคุณค่าหรือประโยชน์ของการเขียนแบบสร้างสรรค์ไว้ว่า

1. เป็นการฝึกทักษะ และพัฒนาการใช้ภาษาในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อสิ่งแวดล้อมของเด็ก
2. เป็นการช่วยให้เด็กรู้จักคำศัพท์มากขึ้น ก่อให้เกิดความฉลาดในการเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวน วลีที่ก่อให้เกิดความสนุกสนาน มีชีวิตชีวาแก่ผู้อ่าน และ เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินในการเรียน
3. เป็นการฝึกให้เด็กรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
4. เป็นการช่วยให้เด็กพึงพอใจในผลงาน และรักการเขียนมากยิ่งขึ้น
5. เป็นการช่วยให้ครูรู้จัก และ เข้าใจเด็กแต่ละคนมากขึ้น จากการเขียนแสดงความรู้สึกนึกคิดและปัญหาของเด็ก
6. การเขียนแบบสร้างสรรค์จะช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กให้มีความนับถือยอมรับตนเอง ภูมิใจในตนเองและรู้จักยอมรับผู้อื่น
7. การสอนเขียนแบบสร้างสรรค์ ช่วยให้เด็กมีความรู้ เกิดความซาบซึ้งในผลงาน และวรรณคดีที่มีคุณค่าต่าง ๆ ซึ่งจะ เป็นประสบการณ์สะสมของเด็กที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป
8. การสอนเขียนแบบสร้างสรรค์ จะเป็นการฝึกให้เด็กใช้ความสังเกต ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ความรู้สึกที่ติดต่อกับสิ่งต่าง ๆ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาและความรู้สึกอันดีงามต่อเพื่อนมนุษย์ สิ่งมีชีวิตในโลกนี้
9. การสอนเขียนแบบสร้างสรรค์ เป็นงานที่สนุกสนาน ท้าทาย สร้างความเชื่อมั่นให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียน

ปราโมทย์ ชันดีลาภพันธ์ (2530 : 18) กล่าวถึงประโยชน์ของการเขียนแบบสร้างสรรค์ไว้ 3 ประการคือ

1. ช่วยให้นักเรียนมีโอกาเขียนแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนเอง เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างอิสระ
2. ช่วยให้นักเรียนที่มีความถนัดทางด้านภาษามีพัฒนาการทางภาษาเพิ่มมากขึ้น
3. ทำให้ทราบลักษณะนิสัย ค่านิยม ความรู้ความสามารถ ฯลฯ ของผู้เรียน

สรุปได้ว่า การเขียนแบบสร้างสรรค์จะช่วยให้นักเรียนสามารถแสดงความรู้ตามระดับสติปัญญาในการแก้ปัญหา และทำกิจกรรมต่าง ๆ เมื่อนักเรียนได้ใช้ความคิดในการค้นหาหนทางในการแก้ปัญหาได้แล้ว จะช่วยให้เกิดกำลังใจ เกิดความภาคภูมิใจ มีความกระตือรือร้นที่จะสนใจศึกษาเล่าเรียน นอกจากนี้การเขียนอย่างสร้างสรรค์ยังช่วยให้ครูสามารถสังเกตพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน และพยายามหาหนทางช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในโอกาสต่อไป

การประเมินผลการเขียนแบบสร้างสรรค์

การประเมินผลการเขียนแบบสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่กระทำได้อย่างพอสมควรทีเดียว ดังที่วรรณ เครือเนียม (2531 : 38) ได้แสดงความคิดเห็นในการประเมินผลเอาไว้ว่า

การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นงานเขียนที่เกิดจากการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด และจินตนาการที่แปลกใหม่ของแต่ละคน ซึ่งจะมีแนวความคิด ความรู้และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน เพราะฉะนั้นในการประเมินผลงานของเด็ก ครูจะต้องพิถีพิถันและมีมาตรฐานเป็นพิเศษ ครูควรจะพิจารณาแนวคิด ความสามารถในการลำดับเรื่องราวถ่ายทอดความคิดจินตนาการ การใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษาที่ไพเราะสละสลวยเหมาะสมกับข้อความหรือเรื่องราวของแต่ละคน โดยครูจะต้องมีหลักเกณฑ์การพิจารณาที่แน่นอน มีชี้ตามความคิดของครูเอง และที่สำคัญครูไม่ควรนำผลงานของเด็กมาเปรียบเทียบกัน เพราะจะทำให้เด็กบางคนหมดกำลังใจ อับอายไม่กล้าแสดงออกและไม่กล้าเขียนอีกต่อไป ดังนั้นการประเมินผลการเขียนเชิงสร้างสรรค์จึงควรมีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนเที่ยงธรรม และครอบคลุมไปถึงความสามารถทุก ๆ ด้านของนักเรียนอีกด้วย

ประสิทธิ์ กาพย์กลอน (2518 : 10 - 11) เสนอวิธีประเมินผลงานการเขียนแบบสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. เนื้อเรื่อง ควรพิจารณาแนวคิดหรือแนวเรื่อง การจัดระเบียบความคิด การอ้างเหตุผล การขยายความ และความแจ่มแจ้งชัดเจน
2. การใช้ภาษา ควรพิจารณาระดับของภาษาที่ใช้ว่าถูกต้องตามกาลเทศะ และลักษณะของเรื่อง พิจารณาการใช้คำ ประโยค การเขียนย่อหน้า การเว้นวรรคตอน การใช้สำนวนโวหาร คำพังเพยและสุภาษิตต่าง ๆ

3. รูปแบบ ควรพิจารณาเฉพาะการเขียนที่มีแผนแน่นอนว่าทำได้ทุกรูปแบบ การเขียนชนิดนั้น ๆ หรือไม่ เช่น เรียงความ บทความ

4. กลไกประกอบการเขียนอื่น ๆ ได้แก่ สะกดการันต์ ลายมือ ความสะอาด และ ความเป็นระเบียบเรียบร้อย

พิศมัย สิงห์แก้ว (2520 : 36) กล่าวถึงการประเมินผลการเขียนแบบสร้างสรรค์ว่า การแสดงออกทางภาษาที่ดีถือว่าเป็นการสร้างสร้งขึ้นต้องมีลักษณะดังนี้

1. แสดงถึงความคิดริเริ่ม อันมีรากฐานมาจากความคิดเห็นของแต่ละบุคคลเอง ความคิดนั้นอาจจะไม่ใช่ความคิดใหม่ แต่ก็ เป็นแนวทางที่ไม่ซ้ำกับที่คนอื่นเสนอมาแล้ว
2. เป็นความปรารถนาอย่างแท้จริงของผู้เขียนที่ต้องการแสดงออก
3. เป็นงานที่แสดงถึงความคิดและจินตนาการที่แปลกใหม่ แสดงให้เห็นถึงบุคลิกลักษณะ และความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนอย่างแจ่มชัด

พะเยาว์ ทักษิณ (2523 : 41 - 42) ได้เสนอเกณฑ์การประเมินผลการเขียนอย่าง สร้างสรรค์ ด้วยการให้คะแนนตามอัตราส่วนน้ำหนักความสำคัญดังนี้

การแสดงออก	5 ส่วน
การเชื่อมโยงความคิด	2 ส่วน
การเสนอเรื่อง	1 ส่วน
การใช้ภาษา	1 ส่วน
เนื้อหาสาระ	1 ส่วน

จากนั้นนำมากำหนดคะแนนตามคุณภาพ ให้คะแนน 5 ระดับคือ

5	หมายถึง	ดีมาก
4	หมายถึง	ดี
3	หมายถึง	พอใช้
2	หมายถึง	เกือบพอใช้
1	หมายถึง	ไม่ดี

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2526 : 87) ได้เสนอหลักการให้คะแนน การเขียนไว้ดังนี้ คือ การให้คะแนนการเขียนที่มีแบบแผนหรือรูปแบบ ซึ่งได้แก่ การเขียน เรียงความ บทความ จดหมาย ย่อความ สุนทรพจน์ ฯลฯ ควรแบ่งให้คะแนน ดังนี้

เนื้อเรื่อง	25%
การใช้ภาษา	25%
แนวความคิด	30%
รูปแบบ	10%
ลายมือ การสะกดการันต์	
การเว้นวรรคตอน และย่อหน้า	
ความสะอาด	10%

เนื่องจากเกณฑ์ในการประเมินผลการเขียนแบบสร้างสรรค์มีหลายอย่าง เวลานำไปใช้ จึงต้องมีการปรับปรุง เกณฑ์การประเมินผลให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องที่สอน

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นว่า การเขียนแบบสร้างสรรค์เป็นการเขียนที่เกิดจาก ความสามารถที่แต่ละคนแสดงออกมา นั่นก็คือ การผลิตงานเขียนอย่างสร้างสรรค์ ควรส่งเสริม ให้เด็กเกิดความรู้สึกว่า เขาได้ทำสิ่งที่มีอยู่ขึ้นเดียวในโลกด้วยตัวของเขาเอง โดยครูคอยช่วยเหลือ กระตุ้นให้เด็กแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ มีความเป็นตัวของตัวเอง ไม่ลอกเลียนแบบใคร และเป็นงานเขียนที่ก่อรูปไปด้วยวรรณศิลป์และอารมณ์อันลึกซึ้ง ซึ่งจะช่วยให้เด็กสามารถพัฒนาสติปัญญา สามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านอื่น ๆ ต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์

งานวิจัยต่างประเทศ

เวบเบอร์ (Webber. 1968 : 159) ได้ศึกษานักเรียนเกรด 3 และ 4 จำนวน 180 คน จาก 6 โรงเรียน โดยใช้แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นภาษาและรูปภาพ ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่ไม่เรียนอยู่ในแบบแผนที่เคร่งครัด ได้รับการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์มากกว่าการสอนที่เคร่งครัดระเบียบและการสอนที่แบบแผนตายตัว

บาร์เรย์ (Barry. 1974 : 7577 - A) ศึกษาเกี่ยวกับความก้าวหน้าทางด้านความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนจากครูที่มีใจกว้าง กับครูที่ยึดความคิดเห็นของตนเอง โดยกระทำกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่งของรัฐแคลิฟอร์เนีย กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครู 20 คน นักเรียน 240 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนจากครูที่มีใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน จะมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนจากครูที่ยึดความคิดเห็นของตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยที่ได้พบนี้ บาร์เรย์ได้สรุปว่าบุคลิกภาพของครูมีอิทธิพลต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนมาก

โมเรโน และ โฮแกน (Moreno and Hogan. 1976 : 91 - 95) ได้ศึกษาถึงประสิทธิภาพของโครงการฝึกความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหาของเด็กที่มีพื้นฐานด้านผิว และฐานะทางสังคมแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนระดับ 5 และ 6 จำนวน 218 คน ซึ่งทั้งหมดจะได้รับการทดสอบโดยใช้ Torrance Test of Creative Thinking (TTCT), Form A กลุ่มตัวอย่างจะได้รับการฝึกใน Productive Thinking Program และกลุ่มควบคุมจะได้เรียน The Gates - Peardon Reading Exercises เป็นเวลา 8 สัปดาห์ เมื่อเสร็จสิ้นโปรแกรม กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจะได้รับการทดสอบด้วย Torrance Test of Creative Thinking (TTCT), Form B ผลปรากฏว่า การเข้าร่วมใน Productive Thinking Program จะช่วยให้เด็กได้ปรับปรุงความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการแก้ปัญหาทั้งผิว ส่วนฐานะทางสังคมไม่มีผลต่อความสามารถของเด็กในการเพิ่มพูนทักษะเลย

เบล (Bell. 1984 : 2752 - A) ได้ศึกษาการเล่าเรื่องของเด็กอายุ 6 - 7 ปี โดยจับคู่ระหว่างสติปัญญากับความคิดสร้างสรรค์ ผลการศึกษาพบว่า การเรียบเรียงเรื่องราวที่เล่า และการจินตนาการ เรื่องราวมีความสัมพันธ์กับระดับสติปัญญาและความคิดสร้างสรรค์

งานวิจัยในประเทศ

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู (2522 : 44) ได้ศึกษาเรื่องความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ยของความคิดคล่องตัว, ความคิดริเริ่ม และความคิดแตกต่างของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3 ปรากฏดังนี้

1. พัฒนาการของความคิดคล่องตัวในช่วงนี้ จะมีลักษณะคงที่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และความคิดคล่องตัวจะสูงสุดในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แต่จะลดต่ำสุดในชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 และจะเริ่มพัฒนาขึ้นสูงอีกในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. พัฒนาการความคิดริเริ่ม จะเริ่มพัฒนาสูงขึ้นระหว่างชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และจะสูงมากในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แต่จะกลับลดต่ำสุดในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และจะพัฒนาสูงสุดในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. พัฒนาการความคิดแตกต่าง ค่อนข้างจะคงที่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ถึงชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 และจะพัฒนาสูงขึ้นในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และลดต่ำสุดในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และจะเริ่ม พัฒนาสูงขึ้นอีกในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ทวีศักดิ์ นุ่มฤทธิ์ (2526 : 130) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดจาก การเล่านิทานที่มีรูปแบบต่าง ๆ กันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่าง ออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 20 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับฟังนิทานแต่ละรูปแบบและ นักเรียนที่ไม่ได้รับฟังนิทาน มีความคิดสร้างสรรค์โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน และศึกษาในส่วนย่อย ของความคิดสร้างสรรค์ พบว่า นักเรียนที่ได้รับฟังนิทานแบบปรัมปรา มีความคิดสร้างสรรค์ด้าน ความคิดยืดหยุ่นสูงกว่านักเรียนที่ได้รับฟังนิทานเกี่ยวกับเรื่องสัตว์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรรัช ศรีสข (2530 : 66) ได้ศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบของความคิด สร้างสรรค์โดยใช้กิจกรรมเกม นิทาน และปริศนาคำทายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมเกม นิทาน และปริศนาคำทาย มีความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรร (2531 : 78) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความพร้อมทาง การเรียนคณิตศาสตร์และความคิดสร้างสรรค์ระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการฝึก ทักษะ โดยวิธีการเล่นพื้นบ้านของไทยกับวิธีการฝึกทักษะตามคู่มือครูของกระทรวงศึกษาธิการ ในโรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ผลการวิจัยพบว่า ความคิด สร้างสรรค์ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการฝึกทักษะโดยวิธีการเล่นพื้นบ้านของไทยกับวิธีการฝึกทักษะ ตามคู่มือครูของกระทรวงศึกษาธิการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ประสาธ อิศรปริดา (2532 : 50) ได้ศึกษาการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้วย กระบวนการฝึก กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังเรียนอยู่ในโรงเรียน ในเขตและนอกเขตเทศบาลจังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 157 คน ผลการวิจัยพบว่า หลังจากนักเรียนได้รับการฝึกความคิดสร้างสรรค์ตามโครงการแล้ว คะแนน ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มทดลอง ทั้งด้านความคล่องในการคิด จำนวนทิศทางการคิด และความคิดริเริ่มสูงกว่าคะแนนความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .001, .001 และ .01 ตามลำดับ

วรรณ มาศรีวงศ์ (2532 : 337) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทนในการเรียนรู้และความคิดสร้างสรรค์วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องรูปเรขาคณิตและรูปทรง เรขาคณิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยวิธีสอนของ สสวท. กับวิธีสอนแบบวรรณี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนของ สสวท. กับวิธีสอนแบบวรรณี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นันทพร กัณหาสุวรรณ (2533 : 87) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในการ เรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องการบวกและการลบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยวิธีสอน แบบวรรณีที่ใช้ภาพกระดานชอล์กกับภาพเหมือนจริง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้ ภาพกระดานชอล์กกับภาพเหมือนจริงแตกต่างกันทางด้านความคิดสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการวิจัยที่เกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ พอสรุปได้ว่า การให้อิสระแก่นักเรียน, การส่งเสริมการแสดงออกทางจินตนาการ, การใช้อุปกรณ์ช่วยในการสอน, การจัดกิจกรรม การเรียนการสอนด้วยการนำนิทาน, เกมเพลง, การฝึกตามโครงการ รวมทั้งวิธีสอนแบบต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพมาใช้สอน จะช่วยให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้น ดังนั้นจึงน่าจะนำเอา วิธีสอนโดยใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์มาใช้สอนเพื่อช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทาง ความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการ

งานวิจัยในต่างประเทศ

เฮทท์ (Hecht. 1978 : 2857 A - 2858 A) ได้ศึกษาเรื่องการสอนร้อยกรอง ในระดับชั้น 7 และ 8 เพื่อศึกษาสภาพการสอนร้อยกรองในด้านวัตถุประสงค์ อุปกรณ์การสอน การจัดกิจกรรมฯ โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับ 7 และ 8 ในมลรัฐ แมสซาชูเซต จำนวน 100 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ร้อยกรองที่จัดให้นักเรียนเรียนในระดับนี้ มีความเหมาะสมกับกิจกรรมที่ครูจัดในการเรียนการสอนมากที่สุดคือ การแบ่งงานให้นักเรียนทำและ การแสดงผลงานการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียนส่วนกิจกรรมที่จัดน้อยที่สุด คือการท่องจำและการแสดงละคร, ครูไม่ได้ใช้อุปกรณ์การสอนที่แตกต่างกันมากนัก, ครูเน้นให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวรรณกรรมร้อยกรอง ในการสอนครูมักจะใช้วิธีตั้งคำถามมากกว่าการให้นักเรียนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแสดง ในการส่งเสริมความคิดริเริ่มของนักเรียน ครูส่งเสริมด้วยการให้นักเรียนแต่งบทร้อยกรองมากขึ้น

อับราฮัมสัน (Abrahamson. 1986 : 451 A - 452 A) ได้สำรวจความชอบ ในคำประพันธ์ของนักเรียนระดับ 7, 8, และ 9 จำนวน 375 คน ซึ่งเป็นนักเรียนเขตชานเมือง ผลจากการสำรวจพบว่า ไม่มีความแตกต่างในความชอบระหว่างเพศหรือระดับชั้นของผู้เรียน แต่มีความแตกต่างที่สำคัญทางสถิติระหว่างคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนใน 3 รูปแบบการสอน นักเรียนชอบการอ่านคำประพันธ์มากกว่าฟัง หรือฟังและอ่านไปพร้อม ๆ กัน

นอกจากนี้ นักเรียนจะชอบจังหวะ รูปแบบของการเล่าที่สนุกสนาน และเนื้อหาที่มาจากประสบการณ์ที่คุ้นเคย สำหรับความคุ้นเคยกับคำประพันธ์ดังกล่าว ไม่มีอิทธิพลต่อความชอบของนักเรียน

งานวิจัยในประเทศ

ยุพา ชนอนคราม (2519 : ข - ค) ได้สร้างแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ด้านร้อยกรองสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และศึกษาความคิดเห็นของครูภาษาไทยในระดับประถมศึกษาที่มีต่อแบบฝึกที่สร้างขึ้น ผลการวิเคราะห์พบว่า ครูภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษาของกรมสามัญศึกษา และโรงเรียนประถมศึกษาต่างก็มีความเห็นตรงกันว่า แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ด้านร้อยกรองนี้เป็นแบบฝึกที่น่าสนใจใช้ประกอบการสอนเขียนร้อยกรองในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูในโรงเรียนทั้ง 2 สังกัด ปรากฏว่าไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จรรยา วังน (2522 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการสร้างหนังสืออ่านประกอบร้อยกรอง เพื่อฝึกทักษะในการอ่านของเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนและครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง โดยมีครูเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม 100 คน และนักเรียนที่ใช้ในการทดลองสอนแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างคะแนนจากการทดสอบก่อนและหลังการทดลองสอนของกลุ่มทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คะแนนความแตกต่างของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูพบว่าหนังสือที่สร้างขึ้นอยู่ในระดับดี มีประสิทธิภาพที่จะใช้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้

สุจินต์ ชวนชื่น (2527 : 46) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านลักษณะในการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเรียนด้วยวิธีอุปมาอุปไมยกับวิธีอุปนัย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนวัดเมธังกราส จังหวัดแพร่ จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมห้องละ 30 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยวิธีอุปมาอุปไมยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยวิธีอุปนัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถแต่งบทร้อยกรองที่ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ และมีความไพเราะตามสมควรได้ ถ้าครูได้เลือกใช้วิธีสอนที่ถูกต้อง และจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมให้แก่นักเรียน

ชูศักดิ์ ศุภรินทร์ (2533 : บทคัดย่อ) ได้วิเคราะห์ร้อยกรองเกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก และเยาวชน จากวารสารในช่วงปี พ.ศ. 2528 - 2530

จากการวิจัยบทร้อยกรอง 208 ชิ้น พบว่า แนวคิดในการพัฒนาเด็กและ เยาวชนที่สำคัญ เรียงตามลำดับดังนี้

1. การให้ความรักความอบอุ่นแก่เด็กและเยาวชน
2. การให้ความสำคัญแก่เด็กและเยาวชน
3. การเสนอปัญหาความมอดอยาก ขาดทุน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการแก้ปัญหา
4. การจัดการศึกษาเพื่อเด็กและเยาวชน
5. การเสนอปัญหาการว่างงาน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการแก้ไข
6. ความต้องการให้มีผู้นำในการพัฒนาเด็กและ เยาวชนอย่างจริงจัง
7. ความต้องการความร่วมมือร่วมใจจากบุคลากรทุกฝ่ายเพื่อช่วยพัฒนาเด็กและเยาวชน

ทุก ๆ ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านสติปัญญา ด้านอาชีพ ด้านสังคม จริยธรรมและวัฒนธรรม

ในด้านกลวิธีในการนำเสนอแนวคิดนั้นพบว่า ส่วนมากเป็นการนำเสนอแนวคิดแบบตรงไปตรงมา รองลงมาเป็นการนำเสนอแบบเปรียบเทียบ ส่วนการนำเสนอแนวคิดแบบการสร้างสถานการณ์มีน้อย

ในแง่ของวรรณศิลป์ พบว่า มีการสรรคำใช้ที่พอสมควรมีความเหมาะสมกับเนื้อหา และให้ความรู้สึก ส่วนมากใช้คำที่มีความหมายตรง ทางด้านเสียง เสนาะพบว่ามีการใช้ศิลปะเพียงบางช่วงเท่านั้น ส่วนคำร้อยไร้สัมผัส (Blank Verse) ไม่ค่อยมีความไพเราะในแง่ที่ศึกษา เพราะขึ้นอยู่กับรูปแบบการแต่ง ทางด้านความหมาย มีการใช้ชั้นเชิงในการแต่งที่ไม่เด่น มีลักษณะเรียบ ๆ ธรรมดา ไม่คมคายหรือโดดเด่นอย่างกวีโบราณ

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับบทร้อยกรองพอสรุปได้ว่า บทร้อยกรองของเด็กมีการนำเสนอแบบตรงไปตรงมา การสอนโดยใช้บทร้อยกรองจะช่วยให้นักเรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

วิธีสอนบทร้อยกรองให้ได้ผลดีทำได้ด้วยการใช้แทนร้อยกรองและวิธีสอนที่เหมาะสม ซึ่งมีการจัดประสบการณ์ที่ดีให้แก่ นักเรียน โดยเฉพาะการสอนซึ่งใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์จะช่วยให้นักเรียนเขียนบทร้อยกรองได้ดีขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึก

งานวิจัยในต่างประเทศ

ชเวนดินเกอร์ (Schvendinger, 1977 : 51) ได้ศึกษาผลการเขียนสะกดคำของนักเรียนเกรด 6 จำนวน 503 คน โดยที่ใช้แบบฝึกหัดที่มีรูปภาพเหมือนของจริง แบบเขียนตามคำบอก และแบบทดสอบการเขียนสะกดคำ ผลการศึกษพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยที่ใช้แบบฝึกหัดที่มีรูปภาพเหมือนของจริง มีผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสะกดคำสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยไม่มีรูปภาพเหมือนจริง

ลอว์รี่ (Lawrey, 1978 : 817 - A) ได้ศึกษาผลการใช้แบบฝึกหัดกับนักเรียนในระดับที่ 1 ถึงระดับที่ 3 จำนวน 87 คน ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกหัดเป็นเครื่องมือที่ช่วยนักเรียนในการเรียนรู้โดยนักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยที่ใช้แบบฝึกหัด มีคะแนนการทดสอบหลังทำแบบฝึกหัดสูงกว่าคะแนนก่อนทำแบบฝึกหัด นอกจากนี้แบบฝึกหัดช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากนักเรียนมีความสามารถทางด้านภาษาแตกต่างกัน การนำแบบฝึกหัดมาใช้จึงเป็นการช่วยให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนเพิ่มขึ้น

งานวิจัยในประเทศ

ยุพดี พูลเวชประชาสุข (2525 : 56) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการเขียนสะกดคำและทัศนคติต่อการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการใช้แบบฝึกหัดการเขียนสะกดคำกับการเขียนตามคำบอก ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกหัดการเขียนสะกดคำ มีผลการเขียนสะกดคำสูงขึ้นกว่านักเรียนที่เรียนโดยการเขียนตามคำบอกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่เรียนโดยที่ใช้แบบฝึกหัดการเขียนมีทัศนคติต่อการเขียนสะกดคำสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการเขียนตามคำบอกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มาสวิมล รักบ้านเกิด (2526 : 78) ได้ทดลองสอนโดยใช้แบบฝึกการเขียนสะกดคำภาษาไทยกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกการเขียนสะกดคำ มีผลสัมฤทธิ์ในการสะกดคำสูงขึ้นกว่าก่อนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสะกดคำระหว่างกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกการเขียนสะกดคำ กับกลุ่มที่ได้รับการสอนคำตามกิจกรรมในแผนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิญญา แก้วชื่น (2528 : 40) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะการคิดที่เป็นการดูล้อของจริงกับการ์ตูนโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า พัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์ที่แสดงออกมาโดยใช้ภาษาและรูปภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มที่ฝึกจากแบบฝึกเสริมทักษะการคิดที่เป็นการ์ตูนโครงสร้างสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นวลใจ หนูมี (2529 : บทคัดย่อ) ได้สร้างแบบฝึกการเขียนสะกดคำเพื่อใช้ในการสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนช่องพระนิเวศวิทยา จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในการเขียนสะกดคำก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนผลสัมฤทธิ์ของคะแนนในการเขียนสะกดคำระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วลี สัมพันธ์ (2530 : 68) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนซ่อมเสริมโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะและครูเป็นผู้สอน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โรจนา แสงรุ่งเรือง (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสะกดคำด้วยการใช้แบบฝึกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสะกดคำก่อนและหลังการสอนด้วยการใช้แบบฝึกการเขียนสะกดคำแตกต่างกันในทางที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับแบบฝึก สรุปได้ว่าแบบฝึกที่สร้างอย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยให้
นักเรียนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ทั้งทางด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนสูงขึ้น ดังนั้น
แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ที่สร้างขึ้นอย่างเหมาะสม น่าจะช่วยให้เด็กเรียนมีประสิทธิภาพ
ทางการเขียนสูงขึ้นด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการเขียนแบบสร้างสรรค์

งานวิจัยในต่างประเทศ

โอเวนส์ (Owens. 1973 : 3485) ได้ศึกษาเรื่องความสามารถในการเขียน
แบบสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เกี่ยวกับทักษะในการติดต่อสื่อสาร โดยให้เรียน
โปรแกรมการอ่าน ในการทดลองผู้วิจัยได้ให้นักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเขียนเรื่อง
แบบสร้างสรรค์จากรูปภาพ 1 รูป โดยมีภาพให้เลือก 4 รูป จากนั้นรวบรวมเรื่องที่นักเรียน
เขียนมาตรวจแก้ไข เกี่ยวกับการสะกดคำและเครื่องหมายวรรคตอนให้ถูกต้อง นำไปพิมพ์ แล้วส่งให้
ผู้ทรงคุณวุฒิทางภาษาและทางการเขียนแบบสร้างสรรค์เป็นผู้พิจารณาตัดสินและจัดอันดับ
ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ผู้ทรงคุณวุฒิใช้เกณฑ์วินิจฉัยที่แตกต่างกัน จึงทำให้การจัดอันดับผลงาน
ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วิลเลียมสัน (Williamson. 1973 : 3490) ได้ศึกษาเรื่องเทคนิคการจูงใจ 3 วิธี
ในการเขียนแบบสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนผิวขาว
30 คน ผิวดำ 30 คน โดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นตอบอย่างฉับพลันจากหัวเรื่องที่กำหนดให้
ผลการทดลองปรากฏว่า พัฒนาการความสามารถในการเขียนแบบสร้างสรรค์ของนักเรียนทั้ง
2 กลุ่ม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

แซนด์ โรเมน (St. Romain. 1975 : 244) ได้ศึกษาเรื่องความแตกต่างของ
การเขียนแบบสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ได้รับสิ่งเร้าต่างกัน การวิจัยนี้ได้ศึกษาถึงการใช้ภาพยนตร์
และภาพนิ่ง เป็นสิ่งเร้าในการเขียนแบบสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า สิ่งเร้าทั้ง 2 อย่างมี
ประสิทธิภาพแตกต่างกัน

คีนเนย์ (Keeney. 1976 : 5802 - A) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 6 ของโรงเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 แห่ง จำนวนนักเรียน 276 คน เกี่ยวกับการเขียนแบบสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชอบเลือกเรื่องด้วยตนเอง 67.4% นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชอบเลือกเรื่องด้วยตนเอง 80.4% นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 6 ใช้เวลาในการเขียนเรื่องต่อเนื่องกันคิดเป็น 57.2% และ 43.4% ตามลำดับ ความยากในการเขียนเรื่องสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 คือการรวบรวมความคิด เวลาคือ ขาดเครื่องมือที่จะช่วยในการเขียน คำศัพท์ และ ไม่มีสมาธิเนื่องจากเสียงรบกวน ส่วนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีปัญหาเช่นเดียวกัน มีปัญหาเพิ่มขึ้นมาบ้างคือการกำหนดเหตุการณ์และอุปนิสัยของตัวละคร

เคอร์นส์ (Kearns. 1979 : 83) ศึกษาเรื่องผลของการผ่อนคลายและการขึ้นน้ำจินตนาการที่มีต่อการคิดและการเขียนแบบสร้างสรรค์ของนักเรียนที่มีพรสวรรค์ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 โดยแบ่งเป็นกลุ่มที่ให้เรียนโดยใช้แบบฝึกหัดเพื่อผ่อนคลายสมองและขึ้นน้ำจินตนาการ อีกกลุ่มหนึ่งกำหนดให้เรียนโดยใช้กิจกรรมนันทนาการทางวิชาคณิตศาสตร์ จากนั้นให้ทำแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ของทอร์เรนส์ (Torrance Tests for Creative Thinking) ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ความแตกต่างนี้มีความสอดคล้องกันทั้งในระดับชั้น, ขอบข่ายความสามารถ และการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นอกจากนี้ ยังพบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้รับคะแนนเฉลี่ยในด้านการคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนชั้นอื่น ๆ

งานวิจัยในประเทศ

ประชุมพร ศุภเรชญ (2520 : บทคัดย่อ) ได้สร้างแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า หลังการใช้แบบฝึกที่สร้างขึ้น คะแนนเฉลี่ยของความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาตามทฤษฎีของกิลฟอร์ด (Guilford) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาก่อนการใช้แบบฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าแบบฝึกที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ เพราะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา

เพ็ญ เลียงจันทร์ (2521 : 50) ได้ศึกษาเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการสอนเขียนเรียงความแบบปกติกับแบบสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนเรียงความแบบสร้างสรรค์มีผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเรียงความแตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนเรียงความแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เพียว ทักษิณ (2523 : 62) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แบบฝึกการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่นักเรียนเขียนได้อย่างอิสระกับครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่อง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนที่นักเรียนเขียนได้อย่างอิสระ มีความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่องได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิไล ชินวงศ์ (2526 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามัคคีรถไฟ นครราชสีมา ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกและไม่ใช้แบบฝึก ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนแตกต่างจากนักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยไม่ใช้แบบฝึกการเขียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลทาน ศรีณรงค์ (2528 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยใช้ดนตรีเป็นสื่อกับวิธีสอนแบบธรรมดา ผลการวิจัยพบว่า คะแนนการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือนักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้ดนตรีเป็นสื่อ มีสัมฤทธิ์ผลในการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมซึ่งเรียนโดยวิธีสอนแบบธรรมดา

ปราโมทย์ ชันติลาภพันธ์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดทางการเรียนด้านภาษาไทยและด้านคณิตศาสตร์ กับสัมฤทธิ์ผลในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า

1. ความถนัดทางการเรียนด้านภาษาไทยและด้านคณิตศาสตร์ กับสัมฤทธิ์ผลในการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่มีความถนัดทางการเรียนด้านภาษาไทยและด้านคณิตศาสตร์ ระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. สัมฤทธิ์ผลในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ระหว่างนักเรียนที่มีความถนัดทางการเรียนด้านภาษาไทยและด้านคณิตศาสตร์ ระดับสูงกับระดับสูง ระดับปานกลางกับระดับปานกลาง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่มีความถนัดทางการเรียนด้านคณิตศาสตร์ระดับต่ำ มีผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่มีความถนัดทางการเรียนด้านภาษาไทยระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักเรียนหญิงมีสัมฤทธิ์ผลในการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนแบบสร้างสรรค์ พอสรุปได้ว่า การสอนที่ใช้สื่อการสอน อุปกรณ์การสอน และวิธีสอนที่เหมาะสม จะช่วยให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ซึ่งวิธีการสอนโดยใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์เป็นวิธีการสอนแบบหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นได้

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ความคิดสร้างสรรค์ทางการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียนที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์สูงกว่าการใช้แบบฝึกแบบปกติ

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์สูงกว่าการใช้แบบฝึกแบบปกติ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะ เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนบรรยายโครงงานชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์กับการใช้แบบฝึกแบบปกติ ผู้วิจัยได้ดำเนินการค้นคว้าวิจัยตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากร
2. กลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและหาคุณภาพของ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. วิธีดำเนินการทดลอง
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 ของโรงเรียนนาหลวง เขตราชบุรีบุรีระ กรุงเทพมหานคร จำนวน 7 ห้องเรียน มีนักเรียน 258 คน โดยมีเหตุผลในการเลือกโรงเรียน ดังนี้

1. เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เป็นโรงเรียนที่มีสถิติการมาเรียนของนักเรียนสูง
3. เป็นโรงเรียนที่มีห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2534 ตั้งแต่ 2 ห้องเรียนขึ้นไป และมีจำนวนนักเรียนอย่างน้อยห้องเรียนละ 30 คน

4. เป็นโรงเรียนที่มีการจัดห้องเรียนแบบคละ โดยมีนักเรียนที่เรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน คละกันไป
5. เป็นโรงเรียนที่ผู้บริหารและคณาจารย์ให้ความสนใจและร่วมมือเป็นอย่างดี

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 ของโรงเรียนนาหลวง เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) มีขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. สุ่มตัวอย่างแบบง่ายด้วยการจับฉลากจากจำนวนประชากรนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนนาหลวง เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีอยู่ 7 ห้องเรียน มา 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 30 คน รวมทั้งสิ้น 60 คน
 2. นำกลุ่มตัวอย่างที่ได้จำนวน 2 ห้องเรียนมาจับฉลากห้องเรียนอีกครั้งหนึ่ง เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน
- กลุ่มทดลองได้รับการสอนเขียนบทร้อยกรองโดยใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์
กลุ่มควบคุมได้รับการสอนเขียนบทร้อยกรองโดยใช้แบบฝึกแบบปกติ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แบบฝึกการเขียนบทร้อยกรองแบบสร้างสรรค์
2. แผนการสอนเขียนบทร้อยกรองโดยใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์
3. แผนการสอนเขียนบทร้อยกรองโดยใช้แบบฝึกแบบปกติ
4. แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางการเขียนบทร้อยกรอง
5. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนบทร้อยกรอง

การสร้างและหาคณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบฝึกการเขียนบทร้อยกรองแบบสร้างสรรค์

มีลำดับขั้นตอนการสร้างและหาคณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533 คู่มือการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และแบบเรียนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

* 1.2 ศึกษาการสร้างแบบฝึกการเขียนบทร้อยกรองแบบสร้างสรรค์ จากหนังสือของ อารี รังสินธ์ (2532 : 120 - 153) งานวิจัยของ ยุพา ขนอมคราม (2519 : ภาคผนวก) ประชุมพร ศุกรเจริญ (2520 : 190 - 198) พเยาว์ ทักษิณ (2523 : ภาคผนวก) เพียงจิต อึ้งโพธิ์ (2529 : 29) และประสาธ อิศรปรีดา (2532 : 61 - 97) (ฉบับปรับปรุงโดยผู้วิจัย) โดยนำมาปรับปรุงให้เหมาะสม

1.3 เลือกเนื้อหาวิชาภาษาไทยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับบทร้อยกรอง ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำมาสร้างเป็นแบบฝึกการเขียนบทร้อยกรองแบบสร้างสรรค์ รวม 7 เรื่องคือ

1. คำสัมผัส
2. คำคล้องจอง
3. กาพย์ยานี 11
4. กลอนสุภาพ
5. กลอนดอกสร้อย
6. โคลงสี่สุภาพ

1.4 นำแบบฝึกการเขียนบทร้อยกรองแบบสร้างสรรค์ที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่อผู้ควบคุมการทำงานวิทยานิพนธ์พิจารณา จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 4 ท่าน ตรวจสอบแก้ไข ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 4 ท่าน คือ

1. รองศาสตราจารย์ หทัย ดันหยง แผนกวิชาประถมศึกษา ภาคหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. รองศาสตราจารย์ วราภรณ์ รักวิจัย โรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

3. อาจารย์ อุดมศักดิ์ นาคี นักวิชาการศึกษา ฝ่ายทดสอบและประเมินผล
สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร

4. อาจารย์ จุฑาภาณุจน์ ด้านพิศพร อาจารย์ผู้มีประสบการณ์ในการสอน
ภาษาไทยชั้นประถมศึกษามากกว่า 10 ปี โรงเรียนนาหลวง เขตราชบุรีบุรีระ กรุงเทพมหานคร

1.5 นำแบบฝึกการเขียนหรือกรองแบบสร้างสรรค์ที่ผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญ
มาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

1.6 นำแบบฝึกการเขียนหรือกรองแบบสร้างสรรค์ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 ของโรงเรียนนาหลวง
เขตราชบุรีบุรีระ กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่นักเรียนในกลุ่มทดลอง จำนวน 1 คน

1.7 นำแบบฝึกดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไข และให้เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 ของโรงเรียนนาหลวง ที่ไม่ใช่นักเรียนในกลุ่มทดลองอีก จำนวน
10 คน ทำแบบฝึก เพื่อหาข้อบกพร่องและนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง

1.8 นำแบบฝึกที่ปรับปรุงเสร็จเรียบร้อยแล้วไปใช้ประกอบในแผนการสอนของ
กลุ่มตัวอย่างที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนหรือกรองแบบสร้างสรรค์ต่อไป

2. แผนการสอนเขียนหรือกรองโดยใช้แบบฝึกการเขียนหรือกรองแบบสร้างสรรค์
มีลำดับขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533
คู่มือการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และแบบเรียนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.2 สร้างแผนการสอนเขียนหรือกรองชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แบบฝึก
การเขียนหรือกรองแบบสร้างสรรค์ประกอบด้วยจุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน
สื่อการสอน และการประเมินผล

2.3 นำแผนการสอนที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมการทำ
ปฏิญาณพนธ์ จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ หทัย ตันหยง
รองศาสตราจารย์ วราภรณ์ รักวิชัย และอาจารย์ จุฑาภาณุจน์ ด้านพิศพร ตรวจสอบขั้นตอน
การทำแผนการสอนและข้อบกพร่องต่าง ๆ

2.4 นำแผนการสอนมาปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองสอนกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 โรงเรียนวัดบางปะกอก เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน เวลาที่ใช้ในการทดลอง 42 คาบ เท่ากับการทดลองจริง เพื่อหาข้อบกพร่องเกี่ยวกับเวลา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน ฯลฯ เป็นต้น

2.5 นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องก่อนจะนำไปใช้สอนกับกลุ่มทดลองต่อไป

3. แผนการสอนเขียนบรรยายโครงโดยใช้แบบฝึกแบบปกติ

มีลำดับขั้นในการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

3.1 ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 คู่มือการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หนังสือแบบเรียนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และแบบฝึกหัดภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2532 : 1 - 167)

3.2 สร้างแผนการสอนเขียนบรรยายโครงโดยใช้แบบฝึกแบบปกติ

3.3 นำแผนการสอนที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมการทำปฏิญานพนธ์ จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน คือรองศาสตราจารย์หทัย ดันหยง รองศาสตราจารย์วราภรณ์ รักวิจัย และอาจารย์จุฑาภาณุจน์ ด้านพิพิธ ซึ่งเป็นผู้ตรวจแผนการสอนเขียนบรรยายโครงโดยใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ ทำการตรวจสอบขั้นตอนการทำงานแผนการสอน และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ

3.4 นำแผนการสอนมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องก่อนจะนำไปใช้สอนกับกลุ่มควบคุมต่อไป

4. แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางการเขียนบรรยายโครง

มีลำดับขั้นในการสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบ ดังนี้

4.1 ศึกษาการสร้างแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์จากหนังสือการประเมินผลความคิดสร้างสรรค์ ของสำนักทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2529 : 105) อารี รังสินันท์ (2532 : 120 - 171) งานวิจัยของ พเยาว์ ทักษิณ (2523 : ภาคผนวก) พิศวาท ลัดดากุล (2524 : ภาคผนวก) ประสาท อิศรปรีดา (2532 : 61 - 98) และพรพรรณ อินทสงค์ (2532 : ภาคผนวก)

4.2 สร้างแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางการเขียนหรือโครงงานจำนวน 10 ข้อ พร้อมทั้งกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้ตรวจคือผู้วิจัยและครูสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาหลวงเขตราษฎร์บูรณะ กรุงเทพมหานคร อีก 2 คน คืออาจารย์จุฑาทาญจน์ ด้านพิพร และอาจารย์วารี อินทรานุกูล รวมเป็น 3 คน การตรวจให้คะแนนโดยยึดเอาเกณฑ์ในการให้คะแนนที่ปรับปรุงมาจากเกณฑ์การให้คะแนนการเขียนหรือโครงงานของ พเยาว์ ทักษิณ (2523 : 40 - 41) ซึ่งสามารถแบ่งเป็นเกณฑ์การให้คะแนน ตามอัตราส่วนน้ำหนักความสำคัญดังนี้

การแสดงออกทางด้านความคิดสร้างสรรค์	5 ส่วน
ฉันทลักษณ์	2 ส่วน
การเสนอเรื่อง	1 ส่วน
การใช้ภาษา	1 ส่วน
เนื้อหาสาระ	1 ส่วน
รวมทั้งสิ้น	10 ส่วน

การกำหนดคะแนนตามคุณภาพ ให้คะแนน 5 ระดับ ดังต่อไปนี้

ตาราง 1 การกำหนดคะแนนตามคุณภาพของแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางการเขียน
บทร้อยกรอง

เกณฑ์การพิจารณา	ดีมาก	ดี	พอใช้	เกือบพอใช้	ไม่ดี
	5	4	3	2	1
การแสดงออกทางด้านความคิดสร้างสรรค์					
ฉันทลักษณ์					
การเสนอเรื่อง					
การใช้ภาษา					
เนื้อหาสาระ					

การคิดคะแนน ทำโดยการนำคะแนนในแต่ละเกณฑ์การพิจารณา คูณด้วยน้ำหนักความสำคัญ แล้วนำมารวมกันเป็นคะแนนการเขียนร้อยกรองแบบสร้างสรรค์ของนักเรียนจากผู้ตรวจ 1 คน จากนั้นนำคะแนนของผู้ตรวจทั้งหมดมาเฉลี่ยเป็นคะแนนความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนแต่ละคน

4.3 นำแบบทดสอบที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมการทำ
ปฏิญาณพนธ์ จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ ท้าย ดันหยง
รองศาสตราจารย์ วราภรณ์ รักวิจัย และอาจารย์ อุดมศักดิ์ นาดี ตรวจสอบเพื่อแก้ไข
ข้อบกพร่อง

4.4 ปรับปรุงแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ แล้วนำไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 โรงเรียนอิสลามวิทยาลัยแห่งประเทศไทย
จำนวน 100 คน

4.5 คัดเลือกแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ไว้เพียง 5 ข้อจาก 10 ข้อ โดย
คัดเลือกข้อที่นักเรียนทำได้มากและข้อที่ทำได้น้อยออกไป จากนั้นนำแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์
ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 โรงเรียนบางปะกอก
วิทยาคม เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร จำนวน 50 คน

4.6 นำแบบทดสอบมาตรวจหาค่าคะแนนและหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนแบ็ค (Cronbach) จากหนังสือของ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2531 : 70 - 72) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.68

4.7 นำแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ไปใช้กับนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมต่อไป

5. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนบทร้อยกรอง

มีลำดับขั้นในการสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบ ดังนี้

5.1 ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนบทร้อยกรอง

5.2 สร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนบทร้อยกรองชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จำนวน 2 ชุด

ชุดที่ 1 เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ จำนวน 60 ข้อ

ชุดที่ 2 เป็นข้อสอบแบบเติมคำ จำนวน 22 ข้อ

5.3 นำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนบทร้อยกรองที่สร้างขึ้น เสนอ

คณะกรรมการควบคุมการทำปฏิบัตินิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ หทัย ตันหยง อาจารย์ อุดมศักดิ์ นาคี และอาจารย์ จุฑาภาญจน์ คำพิพิธ เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษา

5.4 นำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนบทร้อยกรองที่ได้รับการตรวจมาแก้ไขไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 โรงเรียนอิสลามวิทยาลัยแห่งประเทศไทย เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร จำนวน 100 คน

5.5 นำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนบทร้อยกรองที่ได้มาตรวจหาค่าคะแนนและหาประสิทธิภาพ ดังนี้

แบบทดสอบแบบเลือกตอบ

1. นำแบบทดสอบแบบเลือกตอบที่ได้มาตรวจหาค่าคะแนนเป็นรายข้อ คอบุญได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

2. วิเคราะห์หาระดับความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค 27% ของจุงเค้ ฟาน ด้วยการคัดเลือกข้อที่มีความยากง่าย (P)

เกณฑ์การประเมิน

3	หมายถึง	ดี
2	หมายถึง	พอใช้
1	หมายถึง	อ่อน

2. คัดเลือกเฉพาะข้อสอบแบบเติมคำที่มีประสิทธิภาพสูงไว้ 10 ข้อจาก 22 ข้อ โดยคัดเลือกข้อที่นักเรียนทำได้มากและข้อที่ทำได้น้อยออกไป แล้วนำไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 โรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม

เขตราชบุรีบุรีระ กรุงเทพมหานคร จำนวน 50 คน

3. วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของ เคนดัล (Kendall) ที่เรียกว่าสัมประสิทธิ์ของคอนคอร์ดานซ์ (Coefficient of Concordance) จากหนังสือของ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2531 : 176 - 177) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.89

5.6 นำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์การเขียนร้อยกรองทั้งแบบเลือกตอบและแบบเติมคำไปใช้กับนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ กระทำในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 ดังมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบ Randomized Control - Group Pretest - Posttest Design มีลักษณะการทดลองดังที่ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2531 : 216) แสดงไว้ดังนี้

ตาราง 3 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
ER	T ₁	X	T ₂
CR	T ₁	-	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

เมื่อ	X	แทน	วิธีสอนการเขียนเรียนทร้อยกรงโดยการใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์
	T ₁	แทน	การทดสอบก่อนเรียน
	T ₂	แทน	การทดสอบหลังเรียน
	R	แทน	การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม
	C	แทน	กลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกแบบปกติ
	E	แทน	กลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์

2. การดำเนินการวิจัย กระทำในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 ดังมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

2.1 ก่อนการทดลอง ใช้แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ และแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนทร้อยกรง ไปทดสอบกับนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

2.2 ทำการทดลอง โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนเองทั้ง 2 กลุ่มระหว่างวันที่ 2 กันยายน 2534 ถึงวันที่ 20 กันยายน 2534 ทำการสอนวันละ 3 คาบ คาบละ 20 นาที สัปดาห์ละ 5 วัน เป็นเวลา 3 สัปดาห์ รวมเวลาที่จะใช้ในการสอนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หึ่งละ 42 คาบ

ตาราง 4 ตารางการเรียนรู้ในแต่ละสัปดาห์

วัน \ เวลา	เวลา	
	8.30 - 9.30 น.	10.30 - 11.30 น.
จันทร์	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
อังคาร	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
พุธ	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
พฤหัสบดี	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
ศุกร์	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม

กลุ่มทดลอง ใช้การสอนโดยการให้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์

กลุ่มควบคุม ใช้การสอนโดยการให้แบบฝึกแบบปกติ

ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมใช้เนื้อหาการเรียนรู้เรื่องการเขียนบรรยายโครงจากที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกนำมาสอนจำนวน 6 เรื่อง อันได้แก่ คำสัมผัส คำคล้องจอง ภาพย่น 11 กลอนสุภาพ กลอนดอกร้อย และโคลงสี่สุภาพ ซึ่งสามารถลำดับเนื้อหาที่ใช้ในการสอนได้ดังนี้

ตาราง 5 ลำดับเวลาและเนื้อหาที่ใช้ในการสอนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

วัน เดือน ปี	เรื่อง	จำนวนคาบ
2 ก.ย. 34	1. คำสัมผัส	3 คาบ
3 ก.ย. 34	2. คำคล้องจอง	3 คาบ
4-6 ก.ย. 34	3. ภาพยนตร์ 11	9 คาบ
9-11 ก.ย. 34	4. กลอนสุภาพ	9 คาบ
12-17 ก.ย. 34	5. กลอนดอกร้อย	9 คาบ
18-20 ก.ย. 34	6. โคลงสี่สุภาพ	9 คาบ
รวม		42 คาบ

2.3 เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยทำการทดสอบความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนบทร้อยกรอง โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนการทดลองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แล้ววิเคราะห์ที่ได้ไปวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีลำดับขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของความคิดสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนบทร้อยกรองแบบสร้างสรรค์ ได้แก่ คะแนนเฉลี่ยและค่าความแปรปรวน
2. เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนแบบสร้างสรรค์ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง โดยใช้ที-เทส (t - test) แบบดิฟเฟอเรนซ์สกอร์ (Difference Score) ของสก็อต (Scott. 1967 : 264)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตรของเฟอร์กูสัน (Ferguson. 1981 : 49)

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
 ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2. หาค่าความแปรปรวนของคะแนน (Variance) ใช้สูตรของเฟอร์กูสัน (Ferguson. 1981 : 68)

$$S^2 = \frac{N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N (N - 1)}$$

เมื่อ S^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนน
 ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 ΣX^2 แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางการเขียนบรรยายกรอง ด้วยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) จากหนังสือ ของ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2531 : 170 - 172)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_1^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
 n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
 S_1^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนเป็นรายข้อ
 S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

4. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบแบบเลือกตอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนบทร้อยกรองใช้สูตร KR-20 ของคูเคอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) จากหนังสือของ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2531 : 168)

$$r_{kk} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
 p แทน สัดส่วนของผู้ทำได้ในข้อหนึ่ง ๆ = $\frac{\text{จำนวนคนที่ทำถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$
 q แทน สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่ง ๆ หรือคือ $1 - p$
 S_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือฉบับนี้

5. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบแบบเติมคำวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนบทร้อยกรองโดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเคนดัล (Kendall) ที่เรียกว่าสัมประสิทธิ์ของคอนคอร์ดานซ์ (Coefficient of Concordance) จากหนังสือของ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2531 : 176 -177)

$$W = \frac{12 S}{K^2 (n^3 - n)}$$

เมื่อ	W แทน	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของการจัดอันดับ
	S แทน	ผลรวมทั้งหมดของอันดับคะแนนของสิ่งของแต่ละอัน ที่เบี่ยงเบนออกจากคะแนนอันดับเฉลี่ย
	K แทน	จำนวนผู้จัดอันดับ
	n แทน	จำนวนสิ่งของที่ถูกจัดอันดับ

6. เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน
บทร้อยกรองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ที-เทส (t - test) แบบคิฟเฟอเรนซ์สกอร์
(Difference Score) ของสก็อต (Scott. 1967 : 264)

$$t = \frac{MD_1 - MD_2}{s_{MD_1 - MD_2}}$$

$$s_{MD_1 - MD_2} = \sqrt{\frac{s_{D_1}^2}{n_1} + \frac{s_{D_2}^2}{n_2}}$$

$$s_{D^2} = \frac{\Sigma (D_1 - MD_1)^2 + \Sigma (D_2 - MD_2)^2}{n_1 + n_2 - 2}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t - distribution
	MD_1	แทน	คะแนนเฉลี่ยของความแตกต่างระหว่างการทดสอบหลังเรียน กับก่อนการเรียนของกลุ่มทดลอง
	MD_2	แทน	คะแนนเฉลี่ยของความแตกต่างระหว่างการทดสอบหลังเรียน กับก่อนการเรียนของกลุ่มควบคุม
	SD_1^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนความแตกต่างระหว่างการทดสอบ หลังการเรียนกับก่อนการเรียนของกลุ่มทดลอง
	SD_2^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนความแตกต่างระหว่างการทดสอบ หลังการเรียนกับก่อนการเรียนของกลุ่มควบคุม
	$^{s}MD_1 - MD_2$	แทน	คะแนนความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของผลต่างของค่าเฉลี่ย ระหว่าง MD_1 และ MD_2
	n_1	แทน	จำนวนนักเรียนของกลุ่มทดลอง
	n_2	แทน	จำนวนนักเรียนของกลุ่มควบคุม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}_{T_1}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลอง
$\bar{X}_{T_2}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยหลังการทดลอง
$\bar{X}_{T_D}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของความแตกต่างจากการทดสอบ หลังการทดลองกับก่อนการทดลอง
S^2_D	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนความแตกต่างจากการ ทดสอบหลังการทดลองกับก่อนการทดลอง
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
df	แทน	ความเป็นอิสระที่คะแนนจะแปรไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้เสนอตามลำดับความมุ่งหมาย ดังนี้

1. เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางการเขียนบรรยายโครง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์กับการใช้แบบฝึกแบบปกติ
2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรยายโครง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์กับการใช้แบบฝึกแบบปกติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางการเขียนพหุร้อยกรอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์กับการใช้แบบฝึกแบบปกติ โดยนำคะแนนเฉลี่ยของความแตกต่างระหว่างการทดสอบก่อนการทดลองกับหลังการทดลองของนักเรียนทั้งสองกลุ่มมาเปรียบเทียบกันโดยใช้ t - test แบบ Difference Score ปรากฏผลในตาราง 6 ดังนี้

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ความคิดสร้างสรรค์ทางการเขียนพหุร้อยกรอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่ม	N	$\bar{X}_{T_1}$	$\bar{X}_{T_2}$	$\bar{X}_{T_D}$	SD^2	t
ทดลอง	30	8.4633	17.6800	9.2167	14.0856	5.5814**
ควบคุม	30	8.0833	11.7833	3.7000	15.2214	

$$t_{.01}(df = 58) = 2.3933$$

จากตาราง 6 พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์มีความคิดสร้างสรรค์ทางการเขียนพหุร้อยกรองสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนหรือการร้อง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์กับการใช้แบบฝึกแบบปกติ โดยนำคะแนนเฉลี่ยของความแตกต่างระหว่างการทดสอบก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง ของนักเรียนทั้งสองกลุ่มมาเปรียบเทียบกันโดยใช้ t - test แบบ Difference Score ปรากฏผลในตาราง 7 ดังนี้

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนหรือการร้องของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่ม	N	$\bar{X}_{T_1}$	$\bar{X}_{T_2}$	$\bar{X}_{TD}$	SD^2	t
ทดลอง	30	25.1000	37.8333	12.7333	23.5126	2.2218*
ควบคุม	30	24.3667	33.8000	9.4333	42.6678	

$$t_{.05}(df = 58) = 1.6723$$

จากตาราง 7 พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนหรือการร้องสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนพหุร้อยกรอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์กับการใช้แบบฝึกแบบปกติ ซึ่งพอจะสรุปขั้นตอนและผลของการศึกษาได้ ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางการเขียนพหุร้อยกรองของนักเรียนที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์กับการใช้แบบฝึกแบบปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนพหุร้อยกรองของนักเรียนที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์กับการใช้แบบฝึกแบบปกติ

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ความคิดสร้างสรรค์ทางการเขียนพหุร้อยกรองของนักเรียนที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์สูงกว่าการใช้แบบฝึกแบบปกติ
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนพหุร้อยกรองของนักเรียนที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์สูงกว่าการใช้แบบฝึกปกติ

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 ของโรงเรียนนาหลวง เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร จำนวน 7 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 258 คน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 ของโรงเรียนนาหลวง เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 2 ห้องเรียน แล้วสุ่มเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องจำนวน 30 คน กลุ่มควบคุม 1 ห้องจำนวน 30 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

2.1 แบบฝึกการเขียนพหุคูณกรองแบบสร้างสรรค์ จำนวน 14 แบบฝึก

2.2 แผนการสอนเขียนพหุคูณกรอง โดยการใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์

จำนวน 42 คาบ

2.3 แผนการสอนเขียนพหุคูณกรอง โดยการใช้แบบฝึกแบบปกติ จำนวน 42 คาบ

2.4 แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางการเขียนพหุคูณกรอง จำนวน 5 ข้อ

มีค่าความเชื่อมั่น 0.68

2.5 แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนพหุคูณกรอง

2.5.1 แบบทดสอบแบบเลือกตอบ จำนวน 25 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.78

2.5.2 แบบทดสอบแบบเติมคำ จำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.89

3. การดำเนินการทดลอง

3.1 ก่อนการทดลอง ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนพหุคูณกรอง แบบเลือกตอบ และแบบเติมคำ ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3.2 ดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยเป็นผู้สอนนักเรียนทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยใช้เนื้อหาเดียวกัน

กลุ่มทดลอง สอนโดยการใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์

กลุ่มควบคุม สอนโดยการใช้แบบฝึกการเขียนแบบปกติ

3.3 หลังจากสิ้นสุดการทดลองแล้ว ให้นักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนพหุคูณกรอง ชุดเดียวกับที่ใช้ทำการทดสอบก่อนการทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางการเขียนหรือยกรอง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยใช้ t - test แบบ Difference Score
2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนหรือยกรอง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยใช้ t - test แบบ Difference Score

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกการเขียนหรือยกรองแบบสร้างสรรค์ มีความคิดสร้างสรรค์ทางการเขียนหรือยกรอง สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกการเขียนหรือยกรองแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกการเขียนหรือยกรองแบบสร้างสรรค์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนหรือยกรอง สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกการเขียนหรือยกรองแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

1. เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางการเขียนหรือยกรอง ของนักเรียนที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์กับการใช้แบบฝึกการเขียนแบบปกติ พบว่า ความคิดสร้างสรรค์ทางการเขียนหรือยกรอง ของนักเรียนที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกการเขียนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 1

ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประชุมพร สุกรเจริญ (2520 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของกลุ่มตัวอย่าง สูงขึ้นกว่าก่อนการใช้แบบฝึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พเยาว์ ทักขิณ (2523 : 62) ที่พบว่า ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ใช้แบบฝึกการเขียนที่นักเรียนเขียนได้อย่างอิสระสูงกว่า ใช้แบบฝึกการเขียนที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่องให้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสาท อิศรปรีดา (2532 : 50)

ที่พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการฝึกความคิดสร้างสรรค์ ด้วยกระบวนการฝึก
กลุ่มทดลองมีคะแนนความคิดริเริ่มสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลวิจัยที่ปรากฏดังกล่าว อาจเนื่องมาจากการเรียนโดยการใช้นิยามฝึกการเขียนบท
ร้อยกรองแบบสร้างสรรค์ ได้ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและเขียนได้อย่างอิสระ นักเรียนสามารถ
เขียนบรรยาย ความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ ได้ตามจินตนาการของตนเอง จากนั้นจึงนำข้อความ
เหล่านั้นมาเขียนบทร้อยกรอง ตามรูปแบบของฉันทลักษณ์ บทร้อยกรองที่ได้จึงเป็นบทร้อยกรองที่มี
เนื้อหาสาระ ซึ่งแสดงออกจากความรู้สึกนึกคิดและจินตนาการของนักเรียนแต่ละคน บทร้อยกรองจึง
มีลักษณะที่แสดงให้ทราบเกี่ยวกับ ความคิดแปลก ๆ ใหม่ ๆ ที่ไม่ได้เลียนแบบใคร เช่นเดียวกับที่
กิลฟอร์ด (Guilford. 1959 : 339 - 340) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้ที่มีลักษณะความคิดสร้างสรรค์สูง
จะมีความคิดที่แปลกใหม่ ไม่ซ้ำกับใคร และสามารถฝึกให้เด็กเกิดความคิดเช่นนั้นได้ ซึ่งจะสอดคล้อง
กับแอนเดอร์สัน และคนอื่น ๆ (Anderson and others. 1970 : 90 - 93) ที่กล่าวว่า
ทุกคนเกิดมาพร้อมกับมีศักยภาพทางความคิดสร้างสรรค์ และสามารถพัฒนาได้ในทุกระดับอายุถ้าจัด
ประสบการณ์ให้เหมาะสม สำหรับการเรียนโดยการใช้นิยามฝึกการเขียนบทร้อยกรองนั้น ส่งเสริม
ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ มีการจัดลำดับการเรียนจากง่ายไปหายาก มีกิจกรรม
ให้นักเรียนฝึกเขียนบรรยายภาพ บรรยายความรู้สึกนึกคิด และเขียนเรื่องจากประสบการณ์เป็นการ
ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้นักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ กรรณิการ์ พวงเกษม
(2533 : 30) ที่ว่า การเขียนนิพนธ์สร้างสรรค์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 สามารถทำได้
โดยฝึกให้เด็กรู้จักเขียนเรื่องบรรยายภาพ บรรยายความรู้สึกนึกคิด และเขียนเรื่องจากประสบการณ์
สอดคล้องกับ จิวีวรรณ จินดาพล (2528 : 60 - 61) อัจฉรา ชีวพันธ์ (2532 : 6)
และอารี รังสินนท์ (2532 : 29) ที่กล่าวว่า การเขียนแบบสร้างสรรค์นั้น ควรให้เด็กได้แสดง
ความคิดอย่างอิสระ ถ่ายทอดสิ่งที่พบเห็นจากประสบการณ์ และจินตนาการออกมาได้ตามความคิดของ
ตัวเอง ส่วนกลุ่มควบคุมที่เรียนโดยการใช้นิยามฝึกการเขียนบทร้อยกรองแบบปกติ นั้น ลักษณะของ
แบบฝึกมีการกำหนดคำ กำหนดจำนวนวรรค ให้นักเรียนนำไปเติมในช่องว่างที่เว้นไว้ให้ถูกต้อง
ตามหลักฉันทลักษณ์ กำหนดบทร้อยกรองเรียงสลับวรรคกัน ให้นักเรียนจัดเรียงวรรคใหม่ให้ถูกต้อง
กำหนดเนื้อเรื่อง ให้นักเรียนเขียนเป็นบทร้อยกรอง การฝึกเขียนบทร้อยกรองจะคำนึงถึงฉันทลักษณ์
เป็นหลัก ซึ่งลักษณะของแบบฝึกเช่นนี้ อาจมีส่วนทำให้ได้ฝึกความคิดสร้างสรรค์น้อย ด้วยเหตุนี้จึง

เป็นผลให้ความคิดสร้างสรรค์ทางการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนแบบปกติ

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนบทร้อยกรอง ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ กับการใช้แบบฝึกการเขียนแบบปกติ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 2

ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพา ขนนคราม (2519 : ข - ค) ที่สร้างแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ ด้านร้อยกรอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และศึกษาความคิดเห็นของครูสอนภาษาไทย ในระดับชั้นประถมศึกษาที่มีต่อแบบฝึกที่สร้างขึ้น ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ประกอบการสอนเขียนร้อยกรองในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูภาษาไทย ในโรงเรียนประถมศึกษา ของกรมสามัญศึกษา และโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ จรรยา วัจน (2522 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้สร้างหนังสืออ่านประกอบร้อยกรอง เพื่อฝึกทักษะในการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และสอบถามจากความคิดเห็นของครู พบว่า หนังสือที่สร้างขึ้นอยู่ในระดับดี มีประสิทธิภาพที่จะใช้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้ โดยที่คะแนนความแตกต่างของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไล ชินวงศ์ (2526 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกสูงกว่า ไม่ใช้แบบฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการวิจัยที่ปรากฏดังกล่าว อาจเนื่องมาจากการสอนโดยใช้แบบฝึกการเขียนบทร้อยกรองแบบสร้างสรรค์ ได้ฝึกให้นักเรียนคิดลำดับเรื่องราวในการเขียนอย่างเป็นกระบวนการ คือ ดำรงสติ วิเคราะห์เรื่อง เขียนตามจินตนาการ สังเคราะห์ จากนั้นจึงเขียนบทร้อยกรองตามที่นักเรียนต้องการ โดยมีแบบฝึกให้ทำในหลาย ๆ รูปแบบ ทำให้นักเรียนไม่เบื่อหน่ายสอดคล้องกับหลัก

ในการสร้างแบบฝึก ของพรณี ข. เจริญจิต (2528 : 168 - 186) และเพ็ญจิต อังโพธิ์ (2529 : 29) โดยเฉพาะแบบฝึกที่ให้นักเรียนทำนั้นไม่ยากจนเกินความสามารถ ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักใช้ความคิด สอดคล้องกับคำกล่าวของโรจนา แสงรุ่งรวี (2531 : 20) ที่ว่าแบบฝึกควรเปิดโอกาสให้ได้ใช้สติปัญญา ความคิดเห็นในการตอบคำถามมากกว่าเน้นเรื่องความรู้ความจำเท่านั้น ซึ่งแบบฝึกการเขียนบทร้อยกรองแบบสร้างสรรค์ได้ยึดหลักการสร้างดังกล่าว อีกทั้งยังให้อ่านวนให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในการเขียนมากกว่าจำคำหรือข้อความมาเขียน และสอดคล้องกับคำกล่าวของเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ (2527 : 37) ว่า การเขียนบทร้อยกรองขึ้นอยู่กับความรู้สึกของผู้เขียนที่เป็นอิสระ โดยระบุปะนี นาคทรพรพ (2532 : 143) กล่าวถึงหลักการเขียนบทร้อยกรองว่า ต้องเริ่มจากความคิด รู้จักใช้ภาษาจึงจะนำมาเขียนเป็นบทร้อยกรองประเภทต่าง ๆ ได้ ซึ่งบทร้อยกรองที่ดี จะต้องมีความที่ต่อเนื่องกัน สามารถสื่อความหมายได้ถูกต้องชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ จ่าง แซ่ตั้ง (2533 : 61) ที่กล่าวว่า บทร้อยกรองหรือบทกวีนั้น เนื้อหาเป็นสิ่งสำคัญ เช่นเดียวกับ รัชนี้ ศรีไพรวรรณ (2529 : 671 - 674) ได้กล่าวถึง หลักการเขียนบทร้อยกรองว่าควรเขียนให้ตรงจุดหมายที่คิดไว้ เขียนให้ถูกต้องฉันทลักษณ์ และดำเนินเรื่องให้สอดคล้องกันรวมทั้งได้ใจความ

ในเรื่องการแสดงออกนั้น ศิวกานท์ ปทุมสูตร (2533 : 15) เสนอให้มีการฝึกเด็กให้รู้จักคิด และแสดงความคิดเห็นออกมาเป็นการเขียนแบบสั้น ๆ อย่างอิสระ ต่อจากนั้นจึงฝึกคิดอย่างต่อเนื่อง แล้วเขียนบทร้อยกรองต่อไป ส่วนกลุ่มควบคุมที่สอนโดยการใช้แบบฝึกการเขียนบทร้อยกรองแบบปกตินั้น อาจเป็นเพราะลักษณะของแบบฝึกได้กำหนดคำให้เลือกใช้ เช่น เลือกคำไปเติมในช่องว่างของบทร้อยกรองให้ถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์ กำหนดจำนวนวรรคของบทร้อยกรองให้นำไปเติมในช่องว่างให้ถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์ กำหนดเนื้อเรื่องให้เขียนเป็นบทร้อยกรอง มีการให้เขียนบทร้อยกรองแบบอิสระบ้างแต่ก็ยังเน้นที่รูปแบบของฉันทลักษณ์ ทำให้ได้บทร้อยกรองที่ถูกรูปแบบของฉันทลักษณ์ แต่ขาดเนื้อหา เพราะคำนึงถึงฉันทลักษณ์เป็นหลัก ทำให้นักเรียนมีโอกาสใช้ความคิด ความสามารถของตนเองน้อย ซึ่งเป็นผลให้การเขียนพัฒนาได้ไม่ดีเท่าที่ควร เหตุผลดังกล่าวนี้ จึงเป็นผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียนที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกแบบปกติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ ช่วยให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนบทร้อยกรองสูงขึ้น จึงเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถนำไปใช้ในการสอน ฝึกเขียนบทร้อยกรองได้เป็นอย่างดี
2. การสอนโดยการใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ เป็นการสอนที่เน้นความสามารถและพัฒนาการทางการคิด การเขียน ของนักเรียนแต่ละคน ครูจึงต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล สภาพความพร้อมทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา และพื้นฐานความรู้เดิมของนักเรียนแต่ละคนด้วย
3. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนมีเวลามากในการทำความเข้าใจเนื้อหาของบทร้อยกรอง ได้ทำแบบฝึก และฝึกเขียนอย่างมีประสิทธิภาพ ในการเขียนแต่ละครั้งควรใช้เวลา 3 คาบติดต่อกัน
4. ควรจัดทำมีการอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทยโดยใช้แบบฝึก มีการแนะนำการสร้างแบบฝึกเพิ่มเติม ทุกทักษะที่ใช้ในการสอนภาษาไทย ช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการสร้างแบบฝึกการเขียนบทร้อยกรองแบบสร้างสรรค์ เพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่างในระดับชั้นประถมศึกษา ที่เริ่มเรียนการเขียนบทร้อยกรอง
2. น่าจะได้ทดลองใช้วิธีสอนแบบต่าง ๆ ในการพัฒนาการเขียนบทร้อยกรอง
3. ควรมีการสร้างแบบฝึกการเขียนหลาย ๆ ลักษณะ เป็นต้นว่า การเขียนเรียงความ ย่อความ จดหมาย สารคดี เรื่องสั้น ๆ
4. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเขียนบทร้อยกรองกับเพศ หรืออายุของนักเรียน
5. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอื่น ๆ เป็นต้นว่า เจตคติ ความสนใจ ในการเรียนรู้ ที่มีต่อการเขียนบทร้อยกรอง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ พวงเกษม. การสอนเขียนเรื่องโดยใช้จินตนาการทางสร้างสรรค์ ในระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2533.
- _____. ปัญหาและกลวิธีการสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.
- กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ. "แนวทางการอ่านวรรณคดีมรดกประเภทร้อยกรอง," ภาษาไทย 5 การอ่าน. หน้า 803 - 1177. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2527.
- คมทวน คันธนู (นามปากกา). วิเคราะห์วรรณกรรมวิจารณ์วรรณกรรม. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า, 2530.
- จรรยา วัจน. การสร้างหนังสืออ่านประกอบร้อยกรอง เพื่อฝึกทักษะในการอ่านของเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2522. อัดสำเนา.
- จันทร์ศรี นิตยถกษ์. การเขียนสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูนบุรี, 2525.
- จันทิมา พรหมโชติกุล. "การวัดและการประเมินผลภาษาไทยระดับประถมศึกษา," ใน การสอนกลุ่มทักษะ 1 (ภาษาไทย). หน้า 1000 - 1001. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2529.
- จำง แซ่ตั้ง. "เนื้อหา," ใน อนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพคุณพ่อจำง แซ่ตั้ง. หน้า 61. กรุงเทพฯ : วันใหม่, 2533.
- จุฬพล ราชวิจิตร. "ความคิดสร้างสรรค์," ศึกษาศาสตร์. 14 (1) : 27 - 28 ; กุมภาพันธ์ - พฤษภาคม 2533.
- เจือ สตะเวทิน. ภาษาไทยจากฟ้าเมืองไทย. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ, 2522.
- ฉวีวรรณ จินดาพล. "การสอนเขียนแบบสร้างสรรค์ : เด็กประถมศึกษา," ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 9 (2) 60 - 62 ; มกราคม - พฤษภาคม 2528.

ชนะ เวชกุล. การเขียนสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2524.

ชลธิรา กลัดอยู่ และคนอื่น ๆ. การใช้ภาษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เคล็ดไทย, 2521.

ชวน เพชรแก้ว. การวิเคราะห์และเลือกผลงานของนักเขียนร้อยกรองร่วมสมัยมาใช้ในการสอนแต่งคำประพันธ์ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519. อัดสำเนา.

_____. ร้อยกรองสมัยใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครพิมพ์, 2523.

ชูศักดิ์ สุกรนันท์. การวิเคราะห์ร้อยกรองเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนจากวารสารในช่วงปี พ.ศ. 2528 - 2530. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. ถ่ายเอกสาร.

เชาวนี เกิดเพทางค์. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้แบบฝึกกับมาใช้แบบฝึกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524. อัดสำเนา.

ระพีชัย นาคทรพรพ. การเขียน 2. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2532.

_____. "การส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทางภาษา," ใน รวมบทความการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก. หน้า 165 - 166. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.

ดาภาวดี สมบูรณ์ชัย. "ปัญหาของเด็กไทยที่มีต่อความรู้ทางด้านภาษาไทยในปัจจุบัน," ใน ประสบการณ์ใหม่. หน้า 3. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531. ถ่ายเอกสาร.

ทดสอบทางการศึกษา, สำนัก. การประเมินผลกลุ่มทักษะภาษาไทย ระดับประถมศึกษา.

พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2529.

ทรงศักดิ์ ปรากฏวัฒนากุล. "เส้นทางร้อยกรองไทย," ใน นักกลอน. หน้า 52.

กรุงเทพฯ : สมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทย, 2525.

ทวีศักดิ์ นุ่มฤทธิ์. การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดจากการเล่านิทานที่มีรูปแบบต่าง ๆ กัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

"ทำอย่างไรจะคิดเก่ง," P.S.P. Reviews. 19 ; มีนาคม 2534.

เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, สมเด็จพระ. "ภาษาไทยกับคนไทย," ใน

มติพลอยร้อยแสง. หน้า 346 - 349. กรุงเทพฯ : เจริญทองการพิมพ์, 2533.

นราวัลย์ พูลพิพัฒน์. "เด็กกับจินตนาการเชิงสร้างสรรค์," ใน ฝากไว้ในภาษา. หน้า 12.

เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2530. อัดสำเนา.

นวลใย หนูมี. การสร้างแบบฝึกการเขียนสะกดคำยากเพื่อใช้ในการสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนช่องพรานวิทยา จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์

ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529. ถ่ายเอกสาร.

นันทพร กัณห์สุวรรณ. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทน และความคิดสร้างสรรค์ในการเรียนรู้อิวยาเคมีศาสตร์เรื่องการบวกและการลบของนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยวิธีสอนแบบวรรณคดี โดยการใช้ภาพกระดานขอลูกกับ

ภาพเหมือนจริง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. ถ่ายเอกสาร.

นิตยา ฤทธิโยธี. "การทวนและการใช้แบบฝึกหัดเสริมทักษะ," ใน เอกสารเผยแพร่ความรู้

ทางการสอนภาษาไทย. หน้า 1. กรุงเทพฯ : ศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2520. อัดสำเนา.

นิพนธ์ จิตต์ภักดี. "การสอนแบบสร้างสรรค์," สามัญศึกษา. 17 : 17 - 18 ;

มิถุนายน - กรกฎาคม 2522.

เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์. "ภาพยักกลอนคือลมหายใจของแผ่นดิน," ใน นักกลอน.

กรุงเทพฯ : สมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทย, 2525.

_____. "อิสระเสรีที่จะไหล ด้วยเพลงไพเราะล้ำราเจลาย," ถนนหนังสือ. 1 (12) : 36 ; มิถุนายน 2527.

บันลือ พฤกษ์วัน. พัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2533.

ประชุมพร ศุภเรณู. การสร้างแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520. อัดสำเนา.

ประด็นันท์ อูปรมัย. "ภาษาไทยในระดับประถมศึกษา," ใน การสอนกลุ่มทักษะ 1 (ภาษาไทย).

หน้า 12. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2529.

ประเทือง คล้ายสุบรรณ. ร้อยกรองชาวบ้าน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สุธิดสารการพิมพ์, 2528.

ประกาศรี สืออาไฟ. การเขียนแบบสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

ประสาธ อิศรปริดา. การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการฝึก. มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์, 2532.

ประสิทธิ์ กาพย์กลอน. การเขียนภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2518.

ปราโมทย์ ชันดีลาภพันธ์. ความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดทางการเรียนด้านภาษาไทยและด้านคณิตศาสตร์กับสัมฤทธิ์ผลในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2530. ถ่ายเอกสาร.

เปลื้อง ณ นคร. "ความนิยมในการเขียนร้อยกรอง," ภาษาและวรรณคดี. 4 (1) : 29 - 34 ; เมษายน 2530.

พลทาน ศรีทรงค์. การเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยใช้เครื่องดนตรีเป็นสื่อ กับวิธีสอนแบบธรรมดา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2528. ถ่ายเอกสาร.

ผะอบ โปะชะกฤษณะ. ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น, 2526.

พงษ์จันทร์ คล้ายสุบรรณ. การเขียนสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : สุธิดสารการพิมพ์, 2522.

พจมาน พงษ์ไพบูลย์. "ร้อยกรองของเด็ก," ใน เอกสารการประชุมปฏิบัติการเขียนแบบเรียนระดับประถมศึกษา 5 - 11 พฤษภาคม 2534 ณ หาดเพชรรีสอร์ท จังหวัดเพชรบุรี. หน้า 1 - 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒและมูลนิธิโรดาร์ของโรดาร์สากล, 2534. ถ่ายเอกสาร.

- พเยาว์ ทักษิณ. การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แบบฝึกการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่นักเรียนเขียนได้อย่างอิสระกับครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่อง. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.
- พรพรรณ อินทสงค์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะคิดต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการสอนแบบสืบสวนสอบสวนกับการสอนตามแผนการสอนของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดฉะเชิงเทรา. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532.
- พรณี ช.เจนจิต. จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์
- พิศมัย สิงห์แก้ว. การใช้เรื่องสั้นของ มนัส จรรยงค์ สอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์. ;๒๕๒๔ . วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520. อัดสำเนา.
- พิศวาท ลัดดากุล. การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ เพื่อการเรียนการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.
- เพ็ญ เลียงจันทร์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการสอนเขียนเรียงความแบบปกติกับแบบสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.
- เพ็ญศิริ ชูติกุล. "การขีด-เขียนของเด็ก," ศึกษาศาสตร์. 7 (1) : 70 ; ตุลาคม 2525 - มกราคม 2526.
- เพียงจิต อิงโพธิ์. การศึกษานผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสะกดคำพ้องเสียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวังสะพุง จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529. ถ่ายเอกสาร.
- มาสวิมล รักบ้านเกิด. การทดลองสอนโดยใช้แบบฝึกการเขียนสะกดคำยากในวิชาภาษาไทยกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. ถ่ายเอกสาร.

นมรี ขึ้นสำราญ. ไทย 101 : ทักษะ และความรู้ทางภาษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.

ยุบล บุญขึ้น. ความสัมพันธ์ระหว่างแบบการคิด ความคิดสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัมพวันวิทยาลัย จังหวัด
สมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2525.
ถ่ายเอกสาร.

ยุคดี พลเวชประชาสุข. การเปรียบเทียบผลการเขียนสะกดคำและทัศนคติต่อการเขียนสะกดคำ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการใช้แบบฝึกการเขียนสะกดคำกับการเขียน
ตามคำบอก. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.

ยุพา ขนนคราม. แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ด้านร้อยกรองสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
วิทยานิพนธ์ ศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519. อัดสำเนา.

ยุพา ยิ้มพงษ์. การสร้างแบบฝึกการเขียนคำที่ใช้อักษรควบ "ร ล" และ "ว" สำหรับ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
2522. อัดสำเนา.

ระพี สาคริก. "โครงการเยาวชนรักป่า," วิทยาคารย. 88 (1) : 17 ; พฤศจิกายน
2533.

รักดี วิเศษอนุพงศ์. การศึกษาความสามารถการเขียนร้อยแก้วด้วยคำสัญลักษณ์และเจตคติ
ต่อการเขียนร้อยแก้วของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
ถ่ายเอกสาร.

รัชนี้ ศรีไพรวรรณ. "การสอนบทร้อยกรองและทำนองเสนาะระดับประถมศึกษา," ใน
การสอนกลุ่มทักษะ 1 (ภาษาไทย). หน้า 598 - 674. พิมพ์ครั้งที่ 4.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2529.

- ราตรี นกุลกิจ. ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการอ่าน และความสามารถในการเขียน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท
 กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. ถ่ายเอกสาร.
- โรจนา แสงรุ่งรวี. ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสะกดคำด้วยการใช้แบบฝึกของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.
 กรุงเทพฯ : ศึกษาพร, 2531.
- วรรณ เครื่องเนียม. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ที่เรียน
โดยใช้แบบฝึกและไม่ใช้แบบฝึกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอุทัยวิทยาคม
จังหวัดอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
 2531. ถ่ายเอกสาร
- วรรณ ไมตรีวงศ์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทนในการเรียนรู้และ
ความคิดสร้างสรรค์วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องรูปเรขาคณิตและรูปทรงเรขาคณิตของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยวิธีสอนของ สสวท. กับวิธีสอนแบบวรรณิ์. ปริญญาโท
 กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- วราภา โพธิ์สัธธา. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและ เจตคติต่อ
การสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยใช้ชุดการเรียนและการสอน
ตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1.
 ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532,
 ถ่ายเอกสาร.
- วลี สัมพันธ์. การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 ที่เรียนซ่อมเสริมโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะและครูเป็นผู้สอน. ปริญญาโท กศ.ม.
 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. ถ่ายเอกสาร.
- วันเนาว์ ยูเด็น. การศึกษาเรื่องกลอน. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2532.

- วิชัย เพ็ชรเรือง. การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่พูดภาษาถิ่นระหว่างกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกซ่อมเสริมกับกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกซ่อมเสริมทั่วไปของโรงเรียนสนทรวัดนา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ. ปรินต์งานพิมพ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. ถ่ายเอกสาร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. กิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.
- วิชาการ, กรม. คู่มือการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ : ศุภสกลาตพริ้ง, 2533.
- _____. คู่มือการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. กรุงเทพฯ : ศุภสภา, 2526.
- _____. แบบฝึกหัดภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ศุภสภา, 2532.
- _____. หนังสือเรียนวิชาภาษาไทย การพูด และการเขียนเชิงสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : ศุภสภา, 2523.
- _____. หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ : การศาสนา, 2532.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. ทัศนศิลป์ศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ, 2532.
- วิไล ชินวงศ์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามัคคีรพีพร นครราชสีมา ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกและไม่ใช้แบบฝึกวิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526. ถ่ายเอกสาร.
- วิไลวรรณ ชนิษฐานันท์. "ภาษา สังคม และการเปลี่ยนแปลงในภาษา," ภาษาและภาษาศาสตร์. 8 (1) : 2 ; กรกฎาคม 2526.
- ศิวากานต์ บhumสุติ. กลวิธีสอนเด็กให้เรียนเขียนแก้ว. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ, 2533.
- ศิกษานิเทศก์, หน่วย. การวิจัยเรื่องความคิดสร้างสรรค์ของเด็กไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2522.

- สมชัย ไชยกุล. การสร้างแบบฝึกการออกเสียงคำที่สะกดด้วยแม่กก กค กบ สำหรับนักเรียนที่พูดภาษามลายู ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526. อัดสำเนา.
- สมชัย วุฒิปรีชา. "สภาพปัญหาและความต้องการการเปลี่ยนแปลงกับหลักสูตรประถมศึกษา," ครุศาสตร์. 15 (4) : 25 ; เมษายน - มิถุนายน 2530.
- สรชัย ศรีสุข. เปรียบเทียบองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์โดยใช้กิจกรรมเกม นิทาน และปริศนาคำทายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- ลีธาทา พินิจกุล และประทีป วาทิกทินกร. ร้อยกรอง. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2522.
- สุกัญญา จันทรเพ็ญ. การสร้างแบบฝึกการเขียนกลอนเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาประกาศนียบัตรชั้นสูง วิทยาลัยครูอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524. อัดสำเนา.
- สุจริต เพียรชอบ. "การใช้คำประพันธ์เสริมความรู้วรรณคดี," ใน จดหมายข่าวครูไทย. 1 (3) : 1 ; กุมภาพันธ์ - พฤศจิกายน 2531.
- สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรหม. วิธีสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา, ศีราพร ฐิตะฐาน และสุวรรณา สถาอานันท์. "กลิ่นแสงกลอนกานท์," ใน มณีพลอยร้อยแสง. หน้า 3. กรุงเทพฯ : เจริญทองการพิมพ์, 2533.
- สุจินต์ ขวชนัน. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านจิตกลไกในการเขียนร้อยกรองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเรียนด้วยวิธีอ่านตามกับวิธีอ่านตาม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.
- สุชาดา วัชรวิทย์. "หลักสูตรและการจัดทำแผนการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา," การสอนกลุ่มทักษะ 1 (ภาษาไทย). หน้า 67. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2529.

- สุนทรี สราวุธชาติ. ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหว
และจังหวะที่เน้นองค์ประกอบพื้นฐาน. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
- ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- เสนห์ จามริก. "การศึกษาเกี่ยวกับทางเลือกในสังคมไทย," ครุศาสตร์. 16 (4) : 117 ;
 เมษายน - มิถุนายน 2531.
- หทัย ดันหยง. การสร้างสรรคัวรรณกรรมและหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ :
 อักษรเจริญทัศน์, 2529.
- _____. "การสร้างปรับบทความความคิดสร้างสรรค์," ใน แนวคิดและหลักการพัฒนาคณาภาพ
ต้นฉบับแบบเรียงมุ่งประสบการณ์ภาษา : เอกสารการประชุมปฏิบัติการเขียนแบบเรียน
ระดับประถมศึกษา 5 - 11 พฤษภาคม 2534 ณ หาดเพชรรีสอร์ท จังหวัดเพชรบุรี.
 หน้า 35 - 36. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมูลนิธิโรดาร์ของ
 โรดาร์สากล, 2534. ถ่ายเอกสาร.
- อนงค์ แสงเงิน. การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์
การเล่นสร้างสรรค์ประกอบการใช้คำถามและการเล่นสร้างสรรค์แบบไม่มีคำถาม.
 ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.
 ถ่ายเอกสาร.
- อภิญญา แก้วชื่น. การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะการคิดที่เป็นการ์ตูนของจริงกับการ์ตูน
โครงร่าง. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- อรทัย วิมลโนช. "ผลของการฝึกความคิดสร้างสรรค์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม)," ครุศาสตร์. 16 (3) : 156 ; มกราคม - มีนาคม 2531.
- อัจฉรา ชำพันธ์. กิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์ในชั้นประถมศึกษา. กรุงเทพฯ :
 ไทยวัฒนาพานิช, 2532.

- อัจฉรา ชีวพันธ์. ศาสตร์ของการสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531. อัดสำเนา.
- อัมพร สุขเกษม. การเขียนกลอน. มหาสารคาม : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2520. อัดสำเนา.
- อัศนี พลจันทร. ศิลปการแต่งกาพย์กลอน. กรุงเทพฯ : ทิพนาราม, 2518.
- อารี รังสินท์. ความคิดสร้างสรรค์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ขาวฟ้า, 2532.
- อาไพพรรณ พัทธวัฒนามย์. วิเคราะห์งานเขียนร้อยกรองภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. ถ่ายเอกสาร.
- อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรร. การเปรียบเทียบความพร้อมทางการเรียนคณิตศาสตร์และความคิดสร้างสรรค์ระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการฝึกทักษะโดยวิธีการเล่นพื้นบ้านของไทย กับวิธีการฝึกทักษะตามคู่มือครูของกระทรวงศึกษาธิการในโรงเรียนประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. ถ่ายเอกสาร.
- เอมอร จิตตะโสภณ. การแก้ไขข้อบกพร่องของการเขียน. เชียงใหม่ : มุลนิธิศาสตราจารย์หม่อมหลวงตั้ย ชุมสาย, 2529.
- Allport, Gorden W. Handbook of Social Psychology. Massachusette : Clark University Press, 1969.
- Anderson, Ronald D. and others. Developing Children's Thinking Through Science. Englewood Cliffs : Prentice - Hall, 1970.
- Barnett, T. A. Teaching Handbook 2. Middleson : Penquin Book Ltd., 1969.
- Barry, Gerald C., Jr. "Teacher Open - Close Mindedness as a Predictor of Student Creativity Progress," Dissertation Abstracts International. 34 : 7577 - A ; June, 1974.

- Bell, C.A. "Stories Told by Six and Seven Year Old Boys : Associations with Intelligence and Creativity," Dissertation Abstracts International 45 (05) : 2752 - A ; March, 1984.
- Bowers, Phyllis "Fostering the Child's Enjoyment Poetry," Beginning in the Language Arts. Toronto : J.M. Dent, 1957.
- Brook, C. and R.P. Warren. Understanding Poetry. 3rd ed. New York : Henry Hold Inc., 1965.
- Burns, Paul C., Betty L. Broman and Alberta L. Lowe Wantling. The Language Arts in Childhood Education. 2nd ed. Chicago : Rand McNally, 1971.
- Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 5th ed., Tokyo : McGraw-Hill, 1981.
- Greene, Harry A. and Walter T. Petty. Developing Language Skills in the Elementary School. 4th ed. Boston : Allyn and Bacon, 1967.
- Irradiate
- Guilford, J.P. "Sources of Creativity," in Creativity and Its Cultivation. New York : Harper and Row, 1969.
- . Personality. New York : McGraw - Hill, 1959.
- . The Nature of Human Intelligence. New York : McGraw - Hill, 1967.
- Guilford, J.R. and R. Hopefner. The Analysis of Intelligence. New York : McGraw - Hill, 1971.
- Jellen, G and K. Urban. The Creative Child and Adult Quarterly. 11 (3) : 141 ; Autumn, 1986.

Jersild, Arthur T. "Creative Expression," Children Go Forth.
1 : 153 - 158 ; 1972.

Kearns, P. Keesey. "The Effect of Relaxation and Guided Imagery
on the Creative Thinking and Writing of Fourth, Fifth, and
Sixth Grade Students Identified as Gifted," Dissertation
Abstracts. 40 : 83 - A ; July, 1979.

Keeney, M. Louise. "An Investigation of What Intermediate Grade
Children Say about the Writing of Stories," Dissertation
Abstracts International. 36 : 5802 - A ; March, 1976.

Kenedy, Larry D. "Teaching Poetry and Prose," Teaching the Elementary
Language Arts. New York : Harner and Row, 1975.

Lowrey, E.B. and B. L. Eleanor "The Effects of Four Drill and Practice
Time Unit on the Decoding Performances of Students with Specific
Learning Disabilities," Dissertation Abstracts International.
39 : 817 - A ; August, 1978.

Mauree Applegate. Helping Children Write. Illinois : Row. Peterson,
1954.

Moreno, Joseph M. and John D. Hogan. "The Influence of Race and
Social - Class Level on the Training of Creative Thinking and
Problem - Solving Abilities," The Journal of Educational
Research. 70 : 91 - 95 ; November - December, 1976.

Owens, F. Louis. "A Study of Creative Writing Ability of Third Grade
Students in a Communication Skill Through Authorship Program,"
Dissertation Abstracts. 33 : 3485 ; January, 1973.

Richard F. Abrahamson. "A Survey of the Adolescent Poetry Preferences
of Seventh, Eighth, and Ninth Graders," Dissertation Abstracts
International. 47 (02) : 451 - 452 - A ; August, 1986.

- Rivers, Wilga M. Teaching Foreign - Language Skills. 3rd ed.
Chicago : The University of Chicago Press, 1970.
- Sandra Nancy. "The Teaching of Poetry in Grades Seven and Eight - A Survey of Theory, Practices, and Materials," Dissertation Abstracts International. 39 : 2857 - 2858 - A ; November, 1978.
- Schwendinger, J. Rea. "A Study of Modality of Inferences and their Relationship to Spelling Achievement of Sixth Grade Students," Resource in Education. 12 : 51 ; December, 1977.
- Scott, William A. and Michael Wertheimer. Introduction to Psychological Research. 4th ed. New York : John Wiley and Sons Inc., 1967.
- Smith, James A. Creative Teaching of the Language Arts in the Elementary School. Boston : Allyn and Bacon, 1973.
- St. Romain, Madeleine Duvic. "A Study of Differences in Creative Writing of Children under Varying Stimuli," Dissertation Abstracts. 36 : 244 ; July, 1975.
- Torranc, Paul E. Education and The Creative Potential. Minneapolis : The University of Minnesota Press, 1963.
- . Guiding Creative Talent. Englewood Cliffs : Prentice - Hall, 1962.
- Webber, W. Alexander. "Teacher Behavior and Pupil Creativity," Dissertation Abstracts International. 29 : 159 ; 1968.
- Williamson, J. R. Wimleish. "A Study of Three Motivational Techniques for Creative Writing," Dissertation Abstracts. 33 : 3490 ; January, 1973.

ကဏ္ဍ

ภาคผนวก ก

- การหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางการเขียนโครงงาน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
- การหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนโครงงาน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 - ก. แบบทดสอบแบบเลือกตอบ
 - ข. แบบทดสอบแบบเติมคำ

การหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์
ทางการเขียนบรรยายกรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา
ของครอนบัค (Cronbach)

ตาราง 8 คะแนนที่ได้จากการทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางการเขียนบรรยายกรอง
เพื่อหาความเชื่อมั่น

ข้อ นักเรียน	1	2	3	4	5	X	X ²
1.	3.3	4.5	4	3.9	5	20.7	428.49
2.	5	4	4.4	2.3	4.5	20.2	408.04
3.	5	4.6	5	4.8	0	19.4	376.36
4.	2.8	4.8	1.9	4.8	4.2	18.5	342.25
5.	4.5	3.9	5	5	0	18.4	338.56
6.	4.4	5	5	3.9	0	18.3	334.89
7.	3.4	3.5	2.7	3.9	4.5	18.0	324.00
8.	4.9	3.7	3.5	5	0	17.1	292.41
9.	2.5	5	4.9	4.5	0	16.9	285.61
10.	5	2.4	2.5	2.6	4.1	16.6	275.56
11.	5	4.1	4.1	3.3	0	16.5	272.25
12.	5	2.5	3.3	5	0	15.8	249.64
13.	2.6	4.2	3.9	3.2	1.5	15.4	237.16
14.	4.7	3.3	1	3.5	2.3	14.8	219.04
15.	5	4.5	0	5	0	14.5	210.25
16.	3.9	2.9	3.5	3.5	0	13.8	190.44
17.	4.9	3.6	5	0	0	13.5	182.25
18.	2.8	4.3	2.8	3.2	0	13.1	171.61
19.	2.6	2.8	2.5	2.6	2.4	12.9	166.41
20.	0	4.9	4.5	3.4	0	12.8	163.84
21.	5	4	0	3.8	0	12.8	163.84
22.	1.9	4.2	1.9	2.3	2.3	12.6	158.76
23.	5	0	3.1	4.2	0	12.3	151.29

ข้อ นักเรียน	1	2	3	4	5	X	X ²
24.	3.7	2.1	2.1	0	4.1	12.0	144.00
25.	2.5	2.5	2.5	2.5	1.5	11.5	132.25
26.	2.9	2.1	3.2	3	0	11.2	125.44
27.	2.9	2.1	1.8	4.3	0	11.1	123.21
28.	4.5	0	2.4	4	0	10.9	118.81
29.	3.5	2.5	2.4	1.7	0	10.1	102.01
30.	3.4	1.5	1.5	1.5	2	9.9	98.01
31.	2.5	2.5	2	2.4	0	9.4	88.36
32.	2.4	2.4	1.4	2.4	0.5	9.1	82.81
33.	0	2.4	2.4	1.6	2.1	8.5	72.25
34.	1.6	1.4	1.4	1.3	2.3	8.0	64.00
35.	2.1	1.9	3.2	0	0	7.2	51.84
36.	0	1.3	0	5	0	6.3	39.69
37.	2.2	3.4	0	0.3	0	5.9	34.81
38.	0	2.7	3.1	0	0	5.8	33.64
39.	0	0	0	3.2	2	5.2	27.04
40.	0	2.6	0	1.5	0	4.1	16.81
41.	2.2	0	1.7	0	0	3.9	15.21
42.	0	2.1	1.3	0	0.3	3.7	13.69
43.	0	1.1	0	0	2.6	3.7	13.69
44.	0	0	1.2	0.5	1.9	3.6	12.96
45.	0	0	0	2	1.5	3.5	12.25
46.	0	0	1.6	1.6	0	3.2	10.24
47.	1.1	0	1.1	0	0.9	3.1	9.61
48.	0	0	1.1	1.1	0.5	2.7	7.29
49.	0	0.6	0	0.2	1.8	2.6	6.76
50.	1.2	0	1.3	0	0	2.5	6.25
X _i	127.9	123.9	113.2	123.8	54.8	543.6	7405.88
X ² _i	498.57	439.15	376.62	451.86	172.56		
S ² _i	3.43	2.64	2.41	2.91	2.25		

ความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

$$\begin{aligned}
 S_t^2 &= \frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N^2} \\
 &= \frac{50 \times 7405.88 - (543.6)^2}{50^2} \\
 &= 29.92
 \end{aligned}$$

ผลรวมความแปรปรวนเป็นรายข้อ

$$\begin{aligned}
 \sum S_i^2 &= 3.43 + 2.64 + 2.41 + 2.91 + 2.25 \\
 &= 13.64
 \end{aligned}$$

สูตร $\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$

เมื่อ $n = 5$

$$\begin{aligned}
 \sum S_i^2 &= 13.64 \\
 S_t^2 &= 29.92
 \end{aligned}$$

แทนค่า $\alpha = \frac{5}{5-1} \left\{ 1 - \frac{13.64}{29.92} \right\}$

$$= \frac{5 \times 0.54}{4}$$

$$\begin{aligned}
 &= 0.68 \\
 \text{ค่าความเชื่อมั่น} &= .68
 \end{aligned}$$

การหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนบทร้อยกรอง
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ก. แบบทดสอบแบบเลือกตอบ

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบแบบเลือกตอบ

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1.	.73	.32
2.	.87	.42
3.	.76	.40
4.	.54	.40
5.	.65	.36
6.	.58	.34
7.	.48	.37
8.	.41	.31
9.	.35	.29
10.	.35	.36
11.	.66	.45
12.	.52	.58
13.	.31	.30
14.	.79	.57
15.	.33	.32
16.	.40	.46
17.	.44	.46
18.	.62	.36
19.	.48	.52
20.	.40	.46
21.	.36	.32
22.	.48	.44
23.	.36	.32
24.	.30	.38
25.	.39	.28

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบแบบเลือกตอบ

ใช้สูตร KR - 20 ของคูเดอร์ - ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\Sigma pq}{S_t^2} \right\}$$

$$\begin{aligned} \text{เมื่อ } n &= 25 \\ \Sigma pq &= 5.36 \\ S_t^2 &= 21.76 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า } r_{tt} &= \frac{25}{25-1} \left\{ 1 - \frac{5.36}{21.76} \right\} \\ &= \frac{25}{24} (1 - 0.25) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} &= 0.78 \\ \text{ค่าความเชื่อมั่น} &= .78 \end{aligned}$$

ข. แบบทดสอบแบบเติมคำ

การหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบแบบเติมคำด้วยการจัดอันดับ โดยใช้สัมประสิทธิ์
ของคอนคอเดนซ์ (Coefficient of Concordance)

ตาราง 10 คะแนนที่ได้รับจากการจัดอันดับของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนพหุร้อยกรอง
แบบเติมคำเพื่อหาความเชื่อมั่น

นักเรียน	ครู	1		2		3		รวมอันดับ
		คะแนน	อันดับ	คะแนน	อันดับ	คะแนน	อันดับ	
1.		27	1	25	3	26	2	6
2.		26	3	24	5	28	1	9
3.		25	6	27	1	23	7	14
4.		27	1	23	7	23	7	15
5.		26	3	24	5	22	9	17
6.		22	10	25	3	24	4	17
7.		26	3	23	7	22	9	19
8.		21	13	26	2	24	4	19
9.		25	6	23	7	20	12	25
10.		23	9	20	12	24	4	25
11.		21	15	21	10	25	3	28
12.		24	8	20	12	19	14	34
13.		22	10	20	12	17	16	38
14.		15	23	21	10	22	9	42
15.		22	10	19	18	16	21	49
16.		21	13	18	21	17	16	50
17.		18	17	20	12	16	21	50
18.		15	23	20	12	17	16	51
19.		18	17	20	12	15	24	53
20.		15	23	18	21	20	12	56
21.		17	20	15	27	19	14	61
22.		21	15	18	21	14	29	65
23.		13	33	19	18	17	16	67
24.		16	21	13	33	17	16	70

นักเรียน	ครู	1		2		3		รวมอันดับ
		คะแนน	อันดับ	คะแนน	อันดับ	คะแนน	อันดับ	
25.		15	23	19	18	14	29	70
26.		18	17	14	30	15	24	71
27.		16	21	14	30	15	24	75
28.		14	27	11	34	16	21	82
29.		14	27	16	25	13	32	84
30.		14	27	17	24	12	35	86
31.		14	27	16	25	12	35	87
32.		14	27	10	38	15	24	89
33.		14	27	15	27	10	37	91
34.		13	33	11	34	15	24	91
35.		13	33	9	42	14	29	104
36.		12	40	15	27	10	37	104
37.		8	44	11	34	13	32	110
38.		13	33	10	38	9	41	112
39.		13	33	10	38	9	41	112
40.		10	43	14	30	9	41	114
41.		13	33	7	45	10	37	115
42.		12	40	6	46	13	32	118
43.		13	33	8	44	7	45	122
44.		8	44	11	34	7	45	123
45.		8	44	10	38	6	47	129
46.		8	44	4	50	10	37	131
47.		11	42	5	47	6	47	136
48.		7	48	9	42	4	50	140
49.		6	49	5	47	8	44	140
50.		4	50	5	47	6	47	144
รวม		1212		1225		1223		3660

$$\text{คะแนนอันดับเฉลี่ย} = 3660 \div 50 = 73.2$$

$$\begin{aligned} S = & (6 - 73.2)^2 + (9 - 73.2)^2 + (14 - 73.2)^2 + (15 - 73.2)^2 + \\ & (17 - 73.2)^2 + (17 - 73.2)^2 + (19 - 73.2)^2 + (19 - 73.2)^2 + \\ & (25 - 73.2)^2 + (25 - 73.2)^2 + (28 - 73.2)^2 + (34 - 73.2)^2 + \\ & (38 - 73.2)^2 + (42 - 73.2)^2 + (49 - 73.2)^2 + (50 - 73.2)^2 + \\ & (50 - 73.2)^2 + (51 - 73.2)^2 + (53 - 73.2)^2 + (56 - 73.2)^2 + \\ & (61 - 73.2)^2 + (65 - 73.2)^2 + (67 - 73.2)^2 + (70 - 73.2)^2 + \\ & (70 - 73.2)^2 + (71 - 73.2)^2 + (75 - 73.2)^2 + (82 - 73.2)^2 + \\ & (84 - 73.2)^2 + (86 - 73.2)^2 + (87 - 73.2)^2 + (89 - 73.2)^2 + \\ & (91 - 73.2)^2 + (91 - 73.2)^2 + (104 - 73.2)^2 + (104 - 73.2)^2 + \\ & (110 - 73.2)^2 + (112 - 73.2)^2 + (112 - 73.2)^2 + (114 - 73.2)^2 + \\ & (115 - 73.2)^2 + (118 - 73.2)^2 + (122 - 73.2)^2 + (123 - 73.2)^2 + \\ & (129 - 73.2)^2 + (131 - 73.2)^2 + (136 - 73.2)^2 + (140 - 73.2)^2 + \\ & (140 - 73.2)^2 + (144 - 73.2)^2 \\ S = & 83611.96 \end{aligned}$$

สูตร

$$W = \frac{12 S}{K^2 (n^3 - n)}$$

เมื่อ

$$S = 83611.96$$

$$K = 3$$

$$n = 50$$

แทนค่า

$$W = \frac{12 \times (83611.96)}{3^2 (50^3 - 50)}$$

$$= \frac{1003343.5}{1124550}$$

$$= 0.89$$

ค่าความเชื่อมั่น

$$= .89$$

ภาคผนวก ข.

**แผนการสอนการเขียนทร้อยกรอง
โดยการใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**

แผนการสอนที่ 1
เรื่อง คำสัมผัส
เวลา 3 คาบ 60 นาที

ความคิดรวบยอด

ร้อยกรองเป็นคำประพันธ์ที่มีสัมผัสเป็นลักษณะบังคับ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้เรียนเรื่องคำสัมผัสแล้วสามารถ

1. บอกความแตกต่างระหว่างบทร้อยกรองกับบทร้อยแก้วได้ถูกต้อง
2. บอกคำที่สัมผัสสระและสัมผัสพยัญชนะได้ถูกต้อง
3. เขียนคำที่สัมผัสสระและสัมผัสพยัญชนะได้ถูกต้อง
4. เขียนเส้นโยงคำที่สัมผัสสระได้ถูกต้อง
5. เขียนเส้นโยงคำสัมผัสระหว่างวรรคของบทร้อยกรองได้ถูกต้อง

เนื้อหา

- ร้อยกรอง
- คำสัมผัส

1. สัมผัสสระ เป็นคำที่ใช้สระตัวเดียวกันหรือมีตัวสะกดมาตราเดียวกัน เช่น
เกสร-อ่อน ฉ่ำ-น้ำ
ตัวอย่าง : ก้านเกสรอ่อนฉ่ำน้ำผึ้งรวง
2. สัมผัสพยัญชนะ เป็นคำที่ใช้พยัญชนะต้นตัวเดียวกันหรือพยัญชนะที่ออกเสียงไปในทำนองเดียวกัน เช่น เลื้อ-สว้ย-ลี หรือกลีบ-แก้ม
ตัวอย่าง : ฝีเลื้อสว้ยแต่มลีที่กลีบแก้ม
3. สัมผัสภายใน เป็นคำที่ใช้สัมผัสสระหรือสัมผัสพยัญชนะภายในวรรคเดียวกันของบทหรือยกรอง
4. สัมผัสนอก เป็นสัมผัสสระระหว่างวรรคของบทหรือยกรอง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

เปิดแถบบันทึกเสียงการอ่านทำนองเสนาะบทร้อยกรองของสุนทรภู่และบทร้อยกรองให้นักเรียนฟัง

บทร้อยกรอง

อันอ้อยตาลหวานลิ้นแล้วสิ้นซาก	แต่ลมปากหวานหูไม่รู้หาย
แนบเจ้าอันหมั่นแสนแสนจะแคลนคลาย	เจ็บจนตายก็เพราะเห็นใบ้ให้เจ็บใจ

บทร้อยแก้ว

ความหวานจากอ้อยหรือตาลได้รับประทานแล้วไม่นานความหวานก็หายไป ไม่เหมือนคำพูดหวาน ๆ ของคนที่จะยังคงอยู่เป็นเวลานาน ความเจ็บปวดทรมานมีอยู่ไม่นาน ก็หายไปไม่เหมือนความเจ็บใจที่ทำให้รู้สึกเจ็บไม่รู้จักหาย

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนศึกษาคำใหม่ 3 คำ คือ สิ้นซาก แคลนคลาย เห็น
2. ให้นักเรียนอภิปรายสรุปใจความสำคัญของบทร้อยกรอง และบทร้อยแก้วที่ได้ฟัง พร้อมทั้งอภิปรายความแตกต่างระหว่างบทร้อยกรองกับบทร้อยแก้ว
3. ครูเปิดแถบบันทึกเสียงการอ่านท่อนองเสนาะบทร้อยกรอง และให้นักเรียนฝึกอ่านไปพร้อม ๆ กัน
4. ครูปิดแถบบันทึกเสียง ให้นักเรียนฝึกอ่านจากแผนภูมิและสังเกตคำสัมผัส
5. ครูอธิบายความหมายของคำสัมผัสสระ สัมผัสพยัญชนะ สัมผัสใน สัมผัสนอก พร้อมทั้งยกตัวอย่าง
6. แบ่งนักเรียนเป็น 6 กลุ่ม ให้นักเล่นเกม "หาสัมผัส" โดยนำบทร้อยกรองแจกให้นักเรียนกลุ่มละ 1 บท แข่งขันหาสัมผัสสระ สัมผัสพยัญชนะ สัมผัสใน และสัมผัสนอก กลุ่มใดเสร็จก่อน และหาได้ถูกต้องมากที่สุดเป็นกลุ่มชนะ

ขั้นสรุปและประเมินผล

สรุปความหมายของร้อยกรองและลักษณะคำสัมผัสแล้วให้นักเรียนทำแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ เรื่องคำสัมผัส

สื่อการสอน

1. แถบบันทึกเสียง
2. แผนภูมิบทร้อยกรอง
3. กระดาษแข็งเขียนบทร้อยกรอง จำนวน 6 แผ่น
4. แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์

การประเมินผล

1. จากการสรุปใจความสำคัญของบทร้อยกรองและร้อยแก้วที่ได้ฟัง
2. จากการอภิปรายข้อแตกต่างระหว่างบทร้อยกรองกับบทร้อยแก้ว
3. จากการหาคำสัมผัสสระ สัมผัสพยัญชนะ สัมผัสนอก และสัมผัสใน ของบทร้อยกรอง

ที่กำหนด

4. จากการทำแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ เรื่องคำสัมผัสที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

แบบฝึกที่ 1

คำสัมผัส

คำสัมผัสมี 2 ชนิด คือ สัมผัสสระ กับสัมผัสพยัญชนะ

สัมผัสสระ เช่น ตา-มา บ้าน-กาล

ตัวอย่าง : ยายกับต้ามานบ้านกาลเย็นค่ำ

สัมผัสพยัญชนะ เช่น ดวง-ดั่ง-แดง จันทร-เจ้า เปล่ง-ปลั่ง

ตัวอย่าง : ดวงจันทร์เจ้าเปล่งปลั่งดั่งพลอยแดง

ตอนที่ 1

- ให้นักเรียนหาคำที่สัมผัสสระกับคำว่า "ดี" มาให้มากที่สุด และต้องเป็น

คำที่มีความหมาย

.....

.....

.....

.....

- ให้นักเรียนหาคำที่สัมผัสพยัญชนะกับคำว่า "ช้าง" มาให้มากที่สุด และต้องเป็น

คำที่มีความหมาย

.....

.....

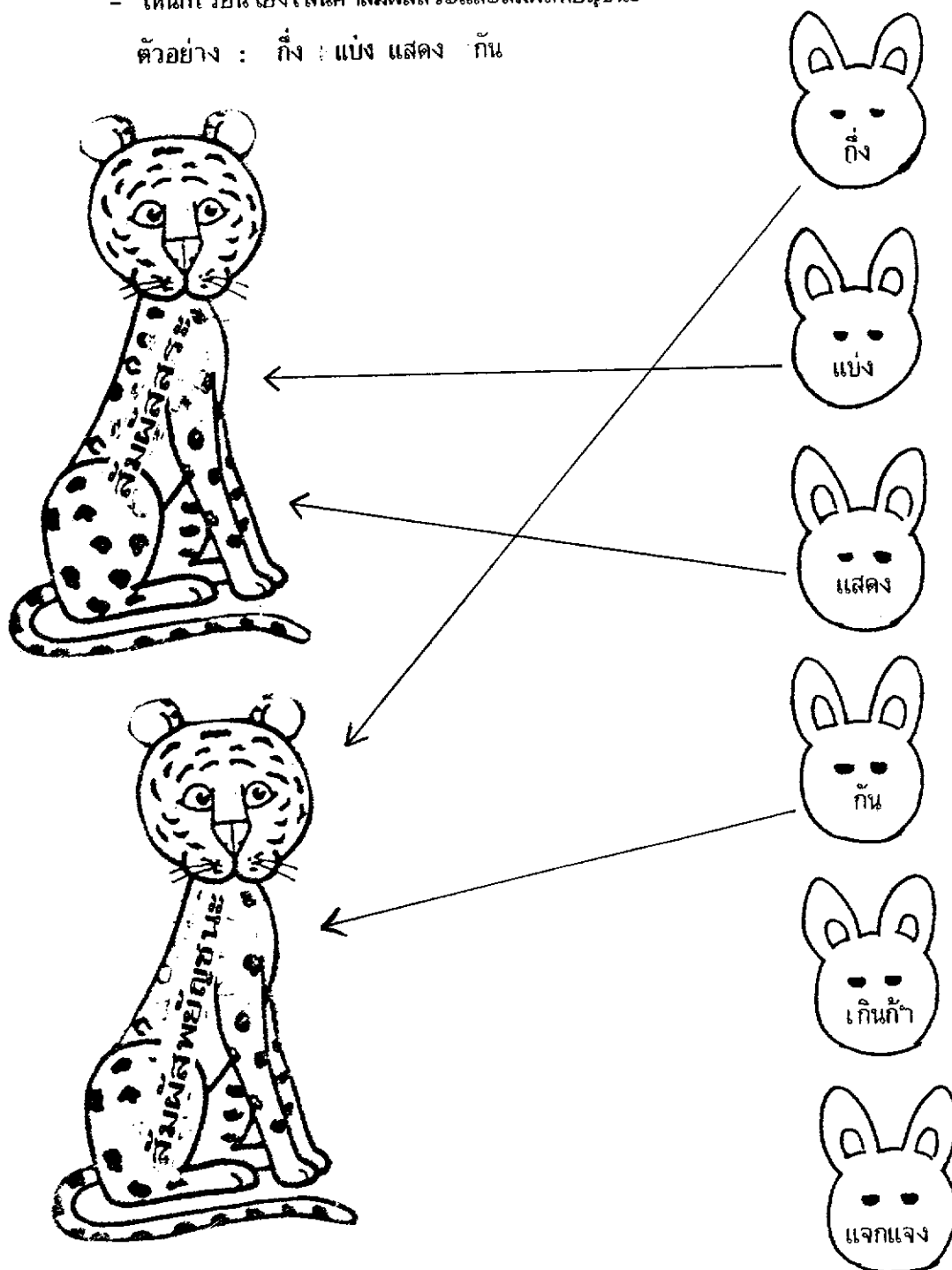
.....

.....

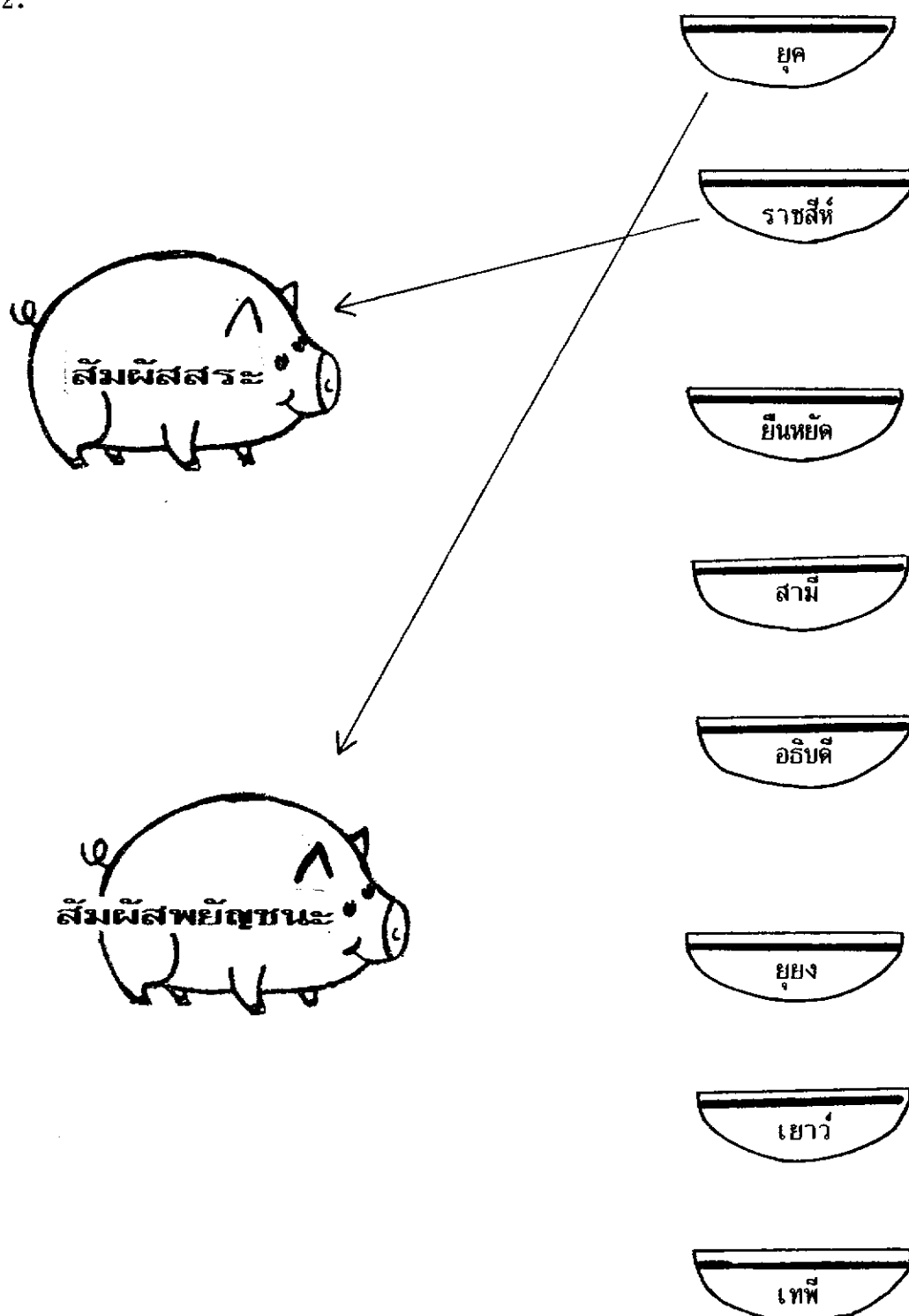
ตอนที่ 2

- ให้นักเรียนโยงเส้นคำสัมผัสสระและสัมผัสพยัญชนะ

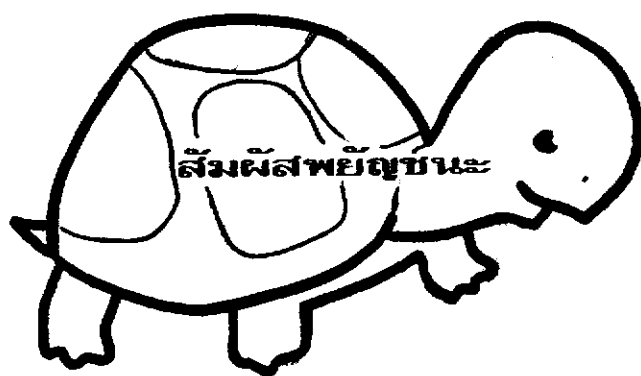
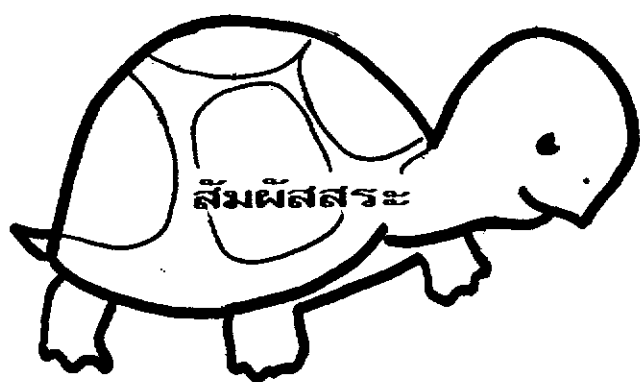
ตัวอย่าง : กิ่ง : แบ่ง แสดง กัน

2.

3.

น้อยหน้า

จ๊ะจ๊ะ

จัดแจง

ครึกคร่า

ขนิษฐา

เจนจัด

ซาบซ่า

เจิม

จิต

อุตุส่าห์

สัมผัสใน	เป็นสัมผัสสระที่คล้องจองภายในวรรคเดียวกัน
สัมผัสนอก	เป็นสัมผัสสระระหว่างวรรค

ตอนที่ 3

– ให้นักเรียนเขียนเส้นโยงสัมผัสสระภายในวรรคของบทร้อยกรอง

ตัวอย่าง : ธารณาสีไลหลหลังสู้วังวน

1. กุหลาบแดงแต่งแต้มแย้มสีสัน
2. ทำตะวันยามสายพรางพรายสวย
3. กลิ่นหอมชื่นรื่นนาสามารินรวย
4. ยามลมช่วยพัดละอองปลิวล่องลม

ตอนที่ 4

- ให้นักเรียนเขียนเส้นโยงสัมผัสระหว่างวรรคของบทร้อยกรอง

ตัวอย่าง :

เขียวขจีระริกใบไหวเอนอ่อน	น้ำค้างซ่อนผากไว้จูบใบเขียว
อุ้มหยาดน้ำราวมณีที่รู้เรียว	เติบโตต่อรอเคียวมาเกี่ยวคม

(ไพโรรินทร์ ขาวงาม)

1. กระรอก กระรอก
 ขนนุ่มทางยาว

เจ้ามาบอกข่าว
 มากันก็ตัว

(ระปะนีย์ นาครทรรพ)

2. ข้าวสุกมาคลุกกะปิ
 แกงจืดยอดตำลึงหวาน

เดิมอีกชั้ สองจาน สามจาน
 ชดแล้วขึ้นบาน คล่องคอจริงเอ๋ย

(ระปะนีย์ นาครทรรพ)

3. วันนี้ที่กลับบ้าน
 แมวหง่าวทักทายกัน

ดอกไม้บ้านต้อนรับฉัน
 อย่างเพื่อนเก่าผู้เข้าใจ

4. ขึ้นกว่าศาลหวานกว่าอ้อยหลายร้อยเท่า เย็นกว่าเงาจันทร์ฉายหลายร้อยขุม
คือความรักที่ขยายคล้ายปทุม เป็นยาขุมอย่างประหลาดคอยหยาดจาง

(สมศักดิ์ ศรีเอี่ยมกุล)

5. ลมพลิพลั่วบรรเลงเพลงใบข้าว เคลียหยาดหนาวน้ำฟ้ามาค้างติด
เห็นออกแม่ธรณีที่อุทิศ แม่โพสพเอบผลิตชีวิตนั้น

(ไพโรจน์ทร์ ขาวงาม)

แผนการสอนที่ 2
เรื่อง คำคล้องจอง
เวลา 3 คาบ เวลา 60 นาที

ความคิดรวบยอด

การใช้คำคล้องจองเป็นลักษณะหนึ่งของการเขียนบทร้อยกรอง ซึ่งมีทั้งคำคล้องจองภายในวรรค และคำคล้องจองระหว่างวรรค

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้เรียนการเขียนคำคล้องจองแล้วสามารถ

1. บอกลักษณะของคำคล้องจองได้ถูกต้อง
2. อ่านและเขียนคำคล้องจองที่มี 2 คำ 3 คำ และ 4 คำ ได้ถูกต้อง
3. หาคำคล้องจองภายในวรรค และระหว่างวรรคของบทร้อยกรองได้ถูกต้อง

เนื้อหา

- คำคล้องจอง

1. คำคล้องจองที่มี 2 คำ มีลักษณะการเขียนดังนี้

$$\begin{array}{ccccccc} & \overbrace{\hspace{1cm}} & \overbrace{\hspace{1cm}} & \overbrace{\hspace{1cm}} & \overbrace{\hspace{1cm}} \\ 00 & 00 & 00 & 00 \end{array}$$

ตัวอย่าง : ใบโพธิ์ ใบป่า พากิน ถิ่นใด

2. คำคล้องจองที่มี 3 คำ มีลักษณะการเขียนดังนี้

000 000 000 000

ตัวอย่าง : ไปไหนมา หออะไร ได้ไหมเล่า บอกเราหน่อย

3. คำคล้องจองที่มี 4 คำ มีลักษณะการเขียนดังนี้

0000 0000 0000 0000

ตัวอย่าง : ไปไหนมาแล้ว บอกเราเสียหน่อย อย่าปล่อยทิ้ง สงสัยอยู่เลย

4. คำคล้องจองภายในวรรค หมายถึง คำที่สัมผัสสระเดียวกัน มีตัวสะกดมาตรา

เดียวกันภายในวรรค เช่น อ่อน-พ่อน วา-จา ลูก-ถูก

ตัวอย่าง : โอนอ่อนพ่อนวาจา

กล่อมเกลาลูกถูกคลองธรรม

5. คำคล้องจองระหว่างวรรค หมายถึง คำที่สัมผัสสระเดียวกัน มีตัวสะกดมาตรา

เดียวกันระหว่างวรรคของบทร้อยกรอง เช่น ลูก-ผูก คลาย-หาย

ตัวอย่าง : แม่จำดวงใจลูก ยังพันผูกไม่เสื่อมคลาย

รักแม่แนใจหมาย มุ่งกตเวทินิรันดร์

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

เล่นเกมปริศนาคำทาย โดยครูทายปริศนาให้นักเรียนช่วยกันตอบ

1. อะไรเอ๋ย มีขาข้างเดียว ท่องเที่ยวไปทั่ว แดคลมไม่กลัว เป็นเพื่อนกับคน ?
(ร่ม)

2. อะไรเอ๋ย รูปร่างเหมือนจรวด มีหนวดรุงรัง ว่ายน้ำเก่งจัง อยู่ในทะเล ?
(ปลาหมึก)

3. อะไรเอ๋ย รูปร่างกลมกลม มีลมข้างใน เด็กเด็กชอบใจ ซื่อไปถือเล่น ?
(ลูกโป่ง)

4. อะไรเอ่ย สุกไม่รู้หอม งอมไม่รู้หล่น สุกคาต้น ?

(ดาว)

5. อะไรเอ่ย มีปากไม่มีฟัน กินข้าวทุกวัน ได้มากกว่าคน ?

(หม้อข้าว)

ขั้นสอน

1. นักเรียนอภิปราย ว่ามีลักษณะการใช้คำอย่างไร ?

2. ให้นักเรียนคัดตัวอย่าง คำคล้องจองที่มี 2 คำ 3 คำ และ 4 คำ ฝึกอ่านออกเสียง และอภิปรายถึงข้อแตกต่างของคำคล้องจองที่มี 2 คำ 3 คำ และ 4 คำ

3. ครูอธิบายลักษณะของคำคล้องจองที่มี 2 คำ 3 คำ และ 4 คำ จากนั้นให้นักเรียน ช่วยกันต่อคำคล้องจอง

คำคล้องจองที่มี 2 คำ เช่น มาลัย

คำคล้องจองที่มี 3 คำ เช่น นื่องของฉัน

คำคล้องจองที่มี 4 คำ เช่น เพื่อนบ้านที่ดี

ขั้นสรุปและประเมินผล

นักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะสำคัญของคำคล้องจอง จากนั้นทบทวนแบบฝึกการเขียน แบบสร้างสรรค์ เรื่อง คำคล้องจอง

สื่อการสอน

1. เกมปริศนาคำทาย
2. แผนภูมิคำคล้องจองที่มี 2 คำ 3 คำ และ 4 คำ
3. แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์

การประเมินผล

1. จากการอภิปรายลักษณะคำในปริศนาคำทาย
2. จากการอ่านคำคล้องจอง
3. จากการอภิปรายข้อแตกต่างของคำคล้องจองที่มี 2 คำ 3 คำ และ 4 คำ
4. จากการต่อคำคล้องจองที่มี 2 คำ 3 คำ และ 4 คำ
5. จากการทำแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

แบบฝึกที่ 2

คำคล้องจอง

คำคล้องจอง มี 2 ชนิด คือ

1. คำคล้องจองภายในวรรค เช่น นก-ผก ผิน-บิน

ตัวอย่าง : อยากเป็นนกผกผินบินเวหา

2. คำคล้องจองระหว่างวรรค เช่น ทา-ปลา ไส-โป โป-ไก่

ตัวอย่าง :

อยากเป็นนกผกผินบินเวหา

อยากเป็นปลาว่ายเล่นน้ำเย็นใส

อยากเป็นแมวไล่หนูลงรูไป

อยากเป็นไก่ขันก้องร้องกังวาน

(ระพีสมัย นาคทรพร)

ตอนที่ 1

- ให้นักเรียนหาคำคล้องจองกับคำว่า "สิงโต" มาให้มากที่สุด และต้องเป็นคำที่มีความหมาย

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 2

- ให้นักเรียนลากเส้นโยงคำคล้องจองภายในวรรค และระหว่างวรรคจากบทร้อยกรองที่กำหนดมาให้

การลากเส้นโยงคำให้ลากเส้นภายในวรรคเป็นเส้นโค้งให้เสร็จก่อน จากนั้น

จึงลากเส้นโยงคำระหว่างวรรคของบทร้อยกรอง

ตัวอย่าง :

(สุนทรภู่)

1. สัตว์เลี้ยงของฉัน	นั้นช่างน่ารัก
ใครใครรู้จัก	ฉันเรียกเจ้าเหมียว

2. เพราะรู้ว่าแม่รัก	แจ้งประจักษ์จิตอาทร
ห่วงใยไม่แคลนคลอน	รักลูกตั้งดวงชีวัน

(รัตติ)

3. วิชาเหมือนสินค้า	อันมีค่าอยู่เมืองไกล
ต้องยากลำบากไป	จึงจะได้สินค้ามา

(ของเก่าจากหนังสือครูศึกษา เล่ม 3)

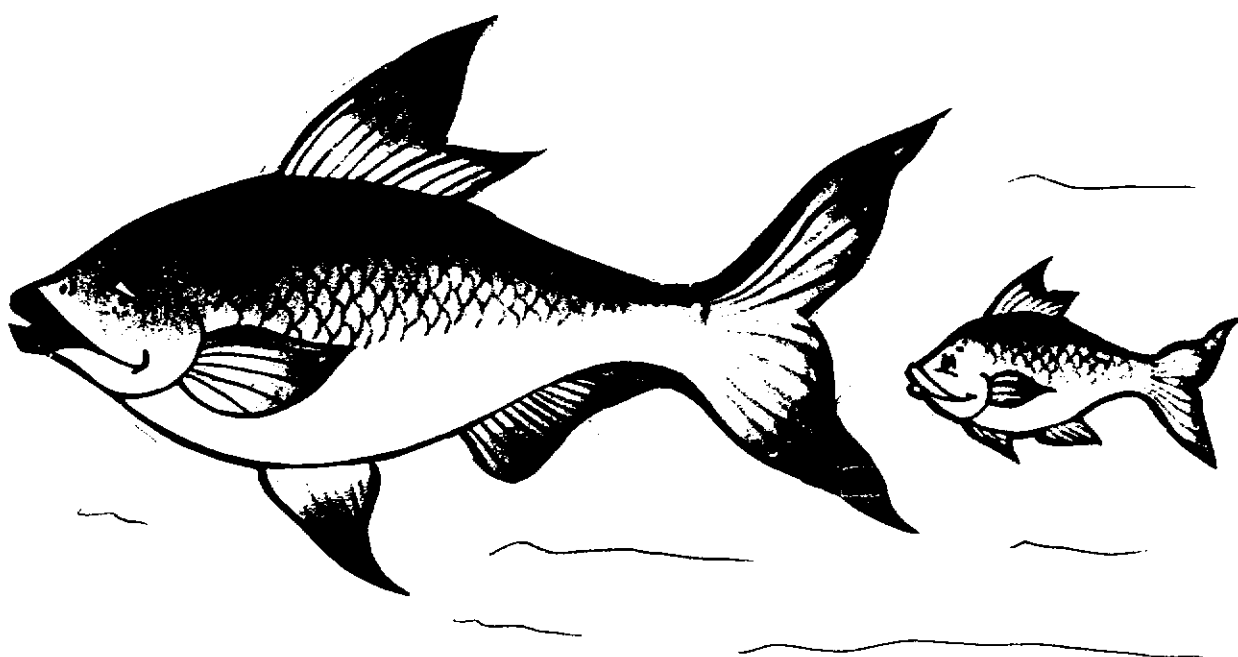
4. อันอ้อยตาลหวานลิ้นแล้วสิ้นซาก	แต่ลมปากหวานหูไม่รู้หาย
แม่น้เจ็บอื่นหมิ่นแสนจะแคลนคลาย	เจ็บจนตายก็เพราะเพิ่นให้เจ็บใจ

(สุนทรภู่)

ตอนที่ 3

มีรูปภาพ 2 ภาพ ให้นักเรียนเขียนคำคล้องจองที่มี 4 คำ จำนวน 4 วรรค บรรยายภาพ
ให้ต่อเนื่องกัน

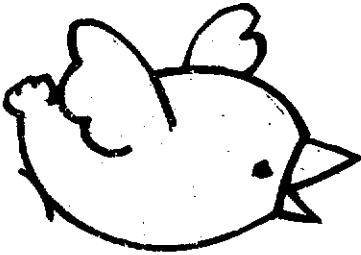
ตัวอย่าง :

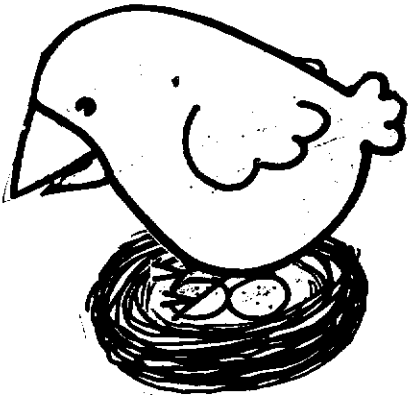
แม่ปลาวายไพบ
ลูกปลาวายตาม

ในน้ำเรingers
ด้วยความยินดี

1

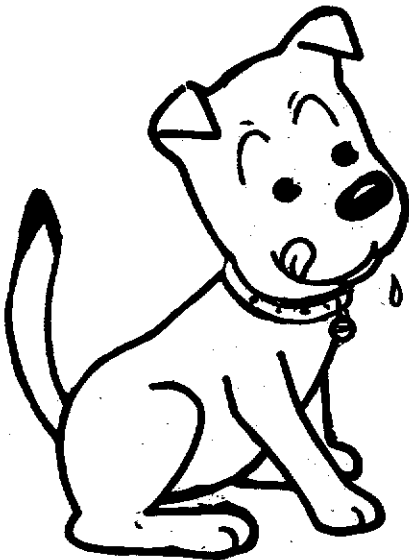

.....
.....

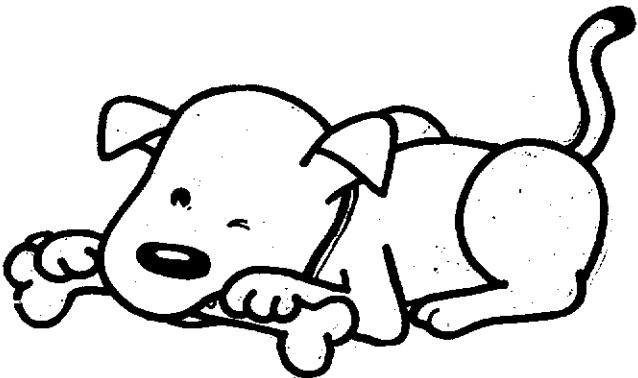

.....
.....

2

.....
.....

.....
.....

แผนการสอนที่ 3
เรื่อง ภาพย่น 11
เวลา 3 คาบ 60 นาที

ความคิดรวบยอด

ภาพย่น 11 เป็นพหุคูณกรองที่กำหนดจำนวนคาบแต่ละ 11 คาบ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

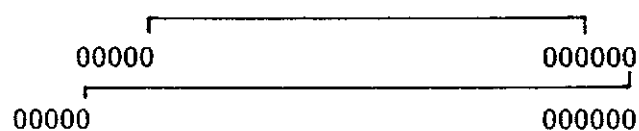
เมื่อนักเรียนได้เรียนเรื่องภาพย่น 11 แล้วสามารถ

1. บอกจำนวนคาบที่ใช้เขียนภาพย่น 11 ได้
2. บอกแผนผังและลักษณะบังคับของภาพย่น 11 ได้
3. อ่านทวนองเสนาะภาพย่น 11 ได้
4. เลือกคาบเดิมให้ภาพย่น 11 ถูกต้องได้

เนื้อหา

แผนผังและลักษณะบังคับของภาพย่น 11

แผนผัง

ลักษณะบังคับ

- ก. คณะ กาศยยานี 11 บทหนึ่งมี 2 บาท บาทที่ 1 เรียกบาทเอก บาทที่ 2 เรียกบาทโท แต่ละบาทมี 2 วรรค คือ วรรคแรกและวรรคหลัง
- ข. พยางค์ พยางค์หรือคำ ในวรรคแรกมี 5 คำ วรรคหลังมี 6 คำ
- ค. สัมผัส แบ่งเป็นสัมผัสนอกกับสัมผัสใน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

เปิดแถบบันทึกเสียงการอ่านทานองเสนาะกาศยยานี 11

วิชาเหมือนสินค้า	อันมีค่าอยู่เมืองไกล
ต้องยากลำบากไป	จึงจะได้สินค้ามา

ขั้นสอน

1. ครูคิดแผนภูมิ กาศยยานี 11 ให้นักเรียนอ่านในใจและสังเกตการใช้คำ
2. ให้นักเรียนอภิปรายความหมายของบทร้อยกรอง
3. ครูเปิดแถบบันทึกเสียงการอ่านทานองเสนาะกาศยยานี 11 และให้นักเรียนฝึกอ่านพร้อม ๆ กัน
4. คิดแผนภูมิ กาศยยานี 11 และแผนผังลักษณะบังคับของ กาศยยานี 11 จากนั้นครูอธิบายให้นักเรียนฟัง
5. ให้นักเรียนสังเกตและอภิปรายจำนวนคำและลักษณะบังคับของ กาศยยานี 11 จากตัวอย่างที่ครูนำมาให้นักเรียนดู

ขั้นสรุปและประเมินผล

นักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะของภาพย่น 11 จากนั้นหาแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์เรื่องภาพย่น 11

สื่อการสอน

1. แดบบันทึกเสียง
2. แผนภูมิตัวอย่างภาพย่น 11
3. แผนผังและลักษณะบังคับของภาพย่น 11
4. แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์

การประเมินผล

1. จากการอภิปรายของการใช้คำของภาพย่น 11
2. จากการอ่านทบทวนองเสนาะภาพย่น 11
3. จากการหาแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ เรื่องภาพย่น 11

แบบฝึกที่ 3

ภาพย่นานี 11

ภาพย่นานี 11 หนึ่งบทมี 2 บาท
วรรคหน้ามี 5 คำ วรรคหลังมี 6 คำ

- ให้นักเรียนเติม 0 แทนจำนวนคำในช่องว่างให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์
ของภาพย่นานี 11

00000	00.....
00.....	000.....
00.....	00.....
0000.....	0000.....

ตอนที่ 2

- ให้นักเรียนเลือกคำมาเติมในช่องว่างของกาพย์ยานี 11 ให้ถูกต้องและมีความหมาย

ตัวอย่าง :

ยามลมพัดมาแผ่ว
กลิ่นดอกแก้วล่องลอยลม

1.

ยี่ราชนีคือ.....
จึงน้อมนำวกั.....

2.

นกแก้วส่งเสียง.....
ฟังก็ก้องทุก.....

3.

น้ำเสนาขึ้น.....
ลงว่ายในลำ.....

4.

วิ่งเล่นอยู่ใน.....
พบลูกม้าหลง.....

ตอนที่ 3

- ให้นักเรียนคำไปเติมในช่องว่างให้มีความหมายสอดคล้องกับเนื้อความ
ในภาพย่นนี้ 11 ที่กำหนดมา โดยเขียนลงในรูปภาพดอกไม้ที่กำหนดไว้

ตัวอย่าง :น้อยส่งเสียงร้อง ดังกึกก้องทั่วป่าเขา

1.เดินทางมา เพื่อจะหาพ่อให้เจอ

2. น้องชอบกิน..... และลูกอมอร่อยดี

3. เจ็บป่วยไป..... อย่ารีรอจะป่วยนาน

4. ทำบุญได้กุศล ผลจะช่วยให้.....

- ให้นักเรียนเขียนภาพย่น 11 วรรคหลัง ให้สอดคล้องกับวรรคหน้า โดยเขียนบรรยายสิ่งที่คิดว่าจะเติมเป็นร้อยแก้วก่อน จากนั้นจึงเขียนเป็นภาพย่น 11 วรรคหลัง

ตัวอย่าง : ดอกไม้ในส่วนนี้

ฉันมากมีสีกลิ่นหอม

บรรยาย - สวยดี มีหลายสี กลิ่นหอม อยากได้ อยากดม อยากชม อยากเก็บเอาไป

ไว้ที่บ้าน สีม่วง เหลือง แดง ขาว กำลังบาน ฯลฯ เป็นต้น

1. ผงลิงวิ่งเล่นกัน

บรรยาย -
.....
.....

2. ผลไม้ลูกโตโต

บรรยาย -
.....
.....

3. เดินเที่ยววนป่าใหญ่

บรรยาย -

4. เรียนรู้ต้องจดจำ

บรรยาย -

แผนการสอนที่ 4
เรื่อง กาพย์ยานี 11
เวลา 3 คาบ 60 นาที

ความคิดรวบยอด

คำที่นำมาใช้เขียนกาพย์ยานี 11 ควรเป็นคำที่มีความหมายและแสดงความรู้สึกนึกคิดได้ชัดเจน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้เรียนเรื่องกาพย์ยานี 11 แล้วสามารถ

1. เรียงแถบคำประพันธ์กาพย์ยานี 11 ได้
2. อ่านทำนองเสนาะกาพย์ยานี 11 ได้
3. เขียนกาพย์ยานี 11 ได้อย่างน้อย 1 บท
4. เลือกคำมาเขียนหรือต่อเติมกาพย์ยานี 11 ที่กำหนดให้ได้

เนื้อหา

การเขียนกาพย์ยานี 11

1. เขียนเนื้อเรื่องเป็นร้อยแก้ว แล้วพยายามย่อเนื้อความให้เหลือวรรคละ 5-6 คำ
2. หาคำสัมผัสนอกให้ครบตามลักษณะบังคับ
3. หาคำสัมผัสในทั้งสัมผัสสระและสัมผัสอักษร

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

แบ่งนักเรียนเป็น 6 กลุ่ม แจกแถบคำประพันธ์กาพย์ยานี 11 กลุ่มละ 1 วรรค ครูติดแถบคำประพันธ์กาพย์ยานี 11 วรรคแรกในกระเป๋าดม นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกัน นำแถบคำประพันธ์กาพย์ยานี 11 ที่ได้รับไป นำมาเรียงต่อกันในกระเป๋าดม ให้ถูกต้อง ตามลักษณะคำประพันธ์ของกาพย์ยานี 11

ขั้นสอน

1. นักเรียนอ่านกาพย์ยานี 11 ในกระเป๋าดม โดยมีครูคอยแนะนำ การอ่านที่ถูกต้อง
2. นักเรียนอภิปรายการใช้คำของกาพย์ยานี 11 ที่อ่านไป
3. ครูอธิบายหลักการเขียนกาพย์ยานี 11 และยกตัวอย่างประกอบ
4. ทบทวนแผนผังและลักษณะบังคับของกาพย์ยานี 11
5. นักเรียนช่วยกันเขียนกาพย์ยานี 11 เรื่องความสะอาดจำนวน 1 บท

ขั้นสรุปและประเมินผล

นักเรียนช่วยกันสรุปหลักการเขียนกาพย์ยานี 11 จากนั้นทำแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ เรื่องกาพย์ยานี 11

สื่อการสอน

1. แอปคำประพันธ์กาพย์ยานี 11
2. กระเป๋าค้น
3. แผนผังและลักษณะบังคับของกาพย์ยานี 11
4. แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์

การประเมินผล

1. จากการเรียงแอปคำประพันธ์กาพย์ยานี 11
2. จากการอ่านทำนองเสนาะกาพย์ยานี 11
3. จากการช่วยกันเขียนกาพย์ยานี 11
4. จากการทำแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ เรื่องกาพย์ยานี 11

แบบฝึกที่ 4

กาพย์ยานี 11

คำที่นำมาใช้เขียนกาพย์ยานี 11 ควรเลือกใช้คำ
ที่มีสัมผัสคล้องจอง และมีความหมายต่อเนื่องกัน

ตอนที่ 1

- ให้นักเรียนเขียนกาพย์ยานี 11 จำนวน 1 วรรค เพื่อทำให้งาพย์ยานี 11
สมบูรณ์ครบ 1 บท

ตัวอย่าง : เจ้ามืดแดงเดินดุ่ม
มองเห็นเขื่อนแล้ว

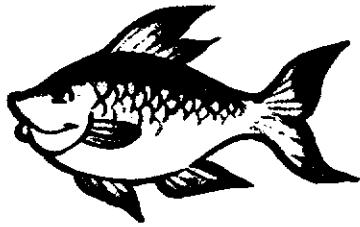
เป็นกลุ่มกลุ่มยาวเป็นแถว
ไม่คลาดแคล้วขมมดแดง

1. ปลวกช่วยกันสร้างรัง
เพราะความพากเพียรไฉ	แสนเก่งจิ้งจิ้งจกใหญ่
.....
2. แมลงบอบบิร่อนปีก
เห็นแล้วน่าอิจฉา	เล่นหลบหลีกกันไปมา
.....
3. จิ้งจกบนหลังคา
เคี้ยวเคี้ยวจิ้งจกมอง	พยักหน้าส่งเสียงร้อง
.....
4. หนังสือเล่มนั้นหาย
ใครจะช่างใจคอ	ถูกทำลายหรือเปล่าหนอ
.....

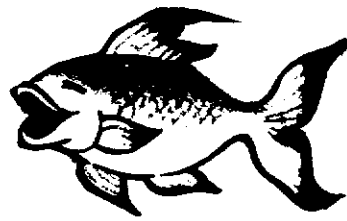
ตอนที่ 2

- ให้นักเรียนดูรูปภาพแล้วเขียนภาพย่นนี้ 11 จำนวน 2 วรรค บรรยายภาพ โดยพยายามเขียนให้แปลก แตกต่างจากของเพื่อน

ตัวอย่าง :

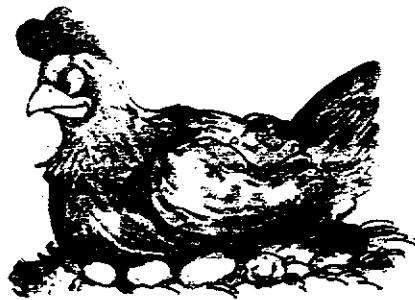

เจ้าปลายิ้มเรีงร่า

อีกตัวอ้าปากหัวเราะ

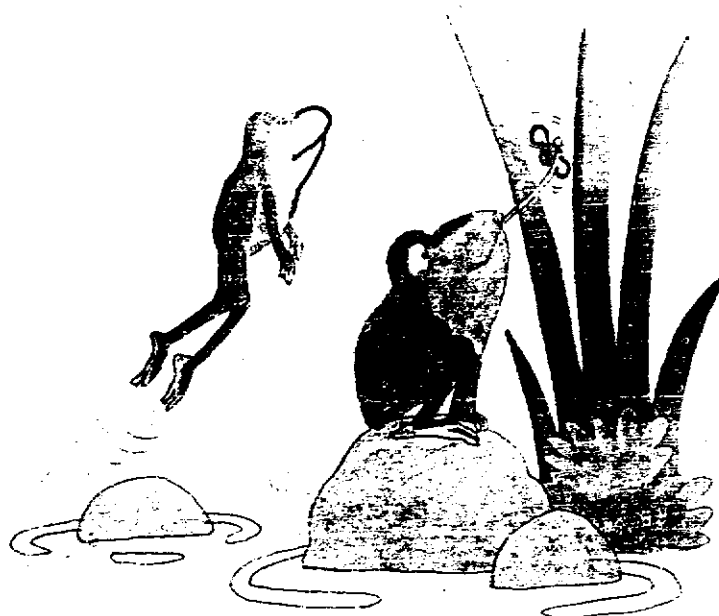
1.

.....

.....

2.

.....

.....

3.

.....

.....

- ให้นักเรียนเลือกคำมาเติมในช่องว่างให้ถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์ของกาพย์ยานี 11 โดยพยายามเขียนให้แปลกใหม่

ตัวอย่าง : ถ้าฉันมีเงินล้าน

จะซื้อบ้านแจกคนจน

1. ถ้าฉันมี..... จะ.....

2. ถ้าฉันมี..... จะ.....

3. ถ้าฉันมี..... จะ.....

4. ถ้าฉันมี..... จะ.....

แผนการสอนที่ 5
เรื่อง ภาพยนตร์ 11
เวลา 3 คาบ 60 นาที

ความคุ้มครอง

การเขียนภาพย่อานี้ 11 ต้องคำนึงถึงจิตหลักของและการใช้คำให้เหมาะสมกับเรื่องที่เขียน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้เรียนเรื่อง ภาพยนตร์ 11 แล้วสามารถ

1. อ่านภพพยาณี 11 ได้
2. อภิปรายการเขียนภพพยาณี 11 ให้พอเราได้
3. เมื่อกำหนดข้อความหรือสถานการณ์มาให้ สามารถเขียนแสดงความรู้สึกนึกคิดโดยเป็นภพพยาณี 11 ได้
4. เขียนภพพยาณี 11 อย่างอิสระได้ อย่างน้อย 1 บท

เนื้อหา

การเขียนภาพยนตร์ 11 ให้ไพเราะ ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ไม่ควรจบด้วยคำที่มีรูปวรรณยุกต์
2. ควรแบ่งช่วงการเขียนดังนี้

00/000
000/000
3. วรรคที่ 3 กับวรรคที่ 4 ควรเพิ่มสัมผัสรับส่งกันแน่นอนว่าจะไม่บังคับสัมผัสก็ตาม
4. ควรมีสัมผัสพยัญชนะ สัมผัสสระภายในวรรค

- มีเนื้อหาสาระแปลกใหม่ และเป็นเอกภาพ

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

ให้นักเรียนสังเกตรูปภาพ ที่มีภาพยานี้ 11 เป็นคำบรรยายได้รูปภาพ แล้วอภิปรายเกี่ยวกับรูปภาพ และบทร้อยกรอง

ขั้นสอน

- ให้นักเรียนอ่านภาพยานี้ 11 ได้รูปภาพ หากอ่านผิดครูจะคอยแนะนำช่วยเหลือ
- ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อภาพยานี้ 11 ที่ได้อ่านไป
- ครูอธิบายการเขียนภาพยานี้ 11 ให้ไพเราะ
- นำตัวอย่างภาพยานี้ 11 ที่เขียนต่างกัน จำนวน 2 บท ให้นักเรียนสังเกต

และอภิปรายว่า แต่ละบทมีความไพเราะต่างกันอย่างไร

ขั้นสรุปและประเมินผล

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะ การเขียนภาพยานี้ 11 ให้ไพเราะ จากนั้นทำแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ เรื่องภาพยานี้ 11

สื่อการสอน

- รูปภาพและภาพยานี้ 11 บรรยายได้รูปภาพ
- แผนภูมิภาพยานี้ 11 จำนวน 2 บท
- แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์

การประเมินผล

1. จากการอ่านภาพยนตร์ 11
2. จากการอภิปรายเมื่อได้อ่านภาพยนตร์ 11
3. จากการทบทวนแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ เรื่องภาพยนตร์ 11

แบบฝึกที่ 5

ภาพย่นานี 11

การเขียนภาพย่นานี 11 จากสถานการณ์ที่กำหนดให้ หรือเขียนบรรยายภาพ
ควรใช้เวลาพิจารณาให้ลึกซึ้งก่อนจะเขียน

ตอนที่ 1

- ให้นักเรียนเขียนภาพย่นานี 11 จำนวน 3 วรรค ต่อจากวรรคแรกก่อนการเขียน
ภาพย่นานี 11 ขอให้นักเรียนเขียนบรรยายสิ่งที่เห็นลงไปก่อน

ตัวอย่าง : ถ้าฉันมีเงินแสน

ซื้อทองแหวนมาไหม

จะเที่ยวแดนทั่วโลกไกล

ไปเก็บไว้บนดวงจันทร์

บรรยาย - จะซื้อของให้มาก ๆ ไปเที่ยว ตามสถานที่ต่าง ๆ จะไปเที่ยวให้ทั่ว

ซื้อเสื้อ กางเกง สายสร้อย แหวน นาฬิกาอย่างดี ถ้าเงินเหลือจะฝากธนาคาร เก็บไว้
ในพระอาทิตย์ ช้อนไว้ในพระจันทร์

1. มีข้าวร้อยกระสอบ

บรรยาย -

2. มีดอกไม้หลายดอก

บรรยาย -

3. สมุดมีพื้นเล่ม

บรรยาย -

4. หนมมีร้อยห่อ

บรรยาย -

ตอนที่ 2

- ให้นักเรียนเขียนภาพย่น 11 จำนวน 1 บท บรรยายความรู้สึกว่า ถ้านักเรียนเป็นสัตว์ในรูปภาพจะทำอย่างไร หรือมีความรู้สึกนึกคิดอย่างไร

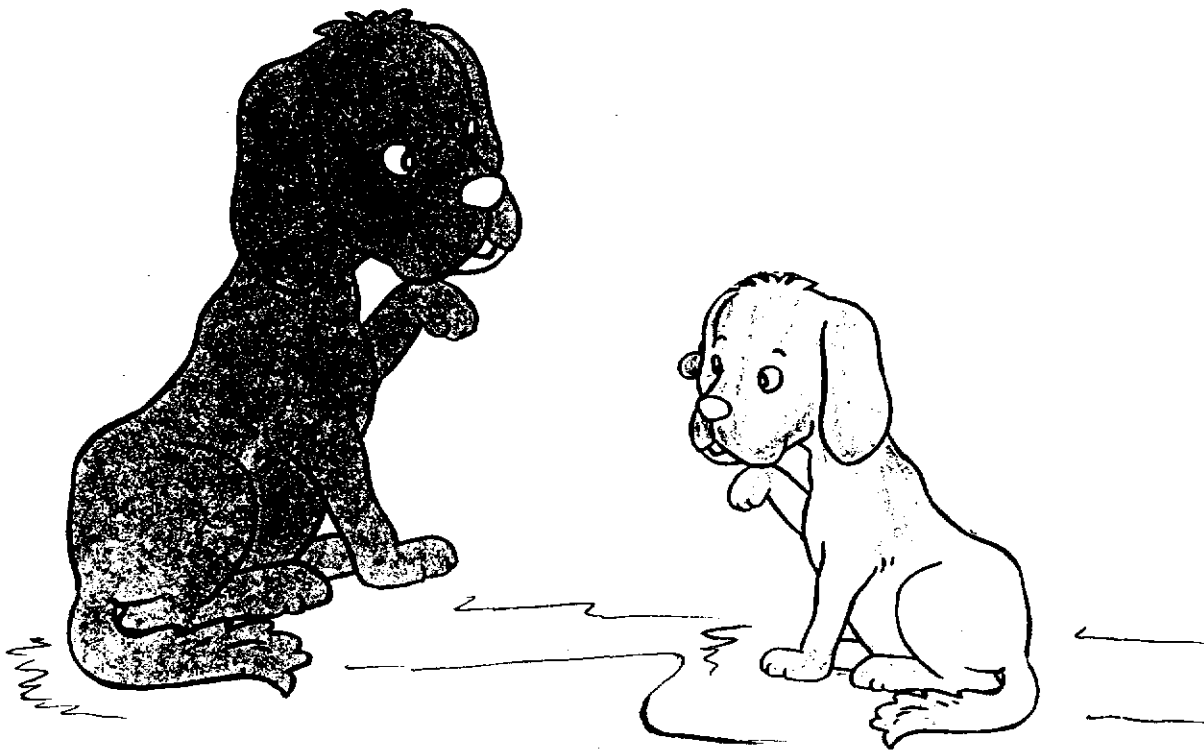
ตัวอย่าง :

จะโผบินร่อน
กระพือปีกเรีงร่า

จับลิบอ่อนคอกไม้ป่า
อวดสีสวยให้โลกชม

1.

.....

.....

2.

.....

.....

แผนการสอนที่ 6
เรื่อง กลอนสุภาพ
เวลา 3 คาบ 60 นาที

ความคิดรวบยอด

กลอนสุภาพเป็นบทร้อยกรองที่กำหนดจำนวนคำวรรคละ 6-9 คำ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

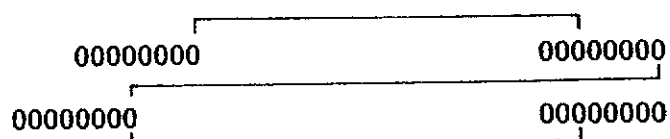
เมื่อนักเรียนได้เรียนเรื่องกลอนสุภาพแล้วสามารถ

1. อ่านกลอนสุภาพได้ถูกต้อง
2. บอกแผนผังและลักษณะบังคับของกลอนสุภาพได้
3. อ่านทำนองเสนาะกลอนสุภาพได้
4. เลือกคำมาเติมให้กลอนสุภาพมีจำนวนคำครบวรรคได้

เนื้อหา

แผนผังและลักษณะบังคับของกลอนสุภาพ

แผนผัง

ลักษณะบังคับ

1. คณะ กลอนสุภาพ 1 บทมี 2 บาท 1 บาทมี 2 วรรค
2. พยางค์ หรือคำในแต่ละวรรคมีจำนวน 6-9 คำ
3. สัมผัส แบ่งเป็นสัมผัสนอกกับสัมผัสใน
4. เสียงวรรณยุกต์ บังคับเสียงทำวรรคเพื่อให้เกิดความไพเราะ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้น ทบทวน

เปิดแถบบันทึกเสียงการอ่านตนเอง เสนาะกลอนสุภาพ

แล้วสอนว่าอย่าไว้ใจมนุษย์	มันแสนสุดลึกล้ำเหลือเกิน
ถึงแก่ฉวยพินเกี่ยวที่เลี้ยวลด	ก็ไม่คิดเหมือนที่เงื่อนน้ำใจคน
มนุษย์ที่รักอยู่สองสถาน	บิดามารดาก็รักเป็นผล
ที่พึ่งหนึ่งพึ่งได้แต่กายตน	เกิดเป็นคนคิดเห็นจึงเจรจา

ขั้น สอน

1. ครูคิดแผนภูมิกลอนสุภาพ ให้นักเรียนอ่านในใจและสังเกตการใช้คำ
2. ให้นักเรียนศึกษาคำใหม่ และอภิปรายความหมายของกลอนสุภาพ
3. ครูเปิดแถบบันทึกเสียงการอ่านตนเอง เสนาะ และให้นักเรียนฝึกอ่านพร้อม ๆ กัน
4. ครูคิดแผนผังและอธิบายลักษณะบังคับของกลอนสุภาพ
5. นักเรียนอภิปรายแผนผังและลักษณะบังคับของกลอนสุภาพ

ขั้นสรุปและประเมินผล

นักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะของกลอนสุภาพ จากนั้นทบทวนแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์

เรื่องกลอนสุภาพ

สื่อการสอน

1. แดบบันทึกเสียง
2. แผนภูมิตัวอย่างกลอนสุภาพ
3. แผ่นผังและลักษณะบังคับของกลอนสุภาพ
4. แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์

การประเมินผล

1. จากการอธิบายความหมายและการใช้คำของกลอนสุภาพ
2. จากการอธิบายแผนผังและลักษณะบังคับของกลอนสุภาพ
3. จากการอ่านทบทวนเองสำเนากลอนสุภาพ
4. จากการทำแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ เรื่องกลอนสุภาพ

แบบฝึกที่ 6

กลอนสุภาพ

กลอนสุภาพหรือกลอนแปด หนึ่งบทมี 2 บาท ในแต่ละวรรค
ของกลอนสุภาพ ใช้คำได้วรรคละ 6-9 คำ

ตอนที่ 1

- ให้นักเรียนโยงเส้นคำสัมผัสระหว่างวรรคของกลอนสุภาพ ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์

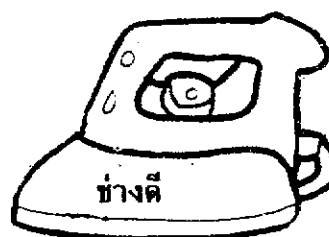
ตัวอย่าง : ความเป็นห่วงของใครก็ไม่รู้ มาชุกอยู่ใต้หมอนฉันทอนทน

1.	จากภูเขาแสนไกลใครห่วงถึง	คิดคำนึงว่าเหวอยู่เอยกา
2.	สนลำยใบไหวช้าช้าคราลมแผ่ว	อยู่เช่นนั้นและแล้วก็ร่วงหล่น
3.	ตึกหลังใหม่สร้างขึ้นอย่างโอ่อ่า	นำอยู่นักหากพิศคงสบาย
4.	แดดจัดจ้าหน้าค้ำฟ้างานหนัก	จึงหยุดพักได้เงาไม้ร่มรื่น

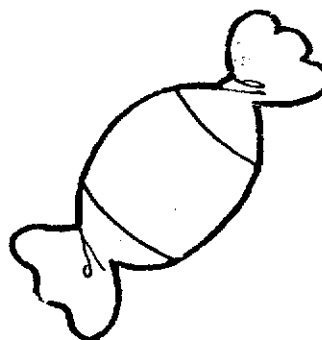
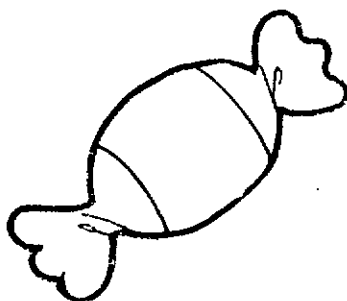
ตอนที่ 2

- ให้นักเรียนหาคำไปเติมในช่องว่างของกลอนสุภาพให้ครบ 1 วรรค
โดยเขียนลงในรูปภาพที่กำหนดไว้

ตัวอย่าง : รีดผ้าก็มีระเบียบดู.....

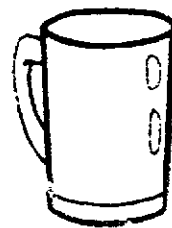
1. ได้ลูกอมสีสวยงาม.....

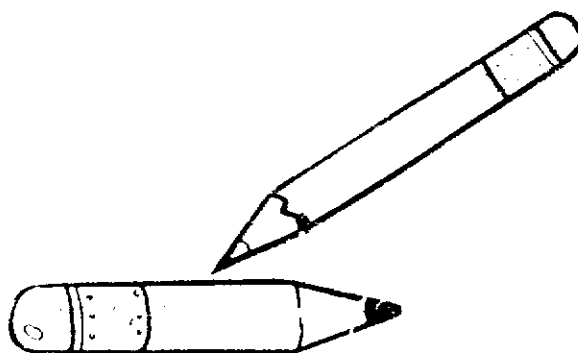
2. ถุงเท้าต้องสะอาดจึง.....

3. ถ้าดื่มน้ำได้ทุกวันจะ.....

4. หากว่ามีการบ้านก็.....

- ให้นักเรียนเรียงลำดับกลอนสุภาพ 2 วรรคให้ถูกต้อง และตั้งชื่อบทกลอนให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

ตัวอย่าง : ให้นักเรียนเขียนท่องจำตามครู

เข้าต้นขึ้นรับเร่งไปโรงเรียน

เข้าต้นขึ้นรับเร่งไปโรงเรียน

ให้นักเรียนเขียนท่องจำตามครู

ชื่อเรื่อง - นักเรียน

1. พ่อเจอคนรับบิณฑิณไกล

แมลงปอปีกบางบินเวียนวน

.....

ชื่อเรื่อง -

2. อี้อ่างร้องก้องดังหลังฝนตก

ส่วนคางคกกระโดดอยู่ไปมา

.....

ชื่อเรื่อง -

3. อยู่กันอย่างสันติสุขเสมอไป

๓ ป่าใหญ่มีเสือขาวและช้าง

.....

ชื่อเรื่อง -

4. ทนท้งกยทนท้งใจใครรู้บ้าง
 ึ่งไกลห้งจากหมู่ชนคนท้งหลย

.....

ชื่อเรื่อง -

- ำให้ักเรียนเขียนกลอนสุภาพรรคหลัง ำให้สอคล้องกับวรรคหน้าโดยเขียนบรรยาย
 ึ่งที่คิดว่าจะเติมก่อน จากนั้นจึงเขียนกลอนสุภาพรรคหลัง

ตัวอย่าง : อันคอกไม้ในสวนของฉันนี้ ปลูกอย่างคมีมากมายหลายชนิด

บรรยาย - มีมากกลั่น หลยสี มากมายหลายพันธุ์ ทั้งชบา จ้าปา จ้าปี ช่อนกลั่น
 มะลิล้วนแต่สวย ๆ ท้งนั้น

1. ทมัตว์น้อยคินงหลงทางมา

บรรยาย -

.....

2. ทมกลืนแดงสวยค้ใบนี้ใหม่

บรรยาย -

.....

แผนการสอนที่ 7
เรื่อง กลอนสุภาพ
เวลา 3 คาบ 60 นาที

ความคิดรวบยอด

คำที่นำมาใช้เขียนกลอนสุภาพ ควรเป็นคำที่มีความหมายและแสดงความรู้สึกนึกคิดได้ชัดเจน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้เรียนเรื่องกลอนสุภาพแล้วสามารถ

1. เลือกคำมาเติมในวรรคของกลอนสุภาพได้
2. อ่านแบ่งวรรคของกลอนสุภาพได้
3. อภิปรายลักษณะการใช้คำของกลอนสุภาพได้
4. เขียนกลอนสุภาพได้อย่างน้อย 1 บาท

เนื้อหา

ลักษณะกลอนสุภาพที่ดี

1. แต่งถูกต้องตามฉันทลักษณ์
2. มีความคิดอันรุ่งโรจน์
3. แสดงความดีมีวิถืชีวา
4. มีความประณีตในการใช้คำ

การเขียนกลอนสุภาพ

1. ไม่ใช้คำซ้ำเพี้ยน
2. ศึกษาความหมายของคำก่อนใช้
3. ใช้คำให้เหมาะกับเรื่อง
4. ใช้คำง่าย ๆ เข้าใจได้ดี

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ให้นักเรียนหาคำมาเติมในช่องว่างท้ายวรรคของกลอนสุภาพคือ

1. ผีเสื้อพ่อนกระพือปีกบิน.....
2. เกาะส่งาบทกึ่งนี้.....
3. มดดำเดินเป็นทิวแถวแนว.....
4. ดอกไม้งามมีหนามแหลมอยู่.....

ขั้นสอน

1. นักเรียนช่วยกันอ่านกลอนสุภาพครั้งละ 1 วรรค ให้ถูกต้องตามลักษณะของกลอนสุภาพและอภิปรายการใช้คำที่นักเรียนนำมาเติมในวรรคของกลอนสุภาพ
 2. ครูยกตัวอย่างกลอนสุภาพ 1 บท อธิบายการใช้คำและลักษณะการเขียนกลอนสุภาพ
 3. ให้นักเรียนอภิปรายลักษณะการใช้คำที่นักเรียนเติมในวรรคของกลอนสุภาพ
- ตอนนำเข้าสู่บทเรียนอีกครั้งหนึ่งฝึกอ่านพร้อม ๆ กัน
4. ทบทวนแผนผังและลักษณะบังคับของกลอนสุภาพ

ขั้นสรุปและประเมินผล

นักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะของกลอนสุภาพที่ดีและการเลือกใช้คำเขียนกลอนสุภาพ
จากนั้นทำแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ เรื่องกลอนสุภาพ

สื่อการสอน

1. แผนภูมิตัวอย่างกลอนสุภาพ
2. แผนผังและลักษณะบังคับของกลอนสุภาพ
3. แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์

การประเมินผล

1. จากการหาคำมาเติมในวรรคของกลอนสุภาพ
2. จากการอ่านกลอนสุภาพ
3. จากการอธิบายลักษณะการใช้คำของกลอนสุภาพ
4. จากการทำแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ เรื่องกลอนสุภาพ

แบบฝึกที่ 7

กลอนสุภาพ

การเลือกใช้คำมาเขียนกลอนสุภาพ ควรใช้คำที่มีความหมาย
แสดงความรู้สึกและสื่อความหมายได้ชัดเจน

ตอนที่ 1

- ให้นักเรียนเขียนเรื่องต่อจากสถานการณ์ที่กำหนดมา จากนั้นเขียนเป็นกลอนสุภาพ

จำนวน 2 วรรค

ตัวอย่าง : ถ้าเดินไปในที่มืดเพียงคนเดียว

จะเกิดความกลัว อยากมีเพื่อน ไม่อยากเดินไปไหน รู้สึกกลัวผี กลัวสัตว์
ร้ายต่าง ๆ จะมาทำร้าย อยากให้มีเพื่อนเดินไปข้าง ๆ

ถ้าต้องเดินเผอิญมีคยาคิดค้น

คงกลัวล้นตกใจกลัวภัยแน่

1. ถ้าเดินไปพบงูตัวใหญ่อยู่ข้างหน้า

จะ.....

2. ถ้าพบเด็กยืนร้องไห้อยู่คนเดียว

จะ.....

3. ถ้าไปเที่ยวในป่าแล้วเกิดหลงทาง

จะ.....

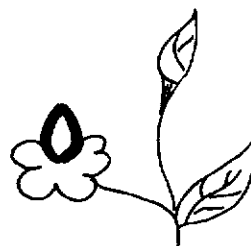
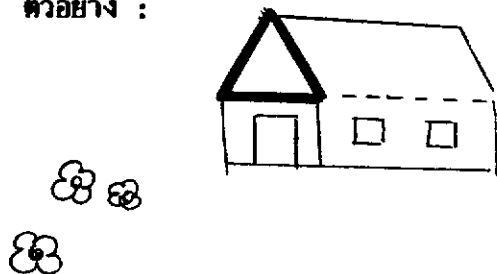
4. ถ้าพบนกตัวน้อยนอนเจ็บอยู่ที่พื้นดิน

จะ.....

ตอนที่ 2

- ให้นักเรียนต่อเติมรูปภาพ 2 รูป ให้สัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน จากนั้นเขียนบรรยาย
เป็นกลอนสุภาพ จำนวน 2 วรรค

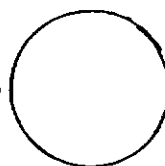
ตัวอย่าง :

อันบ้านนี้แน่ว่าจะไม่ใหญ่

แต่เต็มไปด้วยดอกไม้้งคงามยิ่ง

1.

.....

.....

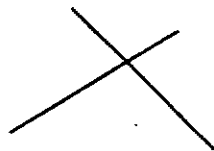
2.

3.

4.

แผนการสอนที่ 8
เรื่อง กลอนสุภาพ
เวลา 3 คาบ 60 นาที

ความคิดรวบยอด

การเขียนกลอนสุภาพ ต้องคำนึงถึงฉันทลักษณ์ และการใช้คำให้เหมาะสมกับเรื่องที่เขียน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้เรียนเรื่องกลอนสุภาพแล้วสามารถ

1. แสดงความคิดเห็นเมื่อฟังเพลงได้
2. เปรียบเทียบลักษณะเนื้อหาของกลอนสุภาพกับเพลงได้
3. อภิปรายลักษณะการเขียนและการใช้คำในบทกลอนสุภาพได้
4. เขียนกลอนสุภาพได้อย่างน้อย 2 บท

เนื้อหา

การเขียนกลอนสุภาพให้ไพเราะ ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. มีสัมผัสสระและสัมผัสพยัญชนะภายในวรรค
2. ในวรรคที่ 2 จะใช้สัมผัสนอกกับคำที่ 3 หรือ 5 กับ 6 ก็ได้
3. ระวังเสียงวรรณยุกต์ท้ายวรรค
4. เพิ่มสัมผัสในคำที่ 5, 6 และ 7

5. พยายามคุมคำให้มี 8-9 คำ
6. ไม่ใช้คำยากเกินไป
7. เขียนให้มีลักษณะเฉพาะตัว ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกได้ลึกซึ้งกินใจ
8. มีความคิดแปลกใหม่

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

เปิดแถบบันทึกเสียงเพลง "ครวญ" ของสุเทพ วงศ์กำแหง ให้นักเรียนฟัง
จนแล้วให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเพลง

ขั้นสอน

1. นักเรียนอภิปรายเนื้อร้องของเพลง และลักษณะการใช้คำเปรียบเทียบกับ
กลอนสุภาพทั่ว ๆ ไป
2. ครูอธิบายการเขียนกลอนสุภาพให้พอเราะ
3. จัดแผนภูมิตัวอย่างกลอนสุภาพจำนวน 2 บท ให้นักเรียนอภิปรายลักษณะ
การเขียนและการใช้คำของกลอนสุภาพ
4. ให้นักเรียนช่วยกันเขียนกลอนสุภาพจำนวน 2 บท และตั้งชื่อบทกลอนเอง
อย่างอิสระ

ขั้นสรุปและประเมินผล

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปหลักการเขียนกลอนสุภาพให้พอเราะ จากนั้นทำแบบฝึก
หัดภาษาไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ หน้า 167

สื่อการสอน

1. แด่บันทึกลีขียงเพลง
2. แผนภูมิตัวอย่างกลอนสุภาพ
3. แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์

การประเมินผล

1. จากการแสดงความคิดเห็นเมื่อได้ฟังเพลง
2. จากการเปรียบเทียบการใช้คำของกลอนสุภาพกับเพลง
3. จากการอภิปรายลักษณะการเขียน และการใช้คำของกลอนสุภาพ
4. จากการทำแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ เรื่องกลอนสุภาพ

แบบฝึกที่ 8

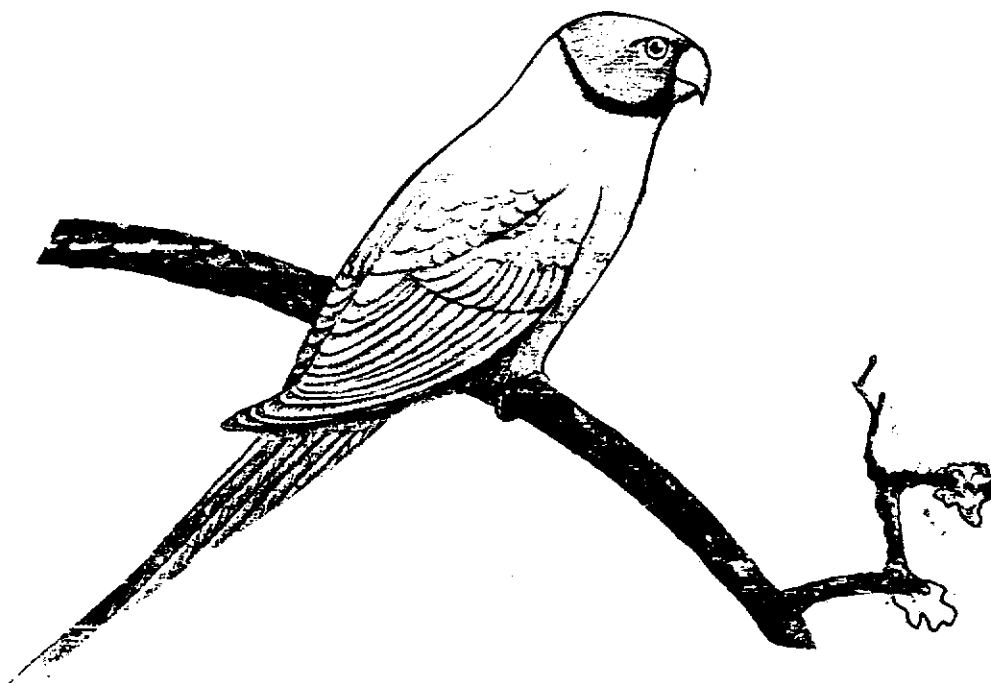
กลอนสุภาพ

กลอนสุภาพที่ไพเราะต้องเขียนให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์
มีการเลือกใช้ถ้อยคำ และมีเนื้อหาสาระที่แปลกใหม่ น่าสนใจ

ตอนที่ 1

- ให้นักเรียนเขียนกลอนสุภาพจำนวน 1 บท บรรยายรูปภาพ ก่อนเขียน
ให้นักเรียนสังเกตรูปภาพ 1 นาที และพิจารณาว่าจะเขียนอย่างไร จากนั้นเขียนกลอนสุภาพ
ในเศษกระดาษพร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขให้เรียบร้อย แล้วจึงนำมาเขียนใหม่ในช่องว่างที่กำหนด

ตัวอย่าง :

นกแก้วเกาะกิ่งไม้หัวเจว้น
อยู่ตัวเดียวเปลี่ยวเหงาเศร้าใจจัง

คิดถึงวันข้างหน้าน้ำตาหลัง
จะหาแรงงาน้องพี่ที่ไหนเจอ

1.

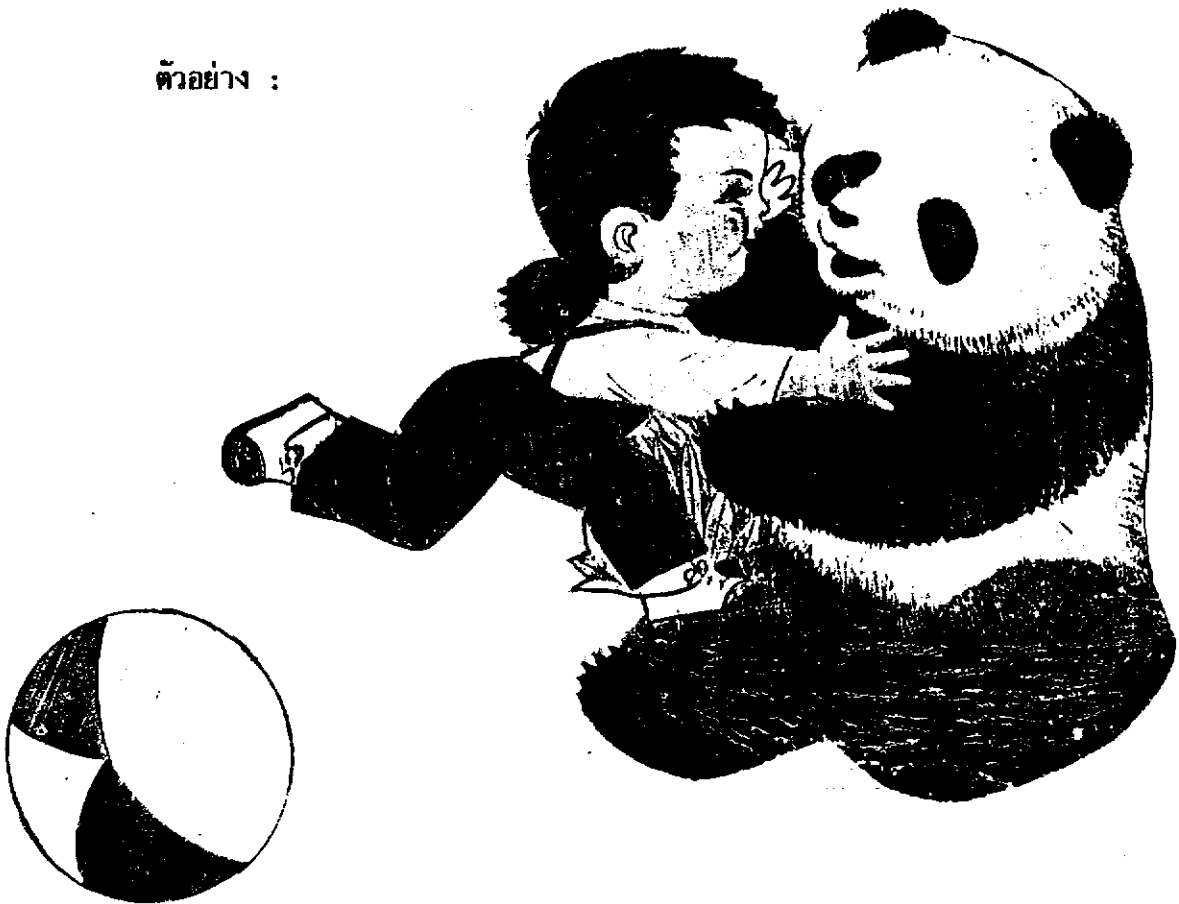
.....

.....

ตอนที่ 2

- ให้นักเรียนเขียนกลอนสุภาพบรรยายรูปภาพ จำนวน 2 บท ก่อนเขียนให้สังเกต และพิจารณารูปภาพ 1 นาที จากนั้นเขียนบรรยายเป็นร้อยแก้วในเศษกระดาษ แล้วเขียน เป็นร้อยกรองพร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขให้เรียบร้อย เสร็จแล้วจึงนำมาเขียนในช่องว่าง ที่กำหนดได้รูปภาพ

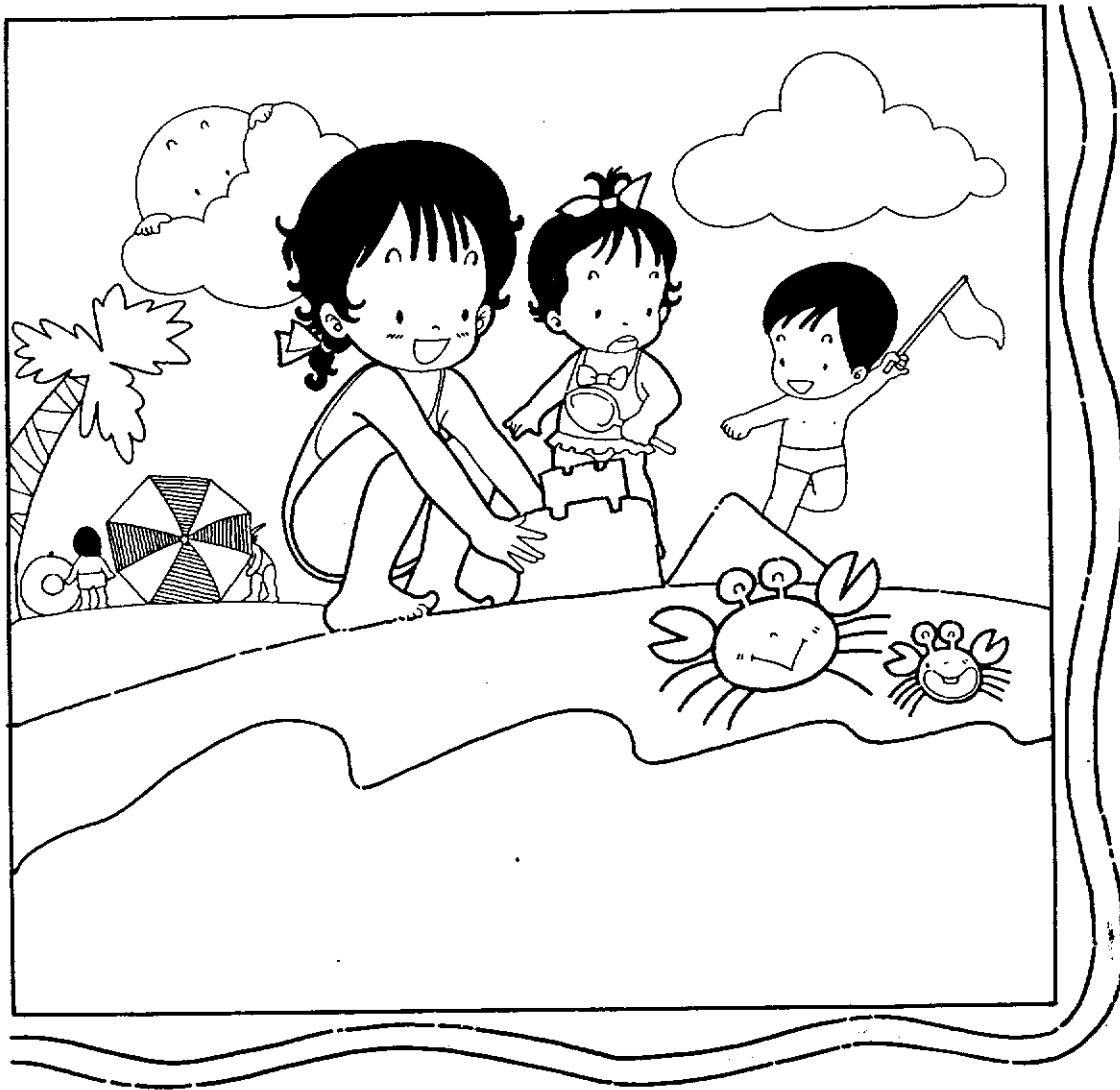
ตัวอย่าง :

หมีตัวใหญ่ใจดีมีน้ำใจ
เด็กเริ่มเรียงหน้าพาน้ำขึ้นบาน
แล้วเอ่ยชวนหมีว่ามาเล่นกัน
หมีสนุกสุดแสนดีเสียยิ่งนัก

ยิ้มสดใสแฉะเยิ้มเด็กที่บ้าน
ส่งยิ้มหวานวิ่งไปหาหมีน่ารัก
ตัวของฉันมีลูกบอลน่ารัก
ก่อนหยุดพักกินอาหารสำราญใจ

1.

.....	
.....	
.....	
.....	

แผนการสอนที่ 9
เรื่อง กลอนคอกสร้อย
เวลา 3 คาบ 60 นาที

ความคิดรวบยอด

กลอนคอกสร้อย เป็นบทร้อยกรองที่มีฉันทลักษณ์คล้ายกับกลอนสุภาพ ต่างกัน
เพียงการกำหนดคณะ คำขึ้นต้นและคำลงท้ายเท่านั้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

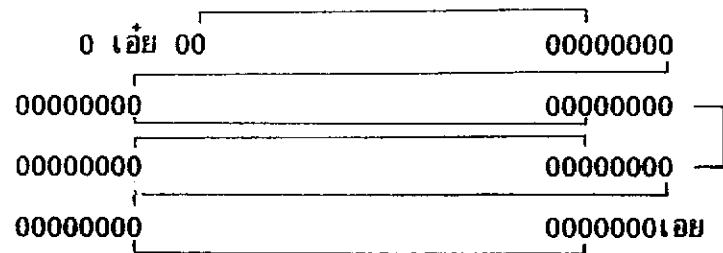
เมื่อนักเรียนได้เรียนเรื่องกลอนคอกสร้อยแล้วสามารถ

1. บอกจำนวนคำที่ใช้เขียนกลอนคอกสร้อยได้
2. อ่านทำนองเสนาะกลอนคอกสร้อยได้
3. บอกแผนผังและลักษณะบังคับของกลอนคอกสร้อยได้
4. เลือกคำมาเติมในวรรคของกลอนคอกสร้อยได้

เนื้อหา

แผนผังและลักษณะบังคับของกลอนคอกสร้อย

แผนผัง

ลักษณะบังคับ

1. คณะ กำหนดให้มี 8 วรรค หรือ 2 บทกลอนเป็น 1 บทคอกสร้อย
2. วรรคต้น กำหนดให้มีคำจำกัด คำที่ 1 กับ 3 ต้องซ้ำเป็นคำเดียวกัน คำที่ 2 ซึ่งเป็นคำแทรกต้องเป็นคำว่า เอี้ย
3. ลักษณะบังคับสัมผัสอื่น ๆ ใช้เหมือนกับกลอนสุภาพ
4. วรรคสุดท้ายต้องลงท้ายด้วยคำว่า เอี้ย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้น บทนำ

ศึกษารูปแบบกลอนคอกสร้อยและเปิดแถบบันทึกเสียงการอ่านกลอนคอกสร้อยให้นักเรียนฟัง

คอกเอี้ยคอกแก้ว	เจ้าบ้านแล้วบ้านในหัวใจฉัน
ทั้งหอมหวานอวลตลบพบทุกวัน	สีขาวนั้นสะอาดปราศราศี
ยามค่ำชมดมกลิ่นหอมอ่อนน้าจิต	ชื่นชีวิตชื่นชีวาพาสุขศรี
กลิ่นใดเล่าจะเทียบเปรียบได้ดี	กลิ่นแก้วนี้หอมสดชื่นยั่งยืนเอี้ย

ขั้น บทสอน

1. ให้นักเรียนฝึกอ่านในใจ และศึกษาคำที่ควรศึกษา คือ หอมหวาน อวล ตลบ ปราศราศี
2. อภิปรายความหมายและการใช้คำของกลอนคอกสร้อย

แบบฝึกที่ 9

กลอนดอกสร้อย

กลอนดอกสร้อย 1 บทมี 4 บาท บังคับให้วรรคแรกขึ้นต้นด้วยเอ๋ย
และวรรคท้ายลงท้ายด้วยเอ๋ย

- ให้นักเรียนหาคำมาเติมในวรรคแรกของกลอนดอกสร้อยให้ถูกต้องและมีความหมาย

ตัวอย่าง : เด็กเอ๋ยเด็กน้อย

1. โรงเอ๋ย.....
2. การเอ๋ย.....
3. นกเอ๋ย.....
4. ปลาเอ๋ย.....

เจ้ายังคอยความรู้ควรรศึกษา

เป็นที่เขียนคัดอ่านรู้หนังสือ

นั้นเป็นงานที่นักเรียนทำเสมอ

ร้องแจ้วแจ้วดังเสนาะไพเราะยิ่ง

ตัวมันอยู่ในทะเลจับมาขาย

3. ครูเปิดแถบบันทึกเสียงการอ่านตนเอง เสนาะกลอนดอกสร้อยและให้นักเรียน
ฝึกอ่านพร้อม ๆ กัน
4. ครูคิดแผนผังและอธิบายลักษณะบังคับของกลอนดอกสร้อย
5. ยกตัวอย่างกลอนดอกสร้อยแล้ว ให้นักเรียนช่วยกันหาคำมาเติมในช่องว่าง
ของกลอนดอกสร้อยให้ถูกต้องและมีความหมาย

ขั้นสรุปและประเมินผล

นักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะของกลอนดอกสร้อย จากนั้นท่านแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์
เรื่องกลอนดอกสร้อย

สื่อการสอน

1. แถบบันทึกเสียง
2. แผนภูมิตัวอย่างกลอนดอกสร้อย
3. แผนผังและลักษณะบังคับของกลอนดอกสร้อย
4. แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์

การประเมินผล

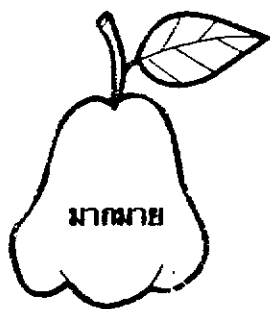
1. จากการอภิปรายความหมายและการใช้คำของกลอนดอกสร้อย
2. จากการอ่านตนเอง เสนาะกลอนดอกสร้อย
3. จากการช่วยกันสรุปแผนผังและลักษณะบังคับกลอนดอกสร้อย
4. จากการทำแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ เรื่องกลอนดอกสร้อย

ตอนที่ 2

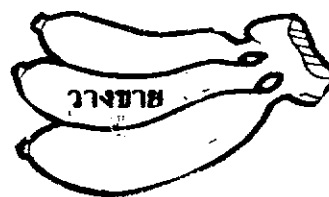
- ให้นักเรียนเปลี่ยนคำที่ขีดเส้นใต้ ซึ่งเขียนผิดหลักเกณฑ์ของกลอนคอกสร้อย
เป็นคำที่ถูกต้องและมีความหมาย คำที่เปลี่ยนนั้นให้เติมลงในรูปภาพที่กำหนดให้

ตัวอย่าง :

ผลเอ๋ยผลไม้
หาซื้อได้ทุกฤดูนี้วัน

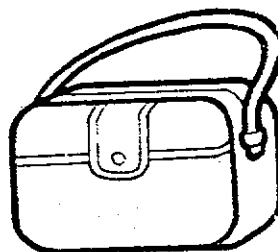
มีเต็มสวนทั้งหวานเปรี้ยวน่าเคี้ยวเล่น
เมืองไทยเป็นเมืองดีมีผลไม้

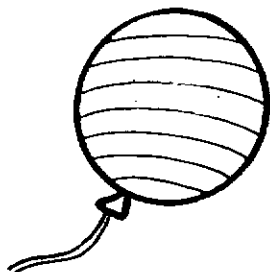
1. กระเอ๋ยกระเป๋า
จะเดินทางไปไหนสมควรครอง

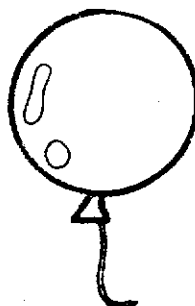
เป็นเงินทองถือง่ายใช้ได้คล่อง
ใช้ใส่ของสะควกสบายดี

2. ลูกเอ๋ยลูกไปง
เสียดายที่ปล่อยไปไม่น่าพา

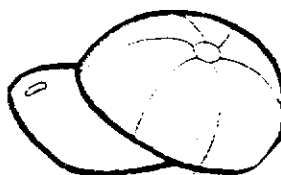
- ลอยขึ้นฟ้า ไกลลิบไปสุดหล้า
น้องร้องหาต้องซื้อใหม่ให้น้องเรา

3. หมวกเอ๋ยหมวกสวย
เมื่อท่องเที่ยวจะสนุกแทบทุกตอน

- เป็นผ้าที่กันแดดไม่ร้อนก่อน
จึงขอวนาให้ใส่หมวกเมื่อเดินทาง

- กำหนดคลอนคอกสร้อยวรรคแรกมาให้ ขอให้นักเรียนเขียนวรรคต่อไปให้ถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์

ตัวอย่าง : ปลาเอ๋ยปลาทอง

จำเป็นต้องเลี้ยงดูเอาไว้

1. ข้างเอ๋ยข้างใหญ่

.....

2. น้าเอ๋ยน้าวัง

.....

3. ลิงเอ๋ยลิงชน

.....

4. ปูเอ๋ยปูทะเล

.....

แผนการสอนที่ 10
เรื่อง กลอนดอกสร้อย
เวลา 3 คาบ 60 นาที

ความศึรวบยอค

คำที่นำมาใช้เขียนกลอนดอกสร้อย ควรเป็นคำที่มีความหมายและแสดงความรู้สึกนึกคิดได้ชัดเจน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้เรียนเรื่องกลอนดอกสร้อยแล้วสามารถ

1. อ่านทบทองเสนาะกลอนดอกสร้อยได้
2. อภิปรายการเขียน การใช้คำ และฉันทลักษณ์กลอนดอกสร้อยได้
3. เลือกคำมาเติมในช่องว่างของกลอนดอกสร้อยได้

เนื้อหา

การเขียนกลอนดอกสร้อย

มีหลักการเขียนโดยทั่วไปคล้ายกับกลอนสุภาพคือ

1. นำใช้คำพ้องเพื่อย
2. ศึกษาความหมายของคำก่อนใช้
3. ใช้คำให้เหมาะกับเรื่อง
4. ใช้คำง่าย ๆ เข้าใจได้ดี

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

นำบทดอกสร้อย ก.ข. เรื่องที่ 8 คือ ช้างพลาย ของ อภัย จันทวิมล มาให้นักเรียน
ฝึกอ่านออกเสียง

ขั้นสอน

1. นักเรียนอภิปรายความหมายของกลอนดอกสร้อย และฝึกอ่านทบทวนเองเสนาะ
2. คิดแผนผังและลักษณะบังคับของกลอนดอกสร้อย ทบทวนเรื่องฉันทลักษณ์ และอธิบาย
หลักการเขียนเพิ่มเติม
3. นำตัวอย่างกลอนดอกสร้อยจำนวน 2 บท มาให้นักเรียนอภิปรายลักษณะการเขียน
การใช้คำและฉันทลักษณ์

ขั้นสรุปและประเมินผล

นักเรียนช่วยกันสรุปหลักการเขียนกลอนดอกสร้อย จากนั้นทำแบบฝึกการเขียน
แบบสร้างสรรค์ เรื่อง กลอนดอกสร้อย

สื่อการสอน

1. หนังสือดอกสร้อย ก.ข. ของ อภัย จันทวิมล
2. แผนภูมิตัวอย่างกลอนดอกสร้อย
3. แผนผังและลักษณะบังคับของกลอนดอกสร้อย
4. แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์

การประเมินผล

1. จากการอ่านทวนองเสนาะกลอนคอกสร้อย
2. จากการอธิบายลักษณะการเขียน การใช้คำและฉันทลักษณ์ของกลอนคอกสร้อย
3. จากการทาบแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ เรื่องกลอนคอกสร้อย

แบบฝึกที่ 10

กลอนดอกสร้อย

การเขียนกลอนดอกสร้อยต่อเติมจากที่กำหนดให้ ควรเขียนให้มี
เนื้อหาสาระต่อเนื่องกัน

ตอนที่ 1

- ให้นักเรียนหาคำมาเติมในวรรคสุดท้ายของกลอนดอกสร้อยที่กำหนดให้
โดยพยายามเขียนให้ถูกต้อง มีความหมายสอดคล้องและต่อเนื่องกับวรรคแรก

ตัวอย่าง : เด็กมีวินัยไม่เมตตา

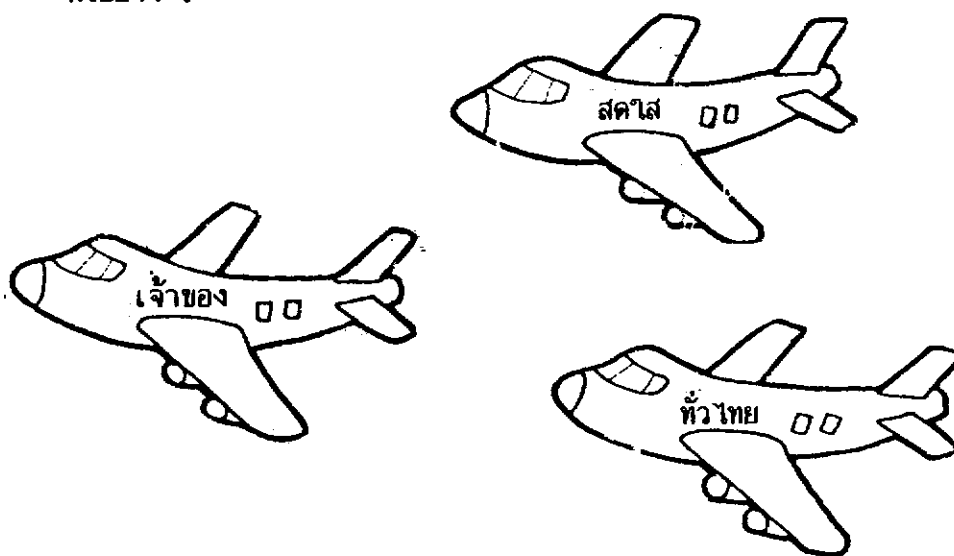
รู้คุณค่าจะเก่งกาจสามารถเอย

1. ไปโรงเรียนเพื่อศึกษาหาวิชา	จะนำพา.....
2. ทำการบ้านไปส่งครูรู้หน้าที่	เป็นสิ่งที่.....
3. นกกาเหว่าส่งเสียงร้องก้องกังวาน	ฟังอยู่นาน.....
4. ปลาว่ายร้ายเรใจในลาธาร	แสนขื่นขาน.....

ตอนที่ 2

- ให้นักเรียนวาดภาพไปเขียนบรรยายอย่างอิสระ จากนั้นวาดคำกล่าวไปเขียนกลอนดอกสร้อยให้ถูกต้อง โดยเขียนลงในช่องว่างที่กำหนดให้

ตัวอย่าง :

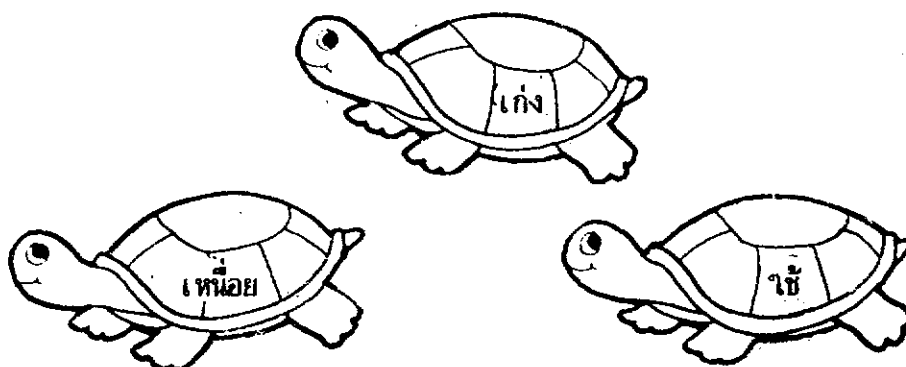

เครื่องเอ๋ยเครื่องบิน
เพียงเมี่ยมมองผ่านด้วยสายตา
หากได้เป็นเจ้าของต้องหัดขับ
รับเพื่อนพี่น้องที่อยู่อีกไกล

ร้อนผืนคัลยานกไปทั่วหล้า
ก็รู้ว่าน่าขับขึ้นกระไร
บินไปกลับอย่างสนุกสนานสคส
เที่ยวทั่วไทยตามที่หวังตั้งใจเอ๋ย

บรรยาย : เครื่องบินดีมาก สวย อยากรได้ไว้ขับ ถ้ามีจะขับไปโรงเรียน ไปหาเพื่อน
เที่ยวไปที่ต่าง ๆ ขวนพ่อแม่พี่น้องและเพื่อน ๆ ไปด้วย จะได้สนุกสนานสคสเที่ยวทั่วไทย
อย่างที่หวังเอาไว้

1.

เต่าเอ๋ยเต่าเดิน
เต่าสามตัวเดินไปช้าแสนช้า

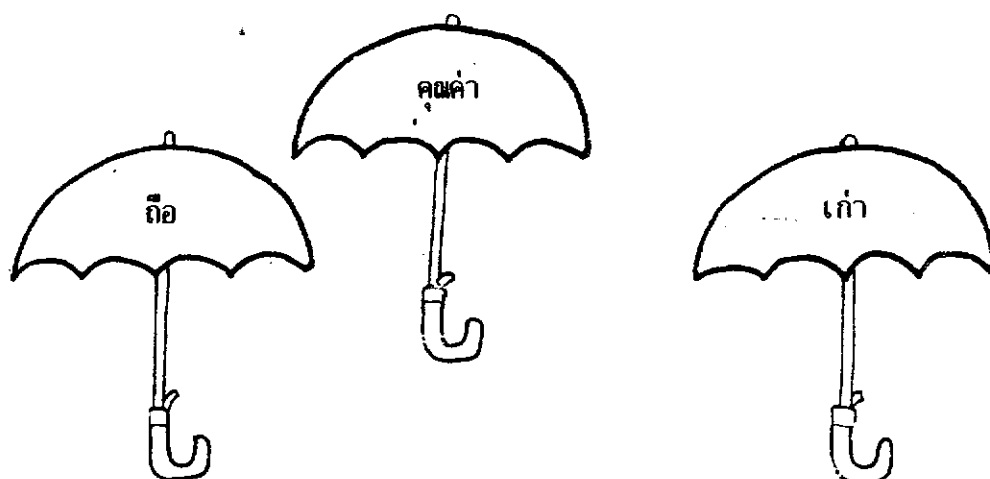
.....
.....

อย่างพลัดเพลินวนเวียนอยู่ในป่า
แต่ทว่าก็อดทนคลานต่อไป

.....
.....

บรรยาย :
.....
.....

2.

ร่มเอียร์ร่มใหม่
ถูกฝนเมื่อสายฝนโปรยหล่นมา

.....
.....

นำมาใช้กันฝนตกชดช้ำ
รับจัดการร่มให้ดีเพราะมีคุณ

.....
.....

บรรยาย :
.....
.....

แผนการสอนที่ 11
เรื่อง กลอนคอกสร้อย
เวลา 3 คาบ 60 นาที

ความคิดรวบยอด

การเขียนกลอนคอกสร้อย ต้องคำนึงถึงฉันทลักษณ์ และการใช้คำให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้เรียนเรื่องกลอนคอกสร้อยแล้วสามารถ

1. เขียนบรรยายสิ่งของที่กำหนดให้ได้
2. เขียนกลอนคอกสร้อยตามที่กำหนดเรื่องให้ได้
3. อภิปรายหลักการเขียนกลอนคอกสร้อยให้ไพเราะได้
4. เขียนกลอนคอกสร้อยอย่างอิสระได้อย่างน้อย 1 บท

เนื้อหา

การเขียนกลอนคอกสร้อยให้ไพเราะ มีหลักการเหมือนกลอนสุภาพ คือ

1. มีสัมผัสสระและสัมผัสพยัญชนะภายในวรรค
2. ในวรรคที่ 2 จะใช้สัมผัสนอกกับคำที่ 3 หรือ 5 กับ 6 ก็ได้
3. ระวังเสียงวรรณยุกต์ท้ายวรรค
4. เพิ่มสัมผัสใน คำที่ 5 6 และ 7

5. พยายามคุมคำไม่ให้เกิน 9 คำ หรืออยู่ในเกณฑ์ 8-9 คำ
6. ไม่ใช้คำยากเกินไป
7. มีลักษณะเฉพาะตัว
8. เนื้อหาแปลกใหม่

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้น ทบทวน

ครูนำดอกไม้นี้มาให้ให้นักเรียนดู แบ่งนักเรียนเป็น 6 กลุ่ม แข่งขันกันเขียนร้อยแก้ว บรรยายสิ่งที่เกี่ยวข้องกับดอกไม้ให้มากที่สุด กลุ่มใดเขียนได้มากและแปลกใหม่ซ้ำกับกลุ่มอื่น จะเป็นกลุ่มชนะ

ขั้น สอน

1. ทบทวนแผนผัง ลักษณะบังคับ และการเขียนกลอนดอกสร้อย
2. ให้นักเรียนเขียนกลอนดอกสร้อย ชื่อ ดอกไม้ โดยนำร้อยแก้วซึ่งนักเรียนได้เขียนในตอนต้นมาใช้ช่วยเขียน
3. เมื่อนักเรียนช่วยกันเขียนจนจบบท ครูแนะนำการเขียนกลอนดอกสร้อยให้ไพเราะ
4. นำตัวอย่างกลอนดอกสร้อยมาให้ให้นักเรียนดู และช่วยกันอภิปรายตัวอย่างกลอนดอกสร้อยว่ามีความไพเราะอย่างไร

ขั้นสรุปและประเมินผล

นักเรียนช่วยกันสรุปหลักการเขียนกลอนดอกสร้อยให้ไพเราะ จากนั้นทำแบบฝึกหัด การเขียนแบบสร้างสรรค์ เรื่องกลอนดอกสร้อย

สื่อการสอน

1. ดอกไม้
2. แผนผังและลักษณะบังคับของกลอนดอกสร้อย
3. แผนภูมิตัวอย่างกลอนดอกสร้อย
4. แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์

การประเมินผล

1. จากการเขียนบรรยายสิ่งที่เกี่ยวข้องกับดอกไม้
2. จากการเขียนกลอนดอกสร้อยตามที่กำหนดข้อเรื่องให้
3. จากการอภิปรายหลักการเขียนกลอนดอกสร้อยให้ไพเราะ
4. จากการทำแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ เรื่องกลอนดอกสร้อย

แบบฝึกที่ 11

กลอนดอกสร้อย

กลอนดอกสร้อยที่ไพเราะ ต้องเขียนให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์
มีเนื้อหาแปลกใหม่และต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นจนจบ

ตอนที่ 1

- จากกลอนดอกสร้อยที่กำหนดมา ให้นักเรียนเติมวรรคต้นและวรรคท้าย ให้มีความสัมพันธ์กันและถูกต้องตามฉันทลักษณ์

ตัวอย่าง :

ดอกเอ๋ยดอกมะลิ

กลิ่นหอมรื่นชื่นใจทุกคืนวัน

ดอกไม้สร้อยมาลัยใส่ขนาบ

สัญลักษณ์ความบริสุทธิ์ผุดผาดตา

บานผลิบานสล้างอย่างเสกสรรค์

สุดจะสรรหาคำพร่ำพรรณนา

แสนรุ่มรวยล่อน้ำไว้งามหน้า

มะลินี้มีค่ายิ่งนักเอ๋ย

(สุจริต เพียรชอบ)

1.

ทุกคำเข้ากันข้าวคลุกน้ำปลา

การเลี้ยงมันนั้นดีเป็นที่หนึ่ง

หนูไม่กัดเสื้อผ้าสารพัน

ตัวกระจอยน่ารักยิ่งนักหนา

กลางคืนหาจับหนูวิ่งพริกกัน

เป็นที่พึ่งพาได้ไม่เผลอสงสัย

.....

2.

คังโบราณท่านสอนสั่งมา
เช่นเสื้อผ้าตราสารพัด
มีจะนั้นหาบากยากเต็มที

เมื่อใช้แล้วจรงู้จักเก็บรักษา
ว่าบรรดาของใหม่เก่าที่เรา
ต้องหมั่นจัดเก็บไว้ให้เป็นที

.....

3.

มีงวงไว้คว่ำไขว้ได้ทุกทาง
อันข้างนี้ที่ชื่อขำแควว่าไว
คนเลี้ยงไว้ให้ลากขูงเป็นสำคัญ

มีร่างกายสูงใหญ่ใหญ่กว้าง
มีงาอยู่สองข้างของงวงมัน
เร็วทันใจทั้งมีแรงแข็งขยัน

.....

4.

สี่เหลืงคำเป็นทางขวางลงมา
แต่พรานไพรจากล่าฆ่าเสือโคร่ง
หรือจับเป็นส่งสวนสัตว์ก็มากมาย

เป็นตัวโกงคร้ายอยู่ในป่า
ชอบกัดคนช้างม้าและวัวควาย
ตามป่าไปรังเอาหนังมาเพื่อค้าขาย

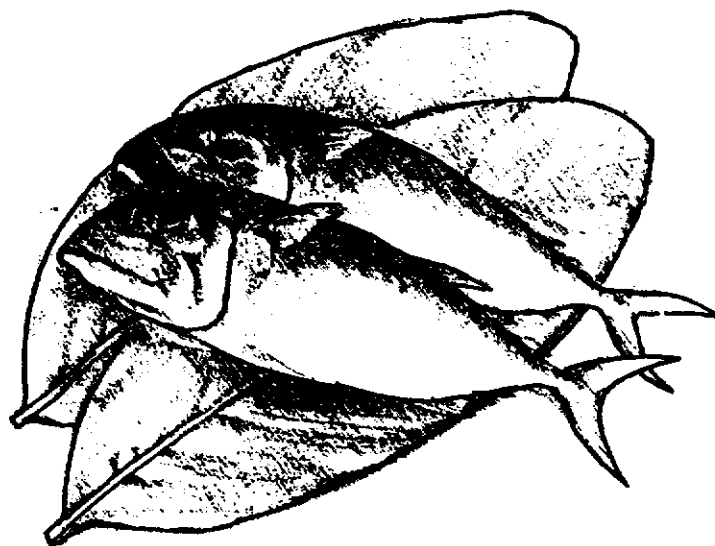
.....

(อภัย จันทวิมล)

ตอนที่ 2

- ให้นักเรียนเขียนกลอนคอกสร้อยบรรยายภาพ จำนวน 1 บท ตามความรู้สึกนึกคิด
ของนักเรียนเป็นร้อยแก้วก่อน แล้วจึงเขียนเป็นกลอนคอกสร้อย

ตัวอย่าง :

บรรยาย : ปลาที่อยู่ในทะเลมากมาย คนสามารถจับมาได้ด้วยวิธีต่าง ๆ ปลาที่มีราคาดี
ขายได้ทั่วไป มีคนชอบรับประทานทั่วไป ตามตลาดจึงมีมาก เวลาจะเอามาย่างไฟ ต้องห่อด้วย
ใบชะจะทำให้ปลามีกลิ่นหอม รสดี กินอร่อย ถ้าใครได้กินแล้วก็อยากกินอีก

เขียน - ปลาเอ๋ยปลา
คนจับมาด้วยอวนลากและจูง
การจะย่างบนไฟให้อร่อย
ห่อปลาทุจะรสเลิศเกินบรรยาย

อาศัยอยู่ทะเลกันเป็นฝูง
ราคาสูงกว่าปลาอื่นมากมาย
ต้องค่อยค่อนน้ำใบชะมาวางหางาย
สุขสบายกินปลาทุกวันเอย

1.

บรรณ :

.....

.....

เขียน -

.....

.....

.....

.....

แผนการสอนที่ 12
เรื่อง โคลงสี่สุภาพ
เวลา 3 คาบ 60 นาที

ความคิดรวบยอด

โคลงสี่สุภาพ เป็นบทร้อยกรองที่บังคับคำที่มีรูปวรรณยุกต์เอก-โท และมีฉันทลักษณ์ที่แตกต่างจากบทร้อยกรองประเภทอื่น ๆ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้เรียนเรื่องโคลงสี่สุภาพแล้วสามารถ

1. อภิปรายความหมายของโคลงสี่สุภาพได้
2. บอกลักษณะที่แตกต่างระหว่างโคลงสี่สุภาพกับกาพย์ยานี 11 กลอนสุภาพ

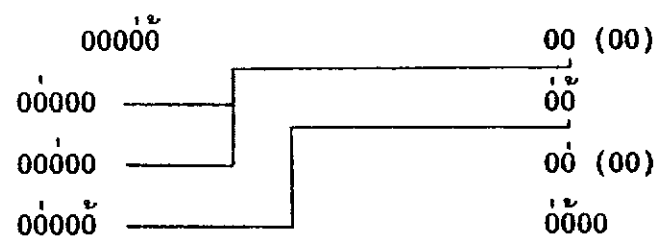
และกลอนดอกสร้อยได้

3. อ่านทบทวนองเสนาะโคลงสี่สุภาพได้
4. อภิปรายลักษณะการเขียนโคลงสี่สุภาพได้
5. หาคำมาเติมในวรรคของโคลงสี่สุภาพได้

เนื้อหา

แผนผังและลักษณะบังคับของโคลงสี่สุภาพ

แผนผัง

ลักษณะบังคับ

1. คณะ บทหนึ่งมี 4 บาท บาทละ 2 วรรค วรรคหน้ามี 5 คำ วรรคหลังมี 2 คำบ้าง 4 คำบ้าง คำที่อยู่ในวงเล็บคือคำสร้อยซึ่งจะมีหรือไม่ก็ได้
2. คำโท คำเอก บังคับคำเอก 7 แห่ง คำโท 4 แห่ง
3. สัมผัส สัมผัสนอกเป็นไปตามฉันทลักษณ์ ส่วนสัมผัสภายในนิยมใช้สัมผัสอักษร
4. คำสร้อย มีอยู่ท้ายบาทที่ 1 และ บาทที่ 3

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ติดตามภูมิโคลงสี่สุภาพ และเปิดแถบบันทึกเสียงการอ่านท่อนองเสนาะโคลงสี่สุภาพ
ให้นักเรียนฟัง

เสียงลือเสียงเล่าอ้าง	อันใด พี่เอ๋ย
เสียงย่อมยอศุศิคร	ทั่วหล้า
สองเขือพี่หลับไหล	ลืมตื่น ฤาพี่
สองพี่คิดเองอ้า	อย่าได้ถามเพื่อ

(ลิขิตพระลอ)

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนอ่านในใจและศึกษาคำใหม่ คือ ย่อมยอ หล้า เขื่อ ฤา อ้า และเพื่อ
2. อภิปรายความหมายของโคลงสี่สุภาพ และลักษณะที่แตกต่างระหว่างโคลงสี่สุภาพ
กับกาพย์ยานี 11 กลอนสุภาพ และกลอนคอกสร้อย
3. ครูอธิบายแผนผังและลักษณะบังคับของโคลงสี่สุภาพ
4. ติดตามภูมิตัวอย่างโคลงสี่สุภาพ ให้นักเรียนฝึกอ่านและสังเกตลักษณะบังคับ
การใช้เอก-โท และคำสร้อย จากนั้นร่วมกันอภิปรายลักษณะการเขียนโคลงสี่สุภาพ

ขั้นสรุปและประเมินผล

นักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะของโคลงสี่สุภาพ จากนั้นทำแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์
เรื่องโคลงสี่สุภาพ

สื่อการสอน

1. แดบบันทึกเสียง
2. แผนภูมิตัวอย่างโคลงสี่สุภาพ
3. แผนผังและลักษณะบังคับโคลงสี่สุภาพ
4. แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์

การประเมินผล

1. จากการอภิปรายความหมายของโคลงสี่สุภาพ
2. จากการบอกลักษณะที่แตกต่างระหว่างโคลงสี่สุภาพกับกาพย์ยานี 11

กลอนดอกสร้อย กลอนสุภาพ

3. จากการอ่านทำนองเสนาะโคลงสี่สุภาพ
4. จากการอภิปรายลักษณะการเขียนโคลงสี่สุภาพ
5. จากการทำแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ เรื่องโคลงสี่สุภาพ

แบบฝึกที่ 12

โคลงสี่สุภาพ

โคลงสี่สุภาพ แตกต่างจากพริ้วกรองอื่น ๆ คือการกำหนดจำนวนคำในแต่ละ
สัมผัสระหว่างวรรค และที่สำคัญคือ มีการบังคับเอก-โท

ตอนที่ 1

- ให้นักเรียนหาคำมาเติมในช่องว่างของโคลงสี่สุภาพให้ถูกต้องและได้ความหมาย

ตัวอย่าง :

เมตตาหมดแค้น

พสุธา

คือแผ่ความกรุณา

ทั่วถ้วน

สรรพสัตว์ต่างโหยหา

ความสย

ทุกข่มือนบรรเทาสิ้น

เมื่อเกื้อหนุนกัน

1. น้ำค้างค้างมิ้งไม้

.....

แดดคิมลัมเสรี

รสค้าง

ลมรับขับเพลงสี่

.....

เพลงขลุ่ยเพลงปี่สร้าง

เสนาะลิ้นไสศมัย

(ไพวรินทร์ ขาวงาม)

1. คั่นขี้นมาแต่เช้า

รีบเร่งไปปรังพัน

เสร็จภารกิจพลัน

แล้วจึงได้ล้างหน้า

ทุกวัน

ไม่ช้า

สบายอก สบายใจ

2. ไปโรงเรียนถึงเช้า

เพราะว่าครูจะตี

นักเรียนคนไหน

ครูจะชมและให้

ไม่ตี

คุได้

มาแต่ เช้านา

3. ทำร้องเสียงกึกก้อง

สายฝนหลั่งมาเยือน

ชาวนาต่างยิ้มเหมือน

ชาวกรุงกลับเป็นหน้า

สะเทือน

ทั่วฟ้า

โชคส่ง

4. จราจรจ้ต้องเพ็ญ

รถยนต์ส่งเสียงแฉด

มีรถอยู่ลิ้นแฉด

ผิดกฎจราจรต้อง

กร้านเคด

คังก้อง

คันตึด กันนา

แผนการสอนที่ 13
เรื่อง โคลงสี่สุภาพ
เวลา 3 คาบ 60 นาที

ความคิรวนยอ

คำที่นำมาใช้เขียนโคลงสี่สุภาพ ควรเป็นคำที่สัมผัสอักษร และให้ความหมาย
 ที่แสดงความรู้สึกรักใคร่ ได้ชัดเจน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้เรียนเรื่องโคลงสี่สุภาพแล้วสามารถ

1. เขียนโคลงสี่สุภาพบรรยายนิทานได้ 1 บท
2. อภิปรายลักษณะการเขียนโคลงสี่สุภาพได้
3. หาคำมาเติมในวรรคของโคลงสี่สุภาพได้

เนื้อหา

หลักการเขียนโคลงสี่สุภาพ

1. คิดเนื้อเรื่องว่าจะเขียนอะไร
2. พยายามให้เขียนคำประมาณ 30 คำ โดยแบ่งเป็นส่วนละ 7 คำ
3. หาสัมผัสนอก
4. ใส่คำเอก 7 แห่ง โท 4 แห่ง หากติดขัดจนโลมให้ใช้คำทดแทนคำเอกได้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

เล่านิทานเรื่องเด็กกตัญญูให้นักเรียนฟัง จากนั้นครูคิดแผนภูมิโคลงสี่สุภาพบรรยายเรื่องเป็นนิทานให้นักเรียนดู

แดงเป็นเด็กเก่งกล้า	ขยัน อดทน
งานอะไรทำทัน	แม่ให้
ทุกหนแห่งทุกวัน	เขามุ่ง งานจริง
ควรรียกเหนือไว้	เช่นผู้กตัญญู

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนอ่านในใจและฝึกอ่านออกเสียง
2. ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาเล่านิทาน จบแล้วช่วยกันเขียนโคลงสี่สุภาพบรรยายนิทาน
3. ครูอธิบายหลักการเขียนโคลงสี่สุภาพ จบแล้วให้นักเรียนอภิปรายโคลงสี่สุภาพที่นักเรียนช่วยกันเขียนว่า เขียนได้ถูกต้องหรือไม่เพราะเหตุใด
4. นำตัวอย่างโคลงสี่สุภาพ จำนวน 2 บท มาให้นักเรียนอภิปรายและศึกษาการเขียนการใช้เอก-โท และคำสร้อย จากนั้นร่วมกันอภิปรายลักษณะการเขียนโคลงสี่สุภาพ

ขั้นสรุปและประเมินผล

นักเรียนช่วยกันสรุปหลักการเขียนโคลงสี่สุภาพ จากนั้นทำแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ เรื่องโคลงสี่สุภาพ

สื่อการสอน

1. นิทาน
2. แผนภูมิตัวอย่างโคลงสี่สุภาพ
3. แผนผังและลักษณะบังคับของโคลงสี่สุภาพ
4. แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์

การประเมินผล

1. จากการช่วยกันเขียนโคลงสี่สุภาพบรรยายนิทาน
2. จากการอภิปรายลักษณะการเขียนโคลงสี่สุภาพ
3. จากการทำแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ เรื่องโคลงสี่สุภาพ

แบบฝึกที่ 13

โคลงสี่สุภาพ

การเลือกใช้คำมาเขียนในโคลงสี่สุภาพ ควรใช้คำที่สัมผัสอักษร
แสดงความรู้สึก และสามารถสื่อความหมายได้ชัดเจน

ตอนที่ 1

- กำหนดโคลงสี่สุภาพมาให้จำนวน 3 บาท ให้นักเรียนเติมบาทสุดท้ายที่หายไปให้ครบ
และมีเนื้อความสัมพันธ์กัน

ตัวอย่าง :

เวลาายังอยู่น้อย	ควรมา
จะแผ่หาวิชา	รอบรู้
เพื่อจักก่อปัญญา	ให้เกิด
ก็จักสามารถรู้	<u>เกียรติก้องขจรไกล</u>

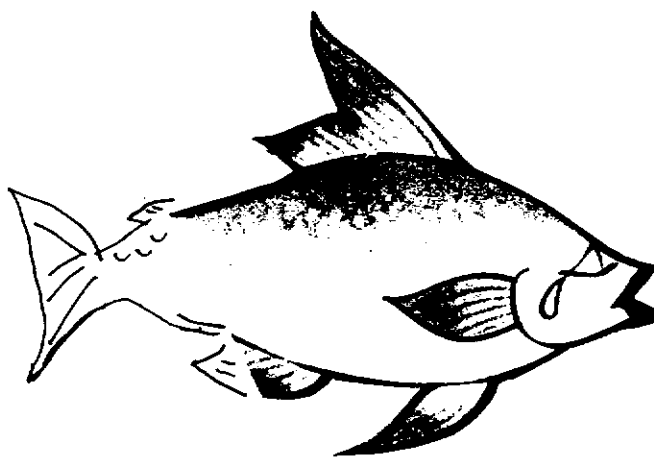
1. กลางคืนนอนหลับได้	ฝันเห็น
เทวดากายเป็น	เกล็ดห้ำ
ทิวาท่าอย่างเช่น	คนใหญ่ โตนนา

<p>2. นักบินท่องทั่วฟ้า
เริงร่ำแสนสุขสันต์
เป็นแจกเช่นปลาอนันต์
</p>	<p> ทุกวัน
สร้างเศร้า
ชอบอยู่ น้ำแฮ
</p>
<p>3. โบราณท่านว่าไว้
สดับศัพท์และตั้ง
ท่านสอนท่านสั่งยัง
</p>	<p> ควรฟัง
จิตจ้อง
ประโยชน์ นาพ่อ
</p>
<p>4. ต้นไม้มีผลไม้
มอบโลกอันตระการ
นกหนูไก่พบพาน
</p>	<p> เป็นทาน
ชอบด้วย
กินอร่อย
</p>

ตอนที่ 2

- ให้นักเรียนต่อเติมรูปในส่วนที่ขาดหายไปให้สมบูรณ์ แล้วเขียนบรรยายเป็นโคลงสี่สุภาพว่าภาพนี้แสดงถึงเหตุการณ์ใด

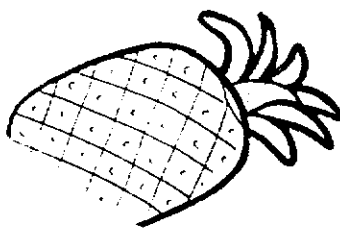
ตัวอย่าง :

ปลาตัวนี้ว่ายน้ำ
มีเคราะห์ร้ายทันใด
ทางถูกตัดหายไป
บ่อกันและบ่อกัน

สบายใจ ดีเอ๋ย
โชคเศร้า
จนแห่ง
ทะข้าจึงตรม

1.

สับปะรดชนิดนี้

ขาดหาย

ถูกตัดไปมากมาย

แห้งเหี่ยว

.....

.....

.....

.....

2.

อันว่าขวดนี้

แตกไป บางส่วน

คู่มือรู้ใช้ไหม

เล่าเรื่อง

.....

.....

.....

.....

3.

ส่วนของเทียนเล่มนี้
ใครที่เป็นมือดี

.....
.....

ไม่มี
ตัดให้

.....
.....

4.

หมวกจัดวางอยู่ได้
ถูกพวกเจ้าคนพาล

.....
.....

ไม่นาน
หยิบทิ้ง

.....
.....

แผนการสอนที่ 14
เรื่อง โคลงสี่สุภาพ
เวลา 3 คาบ 60 นาที

ความคิครวบย่อค

การเขียนโคลงสี่สุภาพ ต้องคำนึงถึงฉันทลักษณ์ และการเลือกใช้คำที่เหมาะสมกับเรื่องที่เขียน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้เรียนเรื่องโคลงสี่สุภาพแล้วสามารถ

1. อ่านออกเสียงตนเองเสนาะโคลงสี่สุภาพได้
2. อภิปรายลักษณะและการใช้คำของโคลงสี่สุภาพได้
3. หาคำมาเติมในช่องว่างของโคลงสี่สุภาพได้
4. เขียนโคลงสี่สุภาพได้อย่างน้อย 1 บท

เนื้อหา

หลักการเขียนโคลงสี่สุภาพให้ไพเราะ

1. ในที่นี้บังคับเอกโท ไม่จำเป็นต้องจำแอ่วย้าใช้ เอก โท
2. คำท้ายวรรคที่รับส่งสัมผัสกันนั้น ควรใช้เสียงต่างกัน
3. คำโทที่รับส่งกันในวรรคที่ 2 กับ 4 ควรใช้เสียงต่างกัน
4. คำลงท้าย โคลง ถ้าเป็นเสียงจัตวาหรือเสียงสูงจะดี

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

คัดแผนภูมิโคลงสี่สุภาพจำนวน 2 บท ให้นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงตนเองเสนาะ

1.	จำใจจากไอ้	จาลา
	ไกลห่างสถานศึกษา	หม่นเศร้า
	เคยเรียนเล่นทุกครา	แสนสุข
	ฝังจิตคิดค่าเข้า	หมั่นตั้งกตัญญู
2.	ครูอาจารย์ยังล้ำ	พระคุณ
	สอนสั่งตั้งการุญ	ทั่วหน้า
	เป็นศิษย์ทำนุญ	เหลือเอ๋ย
	จนตราบสิ้นคืนฟ้า	ว่าได้ลืมเลือน

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนอภิปรายลักษณะการเขียนโคลงสี่สุภาพ
2. ครูอธิบายการเขียนโคลงสี่สุภาพให้พอเราะ
3. ให้นักเรียนดูตัวอย่างโคลงสี่สุภาพและอภิปรายลักษณะการใช้คำ
4. ให้นักเรียนช่วยกันเติมคำลงในช่องว่างของโคลงสี่สุภาพที่กำหนดให้

ขั้นสรุปและประเมินผล

นักเรียนช่วยกันสรุปหลักการเขียนโคลงสี่สุภาพให้พอเราะ จากนั้นทำแบบฝึกหัด
การเขียนแบบสร้างสรรค์ เรื่องโคลงสี่สุภาพ

สื่อการสอน

1. แผนภูมิตัวอย่างโคลงสี่สุภาพ
2. แผนภูมิโคลงสี่สุภาพที่เว้นช่องว่างให้เติมคำ
3. แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์

การประเมินผล

1. จากการอ่านออกเสียงโคลงสี่สุภาพ
2. จากการอภิปรายลักษณะการเขียนและการใช้คำของโคลงสี่สุภาพ
3. จากการเติมคำในช่องว่างของโคลงสี่สุภาพ
4. จากการทบทวนแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ เรื่องโคลงสี่สุภาพ

แบบฝึกที่ 14

โคลงสี่สุภาพ

โคลงสี่สุภาพที่ไพเราะ ต้องเขียนให้ถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์
มีการเลือกใช้ถ้อยคำและมีเนื้อหาสาระที่แปลกใหม่

ตอนที่ 1

- ให้นักเรียนนำคำในรูปภาพไปใช้เขียนโคลงสี่สุภาพให้ถูกต้องและได้ใจความสัมพันธ์กัน

ตัวอย่าง :

ในสวนผลไม้
เลือกเก็บตามใจหมาย
รสอร่อยเหลือหลาย
ใครที่ชิมเห็นพ้อง

มากมาย
ไม่ต้อง
ถูกปาก
เยี่ยมแก่ของดี

1.

ถือแก้วเพื่อตักน้ำ

ขึ้นจิตจนอยากบิน

.....

.....

ดื่มกิน

ร่อนร่อน

.....

.....

2.

เรียนลูกเสือต้องใส่

หมวกกันน้ำจะ

.....

.....

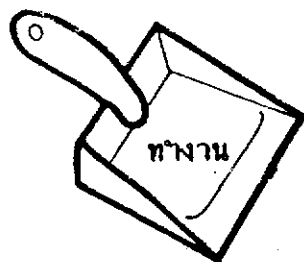
หมวกนะ

ใส่ได้

.....

.....

3.

ปิดกวดดูเข้คบ้าน
 ความสะอาดต้องขยัน

.....

.....

ทุกวัน
 อย่าคร้าน

.....

.....

ตอนที่ 2

- กำหนดภาพมาให้นักเรียนสังเกตภาพให้ดี แล้วเขียนโคลงสี่สุภาพจำนวน 1 บท

ตัวอย่าง :

ผีเสื้อชอบดอกไม้

เวียนว่อนเฝ้าชมดอม

ใบกปี่กร่อนเบินดอม

แสนสุขจริงนะเจ้า

กลิ่นหอม สีสวย

แต่เช้า

มองขึ้น ใจนา

เจิดจ้าคงาม

1.

.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....

ภาคผนวก ค.

แผนการสอนการเขียนทร้อยกรอง

โดยการใช้แบบฝึกแบบปกติ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

แผนการสอนที่ 1
เรื่อง คำสัมผัส
เวลา 3 คาบ 60 นาที

ความคิดรวบยอด

ร้อยกรองเป็นคำประพันธ์ที่มีสัมผัสเป็นลักษณะบังคับ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้เรียนเรื่องคำสัมผัสแล้วสามารถ

1. บอกความแตกต่างระหว่างบทร้อยกรองกับบทร้อยแก้วได้ถูกต้อง
2. บอกคำที่สัมผัสสระและสัมผัสพยัญชนะได้ถูกต้อง
3. เขียนคำที่สัมผัสสระและสัมผัสพยัญชนะได้ถูกต้อง
4. เขียนสำนวนคำที่สัมผัสสระได้ถูกต้อง
5. เขียนสำนวนคำสัมผัสระหว่างวรรคของบทร้อยกรองได้ถูกต้อง

เนื้อหา

- ร้อยกรอง
- คำสัมผัส

1. สัมผัสสระ เป็นคำที่ใช้สระตัวเดียวกันหรือมีตัวสะกดมาตราเดียวกัน เช่น
เกสร-อ่อน ฉ่ำ-น้ำ
ตัวอย่าง : ก้านเกสรอ่อนฉ่ำน้ำผึ้งรวง
2. สัมผัสพยัญชนะ เป็นคำที่ใช้พยัญชนะต้นตัวเดียวกันหรือพยัญชนะที่ออกเสียงไปในทานองเดียวกัน เช่น เลื้อ-สวຍ-ลี หรือกลีบ-แก้ม
ตัวอย่าง : ผีเลื้อสวຍแค้นลีที่กลีบแก้ม
3. สัมผัสสาน เป็นคำที่ใช้สัมผัสสระหรือสัมผัสพยัญชนะภายในวรรคเดียวกัน
ของบทร้อยกรอง
4. สัมผัสนอก เป็นสัมผัสสระระหว่างวรรคของบทร้อยกรอง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

เปิดแถบบันทึกเสียงการอ่านทานอง เสนาะบทร้อยกรองของสุนทรภู่และบทร้อยกรอง
ให้นักเรียนฟัง

บทร้อยกรอง

อันอ้อยตาลหวานลิ้นแล้วสิ้นซาก	แต่ลมปากหวานหูไม่รู้หาย
แน้มเจ็บอื่นหมิ่นแสนแสนจะแคลนคลาย	เจ็บจนตายก็เพราะเห็นใบให้เจ็บใจ

บทร้อยแก้ว

ความหวานจากอ้อยหรือตาลได้รับประทานแล้วไม่นานความหวานก็หายไป
ไม่เหมือนคำพูดหวาน ๆ ของคนที่จะยังคงอยู่เป็นเวลานาน ความเจ็บปวดทางกายมีอยู่ไม่นาน
ก็หายไปไม่เหมือนความเจ็บใจที่ทำให้รู้สึกเจ็บไม่รู้จักหาย

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนศึกษาคำใหม่ 3 คำ คือ ลื่นซาก แคลนคลาย เหน็บ
2. ให้นักเรียนอภิปรายสรุปใจความสำคัญของบทร้อยกรอง และบทร้อยแก้วที่ได้ฟัง พร้อมทั้งอภิปรายความแตกต่างระหว่างบทร้อยกรองกับบทร้อยแก้ว
3. ครูเปิดแถบบันทึกเสียงการอ่านทำนองเสนาะบทร้อยกรอง และให้นักเรียนฝึกอ่านไปพร้อม ๆ กัน
4. ครูปิดแถบบันทึกเสียง ให้นักเรียนฝึกอ่านจากแผนภูมิและสังเกตคำสัมผัส
5. ครูอธิบายความหมายของคำสัมผัสสระ สัมผัสพยัญชนะ สัมผัสใน สัมผัสนอก พร้อมทั้งยกตัวอย่าง
6. แบ่งนักเรียนเป็น 6 กลุ่ม ให้นักเล่นเกม "หาสัมผัส" โดยนำบทร้อยกรองแจกให้นักเรียนกลุ่มละ 1 บท แข่งขันหาสัมผัสสระ สัมผัสพยัญชนะ สัมผัสใน และสัมผัสนอก กลุ่มใดเสร็จก่อน และหาได้ถูกต้องมากที่สุดเป็นกลุ่มชนะ

ขั้นสรุปและประเมินผล

สรุปความหมายของร้อยกรองและลักษณะคำสัมผัสแล้วให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดภาษาไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ หน้า 6, 12, 13, 19 และ 36

สื่อการสอน

1. แถบบันทึกเสียง
2. แผนภูมิบทร้อยกรอง
3. กระดาษแข็งเขียนบทร้อยกรอง จำนวน 6 แผ่น
4. แบบฝึกหัดภาษาไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

การประเมินผล

1. จากการสรุปใจความสำคัญของบทร้อยกรองและร้อยแก้วที่ได้ฟัง
2. จากการอภิปรายข้อแตกต่างระหว่างบทร้อยกรองกับบทร้อยแก้ว
3. จากการหาคำสัมผัสสระ สัมผัสพยัญชนะ สัมผัสนอก และสัมผัสใน ของบทร้อยกรอง

ที่กำหนด

4. จากการทำแบบฝึกหัดภาษาไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

หน้า 6, 12, 13, 19 และ 36

แบบฝึกหัดภาษาไทย ครั้งที่ 1

1. หาคำที่มีเสียงพยัญชนะต้นเหมือนกับคำที่กำหนดให้ และมีความหมาย โดยยกตัวอย่าง

มาอย่างน้อย 5 คำ

1. กัย					
2. ชล					
3. ไศก					
4. ทัพ					
5. เขียน					

2. หาคำที่มีเสียงสระเหมือนหรือคล้ายกับคำที่กำหนดให้ และมีความหมาย โดยยกตัวอย่าง

มาอย่างน้อย 5 คำ

1. ธารา					
2. ไสว					
3. ศรี					
4. บัว					
5. แปร					

3. หาคำที่มีเสียงสระและเสียงตัวสะกดเหมือนกับคำต่อไปนี้ และมีความหมาย โดยยกตัวอย่าง

มาอย่างน้อย 5 คำ

1. นวล					
2. จิต					
3. ทุกข์					
4. ภพ					
5. หมอง					

4. อ่านบทร้อยกรอง สังเกตคำสัมผัสคล้องจองระหว่างวรรค แล้วหาคำสัมผัสคล้องจอง
ระหว่างวรรคในบทร้อยกรองต่อไปนี้

มดเอ๋ยมดแดง	เล็กเล็กเร็วแรงแข็งขยัน
ใครกล้ำกรายทำร้ายถึงรังมัน	ก็วิ่งพรวดพราดมาทันที
สู้ได้หรือไม่ได้ใจสาหัส	ปากกัดกันต่ออย่างไม่ถอยหนี
ถ้ารังเราใครกล้ำมาราวี	ต้องต่อสู้ทรหดเหมือนมดเอ๋ย

อ้อมเอ๋ยอ้อมก่อน	รีบจะไปคุละครโชนพั้ง
ทิ้งสำหรับคับคั่นไว้รุ่มรัง	เหมาะคนอ้อมที่หลังให้ล้างขาม
การเฝ้าเอาเปรียบกันอย่างนี้	มีคิหนอเจ้าฟังเราห้าม
คบเพื่อนฝูงจอกุศลให้พยายาม	รักษาความสามัคคีจึงดีเอ๋ย

5. อ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้ สังเกตคำสัมผัสคล้องจองระหว่างวรรค แล้วหาคำสัมผัสคล้องจอง
ระหว่างวรรคในบทร้อยกรองต่อไปนี้

ความรู้ยิ่งล้ำ	สินทรัพย์
คิดค่าควรเมืองนับ	ยิ่งไขว่
เพราะเหตุจกอยู่กับ	กายอาต มาณา
ใจรักก็เบียดมาได้	เร่งรู้เรียนเอา

คินงูไขว้หาก	เห็นกัน
นมไก่ไก่สำคัญ	ไก่อู
หมู่โจรต่อโจรหัน	เห็นเล่ห์ กันนา
เชิงปราชญ์ฉลาดกล่าวผู้	ปราชญ์รู้เชิงกัน

6. บทร้อยกรอง 2 วรรคนี้มีคำใดสัมผัสคล้องจองกันระหว่างวรรค

ตัวอย่าง : สกุนตกาไกล้นนกก้อง

น้ำค้างต้องบุปผชาติแย้มขยาย

ก้อง - ต้อง

1. เมียจะตายตามผัวกลัวผีหลอก	กลัวหายใจไม่ออกเมื่ออาสัญ
2. อันทุกข์โศกโรคภัยในมนุษย์	ไม่รู้สิ้นสุดลงที่ตรงไหน
3. หึงห้อยพริ้วไม้ไหวระยับ	แมลงทับท่องเที่ยวสะเทือนคง
4. กระแตตามกระรอกเข้าคารู	งูเขียวเลี้ยวไล่ตลอดปลาย
5. กาลิงจับกิ้งก่าหลงเมียง	นกเอี้ยงจับเอื้องชาเลื่องดู
6. ไก่ฟ้าจับกาฝากแฝง	เหยี่ยวจิกเหยื่อแย่งบนเวหา
7. บ้างขึ้นบนขนสงคนข้างล่าง	เสียงโง่งน่างขามแตกกระแทกขัน
8. เจ้าร่างน้อยนอนนิ่งบนเตียงต่ำ	คนขางามแฉล้มแจ่มใส

7. ทาคำหรือกลุ่มคำมาเติมในช่องว่างให้สัมผัสกับกลุ่มคำที่มาข้างหน้า

1. อาลัย	นอนหลับ	อาภิส
2. พบปะ	ค้ำน	อาณัติ
3. ไปบัด	เต็มเม็ด	พิศวง
4. ขยัน	เคลือบแคลง	เกกมะเฟือก
5. วิพากษ์	หมายมั่น	

แผนการสอนที่ 2
เรื่อง คำคล้องจอง
เวลา 3 คาบ เวลา 60 นาที

ความคิครวบยอด

การใช้คำคล้องจองเป็นลักษณะหนึ่งของการเขียนบทร้อยกรอง ซึ่งมีทั้งคำคล้องจองภายในวรรค และคำคล้องจองระหว่างวรรค

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้เรียนการเขียนคำคล้องจองแล้วคิดกันสามารถ

1. บอกลักษณะของคำคล้องจองได้ถูกต้อง
2. อ่านและเขียนคำคล้องจอง 2 คำ 3 คำ และ 4 คำ ได้ถูกต้อง
3. ทาคำคล้องจองภายในวรรค และระหว่างวรรคของบทร้อยกรองได้ถูกต้อง

เนื้อหา

- คำคล้องจอง

1. คำคล้องจองที่มี 2 คำ มีลักษณะการเขียนดังนี้

$$\begin{array}{ccccccc} & \text{—} & & \text{—} & & \text{—} & \\ 00 & 00 & 00 & 00 \end{array}$$

ตัวอย่าง : ใบโพธิ์ ใบป่า หากิน ถิ่นใด

2. คำคล้องจองที่มี 3 คำ มีลักษณะการเขียนดังนี้

000 000 000 000

ตัวอย่าง : ไปไหนมา หออะไร ได้ไหมเล่า บอกเราหน่อย

3. คำคล้องจองที่มี 4 คำ มีลักษณะการเขียนดังนี้

0000 0000 0000 0000

ตัวอย่าง : ไปไหนมาเล่า บอกเราเสียหน่อย อย่าปล่อยเหงา สงสัยอยู่เลย

4. คำคล้องจองภายในวรรค หมายถึง คำที่สัมผัสสระเดียวกัน มีตัวสะกดมาตราเดียวกันภายในวรรค เช่น อ่อน-พ่อน วา-จา ลูก-ถูก

ตัวอย่าง : โอนอ่อนพ่อนวาจา

กล่อมเกลาลูกถูกคลองธรรม

5. คำคล้องจองระหว่างวรรค หมายถึง คำที่สัมผัสสระเดียวกัน มีตัวสะกดมาตราเดียวกันระหว่างวรรคของบทร้อยกรอง เช่น ลูก-ผูก คลาย-หมาย

ตัวอย่าง : แม่เจ้าดวงใจลูก

ยังพันผูกไม่เสื่อมคลาย

รักแม่แน่นใจหมาย

มุ่งกตเวทินิรันดร์

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

เล่นเกมปริศนาคำทาย โดยครูทายปริศนาให้นักเรียนช่วยกันตอบ

1. อะไรเอ๋ย มีขาข้างเดียว ท่องเที่ยวไปทั่ว แดดลมาไม่กลัว เป็นเพื่อนกับคน ?
(ร่ม)
2. อะไรเอ๋ย รูปร่างเหมือนจรวด มีหนวดรุงรัง ว่ายน้ำเก่งจัง อยู่ในทะเล ?
(ปลาหมึก)
3. อะไรเอ๋ย รูปร่างกลมกลม มีลมข้างใน เด็กเด็กชอบไขว่ไขว่ไปถือเล่น ?
(ลูกโป่ง)

4. อะไรเอ่ย สุกไม่รู้หอม งอมไม่รู้หล่น สุกคาต้น ?

(ดาว)

5. อะไรเอ่ย มีปากไม่มีฟัน กินข้าวทุกวัน ได้มากกว่าคน ?

(หม้อข้าว)

ขั้นสอน

1. นักเรียนอภิปราย ว่ามีลักษณะการใช้คำอย่างไร ?

2. ให้นักเรียนดูตัวอย่าง คำคล้องจองที่มี 2 คำ 3 คำ และ 4 คำ ฝึกอ่านออกเสียง และอภิปรายถึงข้อแตกต่างของคำคล้องจองที่มี 2 คำ 3 คำ และ 4 คำ

3. ครูอธิบายลักษณะของคำคล้องจองที่มี 2 คำ 3 คำ และ 4 คำ จากนั้นให้นักเรียน ช่วยกันต่อคำคล้องจอง

คำคล้องจองที่มี 2 คำ เช่น มาลัย

คำคล้องจองที่มี 3 คำ เช่น น้องของฉัน

คำคล้องจองที่มี 4 คำ เช่น เพื่อนบ้านที่ดี

ขั้นสรุปและประเมินผล

นักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะสำคัญของคำคล้องจอง จากนั้นทำแบบฝึกหัดภาษาไทยของ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ หน้า 20, 27, 28, 35, 36 และ 82

สื่อการสอน

1. เกมปริศนาคำทาย
2. แผนภูมิคำคล้องจองที่มี 2 คำ 3 คำ และ 4 คำ
3. แบบฝึกหัดภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

การประเมินผล

1. จากการสรุปใจความสำคัญของบทร้อยกรองและร้อยแก้วที่ได้ฟัง
 2. จากการอธิบายข้อแตกต่างระหว่างบทร้อยกรองกับบทร้อยแก้ว
 3. จากการหาคำสัมผัสสระ สัมผัสพยัญชนะ สัมผัสนอก และสัมผัสใน ของบทร้อยกรองที่กำหนด
 4. จากการทบทวนแบบฝึกหัดภาษาไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
- หน้า 6, 12, 13, 19 และ 36

แบบฝึกหัดภาษาไทย ครั้งที่ 2

1. เลือกคำในหมวด ข. เติมในช่องว่างของข้อความในหมวด ก. ให้สัมพันธ์คล้องจองกับคำที่ขีดเส้นใต้และได้ความหมาย

หมวด ก.

1. ทำความชั่วถึงปีดไม้ ควัน
2. บ้างเกาะแม่แลโลด ปลิว
3. ถึงคลองคดก็ยังไม่เหมือน คน
4. เป็นหมู่หมู่ ขึ้นล่องลอย
5. ทั้งลมไชยเจือขึ้น เย็น
6. แต่วิชาช่วย จนวายปราณ
7. เหล่าล้นหมยมโดยร่วง กลิ่น
8. ระรวยรินรินริน นาสา
9. ทนทางอ้อมค้อม ต้องลดเลี้ยว
10. เห็นนกพทผก โจนจับไม้

หมวด ข.

โยน
กาย
ระริน
มิด
พ่อง
ขึ้นโรย
คด
กระโดด
ใจ
ไปรย
โยน

2. บทร้อยกรองจะมีความหมายและไพเราะด้วยสัมผัสคล้องจอง จงเลือกคำที่กำหนดให้เติมลงในช่องว่างให้สัมพันธ์กับคำที่ขีดเส้นใต้

1. ผีก ดัง แจ้

ไก่เอ๋ยไก่

ไก่คงคอยร้องร้องซ้องสาเนียง

ถ้าตัวเราเหล่านี้นั้นนก

ไม่นานนักสักวันละสองครั้ง

ถึงยามขันขันแซ่กระชั้นเสียง

ฟังเพียงบรรเลงวังเวง

ถึงคุณครูผู้ สอนสั่ง

คงตั้งแต่สัปดาห์วันเอย

2. ประสงค์ บาน สาขา ขาน

จำเอยจำปา
 ดอกอยู่ไกลก็ใช้น้ำสอยลง
 เหมือนคนคืออยู่ที่ไหนไกลพันเส้น
 จำปามีกลิ่นพอประมาณ

ต้นใหญ่ สูงระหง
 เพราะ จำปามาใช้การ
 คงไม่เว้นคนตามถามข่าว
 ยามเบิก หอมรื่นชื่นใจเอย

3. ทวี พ่าย ดี หมาย

ร่วมเอ๋ยร่วมใจ
 ถึงมีอุปสรรคมากมาย
 คุบลวกที่สร้างจอมพลวก
 ที่ละน้อยค่อยเสริมเพิ่ม

จักทำการใดก็สม
 แท้ แกร่งรักสามัคคี
 พร้อมพวกแข็งขันขมขมิ
 ผล จึงเห็นเด่นเอย

3. เติมคำในช่องว่างให้สัมพันธ์กับคำที่ขีดเส้นใต้ และมีความหมายสอดคล้องกัน

1. (ตุ๊กแก กระแต ตัวแย้)
2. (ใช้จ่าย ท้าลาย ขวนขวาย)
3. (จิ้งจก คางคก หมูนก)
4. (ขบา จำปา เฟื่องฟ้า)
5. (นกกา บุปผา พฤษภา)

งูเขียวเหี่ยวเลื้อยแล พบ ย่อมสู้กัน
 ขี้เกียจคือปลาร้าย จะ ให้เรือจม
 นั่งเล่นเห็น ต่างเฝงบนพฤษภา
 รวยรินกลิ่น ขึ้นวิญญาพาสุขใจ
 แสงทองส่องขอบฟ้า เหล่า ออกหากิน

4. เติมคำในช่องว่างให้สัมพันธ์คล้องจองกับคำที่ขีดเส้นใต้และได้ความหมาย

1.	จงตั้งเอากายเจ้า
ความเพียรเป็นโยธา	เป็นส่าเภาอันโสภ
แขนซ้าย เป็นเสาโบ
2.	ปัญญาเป็นกลองแก้ว
เจ้าจงเออาหู	ส่องคูแควแนวหินผา
เป็นลำคำฟุ้งดลุม
3.	ถ้าบ้านเมืองพินาศ
หวังดำรงไทยเป็นไทย	เราตั้ง อยู่ได้ไหน
จงประหยัดทั่วกันเออ
4.	วิชาเหมือนสิน	อันมีค่าอยู่เมืองไกล
	ต้องยากลำบาก	จึงจะได้สินค้ำมา

แผนการสอนที่ 3
เรื่อง ภาพยนตร์ 11
เวลา 3 คาบ 60 นาที

ความคิดรวบยอด

ภาพยนตร์ 11 เป็นภาพยนตร์ที่กำหนดจำนวนคำบาทละ 11 คำ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้เรียนเรื่องภาพยนตร์ 11 แล้วสามารถ

1. บอกจำนวนคำที่ใช้เขียนภาพยนตร์ 11 ได้
2. บอกแผนผังและลักษณะบังคับของภาพยนตร์ 11 ได้
3. อ่านทำนองเสนาะภาพยนตร์ 11 ได้
4. เลือกคำมาเติมให้ภาพยนตร์ 11 ถูกต้องได้

เนื้อหา

แผนผังและลักษณะบังคับของภาพยนตร์ 11

แผนผัง

ลักษณะบังคับ

- ก. คณะ กาศัพท์ยานี้ 11 บทหนึ่งมี 2 บาท บาทที่ 1 เรียกบาทเอก บาทที่ 2 เรียกบาทโท แต่ละบาทมี 2 วรรค คือวรรคแรกและวรรคหลัง
- ข. พยางค์ พยางค์หรือคำ ในวรรคแรกมี 5 คำ วรรคหลังมี 6 คำ
- ค. สัมผัส แบ่งเป็นสัมผัสนอกกับสัมผัสใน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

เปิดแถบบันทึกเสียงการอ่านทบทวนเสนาะกาพย์ยานี 11

วิชาเหมือนสินค้า

อันมีค่าอยู่เมืองไกล

ต้องยากลำบากไป

จึงจะได้สินค้ามา

ขั้นสอน

1. ครูคิดแผนภูมิกาพย์ยานี 11 ให้นักเรียนอ่านในใจและสังเกตการใช้คำ
2. ให้นักเรียนอภิปรายความหมายของบทร้อยกรอง
3. ครูเปิดแถบบันทึกเสียงการอ่านทบทวนเสนาะกาพย์ยานี 11 และให้นักเรียนฝึกอ่านพร้อม ๆ กัน
4. คิดแผนภูมิกาพย์ยานี 11 และแผนผังลักษณะบังคับของกาพย์ยานี 11 จากนั้นครูอธิบายให้นักเรียนฟัง
5. ให้นักเรียนสังเกตและอภิปรายจำนวนคำและลักษณะบังคับของกาพย์ยานี 11 จากตัวอย่างที่ครูนำมาให้นักเรียนดู

ขั้นสรุปและประเมินผล

นักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะของกาพย์ยานี 11 จากนั้นทำแบบฝึกหัดภาษาไทยของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ หน้า 70, 100 และ 108

สื่อการสอน

1. แอปบันทึกเสียง
2. แผนภูมิตัวอย่างกาพย์ยานี 11
3. แผนผังและลักษณะบังคับของกาพย์ยานี 11
4. แบบฝึกหัดภาษาไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

การประเมินผล

1. จากการอภิปรายความหมายและการใช้คำของบทร้อยกรอง
2. จากการอ่านทบทวนองเสนาะกาพย์ยานี 11
3. จากการทำแบบฝึกหัดภาษาไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

หน้า 70, 100 และ 108

แบบฝึกหัดภาษาไทย ครั้งที่ 3

1. ถ้าเติมคำที่กำหนดให้ลงในช่องว่างได้ถูกต้อง บทร้อยกรองจะมีเสียงสัมผัสคล้องจองถูกต้อง และให้ความหมาย

1. พलग อิง

นักเลงร้องเพลง.....

ตรงหน้าต่างไขว่ห้างหยิ่ง

เอาหลังนั่งเอียง.....

มือถือฉิ่งตีดังดัง

2. งอน ขวาน หงอน

หัวขวานหัวเหมือน.....

ปากแข็งจ้านแหลมจุ่ม....

เที่ยวเราะเงาะกิน.....

ในพฤษาพนาศรี

3. จม ร้าย คม ทาลาย

ที่เกียจคือปลา.....

จะ....ให้เรือ.....

เอาใจเป็นปืน.....

ยิงระคมให้จมไป

4. เคียง ร้อง บ้อง เสียง

ลูกนกขบปีก.....

อ้าปาก....ซ้องแซ่.....

แน่นกบขบปีก.....

เสียงลูกอ่อนบ่อนอาหาร

2. บทร้อยกรองต่อไปนี้วางสลับที่กัน จงเรียงใหม่ให้มีสัมผัสถูกต้องและได้ความหมาย

1. ต่างคนร้องโอดโอย	ทุกคนที่เล่าเรื่อง
คนอื่นกลัวรีบหนีไป	ราชาเคืองสั่งให้ไป
2. เหมือนฝนหลังถึงปรายไพร	เหงื่อไหลยาราวธำรา
แสงแดดแสนอบอุ่น	ชุ่มชื้นรื่นอุรา
3. สอนสั่งหวังจักให้	ฟ้าดูแลเจริญวัย
ลูกเติบโตขึ้นเป็นคน	เมื่อลูกพ้นครรภ์แม่

แผนการสอนที่ 4
เรื่อง กาพย์ยานี 11
เวลา 3 คาบ 60 นาที

ความคิดรวบยอด

คำที่นำมาใช้เขียนกาพย์ยานี 11 ควรเป็นคำที่มีความหมายและแสดงความรู้สึกนึกคิดได้ชัดเจน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้เรียนเรื่องกาพย์ยานี 11 แล้ว สามารถ

1. เรียงแถบคำประพันธ์กาพย์ยานี 11 ได้
2. อ่านทวนองเสนาะ กาพย์ยานี 11 ได้
3. เขียนกาพย์ยานี 11 ได้อย่างน้อย 1 บท
4. เลือกคำมาเขียนหรือต่อเติมกาพย์ยานี 11 ที่กำหนดให้ได้

เนื้อหา

การเขียนกาพย์ยานี 11

1. เขียนเนื้อเรื่องเป็นร้อยกรอง แล้วพยายามย่อเนื้อความให้เหลือวรรคละ 5-6 คำ
2. หาคำสัมผัสนอกให้ครบตามลักษณะบังคับ
3. หาคำสัมผัสในทั้งสัมผัสสระและสัมผัสอักษร

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

แบ่งนักเรียนเป็น 6 กลุ่ม แจกแถบคำประพันธ์กาพย์ยานี 11 กลุ่มละ 1 วรรค ครูคิด แถบคำประพันธ์กาพย์ยานี 11 วรรคแรกในกระเป๋าค้น นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันนำแถบ คำประพันธ์ กาพย์ยานี 11 ที่ได้รับใบ นำมาเรียงต่อกัน ในกระเป๋าค้นให้ถูกต้องตามลักษณะ ของคำประพันธ์กาพย์ยานี 11

ขั้นสอน

1. นักเรียนอ่านกาพย์ยานี 11 ในกระเป๋าค้น ครูอ่านให้ฟังอีกครั้งเพื่อให้ นักเรียนได้ แกะไขการอ่านที่ยังไม่ถูกต้อง
2. นักเรียนอภิปรายการใช้คำของกาพย์ยานี 11 ที่อ่านไป
3. ครูอธิบายหลักการเขียนกาพย์ยานี 11 การใช้คำและยกตัวอย่างประกอบ
4. ทบทวนแผนผังและลักษณะบังคับของกาพย์ยานี 11
5. นักเรียนช่วยกันเขียนกาพย์ยานี 11 เรื่องความสะอาดจำนวน 1 บท

ขั้นสรุปและประเมินผล

นักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะของกาพย์ยานี 11 การใช้คำในการเขียนกาพย์ยานี 11 จากนั้นทบทวนแบบฝึกหัดภาษาไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ หน้า 117 123 124 132 และ 140

สื่อการสอน

1. แดบคำประพันธ์ กาพย์ยานี 11
2. กระเป๋าหนัง
3. แผ่นผังและลักษณะบังคับของกาพย์ยานี 11
4. แบบฝึกหัดภาษาไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

การประเมินผล

1. จากการเรียงแดบคำประพันธ์ กาพย์ยานี 11
2. จากการอ่านทำนองเสนาะกาพย์ยานี 11
3. จากการช่วยกันเขียนกาพย์ยานี 11
4. จากการทำแบบฝึกหัดภาษาไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

หน้า 117 123 124 132 และ 140

แบบฝึกหัดภาษาไทย ครั้งที่ 4

1. แต่งบทร้อยกรองตามใจชอบ 2 วรรค วรรคแรก 5 คำ วรรคที่สอง 6 คำ
ให้มีสัมผัสคล้องจองระหว่างวรรคและได้ความหมาย

ตัวอย่าง : อย่าเป็นเซ่งกิ้งกำ

ได้ทองมาทำทำหยิ่ง

1.

.....

2.

.....

3.

.....

2. แต่งบทร้อยกรองต่อไปนี้ให้จบบท

1. เจ้าจ้อชนั้กหนา
ปิติผ่านมาเห็น

จับไ้มาถอนขนเล่น

.....

2. นั้งมองท้องน้ำใส
อยากเป็นเซ่งกิ้งกำ

ปลาน้อยใหญ่ว่ายไปมา

.....

3. ร่วมรักสามัคคี
แม่น้แตกแยกกันไซ้

ใครย่ำยีได้จน

.....

<p>4. หอมกลิ่นดอกไม้ป่า
อยากไปเก็บมาชม</p>	<p>ไชยชื่นมาตามสายลม
.....</p>
<p>5. เวลามีค่ายิ่ง
หากมีภาระงานใด</p>	<p>จงอย่าทิ้งให้เสียไป
.....</p>
3. แต่งบทร้อยกรองต่อไปนี้ให้จบบท
<p>1. ลูกศิษย์คิดถึงครู
</p>	<p>ลูกไม่รู้คุณพ่อมัน
.....</p>
<p>2. อันความสามัคคี
</p>	<p>ถ้าแม่มีในหมู่ใด
.....</p>
<p>3. จงหมั่นเพียรศึกษา
</p>	<p>ไปภายหน้าจะให้คุณ
.....</p>
<p>4. กรรมใดใครก่อไว้
</p>	<p>กรรมนั้นไซ้รับสนอง
.....</p>

4. แต่งบทร้อยกรองต่อไปนี้ให้จบบท

1. วาจาที่อ่อนหวาน
.....
2. ความรักของมิตรแท้
.....
3. การรวมพลังนั้น
.....
4. ผู้ใดไร้ปัญญา
.....
5. ทุกคนมีหน้าที่
.....

แผนการสอนที่ 5
เรื่อง ภาพยนตร์ 11
เวลา 3 คาบ 60 นาที

ความคุ้มครอง

การเขียนภาพย่นานี้ 11 ต้องคำนึงถึงฉันทลักษณ์และการใช้คำให้เหมาะสมกับเรื่องที่เขียน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้เรียนเรื่องภาพยนตร์ 11 แล้ว สามารถ

1. อ่านภาพย่นนี้ 11 ได้
2. อภิปรายความไพเราะของภาพย่นนี้ 11 ได้
3. เมื่อกำหนดข้อความหรือสถานการณ์ให้ สามารถเขียนแสดงความรู้สึกนึกคิด เป็นภาพย่นนี้ 11 ได้
4. เขียนภาพย่นนี้ อย่างอิสระได้ อย่างน้อย 1 บท

เนื้อหา

การเขียนภาพย่น 11 ให้ไพเราะควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ไม่ควรจบด้วยคำที่มีรูปวรรณยุกต์
2. ควรแบ่งช่วงการเขียนดังนี้
00/000 000/000
3. วรรคที่ 3 กับวรรคที่ 4 ควรเพิ่มสัมผัสรับส่งกัน
4. ควรมีสัมผัสพยัญชนะ สัมผัสสระภายในวรรค

5. มีเนื้อหาสาระแปลกใหม่ และเป็นเอกภาพ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ให้นักเรียนสังเกตรูปภาพ ที่มีภาพยานี้ 11 เป็นคำบรรยายได้รูปภาพ แล้วอภิปรายเกี่ยวกับรูปภาพและบทร้อยกรอง

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนออกมาอ่านภาพยานี้ 11 ได้รูปภาพ นักเรียนคนอื่น ๆ ฝึกอ่านตาม หากอ่านผิดครูจะคอยแนะนำช่วยเหลือ
2. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อภาพยานี้ 11 ที่ได้อ่านไป
3. ครูอธิบายหลักการเขียนภาพยานี้ 11 ให้พอเราะ
4. นำตัวอย่างภาพยานี้ 11 ที่เขียนต่างกันจำนวน 4 บท ให้นักเรียนสังเกตและอภิปรายว่า แต่ละบทมีความไพเราะอย่างไร

ขั้นสรุปและประเมินผล

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะความไพเราะของภาพยานี้ 11 จากตัวอย่างที่ครูนำมาให้ดู จากนั้นท่านแบบฝึกหัดภาษาไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ หน้า 147 155 และ 167

สื่อการสอน

1. รูปภาพมีภาพยานี้ 11 บรรยายได้รูปภาพ
2. แผนภูมิภาพยานี้ จำนวน 4 บท
3. แบบฝึกหัดภาษาไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

การประเมินผล

1. จากการอ่านภาพยนต์ 11
2. จากการอภิปราย เมื่อได้อ่านภาพยนต์ 11
3. จากการทำแบบฝึกหัดภาษาไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

หน้า 147 155 และ 167

แบบฝึกหัดภาษาไทย ครั้งที่ 5

1. ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนของเพชร นักเรียนจะแต่งบทร้อยกรองปลอบใจเพชรอย่างไร
เมื่อมารดาของเพชรตาย (แต่งอย่างน้อย 1 บท)

ตัวอย่าง :

แม่จำดวงใจลูก	ยังพันผูกไม่เสื่อมคลาย
รักแม่นั้นใจหมาย	มุ่งกตเวทินิรันดร์
เพราะรู้ว่าแม่รัก	แจ้งประจักษ์จิตอาทร
ห่วงใยไม่แคลนคลอน	รักลูกตั้งดวงชีวัน
.....	
.....	
.....	
.....	

2. แต่งบทร้อยกรองตามใจชอบอย่างน้อย 1 บท

ตัวอย่าง :

คุณค่าของป่าไม้	มีมากมายเหลือคณา
คนที่ทำลายป่า	ไม่รักษาดีบ้านเมืองตน
.....	
.....	
.....	
.....	

3. ให้นักเรียนเขียนบรรยายหรือแสดงความรู้สึกที่ต้องจากเพื่อน, รุ่นน้อง, ครู และโรงเรียน
เนื่องจากจบการศึกษาและต้องแยกย้ายกันไป (อย่างน้อย 2 บท)

ตัวอย่าง :

จากไปเพียงกายห่าง
น้องเพื่อนที่แสนดี

ใช่จะร้างมิตรไมตรี
จะไม่วันลืมเลือน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แผนการสอนที่ 6
เรื่อง กลอนสุภาพ
เวลา 3 คาบ 60 นาที

ความคิรวบยอค

กลอนสุภาพเป็นบทร้อยกรองที่กำหนดจำนวนคำวรรคละ 6-9 คำ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

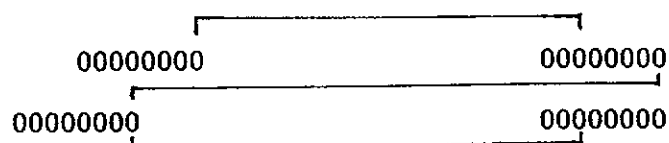
เมื่อนักเรียนได้เรียนเรื่องกลอนสุภาพแล้วสามารถ

1. อ่านกลอนสุภาพได้ถูกต้อง
2. บอกแผนผังและลักษณะบังคับของกลอนสุภาพได้
3. อ่านทำนองเสนาะกลอนสุภาพได้
4. เลือกคำมาเติมให้กลอนสุภาพมีจำนวนคำครบวรรคได้

เนื้อหา

แผนผังและลักษณะบังคับของกลอนสุภาพ

แผนผัง

ลักษณะบังคับ

1. คณะ กลอนสุภาพ 1 บทมี 2 บาท 1 บาทมีจำนวน 2 วรรค
2. พยางค์ หรือคำในแต่ละวรรคมีจำนวน 6-9 คำ
3. สัมผัส แบ่งเป็นสัมผัสนอกกับสัมผัสใน
4. เสี่ยงวรรคยุกต์ บังคับเสียงท้ายวรรค เพื่อให้เกิดความไพเราะ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้น ย่นนำ

เปิดแถบบันทึกเสียงการอ่านท่อนองเสนาะกลอนสุภาพ

แล้วสอนว่าอย่าไว้ใจมนุษย์	มันแสนสุดลึกล้ำเหลือกำหนด
ถึงเถาวัลย์พันเกี่ยวที่เลี้ยวลด	ก็ไม่คดเหมือนหนึ่งในน้ำใจคน
มนุษย์นี้รักอยู่สองสถาน	บิดามารดาก็รักมักเป็นผล
ที่พึงหนึ่งพึ่งได้แต่กายตน	เกิดเป็นคนคิดเห็นจึงเจรจา

ขั้นสอน

1. ครูคิดแผนภูมิกลอนสุภาพ ให้นักเรียนอ่านในใจและสังเกตการใช้คำ
2. ให้นักเรียนศึกษาคำใหม่ และอธิบายความหมายของกลอนสุภาพ
3. ครูเปิดแถบบันทึกเสียงการอ่านท่อนองเสนาะ และให้นักเรียนฝึกอ่านพร้อม ๆ กัน
4. ครูคิดแผนผังและอธิบายลักษณะบังคับของกลอนสุภาพ

5. ครูกำหนดชื่อเรื่อง ไปเที่ยว, วันหยุด ให้นักเรียนเขียนโดยครูคอยช่วยแนะนำ

ขั้นสรุปและประเมินผล

นักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะของกลอนสุภาพ จากนั้นทำแบบฝึกหัดภาษาไทย
ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ หน้า 70 71 และ 82

สื่อการสอน

1. แถบบันทึกเสียง
2. แผนภูมิตัวอย่างกลอนสุภาพ
3. แผนผังและลักษณะบังคับของกลอนสุภาพ
4. แบบฝึกหัดภาษาไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

การประเมินผล

1. จากการอธิบายความหมายและการใช้คำของกลอนสุภาพ
2. จากการอ่านทำนองเสนาะกลอนสุภาพ
3. จากการช่วยกันเขียนกลอนสุภาพ
4. จากการหาคำมาเติมในวรรคของกลอนสุภาพ
5. จากการทำแบบฝึกหัดภาษาไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

หน้า 70 71 และ 82

แบบฝึกหัดภาษาไทย ครั้งที่ 6

1. เลือกคำในวงเล็บเติมในช่องว่างให้สัมพันธ์ลงจองกับคำที่ขีดเส้นใต้และได้ความหมาย

1. (มิตร คิด ผิด)

เราก็จิต.....ดูแลเขาก็ใจ

2. (ขัง นั่ง ชัง)

รักกันไว้ดีกว่า.....ระวังการ

3. (เตียน เปลี่ยน เขียน)

แลลาดเลียน.....สะอาคมีหาดทราย

4. (สั่ง ผั่ง พัง)

ไปเคินนั่ง.....เสยงสาเนยงนก

5. (ติด ผิด จิต)

กลัวจะต้อง.....ใจเวียนไปมา

2. เลือกคำเติมลงในช่องว่าง ให้สัมพันธ์กับคำที่ขีดเส้นใต้และได้ความหมาย

1. (ไขว้ ไกว ไหว)

เอาขั้นไส่อแล้วแกวง..... แม่เ้านอนไฟให้ร้อนทั่ว

2. (ห้อง ช่าง ก้อง)

สีบากตวาคผาคร้อง..... กีก..... นิเวศนัยกษา

3. (คู ชู่ ลี้)

จุดกระชากลากหางขึ้นกลางหาด
จะเอาไปให้พระบิดา.....

แลประหลาดลักษณะมีตาหู
แล้วลากสู่เข้าในถ้ำด้วยกำลัง

4. (คาง ทาง ล่าง)

จงให้เอาน้ำส้ม
แล้วจึงเอาพันเข้าทั้งตัว

กับผ้าชุบน้ำมันยาง
ตลอดแต่หัวไปจน.....

5. 1 (ชอบ คอบ นอบ)

2 (วิชา ล่วงหน้า ปัญญา)

แม้ใครรักรักมั่งชังชัง.....
รู้สิ่งใดไม่รู้.....

ให้รอบคอบคิดอ่านจะหลานหนา
รู้รักษาตัวรอดเป็นยอดดี

6. 1 (ถนน ผน ชล)

2 (ผ้า ปลา ลา)

เห็นฝูงเงือกเลือกกลิ้งมาตาม....

คิดว่าคนมีทางเหมือนอย่าง.....

แผนการสอนที่ 7
เรื่อง กลอนสุภาพ
เวลา 3 คาบ 60 นาที

ความคิดรวบยอด

คำที่นำมาใช้เขียนกลอนสุภาพ ควรเป็นคำที่มีความหมายและแสดงความรู้สึกนึกคิดได้ชัดเจน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้เรียนเรื่องกลอนสุภาพแล้วสามารถ

1. เลือกคำมาเติมในวรรคของกลอนสุภาพได้
2. อ่านแบ่งวรรคของกลอนสุภาพได้
3. อภิปรายลักษณะการใช้คำของกลอนสุภาพได้
4. เขียนกลอนสุภาพได้อย่างน้อย 1 บท

เนื้อหา

ลักษณะกลอนสุภาพที่ดี

1. แต่งถูกต้องตามฉันทลักษณ์
2. มีความคิดอันรุ่งโรจน์
3. แสดงความมีชีวิตชีวา
4. มีความประณีตในการใช้คำ

การเขียนกลอนสุภาพ

1. ไม่ใช้คำฟุ่มเฟือย
2. ศึกษาความหมายของคำก่อนใช้
3. ใช้คำให้เหมาะกับเรื่อง
4. ใช้คำง่าย ๆ เข้าใจได้ดี

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ให้นักเรียนหาคำมาเติมในช่องว่างท้ายวรรคของกลอนสุภาพคือ

1. ผีเสื้อผ่านกระพือปีกบิน.....
2. เกาะส่งาบนกิ้งกิ้ง.....
3. มดดำเดินเป็นทิวแถวแนว.....
4. ดอกไม้งามมีหนามแหลมอยู่.....

ขั้นสอน

1. นักเรียนช่วยกันอ่านกลอนสุภาพครั้งละ 1 วรรคให้ถูกต้องตามลักษณะของกลอนสุภาพ และอภิปรายการใช้คำที่นักเรียนแต่ละกลุ่มนำมาเติมในวรรคของกลอนสุภาพ
2. ครูยกตัวอย่างกลอนสุภาพ 3 บทอธิบายการใช้คำและลักษณะการเขียนกลอนสุภาพที่ดี
3. ให้นักเรียนอภิปรายลักษณะการใช้คำกลอนสุภาพที่นักเรียนเติมในวรรคของกลอนสุภาพ
ตอนนำเข้าสู่วิธีเรียนอีกครั้งหนึ่ง
4. ทบทวนแผนผังและลักษณะบังคับของกลอนสุภาพ

ขั้นสรุปและประเมินผล

นักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะกลอนสุภาพที่ดีและการเลือกใช้คำเขียนกลอนสุภาพ
จากนั้นทำแบบฝึกหัดภาษาไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ หน้า 124 และ 155

สื่อการสอน

1. แผนภูมิกลอนสุภาพ
2. แผนผังและลักษณะบังคับของกลอนสุภาพ
3. แบบฝึกหัดภาษาไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

การประเมินผล

1. จากการหาคำมาเติมในวรรคของกลอนสุภาพ
2. จากการอ่านกลอนสุภาพ
3. จากการอธิบายลักษณะการใช้คำของกลอนสุภาพ
4. จากการทำแบบฝึกหัดภาษาไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

หน้า 124 และ 155

แบบฝึกหัดภาษาไทย ครั้งที่ 7

1. เขียนคำสัมผัสคล้องจอง 7-9 คำ

ตัวอย่าง : อ่านจงเสด็จความตามทันอง

1.

2.

3.

2. แต่งบทร่ายกรอง (กลอนสุภาพ) ตามใจชอบอย่างน้อย 1 บท

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แผนการสอนที่ 8
เรื่อง กลอนสุภาพ
เวลา 3 คาบ 60 นาที

ความคิดรวบยอด

การเขียนกลอนสุภาพ ต้องคำนึงถึงฉันทลักษณ์ และการใช้คำที่เหมาะสมกับเรื่องที่เขียน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้เรียนเรื่องกลอนสุภาพ แล้ว สามารถ

1. แสดงความคิดเห็นเมื่อฟังเพลงได้
2. เปรียบเทียบลักษณะเนื้อหาของกลอนกับเพลงได้
3. อภิปรายลักษณะการเขียนและการใช้คำในบทกลอนได้
4. เขียนกลอนสุภาพได้อย่างน้อย 2 บท

เนื้อหา

การเขียนกลอนสุภาพให้ไพเราะ ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. มีสัมผัสสระและสัมผัสพยัญชนะภายในวรรค
2. ในวรรคที่ 2 จะใช้สัมผัสนอกกับคำที่ 3 หรือ 5 กับ 6 ก็ได้
3. ระวังเสียงวรรณยุกต์ท้ายวรรค
4. เพิ่มสัมผัสใน คำที่ 5, 6 และ 7
5. พยายามคุมคำให้มี 8-9 คำ

6. นำเข้าค่ายากเกินไป
7. เขียนให้มีลักษณะเฉพาะตัว ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกได้ลึกซึ้งกินใจ
8. มีความคิดแปลกใหม่

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

เปิดแถบบันทึกเสียงเพลง "ครวญ" ของสุเทพ วงศ์กำแหง ให้นักเรียนฟังจบแล้วให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเพลง

ขั้นสอน

1. นักเรียนอภิปรายเนื้อร้องของเพลง และลักษณะการใช้คำเปรียบเทียบกับกลอนสุภาพทั่วไป
2. ครูอธิบายการเขียนกลอนสุภาพให้ไพเราะ
3. ตัดแผนภูมิตัวอย่างกลอนสุภาพจำนวน 2 บท ให้นักเรียนอภิปรายลักษณะการเขียนและการใช้คำของกลอนสุภาพ
4. ให้นักเรียนช่วยกันเขียนกลอนสุภาพจำนวน 2 บท และตั้งชื่อบทกลอนเองอย่างอิสระ

ขั้นสรุปและประเมินผล

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปหลักการเขียนกลอนสุภาพให้ไพเราะ จากนั้นทำแบบฝึกหัดภาษาไทยของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ หน้า 167

สื่อการสอน

1. แดบบันทึกเสียงเพลง
2. แผนภูมิกลอนสุภาพ
3. แบบฝึกหัดภาษาไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

การประเมินผล

1. จากการแสดงความคิดเห็น เมื่อได้ฟังเพลง
2. จากการเปรียบเทียบกลอนสุภาพกับเพลง
3. จากการอธิบายลักษณะการเขียนและการใช้คำในบทกลอนสุภาพ
4. จากการทำแบบฝึกหัดภาษาไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

แบบฝึกหัดภาษาไทย ครั้งที่ 8

1. ให้นักเรียนเขียนบทร้อยกรอง (กลอนสุภาพอย่างน้อย 2 บท) แสดงความรู้สึกที่ต้องจากเพื่อน รุ่นน้อง ครูและโรงเรียน เนื่องจากจบการศึกษาและต้องแยกย้ายกันไป

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แผนการสอนที่ 9
เรื่อง กลอนดอกสร้อย
เวลา 3 คาบ 60 นาที

ความคิดรวบยอด

กลอนดอกสร้อย เป็นบทร้อยกรองที่มีเจ็ดหลักซึ่งคล้ายกับกลอนสุภาพ ต่างกันเพียงการกำหนดคณะ คำขึ้นต้นและคำลงท้ายเท่านั้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

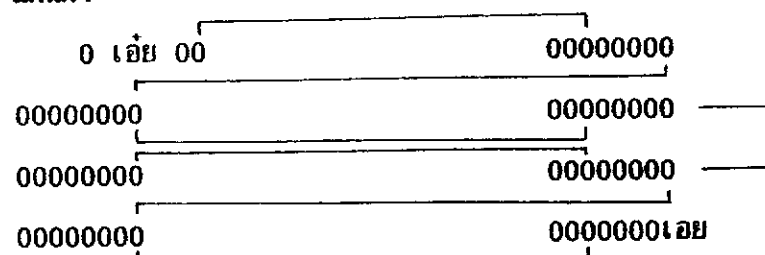
เมื่อนักเรียนได้เรียนเรื่อง กลอนดอกสร้อยแล้วสามารถ

1. บอกจำนวนคำที่ใช้เขียนกลอนดอกสร้อยได้
2. อ่านทบทวนเอง เสนาะกลอนดอกสร้อยได้
3. บอกแผนผังและลักษณะบังคับของกลอนดอกสร้อยได้
4. ทาความเต็มในวรรคของกลอนดอกสร้อยได้

เนื้อหา

แผนผังและลักษณะบังคับของกลอนดอกสร้อย

แผนผัง

ลักษณะบังคับ

1. คณะ กำหนดให้มี 8 วรรค หรือ 2 บทกลอนเป็น 1 บทดอกสร้อย
2. วรรคต้น กำหนดให้มีคำจำกัด คำที่ 1 กับ 3 ต้องซ้ำเป็นคำเดียวกัน คำที่ 2

ซึ่งเป็นคำแทรกต้องเป็นคำว่า เอ้ย

3. ลักษณะบังคับสัมผัสอื่น ๆ ใช้เหมือนกับกลอนสุภาพ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ตีแผนภูมิกลอนดอกสร้อยและเปิดแถบบันทึกเสียงการอ่านกลอนดอกสร้อยให้นักเรียนฟัง

ดอกเอ้ยดอกแก้ว

เจ้าบานแล้วบานในหัวใจฉัน

ทั้งหอมหวานอวลตลบพบทุกวัน

สีขาวนั้นสะอาดปราศราศี

ยามค่ำมคมกลิ่นหอมอ่อนน้าจิต

ชื่นชีวิตชื่นชีวาผาสุศรี

กลิ่นใดเล่าจะเทียบเปรียบใดดี

กลิ่นแก้วนี้หอมสดชื่นยังยืนเอย

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนฝึกอ่านในใจ และศึกษาคำที่ควรศึกษา คือ หอมหวาน อวล ตลบ ปราศราศี
2. อภิปรายความหมายและการใช้คำของกลอนดอกสร้อย

ราศี

3. ครูเปิดแถบบันทึกเสียงการอ่านตนเอง เสนาะกลอนดอกสร้อยและให้นักเรียนฝึกอ่านพร้อม ๆ กัน
4. ครูคิดแผนผังและอธิบายลักษณะบังคับของกลอนดอกสร้อย
5. ยกตัวอย่างกลอนดอกสร้อยแล้วให้นักเรียนช่วยกันหาคำมาเติมในช่องว่างของกลอนดอกสร้อยให้ถูกต้องและมีความหมาย

ขั้นสรุปและประเมินผล

นักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะของกลอนดอกสร้อย จากนั้นทำแบบฝึกหัดภาษาไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ หน้า 46

สื่อการสอน

1. แถบบันทึกเสียง
2. แผนภูมิตัวอย่างกลอนดอกสร้อย
3. แผนผังและลักษณะบังคับของกลอนสุภาพ
4. แบบฝึกหัดภาษาไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

การประเมินผล

1. จากการอธิบายความหมายและการใช้คำของกลอนดอกสร้อย
2. จากการอ่านตนเอง เสนาะกลอนดอกสร้อย
3. จากการอธิบายแผนผังและลักษณะบังคับกลอนดอกสร้อยของนักเรียน
4. จากการหาคำมาเติมในช่องว่างของกลอนดอกสร้อย
5. จากการทำแบบฝึกหัดภาษาไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ หน้า 46

แบบฝึกหัดภาษาไทย ครั้งที่ 9

1. เติมคำที่กำหนดคำให้ลงในช่องว่าง ให้สัมผัสคล้องจอง ถูกต้องและได้ความหมาย

1. บวง ทรวง เสีย

 ถ้อยเอ๋ยถ้อยคำ
 คำแผ่ร่อนเผาใจยิ่งไฟเสีย
 คำอ่อนหวานหนุนใจให้ศีกคัก
 คำเป็นสื่อความคิดถึง.....

 อาจจะนำทั้งผลดีมีผล.....
 พาให้เปลี่ยชอกช้ำระกา.....
 ขึ้นคานักอาจบันดาลงานใหญ่หลวง
 คำเท็จลวงล่อให้ตายร้ายนักเอย

2. ภัย บัณฑิตา พบ ศึกษา

 ความเอ๋ยความรู้
 เห็นสิ่งใดใช้สมองลอง.....
 อันความรู้เรียนเท่าไรก็ไม่จบ
 ใช้ความรู้ฝึกทางสร้างทุกข์.....

 ทุกอย่างอาจเป็นครูหาก.....
 ใคร่ครวญหาเหตุผลจนแจ้งใจ
 ยิ่งค้น....ก็ยิ่งมีที่สงสัย
 รู้จักใช้หาประโยชน์สุดสัต์ถิเอย

3. สง่า ถือ คด ขวัญ

 ความเอ๋ยความซื่อ
 เป็นเครื่องรางศักดิ์สิทธิ์ถือนั่นค้
 ในโลกนี้ไม่มีแต่คน.....
 เราซื่อสัตย์ไว้เกิดเลิศจราคา

 แม้ซื่อ....ได้จริงเป็นมิ่ง.....
 อาจป้องกันสรรพภัยไม่พินา
 โลกคงหมดความคิศรี
 จะพลอยพาโลกขึ้นร้อนรมย์เอย

แผนการสอนที่ 10
เรื่อง กลอนดอกสร้อย
เวลา 3 คาบ 60 นาที

ความคาดหวัง

คำที่นำมาใช้เขียนกลอนดอกสร้อย ควรเป็นคำที่มีความหมายและแสดงความรู้สึกนึกคิดได้ชัดเจน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้เรียนเรื่อง กลอนดอกสร้อยแล้วสามารถ

1. อ่านกลอนดอกสร้อยและวาดรูปให้สัมพันธ์กันได้
2. อ่านทบทวนและแต่งกลอนดอกสร้อยได้
3. อภิปรายการเขียน การใช้คำ และจับหลักของกลอนดอกสร้อยได้
4. เลือกคำมาเติมในช่องว่างของกลอนดอกสร้อยได้

เนื้อหา

การเขียนกลอนดอกสร้อย

มีหลักการเขียนโดยทั่วไปคล้ายกับกลอนสุภาพ คือ

1. นำคำพ้องเพื่อย
2. ศึกษาความหมายของคำก่อนใช้
3. ใช้คำที่เหมาะสมกับเรื่อง
4. ใช้คำง่าย ๆ เข้าใจได้ดี

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

นำบทกลอนสร้อย ก.ข. เรื่องที่ 8 คือ ข้างปลาย ของ อภัย จันทวิมลมาให้นักเรียน ฝึกอ่านออกเสียง และให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาแข่งขันวาดรูปประกอบการอ่านกลอนดอกสร้อย ให้อารมณ์สัมพันธ์กับเนื้อหาบทกลอนดอกสร้อย

ขั้นสอน

1. คิดแผนภูมิกลอนดอกสร้อย ชื่อ ธงไตรรงค์ และทิวนา ซึ่งนำมาจากหนังสือดอกสร้อย ก.ข. ให้นักเรียนอ่านในใจ และศึกษาคำยาก
2. นักเรียนอภิปรายความหมายของกลอนดอกสร้อย และฝึกอ่านทวนเองเสนาะ
3. คิดแผนผังและลักษณะบังคับของกลอนดอกสร้อย ทบทวนเรื่องฉันทลักษณ์ และอธิบาย หลักการเขียนเพิ่มเติม
4. นำตัวอย่างกลอนดอกสร้อยจำนวน 3 บท มาให้นักเรียนอภิปรายลักษณะการเขียน การใช้คำ และฉันทลักษณ์

ขั้นสรุปและประเมินผล

นักเรียนช่วยกันสรุปหลักการเขียนกลอนดอกสร้อย จากนั้นทบทวนแบบฝึกหัดภาษาไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ หน้า 62

สื่อการสอน

1. หนังสือดอกสร้อย ก.ข. ของอภัย จันทวิมล
2. แผนภูมิกลอนดอกสร้อย
3. แผนผังและลักษณะบังคับของกลอนดอกสร้อย
4. แบบฝึกหัดภาษาไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

การประเมินผล

1. จากการอ่านกลอนดอกสร้อยและวาดรูปประกอบ
2. จากการอ่านทำนองเสนาะกลอนดอกสร้อย
3. จากการอภิปรายลักษณะการเขียน การใช้คำและฉันทลักษณ์ของกลอนดอกสร้อย
4. จากการทำแบบฝึกหัดภาษาไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ หน้า 62

แบบฝึกหัดภาษาไทย ครั้งที่ 10

1. นำคำสัมผัสคล้องจองที่กำหนดให้เติมในช่องว่าง ให้เป็นบทร้อยกรองที่มีสัมผัสคล้องจองถูกต้องและได้ความหมาย

1. ญาติพี่น้องเห็นห้างร้างไมตรี
แม่แล้งในดวงจิตมิตรพลีภณี

น้ำเอ๋ยน้ำใจ
.....
อันน้ำใจปลุกไมตรีได้คืน
เพียงน้ำใจหยดน้อยน้อยร้อยกมล

.....
นั่นใครไปมาหาสู่ตน
สร้างความรักสร้างความสุขทุกแห่งหน
ให้ทุกคนรักมั่นนิรันดร์เอย

2. คงจำเพาะพบวิธีชี้ให้เห็น
อย่าท้อจิตย่อหย่อนอ่อนกำลัง
ควรตั้งหน้าใหม่ใจเย็นเย็น

ขัดเอ๋ยขัดข้อง
.....
หาเส้นทางแก้ไขให้ถนัดหมาย
เหมือนเมฆน้อยคล้อยเคลื่อนผ่านเดือนเพ็ญ

ที่หมายบองก็ไม่ใช่เช่นที่หวัง
.....
.....
เดือนจะเด่นเวทนานาชมเอย

แผนการสอนที่ 11
เรื่อง กลอนดอกสร้อย
เวลา 3 คาบ 60 นาที

ความคิดรวบยอด

การเขียนกลอนดอกสร้อย ต้องคำนึงถึงฉันทลักษณ์และการใช้คำให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้เรียนเรื่อง กลอนดอกสร้อยแล้วสามารถ

1. เขียนสิ่งที่เกี่ยวกับดอกไม้ได้
2. เขียนกลอนดอกสร้อยชื่อดอกไม้ได้
3. อภิปรายความไพเราะของกลอนดอกสร้อยได้
4. เขียนกลอนดอกสร้อยอย่างอิสระได้อย่างน้อย 1 บท

เนื้อหา

การเขียนกลอนดอกสร้อยให้ไพเราะ มีหลักการเหมือนกลอนสุภาพคือ

1. มีสัมผัสสระและสัมผัสพยัญชนะภายในวรรค
2. ในวรรคที่ 2 จะใช้สัมผัสนอกกับคำที่ 3 หรือ 5 กับ 6 ก็ได้
3. ระวังเสียงวรรณยุกต์ทำยวรรค
4. เพิ่มสัมผัสใน คำที่ 5 6 และ 7
5. พยายามคุมคำไม่ให้เกิน 9 คำหรืออยู่ในเกณฑ์ 8-9 คำ

6. ไม่ใช้คำยากเกินไป
7. มีลักษณะเฉพาะตัว
8. เนื้อหาแปลกใหม่

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูนำดอกไม้มาให้นักเรียน แบ่งนักเรียนเป็น 6 กลุ่มแข่งขันกันเขียนสิ่งที่เกี่ยวข้องกับดอกไม้ให้มากที่สุด กลุ่มใดเขียนได้มากและแปลก ไม่ซ้ำกับกลุ่มอื่น จะเป็นกลุ่มชนะ

ขั้นสอน

1. ทบทวนแผนผังลักษณะบังคับ และการเขียนกลอนดอกสร้อย
2. ให้นักเรียนเขียนกลอนดอกสร้อย ชื่อ ดอกไม้ โดยนำสิ่งที่เกี่ยวข้องซึ่งนักเรียนได้เขียนในขั้นนำมาใช้ช่วยเขียน
3. เมื่อนักเรียนช่วยกันเขียนจนจบบท ครูแนะนำการเขียนกลอนดอกสร้อยให้ไพเราะ
4. นำตัวอย่างกลอนดอกสร้อยมาให้ให้นักเรียนดู และช่วยกันอภิปรายตัวอย่างกลอนดอกสร้อยว่ามีความไพเราะอย่างไร

ขั้นสรุปและประเมินผล

นักเรียนช่วยกันสรุปหลักการเขียนกลอนดอกสร้อยให้ไพเราะ จากนั้นทำแบบฝึกหัดภาษาไทยของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ หน้า 155

สื่อการสอน

1. ดอกไม้
2. แผนผังและลักษณะบังคับของกลอนดอกสร้อย
3. แผนภูมิตัวอย่างกลอนดอกสร้อย
4. แบบฝึกหัดภาษาไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

การประเมินผล

1. จากการเขียนสิ่งที่เกี่ยวข้องกับดอกไม้
2. จากการเขียนกลอนดอกสร้อยชื่อดอกไม้
3. จากการอภิปรายลักษณะความไพเราะของกลอนดอกสร้อย
4. จากการทบทวนแบบฝึกหัดภาษาไทยของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ หน้า 155

แบบฝึกหัดภาษาไทย ครั้งที่ 11

1. แต่งบทร้อยกรอง (กลอนคอกสัร้อย) ตามใจชอบอย่างน้อย 1 บท

แผนการสอนที่ 12
เรื่อง โคลงสี่สุภาพ
เวลา 3 คาบ 60 นาที

ความคิดรวบยอด

โคลงสี่สุภาพ เป็นบทร้อยกรองที่บังคับคำที่มีรูปวรรณยุกต์เอก - โท และมีฉันทลักษณ์ที่แตกต่างจากบทร้อยกรองประเภทอื่น ๆ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

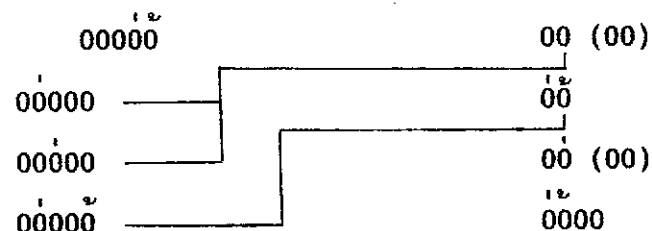
เมื่อนักเรียนได้เรียนเรื่อง โคลงสี่สุภาพแล้วสามารถ

1. อภิปรายความหมายของโคลงสี่สุภาพได้
2. บอกลักษณะที่แตกต่างระหว่างโคลงสี่สุภาพกับกาพย์ยานี 11 กลอนสุภาพ และกลอนดอกสร้อยได้
3. อ่านทำนองเสนาะโคลงสี่สุภาพได้
4. อภิปรายลักษณะการเขียนโคลงสี่สุภาพได้
5. หาคำมาเติมในวรรคของโคลงสี่สุภาพได้

เนื้อหา

แผนผังและลักษณะบังคับของโคลงสี่สุภาพ

แผนผัง

ลักษณะบังคับ

1. คณะ บทหนึ่งมี 4 บาท บาทละ 2 วรรค วรรคหน้ามี 5 คำ วรรคหลังมี 2 คำบ้าง 4 คำบ้าง คำที่อยู่ในวงเล็บคือคำสร้อยซึ่งจะมีหรือไม่ก็ได้
2. คำโท คำเอก บังคับคำเอก 7 แห่ง คำโท 4 แห่ง
3. สัมผัส สัมผัสนอกเป็นไปตามฉันทลักษณ์ ส่วนสัมผัสใน นิยมใช้สัมผัสอักษร
4. คำสร้อย มีอยู่ท้ายบาทที่ 1 และ 3

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

คัดแผนภูมิโคลงสี่สุภาพ และเปิดแถบบันทึกเสียง การอ่านทำนองเสนาะโคลงสี่สุภาพให้นักเรียนฟัง

เสียงลือเสียงเล่าอ้าง

อันใด พี่เอย

เสียงย่องยอยศากร

ทั่วหล้า

สองเขือที่หลับไหล

ลืมนั่น ฤาพี่

สองพี่คิดเองอ้า

อย่าได้ถามเพื่อ

(ลิลิตพระลอ)

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนอ่านในใจและศึกษาคำใหม่ คือ ย่องยอ หล้า เขือ ฤา อ้า และเพื่อ
2. อภิปรายความหมายของโคลงสี่สุภาพ และลักษณะที่แตกต่างระหว่างโคลงสี่สุภาพกับภาพย่นนี้ 11 กลอนสุภาพและกลอนคอกสร้อย
3. ครูอธิบายแผนผังและลักษณะบังคับของโคลงสี่สุภาพ
4. ตัดแผนภูมิตัวอย่างโคลงสี่สุภาพ ให้นักเรียนฝึกอ่านและสังเกต ลักษณะบังคับการใช้เอก - โท และคำสร้อย จากนั้นร่วมกันอภิปรายลักษณะการเขียนโคลงสี่สุภาพ

ขั้นสรุปและประเมินผล

นักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะของโคลงสี่สุภาพ จากนั้นทำแบบฝึกหัดภาษาไทยของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ หน้า 27 และ 28

สื่อการสอน

1. แผนภูมิโคลงสี่สุภาพ
2. แผนผังและลักษณะบังคับโคลงสี่สุภาพ
3. แบบฝึกหัดภาษาไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

การประเมินผล

1. จากการอภิปรายความหมายของโคลงสี่สุภาพ
2. จากการบอกลักษณะที่แตกต่างระหว่างโคลงสี่สุภาพกับกาพย์ยานี 11 กลอนสุภาพ และกลอนดอกร้อย
3. จากการอ่านทบทวนองเสนาะโคลงสี่สุภาพ
4. จากการอภิปรายลักษณะการเขียนโคลงสี่สุภาพ
5. จากการหาคำมาเติมในวรรคของโคลงสี่สุภาพ
6. จากการทำแบบฝึกหัดภาษาไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

หน้า 27 และ 28

แบบฝึกหัดภาษาไทย ครั้งที่ 12

1. เลือกคำในวงเล็บ เติมในช่องว่างให้ได้ความหมายและสัมผัสคล้องจอง

<p>1. เมตตาเตือนจิตให้
แรงเคียดคนหน่าย.....
ทวนเป็นยอดคยาัยัง
ตระหนกกล้าพริ้ว</p>	<p>คน.....พึ่งนา (สั่ง นั่ง หวัง)
ท้าวหน้า (พัง ชัง ยัง)
เกียรติยศ
พราภูมิ์สุมาคม</p>
<p>2. ความพร้อมเพรียงก่อให้เกิด
ความแตกร้างพา.....
ดั่งกษัตริย์วัชชีชล
ก็เพราะความแตก.....</p>	<p>เกิด.....สุขนา (คล กล ผล)
ทุกข์กริ้ว (ทน จน รน)
ความพิ นาศนอ
เรื่องนี้มันาน (ข่าว ร้าว ท้าว)</p>
<p>3. วัวหายจึงลื้อมคอก
ไม่เห็นวัวสัก.....
แต่ก่อนบ่ห่อน.....
พูดแต่ทางอ้อม.....</p>	<p>กัน..... (รู้ วัว ตัว)
คิดลื้อม (ตัว หัว ยั่ว)
วัวจัก หายนา (มัว ทัว กลัว)
หมดเค้าเข้าศาราร (ค้อม ค้อม ช่อม)</p>

แผนการสอนที่ 13
เรื่อง โคลงสี่สุภาพ
เวลา 3 คาบ 60 นาที

ความคิดรวบยอด

คำที่นำมาใช้เขียนโคลงสี่สุภาพ ควรเป็นคำที่มีสัมผัสอักษร และให้ความหมายที่แสดงความรู้สึกรักใคร่ได้ชัดเจน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้เรียนเรื่อง โคลงสี่สุภาพแล้วสามารถ

1. เขียนโคลงสี่สุภาพบรรยายนิทานได้ 1 บท
2. อภิปรายลักษณะการเขียนโคลงสี่สุภาพได้
3. หาคำมาเติมในวรรคของโคลงสี่สุภาพได้

เนื้อหา

หลักการเขียนโคลงสี่สุภาพ

1. คิดเนื้อเรื่องว่าจะเขียนอะไร
2. พยายามย่อความให้เหลือ คำประมาณ 30 คำ โดยแบ่งเป็นช่วงละ 7 คำ
3. หาสัมผัสนอก
4. ใส่คำเอก 7 แห่ง โท 4 แห่ง หากคิดข้อนุโลมให้ใช้คำตายแทนคำเอกได้

สามารถใช้โทโทษได้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

เล่านิทานเรื่องเด็กกตัญญูให้นักเรียนฟัง จากนั้นครูคิดแผนภูมิโคลงสี่สุภาพบรรยายเรื่องเป็นนิทานให้นักเรียนดู

แดงเป็นเด็กเก่งกล้า	ขยัน อดทน
งานไม่ละปากบ่น	แม่ใช้
ทุกหนแห่งทุกวัน	เขาทำ งานจริง
ควรยิ่งยกเหนือไว้	เช่นผู้กตัญญู

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนอ่านในใจและศึกษาคำยาก
2. ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาเล่านิทาน จบแล้วช่วยกันเขียนโคลงสี่สุภาพบรรยายนิทาน
3. ครูอธิบายหลักการเขียนโคลงสี่สุภาพ จบแล้วให้นักเรียนอภิปรายโคลงสี่สุภาพที่นักเรียนช่วยกันเขียนว่าเขียนได้ถูกต้องหรือไม่เพราะเหตุใด
4. นำตัวอย่างโคลงสี่สุภาพ จำนวน 3 บท มาให้นักเรียนอภิปรายและศึกษาการเขียน

ขั้นสรุปและประเมินผล

นักเรียนช่วยกันสรุปหลักการเขียนโคลงสี่สุภาพ จากนั้นทำแบบฝึกหัดภาษาไทยของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ หน้า 55 และ 91

สื่อการสอน

1. นิทาน
2. แผนภูมิตัวอย่างโคลงสี่สุภาพ
3. แผนผังและลักษณะบังคับของโคลงสี่สุภาพ
4. แบบฝึกหัดภาษาไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

การประเมินผล

1. จากการช่วยกันเขียนโคลงสี่สุภาพบรรยายนิทาน
2. จากการอภิปรายตัวอย่างโคลงสี่สุภาพถึงลักษณะการเขียน
3. จากการทำแบบฝึกหัดภาษาไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

หน้า 55 และ 91

แบบฝึกหัดภาษาไทย ครั้งที่ 13

1. เติมคำที่กําหนดคำให้ลงในช่องว่างให้สัมพันธ์ถูกต้องและได้ความหมาย

1. ตั้ง ยั้ง ตน

ยามเดินยั้งนั่งนอน
รำลึกถึงเทศ.....
เป็นรัฐมณฑล
ควรถนอมแน่น.....

กมล
อยู่.....
ไทยอยู่ สราญฮา
อยู่เพียงอวสาน

2. รัน เชื้อ จัน

ตัวท่านยังหนุ่มแท้
รูปพิลาสเจิด.....
ฝีมือเลิศไวย.....
อาจสู้ราชาตี.....

วัยฉกรรจ์
อะเคื้อ
ดีต่อ
เผ่าผู้ชาญสมร

3. มี ข้า หน้า ตี

อุตุล้าห์รักษ้อาตมไว้
ตัวท่านนั้นบุญ.....
จะเป็นปิ่นธรี
มฤพจันอัน.....

จง.....
ภาค.....
ผดุงเขต
กล่าวแล้วเป็นจริง

2. เลือกข้อความที่กำหนดให้เติมในช่องว่าง ให้เป็นบทร้อยกรองที่มีสัมผัสคล้องจอง
ถูกต้องและได้ความหมาย

1. ถึงจักลาลับพัน	อย่าร้างไมตรี
เพื่อนเอยต่อแต่นี้	จาไกล กันนา
ทั้งรุ่นน้องอาลัย	ยังล้น
คืนวันล่วงลับไป	เห็นห่าง
2. ไทยรบจนสุดใจ	ขาดคั่น
เสียชีพไปเสียสิ้น	ช็อกก้องเกียรติงาม
ใครรานใครรุกค้ำ	แดนไทย
เสียเนื้อเลือดหลังไหล	ยอมสละ สิ้นแล
3. เราก้เหมือนมอดม้วย	หมดสิ้นสกุลไทย
หากสยามพินาศลง	ไทยอยู่ ได้ฤา
หากสยามยังอยู่ยั้ง	ยืนยง
เราก้เหมือนอยู่คง	ชีพด้วย

แผนการสอนที่ 14
เรื่อง โคลงสี่สุภาพ
เวลา 3 คาบ 60 นาที

ความคิรวบยอ

การเขียนโคลงสี่สุภาพ ต้องคำนึงถึงฉันทลักษณ์และการเลือกใช้คำให้เหมาะสมกับเรื่อง
ที่เขียน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้เรียนเรื่อง โคลงสี่สุภาพแล้วสามารถ

1. อ่านออกเสียงทานเองเสนาะ โคลงสี่สุภาพได้
2. อภิปรายลักษณะการใช้คำของโคลงสี่สุภาพได้
3. หาคำมาเติมในวรรคของโคลงสี่สุภาพได้
4. เขียนโคลงสี่สุภาพได้ อย่างน้อย 1 บท

เนื้อหา

การเขียนโคลงสี่สุภาพให้ไพเราะ

1. ในที่บังคับเอกโท ไม่จำเป็นต้องจำเป็นแล้วอย่าใช้
2. คำท้ายวรรคที่สัมผัสกันนั้น ควรใช้เสียงต่างกัน
3. คำโทที่รับส่งกันในบรรทัดที่ 2 กับ 4 ควรใช้เสียงต่างกัน
4. คำลงท้าย โคลง ถ้าเป็นเสียงจัตวาหรือเสียงสูงจะดี

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ติดตามภูมิโคลงสี่สุภาพ ให้นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงท่อนเอง เสนาะ

จำใจจำจากไอ	จำลา
ไกลห่างสถานศึกษา	หม่นเศร้า
เคยเรียนเล่นทุกครา	แสนสุข
ฝังจิตคิดค่าเข้า	หมั่นตั้งกตัญญู

ครูอาจารย์ยังล้ำ	พระคุณ
สอนสั่งทั้งการรู้	ทั่วหน้า
เป็นศิษย์ทำนุบำรุง	เหลือเอ๋ย
จนตราบนันดินฟ้า	ไปไคล้มเลือน

ขั้นสอน

1. นักเรียนอภิปรายลักษณะการเขียนโคลงสี่สุภาพ
2. ครูอธิบายการเขียนโคลงสี่สุภาพให้พอเรา
3. ให้นักเรียนดูตัวอย่างโคลงสี่สุภาพและอภิปรายลักษณะการใช้คำที่พอเรา
4. ให้นักเรียนช่วยกันเติมคำลงในช่องว่างของโคลงสี่สุภาพที่กำหนดให้

ขั้นสรุปและประเมินผล

นักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะการเขียนโคลงสี่สุภาพให้พอเรา จากนั้นทำแบบฝึกหัด

ภาษาไทยของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ หน้า 92 140 และ 155

สื่อการสอน

1. แผนภูมิโคลงสี่สุภาพ
2. แผนภูมิโคลงสี่สุภาพที่เว้นช่องว่างให้เติมคำ
3. แบบฝึกหัดภาษาไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

การประเมินผล

1. จากการอ่านออกเสียงโคลงสี่สุภาพ
2. จากการอธิบายลักษณะการเขียนและการใช้คำของโคลงสี่สุภาพ
3. จากการเติมคำในช่องว่างของโคลงให้สมบูรณ์
4. จากการทำแบบฝึกหัดภาษาไทยของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

หน้า 91 140 และ 155

แบบฝึกหัดภาษาไทย ครั้งที่ 14

1. เลือกข้อความที่กําหนดให้เติมในช่องว่าง ให้เป็นบทร้อยกรองที่มีสัมผัสคล้องจอง
ถูกต้องและได้ความหมาย

1. รักศาสน์ก่อนบุญอารี	สุจริต ถ้วนเทอญ
รักราชจงจิตน้อม	ภักดี ท่านนา
รักชาติกอบกรณีย์	แน่วไว้
รักศักดิ์จงจิตให้	โลกขรื่องสรรเสริญ
2. เป็นศิษย์ท่านนักบุญ	เหลือเอ๋ย
สอนสั่งทั้งการุณย์	ทั่วหน้า
ครูอาจารย์ยิ่งล้ำ	พระคุณ
จนตราปล้นคินฟ้า	ไปได้ลิ้มเลื่อน

2. บทร้อยกรองนี้วางรูปแบบผิดและสลับที่กัน จงเรียงใหม่ให้ถูกต้อง

นานาประเทศล้วน	นับถือ
ใครเกลียดอักษรคือ	คนป่า
ใครเขาะกวีไซรี	แน่แท้คนอง
คนที่รู้หนังสือ	แต่งได้
.....	
.....	
.....	
.....	

3. แต่งบทร้อยกรอง (โคลงสี่สุภาพ) ตามใจชอบอย่างน้อย 1 บท

.....	
.....	
.....	
.....	

ภาคผนวก ง.

**แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางการเขียนหรือการ
วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**

แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางการเขียนพหุร้อยกรอง
วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง

แบบทดสอบฉบับนี้มีทั้งหมด 5 ข้อ ให้นักเรียนอ่านคำถามในแต่ละข้อให้เข้าใจ จากนั้นเขียนพหุร้อยกรองให้ถูกต้องตามหลักจรรยาบรรณของการเขียนพหุร้อยกรอง การเขียนขอให้ นักเรียนพยายามเขียนอย่าให้ซ้ำกับของเพื่อน โดยเขียนให้แปลกใหม่ตามความสามารถของนักเรียน

ตัวอย่าง : 0) ให้นักเรียนเขียนคำกล่าวที่ จะต้องจากครู และนักเรียนรุ่นน้องไปศึกษา ต่อที่โรงเรียนแห่งใหม่ โดยเขียนเป็นภาพย่น 11 จำนวน 1 บท

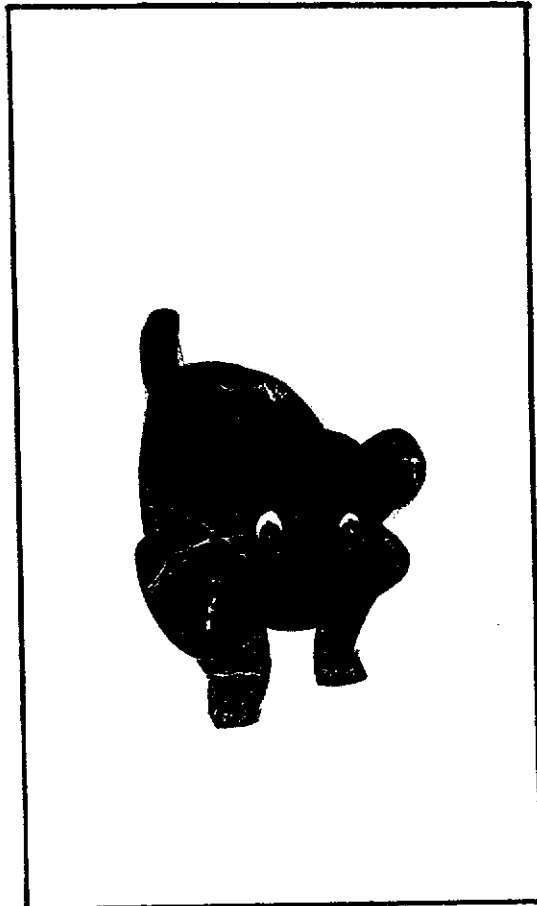
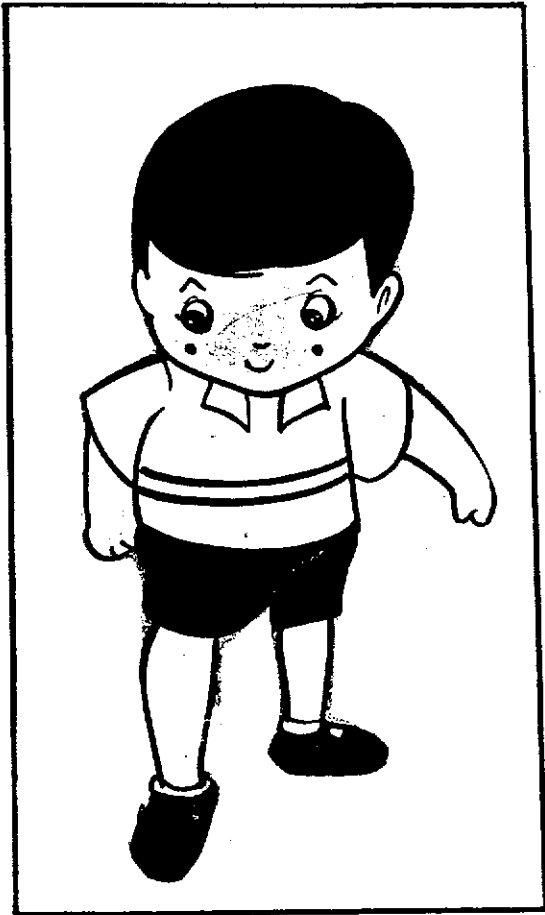
.....

คำตอบ

ถึงเวลาจากไกล
 หัวเราะทั้งน้ำตา

แสนดีใจเป็นนักหนา
 ไปศึกษาโรงเรียนใหม่

1. ให้นักเรียนเขียนภาพยานี้ 11 จำนวน 1 บท บรรยายรูปภาพ 2 รูป ให้เป็นเรื่อง
ที่ต่อเนื่องกัน

.....
.....

.....
.....

2. เขียนภาพย่นานี้ 11 จำนวน 1 บท ให้มีเนื้อความตรงกันข้ามกับคำคล้องจองที่กำหนดมา

คอกไม้เฝ้าเห็น

ขว้างเล่นดีกว่า

เค็ดมาเหยียบข้า

ให้ข้าเจตาย

.....

.....

.....

.....

3. เขียนภาพย่นานี้ 11 จำนวน 1 บท โดยใช้คำที่ขีดเส้นใต้จากบทร้อยกรองที่กำหนดมา

กล้วยน้ำว้าเอย

เก็บมาจากสวน

ผิวเหลืองนวลนวล

ให้น้องไว้กิน

.....

.....

.....

.....

4. "ถ้าคนบินได้เหมือนนกจะเกิดอะไรขึ้น?"

ตอบคำถามนี้ด้วยการบรรยายเป็นกลอนสุภาพ จำนวน 1 บท

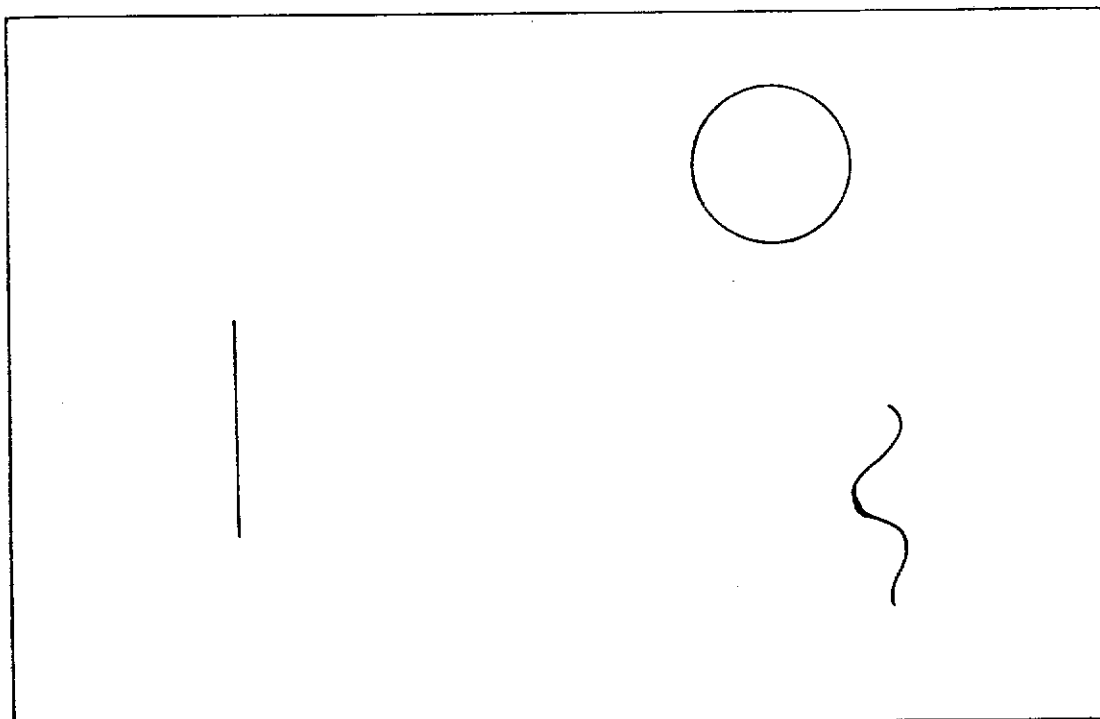
.....

.....

.....

.....

5. ต่อเติมภาพจากที่กำหนดให้มาอย่างอิสระตามความต้องการของนักเรียน จากนั้นเขียนบรรยายเป็นบทร้อยกรองประเภท กลอนสุภาพหรือกลอนคอกสร้อยหรือโคลงสี่สุภาพ อย่างใดอย่างหนึ่ง จำนวนอย่างน้อย 1 บท

.....

.....

ภาคผนวก จ.

**แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนหรือยกรอง
วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**

ก. แบบทดสอบแบบเลือกตอบ

ข. แบบทดสอบแบบเติมคำ

**แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือการ
วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**

ก. แบบทดสอบแบบเลือกตอบ

คำชี้แจง

แบบทดสอบฉบับนี้มีข้อสอบทั้งหมด 25 ข้อ เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก
ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยทำเครื่องหมายกากบาท X ลงในช่อง
สี่เหลี่ยม ☐ ให้ตรงกับข้อ ก ข ค หรือ ง ในกระดาษคำตอบ

ตัวอย่าง : 0) คำประพันธ์ในข้อใดเป็นวรรคแรกของกาพย์ยานี 11

- ก. มานะใจดี
- ข. มานพพบสมศรี
- ค. มาลีมีนาห่าไร่
- ง. มาลาพาชูศรีไปเที่ยว

กระดาษคำตอบ

ข้อ

ข้อ	ก	ข	ค	ง
0		X		

7. ภาพยนตร์นี้ 11 หนึ่งบทมีกี่บาท?
 ก. 2 บาท
 ข. 3 บาท
 ค. 4 บาท
 ง. 5 บาท
8. "นั่งนอนเดินวิ่ง่วน
 คาบระพันธ์นี้เป็นคาบพันธ์ประเภทใด?
 ก. คาบคล้องจองที่มี 4 คำ
 ข. ภาพยนตร์ 11
 ค. กลอนสุภาพ
 ง. กลอนคอกสร้อย
 ชลมนอลหม่าน"
9. "เจ้าหนูน้อยกลอยใจ
 ภาพยนตร์ 11 ที่กำหนดให้มาจะต้องเติมอีกกี่คำ?
 ก. 2 คำ
 ข. 3 คำ
 ค. 4 คำ
 ง. 5 คำ
 สดใส....."
10. "ดอกไม้ในสวนศรี
 คาบพันธ์ที่นำมาจัดเป็นคาบพันธ์ประเภทใด?
 ก. ภาพยนตร์ 11
 ข. กลอนสุภาพ
 ค. กลอนคอกสร้อย
 ง. โคลงสี่สุภาพ
 ล้วนมากมีสีกลิ่นหอม"
11. "เก็บดาวในราวฟ้า
 รักแสนและแทนทวง
 คาบพันธ์ที่มีคำใดเป็นสัมผัสนอก?
 ก. ฟ้า-มา พวง-ทวง
 ข. ฟ้า-เล่น พวง-ทวง
 ค. ฟ้า-ร้อย พวง-ทวง
 ง. ฟ้า-มา พวง-แทน
 มาร้อยเล่นเป็นพวงพวง
 เหมือนดวงดามายดี"

16. "จากไป-มา-แก้วตา อาลัย-แสน-เศร้าโศกา"
เรียงคำที่กำหนดให้เป็นกาพย์ยานี 11 ได้
อย่างไร"

ก. แสนเศร้าโศกามา	แก้วตาจากไปอาลัย
ข. เศร้าโศกาอาลัยแสน	แก้วตาจากไปมา
ค. แก้วตามาจากไป	เศร้าโศกาอาลัยแสน
ง. แก้วตามาจากไป	แสนอาลัยเศร้าโศกา

17. กลอนสุภาพมีลักษณะอย่างไร?

ก. มีวรรคละ 6-8 คำ	ข. บังคับเสียงวรรณยุกต์ต้นวรรค
ค. มีคำสร้อย	ง. มีคานา

อ่านคำประพันธ์ต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามขอ 18-19

"รื่นทั้งรสสดทั้งสีมาลีเอ๋ย
เก็บแผลเจ็บไว้เพื่อจำข้า(2)..."

หอม(1)...แล้วก็หายเสียดายทนอ
เพราะแต่ตอนนี้ไปนมีแล้ว"

18. ในช่องว่าง(1) ควรเติมคำใด?

ก. ละลาย	ข. จากไป
ค. ไม่เคย	ง. ระเหย

19. ในช่องว่าง (2) ควรเติมคำใด?

ก. รอคอย	ข. โศกใจ
ค. ให้พอ	ง. สืบต่อ

อ่านคำประพันธ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ

20-21

"ได้แสงดาวพรายฟ้าราตรีนี้

จันมองดาววาววามด้วยความขี้

๕ มุกที่ยากไร้ใครห่วงถึง

หลงราฟึงถึงเธอเสมอมา"

20. ในบาทแรกของคำประพันธ์มีทั้งหมดกี่คำ?

ก. 13 คำ

ข. 14 คำ

ค. 15 คำ

ง. 16 คำ

21. คำประพันธ์วรรคใดที่มีสัมผัสพยัญชนะมากที่สุด?

ก. วรรคที่ 1

ข. วรรคที่ 2

ค. วรรคที่ 3

ง. วรรคที่ 4

22. "ฝน.....

เล่นน้ำผานเล่นสนุกสนานสุขอุรา

ช่องว่างวรรคแรกของกลอนดอกสร้อยที่กำหนดให้ควรเติมคำใด?

ก. เอ๋ยฝนร่วง

ข. เอ๋ยฝนตก

ค. เอ๋ยฝนหล่น

ง. เอ๋ยฝนหมด

เจ้าคางคกออกมาเล่นเริงรำ

อีกรอท่าหากินแมลงบินวน"

23. โคลงสี่สุภาพมีหลักการเปลี่ยนให้ใช้คำตายแทนคำอะไร?

ก. คำสามัญ

ข. คำเอก

ค. คำโท

ง. คำตรี

24. คำว่า "นาพ่อ แลนา พี่เอ๋ย" ที่มีในโคลงสี่สุภาพจัดเป็นคำประเภทใด?

ก. คำนา

ข. คำเกิน

ค. คำสร้อย

ง. คำลงท้าย

25. "สิ่งใดในโลกล้วน

อนิจจัง

คงแต่บาปบุญยัง

• • • • •

ตามแต่ปัญหาแล้ว

ก่อเกื้อรักษา"

คำที่ควรนำมาเติมในช่องว่างคือคำใด?

ก. แฉ่งแฉ่ว

๒. เทียงแท้

ค. ำห้แน้

๑. ห่วงหา

ข. แบบทดสอบแบบเติมคำ

คำชี้แจง

แบบทดสอบฉบับนี้มีทั้งหมด 10 ข้อ เป็นแบบทดสอบแบบเติมคำ ให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรอง
ที่มีในแต่ละข้อ แล้วหาคำที่มีความหมายเหมาะสม มาเติมในช่องว่างของบทร้อยกรองให้ถูกต้อง
ตามหลักเกณฑ์ลักษณะของการเขียนบทร้อยกรอง

ตัวอย่าง :

0)	นกร้องเสียงไพเราะ	ดังเสนาะจากท่อน้ำ
		

คำตอบ

0)	นกร้องเสียงไพเราะ	ดังเสนาะจากท่อน้ำ
	<u>จากนั้นก็บินไป</u>	<u>กระทั่งไกลลับสายตา</u>

1.	สะอาดเป็นนิจ จิต.....	ใครใครชอบมอง
2.	จากไปใจอาวรณ
อยู่แห่ง.....	ขออวยพรให้มีชัย
.....
3.	ข้างน้อยข้างน่ารัก
ส่ายมาอยู่.....	ยิ้มพยักวงแกว่งไกว
.....
4.	โส่ง
เมื่อมาส่องสำเนียง	อีกโขยงโห่งเท่าเสียง
.....

<p>5. ผู้สัวในป่าใหญ่
ค้มกินจนขึ้นบาน
อยู่มาจนวันหนึ่ง
</p>	<p>ต่างอาศัยน้ำลาธาร
ทุกทุกวันสลับสัปดาห์
จึงมีเสียงดังก้องป่า
</p>
<p>6. ได้อาบน้ำทะเลแสนเป็นสุข
เล่นขุดดินขุดบ่อเสียจนกัน
</p>	<p>.....
น้ำบบันกันจึงเลย</p>
<p>7. เมื่อลมหนาวเย็นมาฟ้าสดใส
หมูผีเสื้อไต่ระบาน.....</p>	<p>เสียงไม้ไกวต้องลงมาย่อม
</p>
<p>8. เมื่อคืนนั้นตัวฉันมันประหลาด
</p>	<p>ว่าสามารถเหาะไปได้ทุกที่
</p>
<p>9. ไก่เอ๋ย.....
บอกเวลาว่าควรตื่นอย่างไถ่เคียง
เป็นจำฝูงงูให้ไก่ตัวเมีย
อันคนเรารู้ใจใครจริง</p>	<p>.....ก็ขึ้นประชันเสียง
คนจึงเลี้ยงมันไว้ที่ในกรง
เดินคืบเขี่ยหากินถิ่นประสงค
ตั้งมันคงต่อหน้าที่คืบเอ๋ย</p>
<p>10. นักเอ๋ยนักเรียน
ครูแนะนำให้ทำคัมภีร์ตอน
ถึงเหนื่อยยากอย่างไรอย่าไปบ่น
</p>	<p>ต้องพากเพียรเรียนร่ำตามคาสอน
ไม่เกียจงอนตั้งหน้าท้นแต่กรรมดี
จงสู้ทนอย่างหนักสมศักดิ์ศรี
</p>

ภาคผนวก จ.

**ตัวอย่างบทร่ายกรองของนักเรียนกลุ่มทดลอง
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**

ตัวอย่างบทร้อยกรองของนักเรียนกลุ่มทดลอง
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ก. ต้องแก้ไข

ภาพย่นนี้ 11

1. การบ้านคือยาพิษ
วันจันทร์เหมือนนรก	เสาร้าทิตยเหมือนสวรรค์
สมุดคือความสำเร็จ
(ค.ญ.จรัสศรี คงคาหลวง)
2. เราเป็นนักเรียนเพียร
เอ็ง..ข้า กู มึง ทั้ง
คำเหล่านี้ครูท่าน
คำที่ไพเราะคือ	พูดให้เพราะคำที่ไม่เหมาะ
ไอ้และอีไม่คั้นะหนู
สอนว่าพยายามไม่สุภาพ
ฉันทและเธอเพราะพริ้งจรง
(ค.ญ.จรัสศรี คงคาหลวง)
3. เจ้านกเอยนกน้อย
อย่าทำเป็นหยิ่งนัก	ยังไมรู้กระไรเลย
ถ้าที่นั่นไม่มีให้เจ้ากิน
(ค.ญ.ฉวีรัตน์ พงษ์สกุล)
4. เมษเอยเจ้าเมษน้อย
เจ้าคอยแต่เฝ้ามอง	ลอยฟ้าอยู่กลางฟ้า
ให้ของขวัญแก่ท้องฟ้า
(ค.ญ.ชาลิณี พงษ์สกุล)

กลอนดอกสร้อย

1. นกเอี้ยงนกน้อย
 อีกตัวหนึ่งคุยกันอย่างปุยปุก
 นกน้อยคุยเพลินเพลินใจในอุรา
 นกน้อยคุยกันเรื่องของอา
 ตัวกระจ้อยร้อยคุยกันอย่างสนุก
 เหมือนกับปลุกความรักให้คืนมา
 เราหาอะไรกินกันที่นา
 นกจิกปลามากินอย่างอ่อยเอ๋ย
 (ค.ญ.จวีรัตน์ ทองสัมฤทธิ์)

2. นกเอี้ยงนกน้อย
 เจ้าช่างน่ารักเป็นนกหนา
 จีบไปเลี้ยงดูที่บ้านของฉัน
 นานแล้วฉันไม่เคยเลี้ยงนก
 อาศัยอยู่ในป่ามานานแล้ว
 หากฉันได้เจอจะพูดจากับเจ้า
 เจ้านั้นคงมีความสุขที่ไปอยู่ที่บ้าน
 กาลเวลาผ่านไปไม่นานเอ๋ย
 (ค.ญ.จวีรัตน์ หงษ์สกุล)

3. เจ้าเอ๋ยเจ้าพระยา
 ผู้คนทั้งขยະลงในนั้น
 ข้าอยากดูพระจันทร์ตกน้ำใจ
 ข้าอยากช่วยแต่คงช่วยไม่ได้
 ค่วนจากลาเข้าไปหาไมกัน
 ข้าจึงพลันลาจากเจ้าไปไกล
 คงไม่ได้เพราะมีแต่ขยະร้าย
 เพราะไม่มีใครเลิกทั้งขยະเอ๋ย
 (ค.ญ.วิภาดา ชูรัตน์)

4. นกเอี้ยงนกกระจอก
 ทั้งน่ารักและชอบมันตรงสี่
 ถ้ามีเวลาเหลืออีกเท่าไร
 สนุกสนานและก็เพลินใจ
 เจ้ามีโชคได้เพื่อนที่แสนดี
 ช่างยินดีเล่นกันทุกวันไป
 จะบินไปกินน้ำลาธาราใส
 อยู่กันได้ทุกวันสุขสันต์เอ๋ย
 (ค.ช.ศิริเทพ ทิพย์สุวรรณ)

5. นกเอี้ยงนกน้อย
เกิดมาเพียงต้องสองสหาย
อันบิดามารดานั้นอยู่ไหน
ไม่รู้ว่าเป็นโฉน

บินล่องลอยในนภาอย่างมีนัย
ย้ายถิ่นที่อยู่ไม่รู้ว่
ใคร่ครวญคิดถึงคเณหา
จึงไม่สุขรื่นรมย์เหมือนก่อนเอย
(ค.ศ.อุมาพร สอนชา)

โคลงสี่สุภาพ

1. บ้านเอยข้างร่มเย็น
ข้างาใหญ่จริงจริงสาม
ไม่ร้อนรุ่มตลอด
นำตายจริงจริงเลย

สงบงาม
ร่มเย็น
อยากอยู่ จังเลย
ร่มเย็น สวยงาม
(ค.ช.วิรัช ศรีวัฒนกุล)

2. อันบ้านใหญ่โตนี้
มีต้นไม้เกลื่อนกลาด
สัตว์ต่างต่างไปจาก
เลยเหลือแต่เมฆหมอกนี้

มีมาก หลายสิ่ง
าใหญ่โต
บ้านหลัง ี่นา
คำล้ำโลกเอย
(ค.ช.สุรัชย์ ทับจ้อย)

8. ความงามของเธอตั้งคอกกู่หลาบ
ทำให้ดวงใจฉันคิดพราเพื่อ
ขนาบกับกลิ่นหอมร่างกายเธอ
แต่ต้องเจออุปสรรคขวางกั้น
(ค.ช.สมศักดิ์ เล็งสุบฉาย)
9. ต้นไม้แสนจะลำบากยากแสน
ช่วยให้ร่มเย็นเหมือนหลังคาใหญ่
ต้นไม้แค่นคนที่ตัดสินใจ
ไว้กันแดดกันฝนได้อีกนานเขียว
(ค.ช.สุรัชย์ ทับจ้อย)
10. วันหยุดสุดสัปดาห์คือวันเสาร์
ได้ไปเที่ยวทะเลหาทรายอันชัน
สัตว์น้ำทะเลช่างน่ารัก
เด็กบางคนน่ารักเพราะผูกจุ
พวกเรต่างพากันสนุกสุขสันต์
มันเป็นวันที่พวกเราไม่มีทุกข์
ส่วนน้องนิกนั้นแลหาเก็บหอยมุก
ตามแบบยุคของคนชาวเล
(ค.ญ.อุมาพร สอนษา)
- กลอนดอกสร้อย
1. นกเอี้ยงนกน้อย
คนจับมาขายได้ด้วยควมมัน
เวลานกคุ้ยกันแสนสนุก
นกเรานี้มีแยะและมากมาย
เฝ้าแต่คอยรอพ่อของเรานี้
มากเป็นพันเป็นหมื่นอยู่มากมาย
มีมาชุกมากที่บ้านตายาย
หากสหายเราก็คงได้มันมาเอย
(ค.ช.กาสัตย์ ทองรอด)
2. นกเอี้ยงนกสวย
เพราะอยากจะให้มันมาแต่เดิม
ฉันจะสาธิตให้คนได้ชมเชย
แล้วฉันก็จะเอาหินปา
อยากจะช่วยให้มันน่ารักกว่าเดิม
ฉันจะเสริมให้คงงามตา
ฉันจะเอ่ยข้อความและนะอา
าให้มันมาหาฉันโดยเร็วเอย
(ค.ช.คงศักดิ์ ฤทธิ์เปี่ยม)

2. บ้านฉันซื้อตั้งค้อย

เราเข้าไปรู้จัก

บ้านนี้นั่นข้างสมัคร

พวกเราต้องหมั่นช่วย

น่ารัก

เล่นด้วย

รักจริง

ปลูกไม้สวยจริง

(ค.ช.สุชาติ ช้างทอง)

ค. คี

ภาพยนตร์ 11

1. เจ้าหนูกินเตงเม
หาหม้อเพราะปวดฟัน
ร้องไห้เฮอยู่ทั้งวัน
สะดักขันฟันหักเลย
(ค.ช.กาลัญญู ทองรอด)
2. ตั้งใจไปศึกษา
คุณเลิศประเสริฐแสน
ภาษาตอนอย่าดูแคลน
ช่วยชีพได้ไม่อัปจน
(ค.ญ.มาลี กองธรรม)
3. แม่มีพระคุณ
แม่นั้นไม่ยอมห่าง
เฝ้าการดูแลทุกอย่าง
ท่านเฝ้ากางมุ้งให้นอน
(ค.ญ.วิภาดา ชูรัตน์)
4. ยาม้าฆ่าชีวิต
ขับรถก็กินพลัน
ใครอยากคิดอายุสั้น
ขับชนกันจนมาตาย
(ค.ช.ศิริเทพ ทิพย์สุวรรณ)
5. นามข้าหมอกสีทราย
พังแล้วดูประหลาด
ไม่มีขายตามตลาด
เป็นภาพวาดในความฝัน
(ค.ญ.ศิริรัตน์ บุญมานันท์)
6. ถ้าหัวใจมีปีก
จะไม่คิดพัวพัน
ฉันจะหลีกให้ไกลเธอ
เพราะใจเธอไม่จริงจัง
(ค.ช.สมศักดิ์ เล็งสุขฉาย)

7. คิดถึงวันเวลา
ชีวิตคือสิ่งใด
ที่ผ่านมากและผ่านไป
นอกจากเล่นไปวันวัน
(ค.ญ.สิริมา อมรรกรกษ)
8. ก่อนจากน้ำตาไหล
ยังรักและอาทร
เมื่อจากไปใจอาวรณ์
ยังคิดถึงเธอในรันคร
(ค.ญ.สิริมา อมรรกรกษ)
9. เจ้ากระต่ายน้อยจะ
หากเต่าใช้ปัญหา
เจ้าชนะเต่าเรื่อยมา
เจ้ามาชนะไม่ได้
(ค.ช.สุชาติ ช้างทอง)
10. ในช่วงเวลาหนึ่ง
คิดถึงจนลึกลับ
แสนสุขซึ่งกับชีวิต
คงสะกิดไม่เคืองใจ
(ค.ญ.อุมาพร สอนขำ)
- กลอนสุภาพ
1. ได้แสงดาวพรารพ่านภาลัย
แต่ว่าใจเรานั้นยังงงงัน
อยากจะไปให้ถึงความไม่ผัน
หากไม่ผันแปรไปเสียก่อนเอย
(ค.ช.กัลย์ ทยุ ทอรรค)
2. เทียวทะเลกันเถอะเราสามคน
แต่บางคนวิ่งเร็วจนล้มลุก
แล้วเอ๋ยชวนมาเล่นกองทราย
เด็กเด็กช่วยกันพอทำเสร็จแล้วมี
เดินกวบนทรายหาดสนุก
มีความสุขจริงหนานวัน
สายแล้วกองทรายก็เสร็จดี
บูได้ที่วิ่งไล่กวคชันกัน
(ค.ญ.มยุรี แสนทอง)

3. เมล็ดแดงไม่เมล็ดนั้นฉันจะปลูก
แต่เมล็ดแดงนั้นมันล่อยลั่ว
จะเอาลูมั้นมากินให้หายหิว
มันนั้นปลิวไปแสนไกลใจหายเลย
(ค.ญ.วิภาดา ชูรัตน์)
4. ในกลางคืนดึกดื่นยามมืดมิด
ลศพัดกลีบดอกไม้ปลิวเข้ามา
ลูกโป่งนิลลอยล่องมาช้าช้า
ดอกไม้น่ากลืนหอมหวานชวนชื่นใจ
(ค.ญ.วิภาดา ชูรัตน์)
5. มีเพียงสิ่งงดงามของความรัก
รับภาระเป็นผู้คอยดูแล
ที่ประจักษ์อยู่ในหัวใจแม่
ด้วยรักแท้ต่อลูกแสนผูกพัน
(ค.ญ.สิริมา อมรรกรช)
6. เห็นเด็กน้อยใส่ชุดบ๊องนี่
เด็กคนหนึ่งตกทรายมาช่วย
เด็กคนหนึ่งซุกซนเข้ามาเล่น
เจ้าลูกบวบออกไปใครจะรู้
น่ารักดีสี่ล้านมากมายสวย
จะเล่นด้วยการก่อทรายที่น้ำดู
แม่ปู่เห็นเช่นนั้นรีบลงรู้
ฉันไม่คู่อีกแล้วชายทะเล
(ค.ญ.สิริมา อมรรกรช)
7. ธรรมชาติของเราในวันนี้
แน่นสัต์วับกลั้วน้ำก็ค้องทน
แม้นอนทรีก็ยังต้องคั้นรน
เพราะน้ำมือของคนใจร้ายเอย
(ค.ช.สุชาติ ช้างทอง)
8. เรื่องอาหารการกินของเรา
ถ้าเป็นอะไรหรืออยู่ที่ไหน
กล้วยหนึ่งหวีก็คงพอจะกินได้
ใครคนใดจะกินกล้วยกับเราเอย
(ค.ช.สุชาติ ช้างทอง)

9. พ่อแม่พาเด็กน้อยไปขายหาค
น้องคนเล็กเดินไม่ได้ต้องใช้คลาน
น้องคนสุดท้องเห็นบุตว์เล็กใหญ่
ถ้ากลับไปเจ้าต้องไปมาบุญครอง

เล่นสาคน้ำกันสนุกสนาน
น้องถือจานทานข้าวมาเ็นมอง
มาทำไมทำอะไรหน้าเศร้าหมอง
จงซื้อของฝากที่บ้านให้ครบครัน
(ค.ช.สุชาติ ช้างทอง)

10. ดอกบัวสีขาวสดแสนน่ารัก
ตรงนั้นแม่น้ำสลาว่ายตาม

หักคนที่เดินผ่านริมหนองน้ำ
นำพาความสดชื่นยามเดินทาง
(ค.ญ.อุสนา เหมือนเพชร)

กลอนดอกสร้อย

1. นกเอี้ยงนกน้อย
เมื่อมีอาหารเจ้าก็แบ่งกัน
นกนี้ยังโตก็ยังสวยงาม
นกกี้เหมือนปลาว่าพิน้ำพัน

เจ้าค่อยค่อยโตขึ้นทุกวัน
แล้วหันเหไปตามทางของตน
แล้วก็ตามแต่เจ้าจะผ่อนปรน
นกตนนี้เป็นนกที่ดียิ่งเอย
(ค.ญ.มยุรี แสนทอง)

2. สร้อยสุรา
พอใครรู้ก็หลบหลีกกาย
กินไปแล้วรู้สึกมีมัวตา
ทั้งทำให้เคียดแค้นสู่มารดา

เจ้ามาคนมาตั้งมากหลากหลาย
ไม่อยากหายไปจากโลกเพราะสุรา
เจ็บกายาทรมาณหนักหนา
หาเอายามากินไม่คลายเอย
(ค.ช.ศิริเทพ ทิพย์สุวรรณ)

3. นกเอี้ยงนกแก้ว
จะได้ไปพบญาติที่บ้านไผ่
บางที่ได้ประกวดเทพี
กลับบ้านกรงซื้อของให้น้องเล่น

ร้องแจ้วแจ้วเสียงสดชื่นสุขใจ
ก่อนไปนอนไม่หลับเพราะตื่นเต้น
แต่ไม่ดีเพราะหน้าคุณไม่เด่น
แต่ควรเน้นในเรื่องเรียนให้มากเอ๋ย
(ค.ญ.ศิริรัตน์ บุษมานันท์)

4. ดอกเอ๋ยดอกมะลิ
กลิ่นก็หอมสีก็ขาวดูแสงดาว
มองดูแล้วเหมือนหม่อมขุนทองฟ้า
มะลินี้มีค่าสุคราพณ์

เจ้านั้นผลิดอกบานในยามเช้า
เหมือนกับราวแสงอาทิตย์บนแสงจันทร์
เหมือนจันทร์ที่ส่องแสงมาให้ฉัน
สุดจะบรรยายได้หมดใจเอ๋ย
(ค.ญ.สิริมา อมรรกรกษ)

5. นกเอี้ยงนกน้อย
เจ้าไปไหนทำอะไรบินไปมา
น่าสงสารเหลือเกินจะทำไม
เจ้าดูหงอยเหลือเกินจะนกน้อย

เจ้าค่อยค่อยบินไปสู่นฟ้า
หรือใครเล่าเจ้ามาหรือนกน้อย
เจ้านกน้อยเป็นไรหน้าอ้อยสร้อย
เจ้าจะร้อยดวงใจเราสองเอ๋ย
(ค.ช.สุชาติ ช้างทอง)

โคลงสี่สุภาพ

1. บ้านร้างแสนน่ากลัว
ฉันกับน้องหน้าเขียว
ไฟก็ดับมืดเขียว
ในจิตใจจ่อเจ้า

จริงเขียว
เมื่อเข้า
ทั้งหมด
กลิ่นสร้างความกลัว
(ค.ช.สมศักดิ์ เล็งสุขฉาย)

2. บ้านฉันอยู่ที่นี่
เพราะว่ามีศักดิ์ศรี
ถึงบ้านเล็กแต่มี
ตอนเมื่อฝนตกฟ้า

สวยดี
ชุ่มชื้น
น้ำดอก
มีครีมน้ำกล่ำ

(ค.พ.สิริมา อมรรกรกษ)

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นายกฤษี วรรณจิต
เกิด	4 ธันวาคม 2504
สถานที่เกิด	อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 39/1 หมู่ 18 ตำบลบางพึ่ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ 10130
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 3
สถานที่ทำงาน	พ.ศ. 2529 - 2531 โรงเรียนบ้านหนองคล้า ตำบลหนองคล้า อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร พ.ศ. 2531 - ปัจจุบัน โรงเรียนนาหลวง เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2519	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 จากโรงเรียนสว่างวิทยา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
พ.ศ. 2522	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.ศ. 3) จากโรงเรียนอาชาวิทยา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
พ.ศ. 2524	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (ม.ศ. 5) จากโรงเรียนวิสุทธิกษัตริ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
พ.ศ. 2528	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.ม.) จากวิทยาลัยครู บ้านสมเด็จเจ้าพระยา
พ.ศ. 2535	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนหรือยกรองของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เขียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์
กับการใช้แบบฝึกแบบปกติ

บทคัดย่อ

ของ

กิฟลี วรรณจิย์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา

กุมภาพันธ์ 2535

การศึกษาค้างนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์กับการใช้แบบฝึกแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 ของโรงเรียนนาหลวง เขตราชบุรีบุรี กรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน ได้มาโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน กลุ่มทดลอง เรียนโดยการใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ ส่วนกลุ่มควบคุม เรียนโดยการใช้แบบฝึกแบบปกติ ใช้เวลาทดลองกลุ่มละ 42 คาบ คาบละ 20 นาที

แบบแผนการทดลองครั้งนี้ คือ Randomized Control Group Pretest - Posttest Design สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ t - test แบบ Independent ในรูป Difference Scores

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า

1. ความคิดสร้างสรรค์ทางการเขียนบทร้อยกรอง ของนักเรียนกลุ่มทดลอง สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนบทร้อยกรอง ของนักเรียนกลุ่มทดลอง สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

A COMPARISON OF CREATIVE THINKING AND ACHIEVEMENT IN POETRY
WRITING BETWEEN PRATHOM SUKSA VI STUDENTS LEARNING
BY USING CREATIVE WRITING EXERCISES
AND CONVENTIONAL EXERCISES

AN ABSTRACT
BY
KIFFALEE WANNAJIYEE

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Elementary Education
at Srinakharinwirot University

February 1992

The purpose of this study was to compare the creative thinking and achievement in poetry writing between the learning by using creative writing exercises and conventional exercises.

The subjects for this study consisted 60 students of Prathom Suksa VI at Naluang School, khet Ratburana, Bangkok during the first semester of the 1991 academic year. They were randomly selected by using simple random sampling into 2 groups as the experimental and the control groups, with 30 students in each. The experimental group was taught through the creative writing exercises; whereas the control group through the conventional exercises. Both groups were taught by researcher for 42 periods with 20 minutes in each. This study was designed by using the randomized control group pretest - posttest. The instrument used in this study were writing poetry creative thinking tests and writing poetry achievement tests. The data was statistically analized by using the t - test difference scores.

The finding revealed that :

1. Writing poetry creative thinking of the experimental group was significantly higher than the control group at the .01 level.
2. Writing poetry achievement of the experimental group was significantly higher than the control group at the .05 level.